

g) 1 kontorsbiträde i Ce 8	7 860	
3. Löneklassförändringar	12 776	
4. Ordinariesättning av personal i reglerad befordringsgång	—	—
5. Rörligt tillägg	110 964	
Korrigeringspost		4 267
	<u>282 767</u>	<u>4 267</u>
		+ 278 500

6. Tillika hemställer styrelsen, att 3 vid institutet anställda förste laboratoriebiträden skall erhålla benämningen laboratorieassistenter.

M o t i v. 1 a. Institutets chef har till uppgift att leda och samordna arbetet inom institutet samt uppehålla kontakten med andra forskningsgrenar och myndigheter samt med den skogliga praktiken. Tillkomsten av nya avdelningar m. m. och den starka utvidgningen i övrigt av institutets verksamhet samt intensifieringen av samarbetet inom landet och av institutets kontakter med utlandet har medfört, att chefstjänsten blivit mer krävande än som från början kunnat förutses. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 januari 1955 har institutets chef tillagts överdirektörs namn. Sedan den 1 juli 1952 är befattningarna som avdelningsföreståndare och professor vid institutet placerade i lönegrad Co 14, medan chefens löneställning icke ändrats. Dennes årslön överstiger därför f. n. en avdelningsföreståndares med endast 3,6 procent mot 15—26 procent, då chefstjänsten år 1944 inrättades. Lönegradsupplyttningen av avdelningsföreståndarna har medfört en höjning av deras årslön med 6—15 procent. Med hänsyn till chefstjänstens väsentligt ändrade karaktär borde chefen enligt styrelsens förmenande ha erhållit en procentuellt sett större lönehöjning än den, som tillerkänts avdelningsföreståndarna. Vid avvägningen av chefens lönegradsplacering bör även beaktas, att på grund av institutets höga internationella anseende och ställning inom svenskt skogsbruk en stor och betungande representationsplikt åvilar denne. Styrelsen inskränker sig emellertid f. n. till att föreslå en lönegradsplacering, som motsvarar en höjning av årslönen med 7 procent. Chefstjänsterna vid ett flertal forskningsanstalter och jämförbara institutioner är placerade i lönegrad 17 på löneplan 2.

1 b. Ändrad lönegradsplacering av kassören har begärts de två senaste åren (IX ht 1954 s. 345 och 1955 s. 302). Beträffande motiveringen torde få hänvisas till 1954 års statsverksproposition.

1 c. Avdelningen för skogstaxering och kontoret för matematisk statistik har vardera en kontoristtjänst. Tjänsterna inrättades åren 1944 och 1945 samt överfördes på ordinarie stat år 1954. Som kompetenskrav för tjänsterna har angivits genomgången kommunal flickskola, realexamen eller motsvarande examen med goda betyg i matematik. Arbetsuppgifterna består i att efter den vetenskaplige ledarens anvisningar biträda vid detaljinstruktioner och kontroll av förekommande räkneuppgifter. Under fältarbetssäsongen maj—oktober är emellertid den vetenskapligt utbildade personalen merendels ute på fältarbete. Kontoristerna, som har den omedelbara led-

ningen av räknekontoren, måste därför ha en ingående kännedom om bearbetningsmaterialet. De har även en icke obetydlig arbetsuppgift i att specialutbilda den lägre personalen vid kontoren. Särskilt gäller detta kontoristen å avdelningen för skogstaxering. Kontoristen å kontoret för matematisk statistik måste särskilt vara förtrogen med olika tillämpningar av variations- och regressionsanalys och måste även kunna biträda vid instruktion och övervakning av arbeten utav denna art å andra räknekontor inom institutet. Enligt styrelsen motiverar arbetsuppgifterna, att tjänsterna ombildas till kansliskrivartjänster.

1 d. Å avdelningen för arbetslära finnes en biträdande skogstekniker i Ce 14. Som enda skoglige biträde å avdelningen har denne fått mycket krävande arbetsuppgifter i samband med planläggandet och genomförandet av avdelningens försök. Han får sålunda vid många tillfällen självständigt leda fältarbetslag och mätpersonal. Då försöken avser studier av skogsarbete, måste mycket höga anspråk ställas på hans omdöme och förmåga till arbetsledning.

1 e. Behovet av ifrågavarande tjänster, vilka inrättades fr. o. m. den 1 juli 1952 vid genetiska avdelningen, är av stadigvarande natur. Innehavarna av tjänsterna bör erbjudas en fastare anställningsform än som extra tjänstemän.

2 a. Tjänsterna har begärts även i anslagsäskandena för tidigare år (IX ht 1953 s. 290 och 1955, s. 302—303). Angående motiveringen torde få hänvisas till 1953 års statsverksproposition.

2 b. Tjänsten avses för avdelningen för skogstaxering. Avdelningen handhar bearbetningen av taxeringsmaterialet och en mångskiftande utredningsverksamhet. Genom detaljanalyser av observationsmaterialet kan det praktiska skogsbruket förenkla sina uppskattnings- och värderingsförfaranden. Härigenom uppnås betydande besparingar. Dylika detaljanalyser har emellertid icke kunnat utföras i önskvärd omfattning. Avdelningen har vidare att utarbета uppgifter, som skall ligga till grund för fastighetstaxeringen av skogsmark och växande skog. Verksamheten jämte den omfattande service-tjänsten med tillhandahållande av mer speciella uppgifter ur taxeringsmaterialet ledes av avdelningsföreståndaren och försöksledaren. Den sistnämnde handhar dessutom avverkningsstatistiken. Under tiden för riksskogstaxeringens fältarbeten har de två tjänstemännen även att verkställa en fortlöpande inspektion och kontroll av 14 över hela riket fördelade fältarbetslag.

Genom inrättande av ytterligare en tjänst som försöksledare skulle huvuddelen av fältarbetskontrollen avlastas avdelningsföreståndaren och denne skulle mera odelat kunna ägna sig åt utrednings- och forskningsverksamheten. Under tid, då fältarbete ej pågår, skulle han dessutom erhålla ökat biträde i sin verksamhet.

2 c. Tjänsten avses för avdelningen för skogsföryngring och motiveras med att de med plantröjningen förknippade problemen är mycket ofullständigt utredda och att den nödvändiga intensifieringen av forskningen på området ej kan komma till stånd inom institutets nuvarande personal- och kostnadsram.

Södra Sveriges skogsindustriutredning har i sitt betänkande rörande klenvirke (SOU 1954: 29) framhållit, att en forskning av önskvärd omfattning inom ifrågavarande område kräver en ökning av institutets resurser. Utredningen har därför föreslagit, att ett belopp av omkring 145 000 kronor under femårsperioden 1954—1958 skulle, utöver tidigare belopp om 25 000 kronor, ställas till institutets förfogande av prisutjämningsmedel för undersökningar angående plantskogsröjning. I beloppet har utredningen medräknat lön till en assistent med arvode, motsvarande löneklass 27. Arbetena under nämnda tid skulle främst avse anläggning av erforderliga försöksytor och primärbearbetning av materialet från desamma.

Enligt institutsstyrelsen kan ifrågavarande forskningsuppgift icke lämpligen bedrivs med arvodesavlönad personal, vilken så snart tillfälle gives kommer att övergå till säkrare eller bättre anställning. Vid flera tillfällen har arvodestjänster icke kunnat tillsättas av brist på sökande. Styrelsen framhåller, att forskning kräver inlevelse i problemen och att dessa i förevarande fall växer och fördjupas samt är av mycket stor ekonomisk betydelse för skogsbruket. Vidare har plantröjningsproblemet samband med å ena sidan föryngringarnas anläggning och å andra sidan beståndens senare produktion, varför det icke bör uppfattas som en fristående rutinsak. Styrelsen erinrar slutligen om att forskarpersonalen vid avdelningen redan nu är mycket otillräcklig och att de besparingsåtgärder, som institutet måste vidtaga under budgetåret 1951/52, bl. a. innebar, att medel för en assistenttjänst vid den dåvarande skogsavdelningen därefter icke anvisats.

2 d. Jägmästaren docenten Vilhelms Eiche och dr sc. techn. Milan Simak, den förre tidigare lettisk, numera svensk medborgare och den senare f. d. slovakisk medborgare, numera statslös, arbetar vid den genetiska avdelningen. Båda är synnerligen framstående forskare. De ha f. n. förordnande såsom assistenter i lönegrad Cg 20 och avlönas med prisutjämningsmedel. Under sin vistelse i Sverige har de gjort betydelsefulla insatser för den skogliga växtförädlingen och genetiken och är mycket svåra att ersätta. Institutsstyrelsen anser det därför vara i hög grad angeläget, att de får en tryggare anställning ävensom en tjänste- och löneställning, som bättre än den nuvarande svarar mot deras kvalifikationer.

Styrelsen erinrar om att personliga forskartjänster inrättats vid bl. a. riksantikvarieämbetet och statens historiska museum för den tidigare estniska, numera svenske medborgaren Richard Indreko och förre lettiske medborgaren Aleksanders Plathbarzdis (VIII ht 1955 s. 82—84).

Beträffande Eiches och Simaks kvalifikationer m. m. torde ur ett av föreståndaren för genetiska avdelningen, professorn Åke Gustafsson avgivet utlåtande följande få anföras.

Eiche är född i Lettland den 29 juni 1903, avlade studentexamen 1921, jägmästarexamen 1928 och disputerade för privatdocents grad i skogsbiologi 1937. Han var under åren 1928—1937 assistent, respektive överassistent vid universitetet i Riga, 1937—1938 privatdocent med föreläsningsskyldighet i skogsbiologi samt 1938—1944 ordinarie docent och lärare i detta ämne. Under åren 1939—1941 innehade han befattningen som sekreterare och deka-

nus' ställföreträdare vid Lantbruksakademiens skogsbruksfakultet samt under åren 1941—1944 befattningen som chef för det lettiska skogsdepartementets skogsforskningsinstitut.

Under sin anställning vid statens skogsforskningsinstitut har Eiche haft ansvaret för de stora sädd- och planteringsförsök med olika raser av tall, vilka utgör ett väsentligt led i den genetiska avdelningens verksamhet sedan dess tillkomst. Denna rasinventering (proveniensforskning) har tack vare hans insatser utmynnat i en populationsanalys, vilken torde vara den fullständigaste och modernaste, som genomförts hos något skogsträd, vare sig i Sverige eller utomlands. Förutan Eiches aldrig sinande energi, vaksamhet och plikt känsla skulle denna väldiga försöksserie ej ha kunnat genomföras.

Vid sidan om sina insatser av praktisk art har Eiche funnit tid till vetenskapliga analyser av det insamlade och planterade materialet. En serie uppsatser, berörande olika proveniensproblem, utarbetas nu av honom. Den första uppsatsen i denna serie »Spontaneous chlorophyll mutations in Scots pine» föreligger i tryck i skogsforskningsinstitutets meddelanden. Tidigare har Eiche författat ett stort antal vetenskapliga arbeten inom skogsforskningen.

Eiche representerar en mycket hög vetenskaplig standard, samtidigt som han äger betydande praktiska insikter.

Simak är född i Tjeckoslovakien den 24 augusti 1922, avlade studentexamen 1942, erhöll ingenjörsexamen från skogshögskolan i Košice 1947 och promoverades till doktor i de tekniska vetenskaperna 1950 vid tekniska högskolan i Zürich. Han var assistent vid botaniska avdelningen av skogshögskolan i Košice 1946—1947, innehade 1947—1948 statlig tjänst i Bratislava, var som statslös tillfälligt anställd vid Waldbau-institutet vid Zürichs tekniska högskola samt vid det schweiziska skogsforskningsinstitutet 1948—1950. Efter sin ankomst till Sverige våren 1950 anställdes Simak som lagledare vid riksskogstaxeringen och typskogsinventeringen inom skogsforskningsinstitutet och är sedan hösten 1950 extra assistent vid den genetiska avdelningen.

Simaks viktigaste insatser ligger på den skogliga fröforskningens område, där han utfört ett grundläggande arbete. Åtskilliga av hans resultat har redovisats i tryckt form (13 tryckta arbeten, varav 10 gäller fröforskning). I samband med utnyttjandet av röntgenstrålningen i växtförädlingens tjänst uppstod tanken att med hjälp av röntgenfotografering klarlägga skogsfröers uppbyggnad och embryogenskaper och på så sätt fastställa olika fröpartiers grobarhet och livskraft. Den apparatur, som nu disponeras av den genetiska avdelningen för röntgenfotografering av fröer, har iordningställt av Simak i samarbete med teknisk röntgenexpertis. Apparaturen är i sitt slag den enda, inom Sverige och utomlands. De publicerade resultaten har väckt ett betydande intresse, och den genetiska avdelningens personal har de senaste åren utfört röntgenfotografering såväl åt olika institutioner inom landet som åt skogliga och botaniska institutioner i Tyskland och Frankrike. Förutom undersökningar i anslutning till denna metodik har Simak utfört ett betydelsefullt arbete inom den skogliga växtförädlingen genom att utexperimentera metoder för bedömningen av skogsfröers morfologiska egenskaper.

Simak är en högt begåvad forskare med ofta snillrika uppslag, intensiv arbetsförmåga och betydande logisk skärpa. Hans fackuppsatser är precisa i sin uppläggning, avfattade med stilistisk talang och bestyrker hans osedvanliga vetenskapliga begåvning. Det skulle innebära en förlust för den skogliga forskningen i Sverige, om han av ekonomiska skäl tvingades att lämna skogsforskningsinstitutet, övergå till praktisk verksamhet eller rent av antaga utländskt erbjudande om forskarbefattning.

2 e. Å avdelningen för skogstaxering finnes fast anställda en skogsmästare och tre skogstekniker, vilka kontinuerligt tjänstgör såsom lagledare. Då den nya riksskogstaxeringen fordrar 14 taxeringslag för år, utgör nämnda personal mindre än en tredjedel av lagledarstyrkan. Återstoden måste sålunda rekryteras från tillfälligt anställd personal. Ytterligare skogsteknikertjänster bör därför inrättas för att säkerställa ett planerligt fullföljande av riksskogstaxeringen.

2 f. Vid institutet finnes f. n. en institutionsvaktmästare i Ca 12 och två vaktmästare i Ce 10, av vilka den ene har till huvudsaklig uppgift att sköta institutets parkområde vid Experimentalfältet och därför endast i mindre omfattning kan biträda med egentliga vaktmästarsysslor. Under år 1956 beräknas den nya institutionsbyggnaden för genetiska avdelningen bli färdigställd. Institutets lokaler vid Experimentalfältet kommer då att vara fördelade på icke mindre än fem byggnader. Med hänsyn härtill och genom utvidgningen av institutets verksamhet är bristen på vaktmästarpersonal starkt kännbar. Ytterligare en vaktmästare är därför erforderlig, närmast för avdelningen för botanik och marklära samt den zoologiska avdelningen.

2 g. Angående motiveringen för inrättandet av ifrågakvarande tjänst torde få hänvisas till IX ht 1955 s. 303.

3. Under denna punkt begärd ökning är av automatisk natur.

4. Personalförteckningen för institutet upptager innevarande budgetår bl. a. 18 ordinarie kontorsbiträden. Tre av dessa tjänster kan f. n. icke utnyttjas, emedan avlöningen till tre av de kontorsbiträden, som kan komma i fråga för ordinarie tjänst, numera utgår från sakanslag i stället för från icke-ordinarieposten under avlöningsanslaget. Enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång beräknas emellertid två extra ordinarie kontorsbiträden komma att överföras till ordinarie stat den 1 juli 1956. Personalförteckningen för institutet för budgetåret 1956/57 bör därför upptaga (18 — 3 + 2 =) 17 ordinarie kontorsbiträden. Ordinarieposten bör fördenskull uppräknas med 13 272 kronor och icke-ordinarieposten nedräknas med samma belopp.

5. Under denna punkt begärd ökning är av automatisk natur.

6. Vid institutet finnes f. n. tre befattningar såsom förste laboratoriebiträde i 19 lönegraden, varav två ordinarie och en extra ordinarie. Av innehavarna utav dessa tjänster fordras akademisk utbildning eller motsvarande kunskaper. Enligt den tidigare instruktionen för dåvarande statens skogsforsöksanstalt (SFS 1926: 394) erfordrades t. ex. för behörighet till laboratoriebiträdesbefattning vid den naturvetenskapliga avdelningen, numera benämnd avdelningen för botanik och marklära, »att hava genom avlagd examen eller på annat sätt styrkt sig äga kunskaper i kemi, motsvarande vad som erfordras för erhållande av högsta betyget i detta ämne i filosofie kandidatexamen». Detta stadgande har utgått ur den nu gällande instruktionen för skogsforskningsinstitutet (SFS 1945: 439), som upptager kompetensfordringar för lägst assistentpersonal. Personalföreningen vid institutet har nu i en till institutsstyrelsen ingiven skrift framhållit, att innehavarna av dessa förste laboratoriebiträdestjänster bör benämnas laboratorieassistenter

på grund av de krav, som ställes på dem. Styrelsen erinrar om att i ett den 11 oktober 1948 dagtecknat betänkande med förslag till reglering av löneställningar för laboratoriebiträden uttalats, att därest för fullgörande av de arbetsuppgifter, som åvilar innehavare av laboratoriebiträdestjänst, kräves akademisk utbildning, tjänsten bör ombildas till befattning såsom laboratorieassistent i förslagsvis 19 lönegraden.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd* avstyrker förslaget under punkten 1 c men har icke funnit anledning till erinran mot förslaget under punkten 1 d.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, tillstyrker jag vad styrelsen yrkat beträffande lönegradsuppflyttningar av vissa tjänster endast i så måtto, att kassörstjänsten i lönegrad Ca 17 uppflyttas i lönegrad Ca 19 och tjänsten som biträdande skogstekniker i lönegrad Ce 14 utbytes mot en tjänst som skogstekniker i lönegrad Ce 17. Kostnaderna härför uppgår till 1 020 respektive 885 kronor. Vidare kan jag tillstyrka, att en assistenttjänst i lönegrad Cg 25 och en skogsmästartjänst i lönegrad Cg 20 skall överföras på extra ordinarie stat. Vidare bör medel beräknas för två kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 i stället för motsvarande tjänster i Ce 8. Enär vissa av de för innevarande budgetår å personalförteckningen upptagna ordinarie kontorsbiträdestjänsterna icke kan utnyttjas, synes antalet dylika tjänster å personalförteckningen böra minska med en.

Vad härefter angår de nya tjänster, som institutstyrelsen begärt, torde behovet av en förste assistent vid avdelningen för skogsförnygring vara särskilt framträdande. Jag tillstyrker därför, att en dylik tjänst i lönegrad Ce 27 inrättas. Kostnaden härför uppgår till 19 740 kronor. Vidare biträder jag institutstyrelsens förslag om inrättande av en personlig tjänst för Vilhelms Eiche, tidigare lettisk, numera svensk medborgare. Eiche synes därvid böra placeras såsom förste assistent i lönegraden Ce 27. Härför erfordras en medelsanvisning av 19 740 kronor. På grund av löneklassförändringar och 1955 års löne reglering bör anslaget vidare uppräknas med 12 776 respektive 110 964 kronor. Å andra sidan bör i enlighet med styrelsens förslag anslaget nedräknas med 4 267 kronor på grund av korrigerings utav vissa poster.

Vad styrelsen i övrigt yrkat kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits, bör anslaget ökas med $(1\,020 + 885 + 19\,740 + 19\,740 + 12\,776 + 110\,964 - 4\,267 =)$ i runt tal 161 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 504 700 (+ 14 200) kronor;
 avlöningar till tillfälliga biträden 100 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 673 800 (+ 25 100) kronor;

rörligt tillägg 289 400 (+ 121 700) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(504\,700 + 100 + 673\,800 + 289\,400 =)$ 1 468 000 (+ 161 000) kronor.

Å skogsforskningsinstitutets personalförteckning bör uppföras en kassörstjänst i lönegrad Ca 19 samt två förste assistenttjänster i lönegrad Ce 27, varvid bör anmärkas, att den ena av de båda sistnämnda tjänsterna är personlig för Eiche. Från förteckningen bör avföras en kassörstjänst i lönegrad Ca 17 och en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skogsforskningsinstitut, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för skogsforskningsinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	504 700
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	673 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	289 400
	Summa kronor 1 468 000

c) till *Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 468 000 kronor.

[176] 13. Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	269 900	289 901
1955/56 (statsliggaren s. 880)	287 800	
1956/57 (förslag)	315 300	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 18 500 kronor till 306 300 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1955/56	Ökning	Minskning
1. Publikationstryck	34 000	5 000	
2. Underhåll av byggnader	5 800	1 000	3 800
3. Renhållning, städning och tvätt	35 000	3 700	
4. Hantlangning.....	19 300	1 900	
5. Hyra av statistikmaskiner	20 100	3 400	
6. Kompletterings- och underhållsåtgärder på försöksparkerna	—	3 000	
7. Materiel- och redskapsbod å Siljansfors försökspark		4 300	
		22 300	3 800
		+ 18 500	

Motiv. 1. Den utvidgade och intensifierade verksamheten vid skogs-forskningsinstitutet har medfört en ständig ökning av institutets publikationer. Att resultaten av institutets forskning snarast möjligt offentliggöres i tryck är angeläget ur såväl praktikens som vetenskapens synpunkt. Tryckningskostnaderna har stigit med 4 procent eller med omkring 1 400 kronor.

2. Av de för innevarande budgetår anvisade medlen är 3 800 kronor ett engångsbelopp, avsett för stängsel kring skogsmästarbostaden i Vindeln. Med hänsyn till institutets ökade byggnadsbestånd på försöksparkerna och stegrade arbetskostnader bör det löpande underhållet höjas med 1 000 kronor till 3 000 kronor.

3. Nytt kollektivavtal för städningspersonalen ökar städningskostnaderna med omkring 3 700 kronor.

4. Ökningen beror på att lönerna under året stigit med omkring 10 procent.

5. Enligt ett med L. M. Ericssons driftkontrollaktiebolag ingånget avtal angående förhyrning av institutets nuvarande uppsättning av Powers statistikmaskiner kommer hyran för nästa budgetår att uppgå till närmare 23 500 kronor.

6. Institutets försöksparker Siljansfors, Svartberget och Kulbäcksliden samt Tönnersjöheden inrättades respektive år 1921, 1922 och 1923. Till dessa parker kommer Bogesunds försöksfält. Syftet med försöksparkerna är att koncentrera ett flertal försök till noga undersökta och beskrivna områden samt möjliggöra ett studium av skogsvårdsåtgärdernas verkningar vid tillämpning i stor skala. Skogsskötseln å parkerna drives efter praktiskt-ekonomiska linjer men skiljer sig från praktiken genom grundligare genomtänkta principer, större omsorg i detaljutförandet och noggrann registrering av åtgärderna. Parkerna kommer härigenom att framstå som mönsterskogsbruk. Ur redovisningssynpunkt är parkerna indelade i fasta, på markerna utmärkta så kallade trakter samt ett stort antal på särskilt sätt markerade försöksytor. För demonstrering av parkerna och de där utlagda försöken har exkursionsvägar med broar och spänger anlagts samt markeringar av olika slag anbringats. I vissa fall har även stängsel uppsatts. Dessa anordningar fordrar emellertid förnyelse och komplettering i betydande utsträckning. Arbetena därmed bör påbörjas snarast möjligt.

7. På Siljansfors försökspark erfordras en materiel- och redskapsbod för förvaring av redskap, maskiner och cyklar m. m. Byggnaden är även avsedd att inrymma en snickarbod och ett avträde. Kostnaderna beräknas till 4 300 kronor. Erforderligt virke kommer att kostnadsfritt tillhandahållas av Stora Kopparbergs Bergslags aktiebolag, på vars mark försöksparken är belägen.

Departementschefen

Med hänsyn till kostnadsstegringarna bör posterna till publikationstryck, renhållning, städning och tvätt samt hantlangning uppräknas med respektive 3 000, 3 700 och 1 900 kronor. Vidare kan jag tillstyrka institutsstyrelsens hemställan, att delposten till hyra av statistikmaskiner skall upp-

räknas med 3 400 kronor och att under posten övriga utgifter skall anvisas ett belopp av 4 300 kronor för uppförande av en materiel- och redskapsbod på Siljansfors försökspark. Institutsstyrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda. Posten till reseersättningar synes med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna böra uppräknas med 5 000 kronor samt posten till bränsle, lyse och vatten på grund av medelsåtgången höjas med 10 000 kronor.

Då ett för innevarande år anvisat engångsbelopp av 3 800 kronor bortfaller, bör vid bifall till vad jag nu föreslagit förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(287\,800 + 3\,000 + 3\,700 + 1\,900 + 3\,400 + 4\,300 + 5\,000 + 10\,000 - 3\,800 =)$ 315 300 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 27 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för institutet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 315 300 kronor.

[177] 14. Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning m. m.

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 881).....	162 000
1956/57 (förslag).....	150 000

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 32 600 kronor till 194 600 kronor. Anslaget avses skola disponeras enligt följande fördelning.

1. Instrument och annan utrustning för avdelningen för botanik och marklära	40 000
2. Instrument för zoologiska avdelningen	12 000
3. Inredning och utrustning av den nya institutionsbyggnaden för genetiska avdelningen	140 000
4. Inköp av ett Termogarage	2 600
	194 600

M o t i v. 1 och 2. Ifrågavarande utrustning begärdes även föregående år. Beträffande motiveringen torde därför få hänvisas till IX ht 1955 s. 308.

3. Till inredning och utrustning av den nya institutionsbyggnaden beräknade institutsstyrelsen i föregående års äskanden ett belopp av 280 000 kronor att fördelas på två budgetår. För innevarande budgetår anvisades 140 000 kronor. Styrelsen hemställer nu om återstående del av det beräknade beloppet. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1955 s. 308—309.

4. Institutet äger f. n. en personbil och tre s. k. stationsvagnar samt för riksskogstaxeringen tio Volkswagenbussar och fyra terrängbilar. Personbilen och en av stationsvagnarna är avsedda att vara stationerade vid Experimentalfältet, personbilen dock endast under de tider av året, då den ej användes för inspektion av riksskogstaxeringens fältarbeten. Stationsvagnen är uppställd i ett s. k. Termogarage på tomtområdet, och för personbilen hyres under vinterhalvåret garageplats på tämligen långt avstånd från institutet. Övriga motorfordon är vintertid uppställda på Bogesunds försöksfält, flertalet i en till kallgarage iordningställda lada. Institutsstyrelsen anser det angeläget, att flera förvaringsplatser för institutets bilar snarast anordnas vid Experimentalfältet. Som särskilt fördelaktigt framhålles, att garage för personbilen anskaffas vid institutet, varigenom denna bil kan utnyttjas även under vintern.

Departementschefen

I föregående års statsverksproposition (IX ht 1955 s. 309) förordade jag, att institutsstyrelsens beräkning av kostnaderna för inredning och utrustning av den nya institutionsbyggnaden för genetiska avdelningen, 280 000 kronor, skulle godtagas, men att beloppet skulle fördelas på två år. I enlighet härmed beviljade riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag för innevarande år ett belopp av 140 000 kronor för ändamålet. För nästa budgetår bör återstående 140 000 kronor anvisas.

För att tillgodose åtminstone några av de övriga anspråken under anslaget förordar jag en medelsanvisning av sammanlagt 10 000 kronor. Det torde få ankomma på institutsstyrelsen att bestämma beloppets användning.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (140 000 + 10 000 =) 150 000 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 12 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[178] 15. *Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	230 000	235 853	718
1955/56 (statsliggaren s. 881)	249 000		
1956/57 (förslag)	281 500		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 140 500 kronor till 389 500 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1955/56	Ökning	Minskning
1. Kostnadsökningar under anslaget som följd av årets lönehöjningar		20 500	
2. Föryngringsundersökningar	35 000	22 400	
3. Genetiska undersökningar	34 000	17 800	
4. Skogsekologiska undersökningar m. m. ...	25 000	10 700	
5. Entomologiska prognosundersökningar ...	16 000	4 300	
6. Arbetsstudier m. m.	21 000	10 000	
7. Mykologiska undersökningar		26 800	
8. Proveniensundersökningar		16 000	
9. Taxering av Siljansfors försökspark		16 000	
10. Förarbeten till fastighetstaxeringen			4 000
		<u>144 500</u>	<u>4 000</u>
		+ 140 500	

M o t i v. 1. För fältarbeten och bearbetning m. m. vid produktionsundersökningarna, för föryngringsundersökningar och skogsekologiska undersökningar m. m. har för innevarande budgetår avsetts respektive 65 000, 49 000, 35 000 och 25 000 kronor. Avlöningskostnaderna beräknas utgöra mellan 70 och 90 procent av belastningen under posterna. På grund av årets lönehöjningar bör de därför uppräknas med respektive 8 000, 6 000, 4 400 och 2 100 kronor eller med sammanlagt 20 500 kronor. Genom beslut den 30 juni 1955 har Kungl. Maj:t anvisat lika stort belopp för bestridande av motsvarande kostnadsökningar för innevarande budgetår.

2. Föregående år gjordes liknande framställning. Beträffande motiveringen torde därför få hänvisas till IX ht 1955 s. 310.

Såsom anförts under skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag i punkten 2 c har Södra Sveriges skogsindustriutredning föreslagit, att utöver tidigare belopp om 25 000 kronor cirka 145 000 kronor skulle under en femårsperiod ställas till institutets förfogande för undersökningar angående plantskogsröjning. Av de härför beräknade kostnaderna avser 28 250 kronor resor och traktamenten, 12 975 kronor hantlangning och 37 740 kronor arvode till ett räknebiträde. Med hänsyn till inträffade lönestegringar bör de båda sistnämnda posterna uppräknas till 13 880 kronor respektive 41 520 kronor. Det för femårsperioden erforderliga beloppet, med avdrag av lön, uppgår sålunda, bortsett från kostnaderna för den under avlöningsanslaget begärde förste assistenten, till (28 250 + 13 880 + 41 520 — 25 000 =) 58 650 kronor eller till avrundat 11 700 kronor för år.

3. Beträffande motiveringen för förslaget under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1955 s. 310 under 2.

4 och 5. Jämväl dessa förslag har framförts i tidigare anslagsäskanden. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 351 och 352 under 2 respektive 3.

6. Från anslagsposten bestrides kostnaderna för en väsentlig del av verk-

samheten vid avdelningen för arbetslära. Under år 1954 har arbetsfysiologiska undersökningar påbörjats vid avdelningen och bedrives nu i nära samarbete med fysiologiska institutionen vid gymnastiska centralinstitutet, som har erforderlig medicinsk sakkunskap samt en stor del av den instrument- och laboratorieutrustning, som är nödvändig för undersökningarna. Fältarbetet och de vid undersökningarna anlitade försökspersonerna drager emellertid omkring 10 000 kronor i kostnader, vilka icke inrymmes i det nu utgående beloppet.

7. Förslaget under denna punkt har framförts tidigare. Redogörelse för motiveringen återfinnes i IX ht 1954 s. 352 under 5.

8. Samma förslag framfördes i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Angående motiveringen torde därför få hänvisas till IX ht 1955 s. 311 under 8.

9. Medel till ifrågavarande taxering har begärts sedan ett flertal år tillbaka. Angående motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 295 under 6.

10. Ytterligare medel erfordras icke.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har institutstyrelsen äskat medel icke blott för att fortsätta pågående undersökningar i huvudsakligen samma omfattning som tidigare utan även för att i viss mån utöka verksamheten och påbörja nya undersökningar. Av vad sålunda föreslagits kan jag tillstyrka, att taxeringen av Siljansfors försökspark nu kommer till stånd. Kostnaden härför uppskattas till 16 000 kronor. Därutöver bör anslaget uppräknas med 20 500 kronor till följd av 1955 års lönereglering. I övrigt är jag icke beredd att förorda någon ökad medelsanvisning. Å andra sidan bör anslaget minskas med 4 000 kronor genom bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp till förarbeten till den allmänna fastighetstaxeringen. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av $(249\,000 + 16\,000 - 4\,000 =) 281\,500$ kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 32 500 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, institutstyrelsen att i sinom tid närmare bestämma om anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 281 500 kronor.

[179] 16. Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	379 000	379 681	5 451
1955/56 (statsliggaren s. 881)	379 000		
1956/57 (förslag)	413 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 34 000 kronor till 413 000 kronor.

M o t i v. Med hänsyn till inträffade löneökningar bör anslaget uppräknas. Genom beslut den 30 juni 1955 har Kungl. Maj:t anvisat 34 100 kronor till bestridande av motsvarande kostnadsökningar under innevarande budgetår.

Departementschefen

Jag tillstyrker styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 413 000 kronor.

[180] 17. Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	66 000	61 336	6 580
1955/56 (statsliggaren s. 881)	66 000		
1956/57 (förslag)	72 800		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 6 800 kronor till 72 800 kronor.

M o t i v. Med hänsyn till inträffade löneökningar bör anslaget uppräknas med 6 800 kronor, vilket belopp Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1955 jämväl anvisat för bestridande av motsvarande kostnadsökningar under innevarande budgetår.

Departementschefen

Jag tillstyrker styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 72 800 kronor.

[181] 18. Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker

	Anslag
1956/57 (förslag)	37 400

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 19/8 1955) hemställer, att under anslaget skall anvisas 46 300 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Reparation och modernisering av skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark	37 400
2. Reparation av skogsstugan på Svartbergets försökspark	8 900
	46 300

Motiv. 1. För skogsmästaren på Tönnersjöhedens försökspark är en särskild tjänstebostad uppförd. Den färdigbyggdes år 1925 och omfattar tre rum och kök jämte vanliga biutrymmen. I anslutning till densamma finnes ett arbets- och tjänsterum samt gästrum, avsedda för de av institutets tjänstemän, som har förrättningar på parken. I en flygelbyggnad har en större arbetslokal och ytterligare ett gästrum inretts. Omedelbart intill bostaden ligger en särskild ekonomibygnad, som bl. a. inrymmer garage. Efter tillkomsten har bostaden undergått endast en mindre renovering. Den saknar fortfarande centralvärme och har över huvud taget icke den standard, som numera fordras. Institutsstyrelsen anser det därför synnerligen angeläget, att bostaden repareras och moderniseras med det snaraste, särskilt som tjänsten fått ny innehavare under år 1954.

2. På Svartbergets försökspark har alltsedan dess tillkomst funnits en skogsstuga om ett rum och kök, vilken tjänat som samlingspunkt och rastplats. På parken, som är belägen cirka 1,2 mil från Vindeln och på vilken ingen annan lämplig samlingsplats än skogsstugan står till buds, förekommer ofta exkursioner med skogshögskolans studenter samt elever från lantbruks- och skogsskolor ävensom med skogsvårdsstyrelser och skogsägarföreningar. Skogsstugan, till vilken bilväg finnes, är nu i mycket dåligt skick och bör snarast sättas i stånd för att ej alldeles förfalla. Därest den repareras, kan den också tjäna som övernattningsställe för institutets tjänstemän under deras förrättningar på parken.

Departementschefen

Ifrågavarande anslagsäskanden kan jag förorda endast såvitt angår reparation och modernisering av skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark. Mot beräkningen av de härför erforderliga medlen, 37 400 kronor, har jag ingen erinran. Beloppet bör anvisas under ett särskilt reservationsanslag benämnt Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 37 400 kronor.

[182] 19. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	278 700	351 709
1955/56 (statsliggaren s. 882)	566 300	
1956/57 (förslag)	512 600	

Y r k a n d e n. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 900 kronor till 570 200 kronor enligt följande beräkning

		Ökning	Minskning
<i>Avlöningar</i>			
1. Avlöningar till tjänstemän	(nu 164 050)	50 550	
2. Arvoden till ämneslärare	(nu 8 300)	8 000	
3. Löner till gårdskarlar	(nu 19 250)	20 950	
<i>Övriga utgifter</i>			
4. Expenser och underhåll	(nu 275 000)		106 600
5. Studiehjälp till eleverna	(nu 92 500)	24 500	
6. Resekostnadsersättningar och traktamenten för föreståndare och yrkeslärare	(nu 4 000)	5 700	
7. Kostnader för lokalstyrelser	(nu 3 200)	800	
		<u>110 500</u>	<u>106 600</u>
		+ 3 900	

M o t i v. Domänstyrelsen framhåller i sin motivering bl. a., att i anslags-
 äskandena för statens skogsskolor, vilka avser kostnader under kalender-
 året 1956, ingår driftsutgifter för ett helt verksamhetsår vid den nya skogs-
 skolan i Älvsbyn, under det att medelsanvisningen för skolan under inne-
 varande budgetår avpassats med hänsyn till att undervisningen där börjat
 den 1 november 1955. Vidare har kostnaderna för Kolleberga skogsskola
 beräknats efter 20 i stället för 18 elever årligen från och med den kurs,
 som börjar år 1955.

1. Av ökningen är 50 050 kronor av helt automatisk natur, föranledd av
 beslutade lönehöjningar och författningsenliga löneklassförändringar även-
 som av att Älvsbyskolan skall vara i verksamhet under hela året. Åter-
 stående ökning, 500 kronor, hänför sig till föreslagen uppflyttning av bi-
 trädande yrkesläraren vid Älvsbyskolan till lönegrad Ce 19 i st. för Ce 17.
 Domänstyrelsen anser uppflyttningen nödvändig med hänsyn till den för-
 bättring av ersättningarna till biträdande yrkeslärare vid de förberedande
 skogskurserna, varom styrelsen framlägger förslag under anslaget till Er-

sättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.

2. För vissa kurser i specialämnena vid statens skogsskolor ställer domänstyrelsen sin fackpersonal till förfogande. Styrelsen anser emellertid att i vart fall de rese- och traktamentsersättningar, som därvid utgår till dessa befattningshavare, bör bestridas av skolornas medel under förevarande post. Nuvarande anvisning under posten är huvudsakligen av denna anledning otillräcklig. För de fyra äldre skogsskolorna erfordras 12 800 kronor och för Älvsbyskolan 3 500 kronor.

3. Anslagna medel är enligt domänstyrelsen otillräckliga, varför styrelsen under en följd av år tillskjutit av domänverkets driftmedel för ändamålet. Kostnaderna beräknas för de fyra äldre skolorna till 32 200 kronor och för Älvsbyskolan till 8 000 kronor.

4. De löpande expenserna för bl. a. värme, belysning och städning, telefon, tidskrifter, skjutmateriel, olycksfall, elevernas studieresor samt underhåll och normal förnyelse av inventarier har för nästa år beräknats till 98 900 kronor vid de fyra äldre skolorna. För anskaffande av en buss till vardera av Bispgårdens och Kolleberga skogsskolor har vidare beräknats 24 000 kronor. Domänstyrelsen framhåller liksom i tidigare anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 300), att bussar för elevtransporter väsentligt ökar effekten av undervisningen genom att elevernas studier, övningar och excursioner kan utsträckas att omfatta mer omväxlande skogar. Revirens bussar för arbetartransporter har sedan flera år tillbaka i stor omfattning — till förfång för domänverkets egen rörelse — måst disponeras för förflyttning av skogsskolornas elever.

För Älvsbyskolan har till expenser under 1956 beräknats 45 500 kronor, varav 20 000 kronor för nyanskaffning av undervisningsmateriel och inventarier. I föregående års medelsäskanden räknade styrelsen med att undervisningsmateriel och inventarier, som använts vid skogsskolan i Färna, skulle till en del kunna användas vid Älvsbyskolan. Ifrågasvarande materiel och inventarier har emellertid befunnits vara så nedslitna, att nyanskaffning måste ske.

De under posten erforderliga medlen uppgår sålunda till $(98\,900 + 24\,000 + 45\,500 =)$ 168 400 kronor.

5. Ökningen av posten beror huvudsakligen på att verksamheten vid Älvsbyskolan skall pågå under hela året. I posten har inräknats 1 500 kronor, d. v. s. 300 kronor för skola, till premier åt eleverna.

6. Vid de fyra äldre, till skolrevir anknutna skolorna utgår under förevarande anslag rese- och traktamentsersättningar endast till yrkeslärarna, under det att föreståndarnas ersättningar bestrides av domänverkets driftmedel. Vid Älvsbyskolan, som ej är förenad med skolrevir, måste jämväl dessa kostnader bestridas ur anslaget. Även i övrigt påkallas en ökning av medelstillgången. För de fyra äldre skolorna beräknas för ändamålet 4 200 kronor och för Älvsbyskolan 5 500 kronor.

7. Ökningen sammanhänger med att verksamheten vid Älvsbyskolan skall pågå under hela året.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför följande.

Då löneställningen för yrkeslärarna prövats i samband med den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen (prop. 1952: 241; rskr. 438), bör yrkandet om förbättrade löneförmåner för biträdande yrkesläraren vid Älvsbyskolan lämnas utan bifall.

Förslag om uppräknig av posten till arvoden till ämneslärare för bestridande av rese- och traktamentsersättningar åt lärarna framfördes i statsläskandena för budgetåret 1954/55 utan att vinna beaktande. Då statskontoret utgår från att även domänstyrelsens förnyade yrkande härutinnan lämnas utan bifall, torde höjningen av ifrågavarande post böra begränsas till vad som motiveras av att undervisningen vid Älvsbyskolan under budgetåret 1956/57 får full omfattning. Medelsanvisningen å posterna till löner till gårdskarlar samt till resekostnadsersättningar och traktamenten för föreståndare och yrkeslärare torde likaledes böra avpassas med hänsyn till utökningen av verksamheten vid skolan i Älvsbyn. Styrelsens yrkande om uppräknig i övrigt av nämnda poster kan statskontoret ej tillstyrka.

Frågan om anskaffande av bussar för elevtransport har tidigare varit föremål för statsmakternas bedömande. För budgetåret 1955/56 har medel anvisats för inköp av en buss, avsedd för skolan i Älvsbyn. Då denna skola ej är förenad med skolrevir och möjlighet således ej finnes att utnyttja revirens bilar för transport av skolans elever, ansågs det nämligen erforderligt, att skolan själv ombesörjde elevtransporterna. Tidigare framförda yrkanden om medel till bussar även för övriga skolor, vilka samtliga är förenade med skolrevir, har däremot avvisats, senast av 1953 års riksdag. Statskontoret förutsätter, att ej heller det nu framförda förslaget vinner beaktande.

Med hänsyn till den omfattande studiehjälp i form av studiebidrag, stipendier och resebidrag, som numera utgår till eleverna (kung. 1953: 515), vill statskontoret ifrågasätta behovet av höjning utav premiebeloppen.

I betraktande av den förhållandevis låga belastningen å posten till kostnader för lokalstyrelser lärare, även om ökade utgifter kommer att föränledas av skolan i Älvsbyn, någon höjning av denna post ej behöva vidtagas.

Departementschefen

Med hänsyn till att verksamheten vid skogsskolan i Älvsbyn under år 1956 beräknas komma att pågå i full utsträckning samt på grund av beslutade lönehöjningar bör posten avlöningar till tjänstemän uppräknas med 50 050 kronor. Av förstnämnda skäl bör vidare posterna till arvoden till ämneslärare och löner till gårdskarlar uppräknas med respektive 3 500 och 5 600 kronor. Posten till avlöningar bör sålunda höjas med (50 050 + 3 500 + 5 600 =) i runt tal 59 200 kronor.

Vad härefter angår posten till expenser och underhåll, är jag beredd att biträda, vad styrelsen hemställt beträffande löpande expenser för skolorna i Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kalleberga, nämligen en medelsberäkning av tillhoppa 98 900 kronor. Beträffande skolan i Älvsbyn kan jag tillstyrka 25 500 kronor till löpande expenser samt 10 000 kronor till nyanaffning av undervisningsmateriel och möbler. Däremot kan jag icke förorda, att medel skall anvisas för anskaffande av bussar till Bispgården och

Kolleberga. Posten till expenser och underhåll bör sålunda vid bifall till vad jag föreslagit uppföras med (98 900 + 25 500 + 10 000 =) 134 400 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en minskning med 140 600 kronor.

Även posterna till studiehjälp till elever, resekostnadsersättningar och kostnader för lokalstyrelser bör förstärkas på grund av tillkomsten av Älvsbyskolan. En uppräknig av posterna med respektive 23 000, 3 900 och 800 kronor torde emellertid vara tillfyllest.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (566 300 + 59 200 + 23 000 + 3 900 + 800 — 140 600 =) ett avrundat belopp av 512 600 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till innevarande år med 53 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 512 600 kronor.

[183] 20. **Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	923 300	494 666	628 721
1955/56 (statsliggaren s. 882)	496 500		
1956/57 (förslag)	88 200		

Y r k a n d e n. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med 198 200 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en minskning med 298 300 kronor. Anslaget avses skola disponeras för byggnads- och underhållsarbeten enligt följande uppställning.

1. Älvsbyns skogsskola	40 000
2. Hällnäs »	6 000
3. Bispgårdens »	104 000
4. Bjurfors »	45 200
5. Kolleberga »	3 000
	198 200

M o t i v. 1. Byggnadskostnaderna för skolan i Älvsbyn beräknas komma att överstiga de för ändamålet anvisade medlen med 20 000 kronor, vilket beror på dels att grundförhållandena visat sig vara sämre än på sin tid företagna prov gav vid handen, dels att en allmän stegring av byggnadskostnaderna skett, sedan beräkningarna gjordes. Vidare bör tomterna för skolbyggnaden samt elev- och tjänstemannabostäderna m. m. iordningställas

ävensom vissa park- och trädgårdsanläggningar utföras. Dessa arbeten beräknas kosta 20 000 kronor.

2 och 5. Beloppen erfordras för normalt underhåll och nödvändiga mindre förbättringsarbeten.

3. Av beloppet avses 100 000 kronor för ombyggnad av föreståndarbostaden, som är otidsenlig och i dåligt skick, och 4 000 kronor för löpande underhållsarbeten vid skolans byggnader och anläggningar i övrigt. Ombyggnaden, som även avser expeditionslokalerna i huset, har av domänstyrelsens byggnadskontor kostnadsberäknats till 115 000 kronor. Styrelsen anser emellertid skäligt, att ett bidrag av 15 000 kronor skall utgå ur domänfondens driftmedel för expeditionslokalernas iordningställande, enär dessa användes jämväl för skolrevirets räkning.

4. För ombyggnad av yrkeslärarbostaden, vars planlösning är mycket otidsenlig — bl. a. saknas badrum och inre nedgång till källare — begäres ett belopp av 25 000 kronor. Vidare avses 12 700 kronor till yttre målning av skolbyggnaden samt inre målning och inläggning av plastplattor på golven i lärosal, museum och tambur jämte anordnande av w.c. för eleverna, 1 800 kronor till inredning av torkrum och till ventilationsanordningar i elevbostaden, 2 000 kronor till lagning av yttertak och balkong å föreståndarbostaden och 3 700 kronor till löpande underhållsarbeten på övriga byggnader.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att behovet av medel för det med anslaget avsedda ändamålet undandraget sig dess närmare bedömande. I likhet med vad som skedde beträffande anslagsframställningen för innevarande budgetår, vill ämbetsverket framhålla angelägenheten av att i nuvarande läge alla möjligheter till utgiftsbegränsningar tillvaratas samt att endast sådana byggnadsåtgärder vidtages, som prövas oundgängligen erforderliga.

Departementschefen

I fråga om skogsskolan i Älvsbyn kan jag tillstyrka, att till täckande av byggnadskostnaderna för skolan skall utöver tidigare anvisade medel beräknas ett belopp av 20 000 kronor. Vidare vill jag förordna, att medel anvisas till iordningställande av tomter för skolbyggnad och tjänstemannabostäder samt av park och trädgård vid skolan. Det bör emellertid vara tillfyllest med ett belopp av 10 000 kronor för ändamålet.

Vad angår skolorna i Hällnäs, Kolleberga och Bispgården torde till underhåll och mindre reparationer vid dessa anvisas respektive 6 000, 3 000 och 4 000 kronor. Däremot är jag icke beredd att tillstyrka medel till ombyggnad av föreståndarbostaden vid sistnämnda skola.

Beträffande skolan i Bjurfors kan jag biträda domänstyrelsens förslag angående ombyggnads-, upprustnings- och underhållsarbetena vid denna. Gentemot styrelsens beräkning av kostnaderna har jag ej någon erinran. Ett belopp av tillhoppa 45 200 kronor bör sålunda anvisas för ändamålet.

Vid bifall till vad jag nu förordnat, bör till byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor för nästa budgetår anvisas ett anslag av (20 000 + 10 000 + 6 000 + 3 000 + 4 000 + 45 200 =) 88 200 kronor. I förhål-

lande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 408 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 88 200 kronor.

[184] 21. **Ersättning till statens domäners fond för utgifter för slutförande och avveckling av verksamheten vid provisoriska skogsskolekurser**

	Anslag
1956/57 (förslag)	19 800

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att under förevarande anslag skall anvisas ett belopp av 19 814 kronor för slutförande och avveckling av verksamheten med provisoriska skogsskolekurser vid Färna.

M o t i v. I samband med inrättandet av skogsskolan i Älvsbyn beslöts, att de provisoriska skogsskolekurserna i Färna skulle upphöra under senare delen av mars 1955 med avslutandet av 1954/55 års kurs. För slutförande och avveckling av ifrågavarande verksamhet har domänstyrelsen under år 1955 bestritt utgifter till ett sammanlagt belopp av 19 814 kronor, varav 10 792 kronor utgör löner till föreståndaren och yrkesläraren, vilka för avvecklingen måst bibehållas å sina befattningar till och med den 16 respektive 30 april 1955.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* har icke funnit framställningen ge anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

I enlighet med domänstyrelsens förslag förordar jag, att ett särskilt anslag uppföres för slutförande och avveckling av de provisoriska skogsskolekurserna. Anslaget torde böra uppföras med ett avrundat belopp av 19 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för slutförande och avveckling av verksamheten vid provisoriska skogsskolekurser* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 19 800 kronor.

[185] 22. **Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	117 200	117 529
1955/56 (statsliggaren s. 882)	117 200	
1956/57 (förslag)	128 900	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 17 200 kronor till 134 400 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>Avlöningar</i>	
1. Avlöningar till tjänstemän	(nu 75 700) 12 700
2. Lön till gårdskarlar	(nu 1 700) 300
<i>Övriga utgifter</i>	
3. Expenser och underhåll	(nu 25 900) 2 700
4. Resekostnadsersättningar och traktamenten.....	(nu 10 200) 1 500
	17 200

M o t i v. 1. Av ökningen är ett belopp av 7 150 kronor av automatisk natur och beror på beslutade lönehöjningar samt författningsenliga löneklassförändringar. Återstående belopp av ökningen, 5 550 kronor, motiveras av att svårigheter sedan länge förelegat att besätta yrkeslärarbefattningarna vid de förberedande skogskurserna med lämpliga innehavare och att behålla ifrågavarande tjänstemän under någon längre tid. Undervisningen kan ej upprätthållas på ett tillfredsställande sätt med mindre dessa befattningar, som nu samtliga är placerade i lönegrad Ce 17, förbättras i lönehänseende. Domänstyrelsen anser därför nödvändigt, att arvode eller ersättning i annan form får utgå till yrkeslärare med belopp, motsvarande löneförmånerna enligt lönegrad Ce 21 och till biträdande yrkeslärare med belopp, motsvarande lönegrad Ce 19, med rätt för vederbörande till löneförhöjning i samma ordning, som löneklassuppflyttning sker för andra statens tjänstemän.

2. Höjning av anslaget till gårdskarlar till samma belopp, som gällde för år 1954, har enligt domänstyrelsen befunnits erforderlig.

3. Ökningen hänför sig med 1 400 kronor till kostnader för kökspersonal och med 1 300 kronor till kostnader för värme, belysning, telefon m. m.

4. Höjningen är motiverad av belastningen å anslagsposten. Belastningen uppgick under år 1954 till 12 700 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att ämbetsverket ej kan tillstyrka lönegradsuppflyttning av yrkeslärarbefattningarna.

Departementschefen

Domänstyrelsens hemställan om lönegradsuppflyttning av yrkeslärarbefattningarna kan jag icke biträda. I övrigt föranleder styrelsens medelsberäkning under ifrågavarande anslag ingen erinran från min sida. Sålunda torde posterna avlöningar, expenser och underhåll samt resekostnadsersättningar och traktamenten böra uppräknas med respektive 7 450, 2 700 och 1 500 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett avrundat belopp av (117 200 + 7 450 + 2 700 + 1 500 =) 128 900 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter
för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 128 900
kronor.

[186] 23. Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för sta-
tens förberedande skogskurser

	Anslag
1954/55	20 000
1955/56 (statsliggaren s. 883)	52 900
1956/57 (förslag)	44 700

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget
skall höjas med 87 800 kronor till 140 700 kronor, vilket belopp avses skola
disponeras för följande ändamål.

1. Skinnskattebergsförläggningen: arbeten å bostad för en yrkeslä- rare, förvärv av bostadsrätt till lägenhet, avsedd för den andre yrkesläraren, beredande av bostadsutrymmen åt kökspersonalen samt ombyggnad av transformator	43 600
2. Storsundsförläggningen: uppförande av tjänstebostad för en yr- keslärare samt anordnande av dagrum för eleverna	96 000
3. Löpande underhåll å byggnadsbestånden vid båda förläggning- arna	1 100
	140 700

M o t i v. 1. Vid iordningställande av en äldre byggnad till bostad för en
av yrkeslärarna, till vilket arbete anvisats 30 000 kronor under innevarande
budgetår, har befunnits, att byggnaden är i behov av betydande förbättring
bl. a. beträffande bjälklag, golv och väggar. För dessa arbeten erfordras
ytterligare 16 000 kronor.

För den andre yrkesläraren vid förläggningen finnes ej tjänstebostad. Att
förhyra lämplig bostad är ej heller möjligt. Domänstyrelsen har därför för-
säkrat sig om bostadsrätt i en bostadsrättsförening. Inlösningskostnaden för
en lägenhet om två rum och kök utgör 1 600 kronor.

Bostadsförhållandena för kökspersonalen är synnerligen bristfälliga. För
ändamålet finnes endast två mycket små sovrum utan bekvämlighetsan-
ordningar i köksbaracken. En tillbyggnad till denna bör ske, inrymmande
dagrum, två sovrum, skafferier m. m. Kostnaderna beräknas till 19 000 kro-
nor.

Förläggningens transformator med tillhörande ledningar är ej avpassad
för den belastning, som nu förekommer. För erforderliga ombyggnadsarben-
ten beräknas 7 000 kronor.

2. Domänstyrelsen begär liksom föregående år 65 000 kronor för uppförande av bostad till en av yrkeslärarna under framhållande av nödvändigheten av att bostadsfrågan för yrkeslärarna vid förläggningen ordnas.

Med hänsyn till förläggningsens avskilda läge och de ringa möjligheterna till förströelse för eleverna är vidare enligt styrelsen behovet av ett dagrum mycket stort, särskilt vintertid. Kostnaderna för en dylik lokal beräknas till 31 000 kronor.

3. Posten har ej särskilt motiverats.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* framhåller, att förslag om anvisande av medel till uppförande av ny yrkeslärarbostad i Storsund framfördes i fjolårets anslagsframställning utan att vinna beaktande. Ämbetsverket förutsätter, att ej heller det nu gjorda yrkandet i sådant hänseende röner tillmötesgående. Styrelsens begäran om medelsanvisning för förvärv av bostadsrätt åt en yrkeslärare kan statskontoret av principiella skäl ej tillstyrka. Övriga förslag torde böra vinna beaktande endast i den utsträckning, som kan befinnas av behovet oundgängligen påkallat.

Departementschefen

Vad domänstyrelsen yrkat i fråga om förbättring av yrkeslärarbostaden vid förläggningen i Skinnskatteberg samt i fråga om förvärv av bostadsrätt, tillbyggnad av köksbaracken och ombyggnad av transformator vid samma förläggning är jag beredd att tillstyrka. Kostnaden härför uppgår till sammanlagt 43 600 kronor. Vidare biträder jag styrelsens yrkande om 1 100 kronor till löpande underhåll av byggnadsbeståndet vid såväl Skinnskattebergs- som Storsunds förläggningen. Däremot torde det få anstå med anvisande av medel för att uppföra en yrkeslärarbostad och tillbygga dagrum vid förläggningen i Storsund.

Anslaget bör vid bifall till vad jag förordat uppföras med (43 600 + 1 100 =) 44 700 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en minskning med 8 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 44 700 kronor.

[187] 24. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	383 500	363 739
1955/56 (statsliggaren s. 883)	366 000	
1956/57 (förslag)	370 900	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med 370 900 kronor. Detta innebär i jämförelse med inne-

varande budgetår en ökning med 4 900 kronor. Av det äskade beloppet avses 7 000 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (rskr. 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 21 500 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (rskr. 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 342 400 kronor till ersättningar åt övertalig personal i övrigt enligt den fördelning, som närmare framgår av följande sammanställning.

Personal	Antal entledigade befattningshavare	Total kostnad för år 1956	Procentuell fördelning			
			Häradsallm., lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal</i>						
Jägmästare	18	264 740	34,6	91 600	65,4	173 140
Skogstaxatorer	2	22 730	50	11 365	50	11 365
Kronojägare	68	424 733	37,7	160 124	62,3	264 609
Kontorsbiträden	2	10 573	—	—	100	10 573
Summa ordinarie personal	90	722 776		263 089		459 687
<i>Icke-ordinarie personal</i>						
<i>Revir- och skogsindelningssass.:</i>						
förtidspension	10	69 161	} 93,3	65 902	6,7	4 733
livränta	1	1 474				
Summa	11	70 635		65 902		4 733
<i>Kronojägare:</i>						
förtidspension	11	36 710	} 34,6	13 390	65,4	25 310
livränta	3	1 990				
Summa	14	38 700		13 390		25 310
Summa icke-ordinarie personal	25	109 335		79 292		30 043
Summa summarum	115	832 111		342 381		489 730

I fråga om beräkningen av anslaget erinrar domänstyrelsen om att personalen på indragningsstat är underkastad 1920 års provisoriska avlöningsreglemente för domänverket samt de kompletterande bestämmelser härtill, som meddelats genom beslut av Kungl. Maj:t den 29 december 1949. Enär de kontanta avlöningsförmånerna för domänverkets personal å indragningsstat genomgående understiger den pension jämte rörligt tillägg, vartill vederbörande befattningshavare på grund av gällande bestämmelser blir berättigad vid uppnådd pensionsålder, har jämlikt nämnda beslut avlöningsförmånerna under år 1956 upptagits till belopp, motsvarande pensionsförmånerna jämte rörligt tillägg. Av den övertaliga personalen har fyra tjänstemän avlidit, sedan anslagsäskandena för budgetåret 1955/56 avgavs. Att det oaktat en anslagsökning erfordras, beror uteslutande på höjningen av det rörliga tillägget. Detta har för år 1956 beräknats till ett 18 500 kronor

högre belopp än för år 1955, under det att grundbeloppet beräknas komma att minska med endast 13 600 kronor.

Departementschefen

Då jag icke har något att erinra mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 370 900 kronor.

[188] 25. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	9 078 400	9 125 979
1955/56 (statsliggaren s. 883)	9 390 400	
1956/57 (förslag)	10 228 400	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 1 121 600 kronor till 10 512 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Arvoden till styrelseledamöter m. fl.	
Höjda arvoden till siffergranskare	2 000
2. Tjänsteförändringar	
a) Överflyttning av 1 tjänst såsom förste länsskogvaktare i Ca 19 från Halland till Stockholm i utbyte mot 1 länsskogvaktartjänst i Ca 17	—
b) 1 kontorsbiträde i Ca 8 i st. för Ce 8 (Västerbotten)	—
c) Överförande å extra ordinarie stat av 1 assistent i högst Cg 25 (Blekinge) och 8 biträdande länsskogvaktare i högst Cg 14 (Stockholm, Östergötland, Jönköping, Kalmar norra, Kristianstad, Skaraborg, Västmanland och Västernorrland)	—
3. Personalförstärkningar	
a) 3 assistenter i Ce 23—Ce 25 (Kalmar södra, Göteborgs och Bohus samt Norrbotten)	44 040
b) 2 länsskogvaktare i Ce 17 (Uppsala och Södermanland)	21 696
c) 16 biträdande länsskogvaktare i Ce 14 (Jönköping, Kronoberg, Gotland, Malmöhus, Halland och Jämtland samt 2 i Älvsborg, 4 i Värmland, 2 i Västerbotten och 2 i Norrbotten)	155 988
d) 3 husmödrar i Ce 10 (Kronoberg, Kalmar norra och Jämtland)	24 792
e) 4 vaktmästare i Ce 10 (Kronoberg, Gotland, Jämtland och Norrbotten)	35 340
4. Rörligt tillägg	837 744
	<hr/>
	1 121 600

Motiv. Skogsstyrelsen erinrar i en allmän motivering för sina förslag rörande medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsernas avlöningar och omkostnader om att den föregående år framhöll vikten av ökat ekonomiskt stöd från det allmännas sida framför allt i fråga om skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med plantförsörjning och undervisning.

Skogsstyrelsen återkommer till dessa frågor och understryker, att kraftåtgärder bör vidtagas för att tillfredsställande lösa dem. Därvid erfordras en viss förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas såväl personella som materiella resurser. I fråga om personalbehovet anser skogsstyrelsen oundgängligt, att ytterligare pensionsberättigande tjänster inrättas, för att skogsvårdsstyrelserna skall kunna förvärva och behålla personal med erforderliga kvalifikationer. Skogsstyrelsen föreslår därför, att ett antal extra ordinarie tjänster skall nyinrättas för assistenter, länsskogvaktare, biträdande länsskogvaktare, husmödrar och vaktmästare. Tjänsterna har sedan flera år tillbaka funnits såsom extra tjänster på avlönings- eller omkostnadsanslaget. Med hänsyn till att utredning pågår angående skogsvårdsverksamheten i fråga om de enskilda skogarna och därmed sammanhängande frågor, har skogsstyrelsen begränsat sina förslag om tjänsteförändringar och personalförstärkningar till de nu angivna. Då nämligen frågan om vilka löneställningar som bör väljas för olika personalkategorier, till väsentlig del torde få bli beroende på de överväganden och avgöranden, vartill utredningen kan leda, har skogsstyrelsen ansett det nödvändigt att ställa sig avvaktande, även om den anser vissa justeringar av de nuvarande lönegradsplaceringarna, särskilt för länsskogvaktare men även för vissa jägmästare m. fl., synnerligen påkallade.

Skogsstyrelsens ställningstagande beträffande personalfrågorna innebär, att skogsstyrelsen genomgående räknat med oförändrade löneställningar för de skilda personalgrupperna samt att den icke återkommit till vissa tidigare framförda men icke bifallna förslag. Skogsstyrelsen framhåller, att den därmed endast velat avvakta utgången av förutnämnda utredning.

Vid beräkningen av medelsbehovet har skogsstyrelsen utgått från att verksamheten med undantag för plantförsörjningen och undervisningen skall få i huvudsak samma omfattning som innevarande budgetår. Skogsstyrelsen har sålunda icke ansett sig kunna biträda de mera långtgående förslag till utvidgning av verksamheten i skilda hänseenden, som framförts från skogsvårdsstyrelsernas sida.

Beträffande de särskilda posterna anföres i huvudsak följande.

1. På grund av ökat arbete med granskningen har det enligt skogsstyrelsen befunnits skäligt att höja arvudet till vissa siffergranskare.

2 och 3. Skogsstyrelsen lämnar inledningsvis följande redogörelse för skogsvårdsstyrelsernas förslag till tjänsteförändringar och personalförstärkningar.

I fråga om *tjänsteförändringar* har skogsvårdsstyrelserna begärt överförande till ordinarie stat av 1 länsskogvaktartjänst i Ce 17 (Kronoberg) samt till extra ordinarie stat av 2 tjänster för extra biträdande länsskogvaktare i

Cg 14 (Kalmar norra och Kristianstad). Skogsvårdsstyrelserna har vidare föreslagit följande tjänsteutbyten, nämligen inrättande av 1 distriktsjägmästartjänst i Ca 30 i st. för 1 tjänst såsom förste assistent i Ca 27 (Västerbotten), 1 tjänst såsom förste assistent i Ca 27 i st. för 1 assistenttjänst i Ca 25 (Jönköping), 2 assistenttjänster i Ca 25 i st. för 2 extra ordinarie dylika tjänster i Ce 23—Ce 25 (Kronoberg och Malmöhus), 10 tjänster för förste länsskogvaktare i Ca 19 i st. för motsvarande antal tjänster såsom länsskogvaktare i Ca 17 (Stockholm 1, Malmöhus, Jämtland och Västerbotten vardera 2 samt Kopparberg 3), 1 länsskogvaktartjänst i Ca 17 i st. för 1 tjänst såsom biträdande länsskogvaktare i Ca 14 (Gotland), 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 i st. för 2 kontoristtjänster i Ca 13 (Jönköping och Jämtland), 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 i st. för motsvarande antal tjänster i Ce 6—Ce 8 (Malmöhus, Örebro och Västerbotten) samt 1 tjänst såsom förste länsskogvaktare i Ce 19 i st. för 1 länsskogvaktartjänst i Ce 17 (Västmanland). Härutöver har föreslagits uppflyttning av 1 kamrerartjänst från Ca 23 till Ca 25 (Jämtland).

Beträffande *personalförstärkningar* har föreslagits inrättande av 2 assistenttjänster i Ca 25 (Kalmar norra och Norrbotten), 2 länsskogvaktartjänster i Ca 17 (Kalmar norra och Värmland), 7 tjänster för biträdande länsskogvaktare i Ca 14 (Jönköping 1, Älvsborg 6), 1 kontoristtjänst i Ca 13 (Kronoberg), 1 kanslibitträdestjänst i Ca 11 (Älvsborg), 4 assistenttjänster i Ce 23—Ce 25 (Kronoberg, Kalmar södra, Göteborgs och Bohus samt Älvsborg), 2 tjänster såsom förste länsskogvaktare i Ce 19 (Västerbotten och Norrbotten), 1 betesinstruktörstjänst i Ce 17 (Västerbotten), 3 länsskogvaktartjänster i Ce 17 (Uppsala, Södermanland och Östergötland), 22 tjänster för biträdande länsskogvaktare i Ce 14 (Södermanland, Kronoberg, Kalmar norra, Gotland och Malmöhus samt 2 i Halland, 6 i Älvsborg, 5 i Värmland, 2 i Västerbotten och 2 i Norrbotten), 1 instruktörstjänst i Ce 12 (Jämtland), 3 tjänster såsom husmor i Ce 10 (Kronoberg, Kalmar norra och Jämtland), 4 vaktmästartjänster i Ce 10 (Kronoberg, Gotland, Jämtland och Norrbotten) samt 4 kontorsbiträdestjänster i Ce 6—Ce 8 (Halland och Örebro vardera 1 samt Älvsborg 2).

Beträffande de under förevarande punkter framförda förslagen anför skogsstyrelsen i övrigt i huvudsak följande.

2 a. Skogsstyrelsen anser angeläget, att hos skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län en tjänst såsom länsskogvaktare utbytes mot en tjänst som förste länsskogvaktare. Detta kan genomföras på så sätt, att en tjänst såsom förste länsskogvaktare i Ca 19 hos skogsvårdsstyrelsen i Hallands län, vilken jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 december 1949 hålles vakant och tills vidare ersättes med en länsskogvaktartjänst, överflyttas till skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län mot att skogsvårdsstyrelsen i Hallands län erhåller en länsskogvaktartjänst i Ca 17 från Stockholms län.

2 b. Ordinariesättningen betingas av reglerna om befordringsgång för biträden i kontorstjänst.

2 c. Förslaget under denna punkt vilket innebär ett upprepande av motsvarande förslag i äskandena för budgetåren 1953/54, 1954/55 och 1955/56 (IX ht 1955 s. 326) innebär ett led i strävandena att fastare knyta personal till skogsvårdsstyrelseverksamheten.

3 a. Samma förslag har framställts i medelsäskandena för budgetåren 1953/54, 1954/55 och 1955/56 (IX ht 1955 s. 326) och ingår som ett led i

strävandena att skapa ordnade anställningsförhållanden och utöka antalet pensionsberättigande tjänster.

3 b och c. Förslagen under dessa punkter innebär ett upprepande i något förändrad form av tidigare (IX ht 1955 s. 326 och 327) framförda krav på en utökning av antalet pensionsgrundande tjänster för länsskogsvaktarpersonal på grund av de vidgade uppgifterna i fråga om, framför allt, undervisning och utbildning. Den i förhållande till tidigare äskanden delvis ändrade placeringen av ifrågavarande tjänster sammanhänger med omdispositioner av tjänster i övrigt vid skogsvårdsstyrelserna. Det är nämligen av vital betydelse för verksamheten, att de personella resurserna hos skogsvårdsstyrelserna anpassas efter de förändrade och vidgade uppgifterna samt att sådana löne- och anställningsformer väljes, att skogsvårdsstyrelserna kan försäkra sig om skickliga tjänstemän i tävlan med andra arbetsgivare. De äskade tjänsterna utgör endast en mindre del av vad som behövs. Personalbehovet i övrigt anses emellertid böra tills vidare tillgodoses genom anställande av extra och tillfälligt personal med anlitan av omkostnadsmedel.

3 d och e. I fråga om motiveringen för äskandena under dessa punkter torde få hänvisas till den tidigare givna allmänna motiveringen och till föregående års statsverksproposition (IX ht 1955 s. 327).

4. Ökningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att skogsstyrelsens äskanden på flertalet punkter innebär ett förnyande av önskemål, som framförts i petitan för innevarande budgetår och lämnats utan åtgärd av riksdagen. Enligt direktiven för den tidigare omnämnda skogsvårdsutredningen bör bl. a. en omprövning företagas av skogsvårdsstyrelsernas organisation och arbetsformer i syfte att anpassa verksamheten till nu rådande förhållanden. Med anledning av utredningen anser sig statskontoret ej böra tillstyrka andra ändringar under förevarande anslag än sådana, som betingas av reglerna om befordringsgång för kontorsbiträden och av den allmänna lönehöjningen.

Departementschefen

Skogsstyrelsens yrkanden under förevarande anslag anser jag mig under nuvarande förhållanden kunna biträda endast i så måtto, att anslaget med hänsyn till 1955 års löne reglering bör uppräknas med ett avrundat belopp av 838 000 kronor. Härav belöper 655 000 kronor på ordinarieposten och 183 000 kronor på icke-ordinarieposten under anslaget. Vidare bör ett kontorsbiträde i lönegrad Ce 8 upptagas på ordinarie stat, vilket medför en ökning av ordinarieposten respektive minskning av icke-ordinarieposten med ett avrundat belopp av 8 900 kronor. Ifrågavarande poster skulle följaktligen för nästa budgetår behöva upptagas med $(7\,554\,400 + 655\,000 + 8\,900 =)$ 8 218 300 kronor respektive $(1\,748\,000 + 183\,000 - 8\,900 =)$ 1 922 100 kronor. Då posten arvoden till styrelseledamöter med flera bör beräknas med oförändrat belopp av 88 000 kronor, bör anslaget för nästa budgetår upptagas med $(8\,218\,300 + 1\,922\,100 + 88\,000 =)$ 10 228 400 kronor.

Liksom för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga bemyndiga

skogsstyrelsen att fördela såväl förevarande anslag som skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag ävensom fastställa inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelserna. I samband därmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga den ändring i skogsvårdsstyrelsernas personalförteckningar, som föranledes av bifall till vad jag nu föreslagit.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 228 400 kronor.

[189] 26. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	5 766 000	5 777 491	103 150
1955/56 (statsliggaren s. 886)..	6 366 000		
1956/57 (förslag)	6 866 000		

Till bestridande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för innevarande budgetår beräknas förutom anslaget å 6 366 000 kronor en mindre behållning å föregående budgetårs omkostnadsanslag stå till förfogande. Härtill kommer de extra anslagsbelopp om tillhoppa 114 900 kronor, som jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1955 angående bestridande av merkostnader för avlöningar inom skogsstyrelsens verksamhetsområde anvisats från det under tolfte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner. Av omkostnadsanslaget har 5 962 100 kronor av skogsstyrelsen fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna, medan återstoden tills vidare förbehållits skogsstyrelsens disposition. Något ianspråktagande av eget kapital hos skogsvårdsstyrelserna har icke förutsatts skola ifrågakomma.

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall upptagas med 7 790 900 kronor, vilket innebär en ökning med 1 424 900 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Skogsvårdsstyrelsernas utgifter har därvid beräknats till 18 302 900 kronor. Dessutom har upptagits ett belopp av 200 000 kronor för täckande av beräknad förlust å plantförsörjningen till följd av torkan under sommaren 1955 samt ett belopp av 400 000 kronor för att bestrida under budgetåret uppkommande oförutsedda utgifter. Vidare har liksom för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 4 000 kronor för tryckning av publikationen *Från skogsvårdsstyrelsernas arbetsfält*. Slutligen har till kostnader för arbetsgivarbidrag, som skogsvårdsstyrelserna har att erlægga, under förevarande anslag upptagits ett belopp av 194 000 kronor. Därav har 119 000 kronor beräknats för per-

sonal, avlönad från avlöningsanslaget, och 75 000 kronor för personal med lön från omkostnadsanslaget. De sammanlagda utgifterna för skogsvårdsstyrelserna under budgetåret 1956/57 har skogsstyrelsen sålunda beräknat till (18 302 900 + 200 000 + 400 000 + 4 000 + 194 000 =) 19 100 900 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster har uppskattats till 11 205 000 kronor. Av deras egna kapitaltillgångar anses något tillskott icke kunna ifrågakomma. Däremot har det förutsatts, att ett belopp av 105 000 kronor skall upplånas.

Motiv. Skogsstyrelsen framhåller inledningsvis, att skogsvårdsstyrelserna uppskattat de sammanlagda omkostnaderna under budgetåret 1956/57 till 20 680 286 kronor. Då motsvarande utgifter i gällande utgiftsstaten upptagits till 15 959 600 kronor har skogsvårdsstyrelserna sålunda räknat med en utgiftsökning av över 4 700 000 kronor nästkommande budgetår. Enär inkomsterna samtidigt beräknas öka med allenast omkring 902 000 kronor samt något ianspråktagande av eget kapital ej förutsatts, innebär skogsvårdsstyrelsernas förslag en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Den upptagna utgiftsökningen sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med den allmänna ökning av utgifterna för olika ändamål, som är en direkt följd av inträffade prisstegringar och medgivna förhöjningar av löneförmåner m. m. Skogsstyrelsen har emellertid vid anslagsprövningen utgått från att den egentliga verksamheten på fältet skall få i huvudsak samma omfattning som innevarande budgetår. En viss förstärkning av de personella och materiella resurserna har dock befunnits erforderlig på grund av vidgade arbetsuppgifter på plantförsörjningens och undervisningens område. Utgiftsstegringarna i övrigt är praktiskt taget helt automatiska.

Vad angår skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1956/57 har skogsvårdsstyrelserna, såsom framgår av det föregående, uppskattat dem till 20 680 286 kronor, medan skogsstyrelsen beräknat dem till 18 302 900 kronor. I förhållande till de i utgiftsstaten för innevarande år angivna utgifterna innebär skogsstyrelsens förslag en ökning med 2 343 300 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Beräknat för 1956/57	Ökning	Minskning
1. Avlöningar till tillfällig personal	3 460 000	269 600	
2. Resekostnadsersättningar	2 250 000	85 000	
3. Traktamenten	2 213 000	55 000	
4. Sjukvård	34 700		
5. Tjänstelokaler och expenser	1 134 000	87 500	
6. Inventarier	272 000	36 500	
7. Kursverksamhet	129 600		
8. Annan upplysning och propaganda	125 600	31 300	
9. Diverse	82 500	16 000	
10. Fröförsörjning	607 300		30 300

	Beräknat för 1956/57	Ökning	Minskning
11. Plantförsörjning	5 215 000	1 008 500	
12. Skogsvårdsgårdar	2 262 100	635 100	
13. Övriga fastigheter	303 600	162 500	
14. Kapital	14 200	2 900	
15. Lån	199 300		16 300
	18 302 900	2 389 900	46 600
		+ 2 343 300	

Rörande beräkningen av de olika utgiftsposterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

1. Att en utgiftstegring under denna anslagspost beräknas inträda trots vad som i det föregående förordats i fråga om överförande till avlöningsanslaget av kostnaderna för vissa tjänster, sammanhänger dels med de ökade arbetsuppgifterna på plantförsörjningens och undervisningens område, dels med de löneförbättringar för tjänstemän och förmän, som genomförts våren 1955. Kostnadsökningen i anledning härav kompenseras emellertid till stor del av ökade inkomster under titlarna biträdesersättningar, utförda uppdrag (övrigt) och plantförsörjning. Vid beräkningen av lönekostnaderna under denna punkt har skogsstyrelsen utgått från att nu gällande avlöningsgrunder för personal, som här avses, skall tillämpas tämligen oförändrade nästa budgetår.

2—3. Posterna resekostnadsersättningar och traktamenten bör enligt skogsstyrelsen uppräknas på grund av utökat antal resedagar genom tillkomsten av viss ny personal. Uppräkningen har kunnat begränsas till angivna belopp genom att reseersättningar i samband med den egentliga yrkesutbildningen bestrides från anslaget till skogsbrukskurser m. m.

5—6. Vad angår posterna tjänstelokaler och expenser samt inventarier har skogsstyrelsen ansett sig böra räkna med kostnadsstegringar om 87 500 respektive 36 500 kronor av automatisk karaktär. Av förstnämnda belopp avser 41 600 kronor ökade hyreskostnader till följd av hyreshöjning, inflyttning i nya tjänstelokaler samt utvidgning av äldre sådana, medan återstoden, 45 900 kronor, beräknats för ökade kostnader för telefon och telefonabonnemang, särskilda kostnader för flyttning i samband med ombyte av lokaler m. m. Höjningen av inventarieposten är nödvändig bl. a. för att möjliggöra viss erforderlig nyanskaffning av möbler, gardiner och armatur m. m. till de utökade tjänstelokalerna samt för komplettering av inventariebeståndet.

8. Skogsstyrelsen anser det vara nödvändigt med en viss uppräknings av anslagsposten till annan upplysning och propaganda för att möjliggöra en intensifiering av denna verksamhet. Skogsvårdsstyrelserna har på senare år alltmera börjat använda bild och film i upplysningens tjänst, varjämte de årligen brukar delta i lantbruks- och skogsutställningar i propagandasyfte. Härav följer ökade kostnader.

9. Uppräkningen av denna post har ansetts påkallad på grund av stegrade utgifter.

10—11. I fråga om verksamheten med frö och plantor uppgår de av skogsvårdsstyrelserna beräknade inkomsterna till 642 700 respektive 4 446 400 kronor, medan utgifterna upptagits till 648 600 respektive 5 350 120 kronor.

Skogsvårdsstyrelserna räknar alltså med en förlust å dessa verksamhetsgrenar av 5 900 respektive 903 720 kronor. Härtill kommer beräknade kostnader för återbetalning av frölån med 107 900 kronor. Den totala nettoförlusten å fröförsörjningen skulle således uppgå till 113 800 kronor. Enligt skogsstyrelsens förmenande bör man i fråga om skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med frö kunna i enlighet med vad som förutsatts i statberäkningarna för de senaste budgetåren i stort sett kunna räkna med att utgifter och inkomster skall balansera. I enlighet härmed har skogsstyrelsen, som funnit kostnaderna för återbetalning av frölån nästkommande budgetår böra upptagas till 117 900 kronor, beräknat utgifterna under titeln fröförsörjning till 607 300 kronor och inkomsterna under samma titel till 725 200 kronor, vilket innebär att titeln fröförsörjning går jämnt ihop. Vad gäller verksamheten med plantförsörjning anser skogsstyrelsen det vara nödvändigt, att skogsvårdsstyrelsernas plantskoleanläggningar utvidgas högst väsentligt för att möta det alltjämt stegrade plantbehovet i landet. Övergången till maskinell drift och rationella brukningsmetoder i övrigt fordrar även en icke obetydlig utökning av plantskolearealen. Utvidgning av plantskoleanläggningarna bör enligt skogsstyrelsen bedrivas i så snabb takt, som de ekonomiska resurserna medger. Under utbyggnadstiden måste en tämligen betydande förlust uppstå å verksamheten. Det dröjer nämligen några år efter anläggandet av ett plantskoleområde, innan försäljningsdugliga planter erhålles. I innevarande års stater har räknats med en förlust av 593 000 kronor. Den i statsverkspropositionen angivna siffran 533 000 kronor (IX ht 1955 s. 338) utgör nämligen ett nettobelopp, sedan vinsten å frötiteln, 60 000 kronor, avräknats. För nästkommande budgetår förutsätter skogsstyrelsen att förlusten, med en utbyggnad i ungefär samma takt som under innevarande budgetår och med normal utveckling av plantorna, kommer att uppgå till 628 500 kronor eller 35 500 kronor mer än innevarande budgetår. Skogsstyrelsen har därvid beräknat utgifterna till 5 215 000 kronor och inkomsterna till 4 586 500 kronor. Vid beräkningen har hänsyn emellertid icke tagits till den avgång av planter, som väntas bli följden av den under sommaren 1955 rådande torkan, varigenom betydande delar av samma års sädder och omskolningar kan förutses bli förstörda eller skadade. Förlusterna på grund härav torde enligt skogsstyrelsen icke kunna sättas till lägre belopp än 200 000 kronor. Den totala nettoförlusten på plantförsörjningen skulle alltså uppgå till 828 500 kronor.

12—13. Under dessa titlar har skogsvårdsstyrelserna upptagit utgifterna till 3 358 000 respektive 307 515 kronor, medan inkomsterna beräknats till 882 705 respektive 246 865 kronor. En väsentlig del av utgifterna under titeln skogsvårdsgårdar avser uppförande eller ombyggnad av undervisnings- och elevlokaler samt verkställande av vissa andra anläggningsarbeten. Sålunda har skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län beräknat 50 000 kronor till skogsvägar på skogsvårdsgården Ladvik och 15 000 kronor i tilläggsanslag för ombyggnad av ett bostadshus i Ed, avsett till tjänstebostad för en biträdande läns-skogsvaktare och plantskoleföreståndare. Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län har beräknat 40 000 kronor såsom delkostnad för en lokal för verktygsvård jämte elevhem och garage på skogsvårdsgården Trollebo, medan skogsvårdsstyrelsen i Kalmar norra län har avsett 20 000 kronor för lokaler för verktygsvård på skogsvårdsgården Lidhem. Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län har upptagit 200 000 kronor såsom ytterligare bidrag till skol- och elevlokaler samt lärar- och vaktmästarbostad på skogsvårdsgården Sjöarp och skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län 115 000 kronor till visst kompletteringsförvärv av mark till skogsvårdsgården Breanäs samt jordningställande av gården för undervisningsändamål. Skogsvårdsstyrelsen i

Värmlands län har äskat 40 000 kronor till ombyggnad av dess fastighet i Karlstad för inrättande av nya expeditionslokaler samt skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län 150 000 kronor till skol- och elevbyggnad på skogsvårdsgården Rankhyttan. Vidare har skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län beräknat 160 000 kronor till en byggnad för undervisning i arbetsteknik, arbetsfysiologi och fysisk fostran på skogsvårdsgården Kratte Masugn och 125 000 kronor för inredande inom en planerad skoglig institutionsbyggnad (skogsmuseum) i Gävle av lokaler för skogsvårdsstyrelsens kansli. Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län har begärt 345 000 kronor såsom ytterligare bidrag till uppförande av undervisningslokaler m. m. på skogsvårdsgården Skedom samt skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län 25 000 kronor för omläggning av avloppsledningar och vissa planeringsarbeten på skogsvårdsgården Halåsen. Slutligen har skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län upptagit 100 000 kronor till elevbostäder på skogsvårdsgården Hammar samt skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län 25 000 kronor till lärosalsbyggnad på skogsvårdsgården Lidmyrliden och 687 000 kronor till en skogsvårdsgård i Tärendö.

Skogsstyrelsen anser synnerligen angeläget, att det pågående arbetet med att förse skogsvårdsgårdarna med ändamålsenliga undervisnings- och föreläsningslokaler kan bedrivas i så snabb takt som möjligt. På grund härav har skogsstyrelsen räknat med en väsentligt kraftigare ekonomisk insats från det allmänna nästkommande budgetår, i synnerhet som skogsvårdsstyrelserna icke längre kan i nämnvärd grad av egna medel bidraga till finansieringen av byggnadsföretagen.

Skogsvårdsstyrelsernas äskanden rörande skogsvårdsgårdarnas upprustning och utbyggnad m. m. synes enligt skogsstyrelsen vara väl motiverade, och de föreslagna projekten torde i stort sett böra komma till utförande i tilltänkt omfattning. En viss begränsning av medelsanvisningen för budgetåret 1956/57 finner skogsstyrelsen likväl möjligt att vidtaga. Såunda torde bidraget till det av skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län föreslagna vägbyggnadsprojektet böra stanna vid 35 000 kronor. Det medelstillskott, som beräknas erforderligt för finansiering av det omförmälda bostadsbygget i Ed, 15 000 kronor, bör enligt skogsstyrelsen tillgodoses genom upptagande av inteckningslån. Vidare synes icke böra räknas med större medelsanvisning till skolbyggnadsarbetena i Blekinge län och Västernorrlands län än 150 000 respektive 155 000 kronor.

Inredandet av kanslilokaler inom en tilltänkt skoglig institutionsbyggnad i Gävle avses skola helt bekostas av inkomster från skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län tillhöriga skogsfastigheter samt genom försäljning av en dylik fastighet. Med hänsyn härtill har skogsstyrelsen icke något att erinra mot ifrågasvarande byggnadsprojekt. Beträffande byggnaden för undervisning i arbetsteknik och arbetsfysiologi m. m. vid Kratte Masugn anser skogsstyrelsen, att en dylik byggnad torde komma att fylla en betydelsefull uppgift i den skogliga yrkesundervisningens tjänst men att frågan om utgivande av statsanslag för ändamålet kan anstå något år.

De av skogsvårdsstyrelserna i Kalmar norra och Västerbottens län upptagna byggnadsprojekten hade medtagits redan i föregående års anslagsäskanden. Skogsstyrelsen anser det synnerligen angeläget, att dessa arbeten kan utföras under nästa budgetår. Skogsstyrelsen, som icke har något att erinra mot de av dessa skogsvårdsstyrelser beräknade utgiftsbeloppen, förutsätter dock, att finansieringen av byggnadsarbetet på skogsvårdsgården Hammar skall till ett belopp av 50 000 kronor ske genom lån.

Det av skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län framlagda förslaget innebär uppförande i Tärendö by av en skogsvårdsgårdsanläggning, avsedd främst

för befolkningen i övre Tornedalen och Gällivare socken. Till detta företag har utverkats 193 000 kronor i lokala bidrag. I utgiftsbeloppet ingår kostnader för skogsmarksförvärv och förvärv av tomtmark till skol- och elevbyggnad. Skogsstyrelsen räknar med att anläggandet av skogsvårdsgården skall kunna påbörjas nästa budgetår. Statsbidrag till densamma synes böra utgå men torde för nästa budgetår kunna begränsas till 100 000 kronor.

I övrigt har skogsstyrelsen funnit sig i huvudsak kunna godtaga de av skogsvårdsstyrelserna gjorda beräkningarna. Beträffande skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län har skogsstyrelsen därvid förutsatt, att medelsbehovet för denna skogsvårdsstyrelses anläggningsarbeten skall tillgodoses genom upptagande av lån.

I enlighet med förutnämnda beräkningar och efter vissa reduceringar av de utav skogsvårdsstyrelserna i övrigt uppskattade kostnaderna beräknar skogsstyrelsen utgifterna för skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter till 2 262 100 respektive 303 600 kronor, vilket innebär en ökning med 635 100 respektive 162 500 kronor i förhållande till staterna för innevarande budgetår. I utgiftssiffran för skogsvårdsgårdar ingår ersättning till domänstyrelsen för upplåten mark till skogsvårdsgårdarna Ladvik i Stockholms län och Asa i Kronobergs län med 100 000 respektive 26 000 kronor. Skogsstyrelsen anmärker liksom i föregående års medelsäskanden, att den förstnämnda ersättningen synes alltför hög i förhållande till det värde, som den till skogsvårdsgården hörande marken representerar för skogsvårdsstyrelsen, och förordar en omprövning av ersättningen. I avvaktan på en dylik omprövning har skogsstyrelsen räknat med det hittillsvarande utgiftsbeloppet, 100 000 kronor.

14—15. Av utgifterna för återbetalning av lån avser 117 900 kronor frölån och 81 400 kronor övriga lån.

För täckande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1956/57 står i första hand till förfogande skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster i verksamheten. Dessa har, som framgått av det föregående, av skogsstyrelsen beräknats till 11 205 000 kronor. Därjämte förutsattes, att ett belopp av 105 000 kronor utav utgifterna kommer att täckas genom lån. I förhållande till de i staten för innevarande år angivna inkomsterna innebär skogsstyrelsens beräkning en ökning med 1 335 500 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Beräknat för 1956/57	Ökning	Minskning
Biträdesersättningar	4 402 000	165 000	
Övrigt	243 000	79 000	
Frö	725 200		40 900
Plantor	4 586 500	919 500	
Skogsvårdsgårdar	943 600	78 800	
Övriga fastigheter	247 200	138 100	
Kapital	25 000		2 300
Diverse	32 500		1 700
	11 205 000	1 380 400	44 900
		+ 1 335 500	

Rörande beräkningen av inkomsterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

I skogsvårdsstyrelsernas förslag till inkomststater beräknas inkomsterna i verksamheten under nästkommande budgetår till 10 771 361 kronor. Motsvarande inkomster har i de för innevarande budgetår fastställda staterna upptagits till 9 869 500 kronor. Av inkomsterna för utförda uppdrag har skogsvårdsstyrelserna beräknat, att 4 297 141 kronor skall inflyta i form av biträdesersättningar och 194 050 kronor utgöra inkomster i övrigt. I fråga om biträdesersättningarna har skogsstyrelsen räknat med att biträdesverksamheten under nästkommande budgetår skall erhålla i stort sett samma omfattning, som förutsatts i de till grund för innevarande års stater föreliggande beräkningarna. Även beträffande fördelningen av biträdesdagarna på åtgärdsgrupper har skogsstyrelsen ansett sig kunna i huvudsak bygga på samma fördelningsgrunder som vid fastställandet av staterna för innevarande budgetår. Med utgångspunkt därifrån och från att det blir nödvändigt att tillämpa de för innevarande budgetår fastställda taxorna utan nämnvärd sänkning även nästkommande budgetår, har skogsstyrelsen funnit sig böra räkna med ett inkomstbelopp av 4 402 000 kronor, vilket innebär en höjning med 165 000 kronor. Intäkterna av utförda uppdrag i övrigt beräknas skola öka från 164 000 kronor till 243 000 kronor eller med 79 000 kronor. Ökningarna under denna titel och titeln biträdesersättningar återspeglas på utgiftsidan i den förut angivna utgiftsstegringen under titlarna avlöningar till tillfällig personal samt resekostnadsersättningar och traktamenten.

Beträffande titlarna frö- och plantförsörjning beräknar skogsstyrelsen inkomsterna till 725 200 respektive 4 586 500 kronor, vilket innebär, att skogsvårdsstyrelsernas beräkningar höjts med 82 500 kronor, såvitt gäller förstnämnda titel, och med 140 100 kronor i vad avser titeln plantförsörjning.

Inkomsterna under titlarna skogsvårdsgårdar, övriga fastigheter, kapital och diverse uppskattar skogsstyrelsen till 943 600, 247 200, 25 000 och 32 500 kronor.

Då utgifterna för skogsvårdsstyrelserna under budgetåret 1956/57 beräknats till 19 100 900 kronor och till täckande av dessa utgifter ett belopp av $(11\,205\,000 + 105\,000 =) 11\,310\,000$ kronor ansetts komma att stå till förfogande, skulle medelsbehovet under anslaget utgöra 7 790 900 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att anslaget för innevarande budgetår uppräknats med ej mindre än omkring 600 000 kronor, och anser att vid sådant förhållande och med hänsyn till de inskränkningar, som anbefallts i fråga om allmänna investeringar, för nästkommande budgetår endast automatiska utgiftsökningar bör vinna beaktande.

Såvitt angår plantförsörjningen framhåller ämbetsverket, att säkra hållpunkter saknas för bedömning av storleken utav de förluster, som uppkommit för plantförsäljningen på grund av den torra väderleken under sommaren 1955. Då ett relativt betydande belopp avsetts för oförutsedda utgifter — omkring 350 000 kronor — torde enligt statskontoret några särskilda medel för här avsedda ändamål ej böra beräknas.

Departementschefen

Under de senaste budgetåren har statsmakterna vid beräkningen av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag utgått från att verksamheten vid dessa

skall kunna uppehållas i en omfattning, som motsvarar ungefär 65 procent av normalprogrammet. Skogsvårdsstyrelserna har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår räknat med en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Denna ökning sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med en allmän ökning av utgifterna för olika ändamål till följd av inträffade prisstegringar och höjda löneförmåner. Beträffande verksamhetens omfattning under nästa budgetår har skogsstyrelsen utgått från att denna kommer att bli i huvudsak lika stor som den för innevarande budgetår beräknade. Trots detta har skogsstyrelsen räknat med ett ökat medelsbehov under förevarande anslag av i runt tal 1 425 000 kronor. Denna utgiftsökning hänför sig till, förutom automatiskt verkande faktorer av olika slag, en viss förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas personella och materiella resurser, vilken ansetts nödvändig på grund av vidgade arbetsuppgifter framför allt i fråga om undervisning och plantförsörjning. För egen del är jag emellertid icke beredd tillstyrka en så stor anslagshöjning som den skogsstyrelsen föreslagit. Enligt min mening torde det vara till fyllest, om verksamheten under nästa budgetår kan uppehållas i en omfattning, som i stort sett motsvarar den, vilken beräknats för innevarande budgetår.

Härefter torde jag få övergå till en närmare prövning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Vad därvid först angår frågan om kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen beträffande förstnämnda verksamhetsgren räknat med att inkomster och utgifter skall balansera varandra. Därvid har i utgifterna inräknats kostnader för återbetalning av frölån med 117 900 kronor. För plantförsörjningen har däremot beräknats en nettoförlust å 628 500 kronor. För innevarande budgetår har nettoförlusten på plantförsörjningen beräknats till omkring 593 000 kronor. Såsom skäl för ökningen av underskottet har skogsstyrelsen anført, att det med hänsyn till plantförsörjningen är nödvändigt, att utbyggnaden av verksamheten sker i ungefär samma takt som under innevarande budgetår. Det är då oundvikligt, att nettoförlusten å verksamheten för nästa budgetår uppskattas till större belopp än det, som beräknats för nu löpande budgetår. Jag vill därför förorda, att sagda förlust skall beräknas till det av skogsstyrelsen angivna beloppet, 628 500 kronor. Frö- och plantförsörjningen skulle sålunda tillsammans utvisa, om återbetalningen av kostnaderna för frölån borträknas, en förlust av (628 500 — 117 900 =) 510 600 kronor.

Vad angår övriga utgifter torde skogsstyrelsens beräkningar böra godtagas i fråga om flertalet utgiftsposter. Jag tillstyrker sålunda, att följande poster skall uppräknas med angivna belopp, nämligen tjänstelokaler och expenser med 87 500 kronor till 1 134 000 kronor, inventarier med 36 500 kronor till 272 000 kronor, annan upplysning och propaganda med 31 300 kronor till 125 600 kronor och diverse med 16 000 kronor till 82 500 kronor samt att posten kapital skall ökas med 2 900 kronor till 14 200 kronor och posten lån minskas med 16 300 kronor till 199 300 kronor. Med hänsyn till att jag under nästföregående anslagpunkt icke ansett mig kunna biträda skogsstyrelsens förslag att överföra viss personal från förevarande anslag

till skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag, torde även posten avlöningar till tillfällig personal bära uppräknas. Uppräkningen bör dock begränsas till 169 600 kronor. Posten bör sålunda upptagas med $(3\,190\,400 + 169\,600 =)$ 3 360 000 kronor. Posterna till resekostnadsersättningar och traktamenten torde bära beräknas med oförändrade belopp av 2 165 000 respektive 2 158 000 kronor.

Vad angår posten skogsvårdsgårdar vill jag framhålla, att det även enligt min mening är önskvärt, att de av skogsstyrelsen föreslagna byggnadsarbetena kommer till stånd. Med hänsyn till den återhållsamhet, som är påkallad i fråga om investeringsverksamheten, anser jag mig dock icke kunna tillstyrka att för ändamålet beräknas större utgifter än 1 912 100 kronor. Detta innebär, att posten ökas med 285 100 kronor i stället för som skogsstyrelsen föreslagit 635 100 kronor. Uppräkningen förutsätter, att skogsvårdsgårdarna skall få ökade medel för sin medverkan i plantförsörjningen. Därjämte har jag utgått ifrån att bland utgifterna skall ingå ersättningen till statens domäners fond för Ladviks och Asa skogsvårdsgårdar. Vidare bör posten övriga fastigheter icke uppräknas med mer än 122 500 kronor till 263 600 kronor. Slutligen torde posterna till sjukvård och kursverksamhet i enlighet med skogsstyrelsens förslag upptagas med oförändrade belopp av 34 700 respektive 129 600 kronor.

Bortsett från utgifterna för frö- och plantförsörjningen skulle sålunda skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för nästa budgetår här kunna beräknas till $(1\,134\,000 + 272\,000 + 125\,600 + 82\,500 + 14\,200 + 199\,300 + 3\,360\,000 + 2\,165\,000 + 2\,158\,000 + 1\,912\,100 + 263\,600 + 34\,700 + 129\,600 =)$ 11 850 600 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas inkomster, bortsett från inkomsterna för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen beräknat till 5 893 300 kronor. Detta belopp fördelar sig med 4 402 000 kronor på biträdesersättningar, 243 000 kronor på övriga ersättningar, 943 600 kronor på skogsvårdsgårdar, 247 200 kronor på övriga fastigheter, 25 000 kronor på kapital och 32 500 kronor på diverse. Mot denna beräkning har jag i huvudsak intet att erinra. Dock synes posterna biträdesersättningar och övriga ersättningar vara alltför försiktigt beräknade. Jag förordar, att dessa poster skall ökas med 225 000 respektive 129 000 kronor till 4 462 000 respektive 293 000 kronor. Å andra sidan torde posten diverse bära minskas med 1 800 kronor till 32 400 kronor. Inkomsterna av andra verksamhetsgrenar än frö- och plantförsörjningen bör sålunda upptagas till $(4\,462\,000 + 293\,000 + 943\,600 + 247\,200 + 25\,000 + 32\,400 =)$ 6 003 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle det behövas ett belopp av $(510\,600 + 11\,850\,600 - 6\,003\,200 =)$ 6 358 000 kronor för att täcka skogsvårdsstyrelsernas omkostnader. Liksom övriga år torde emellertid härutöver bära beräknas ett särskilt belopp till uppkommande, i staterna för skogsvårdsstyrelserna icke beräknade omkostnader. Enär av beloppet cirka 200 000 kronor bör användas för att täcka uppkomna torkskador vid plantskolorna, torde en viss uppräkning av detsamma vara påkallad. Jag kan dock icke förorda större ökning än med 50 000 kronor till 404 000 kronor.

Beloppet bör liksom för närvarande ställas till skogsstyrelsens förfogande. Vidare torde en särskild post böra uppföras för arbetsgivarbidragen i anledning av den allmänna sjukförsäkringen. Av beloppet bör emellertid endast vad som belöper sig på personal, uppförd å personalstat, principiellt täckas av statsmedel. För ändamålet bör beräknas ett belopp av 119 000 kronor. Genom lån beräknar skogsstyrelsen, att utgifter till ett belopp av 105 000 kronor skall täckas. Med hänsyn till att jag förordat en betydande nedskärning av skogsstyrelsens förslag beträffande posten till skogsvårdsgårdar, torde lånebehovet komma att starkt begränsas. Ett belopp av 15 000 kronor torde dock böra beräknas. Enär skogsstyrelsen icke räknat med att någon reservation skall stå till förfogande vid utgången av innevarande budgetår bör anslaget följaktligen för budgetåret 1956/57 uppföras med (6 358 000 + 404 000 + 119 000 — 15 000 =) 6 866 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 6 866 000 kronor.

[190] 27. *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 700 000	1 451 679
1955/56 (statsliggaren s. 886)	2 100 000	
1956/57 (förslag)	2 300 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget må högst 2 050 000 kronor disponeras *dels* för utlämnande av bidrag till markägare enligt bestämmelserna i kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder, *dels* för förvaltningsbidrag till skogssällskapet, *dels* till ett belopp av 5 000 kronor för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslagsmedlen. 500 000 kronor av beloppet må dock tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill. Återstoden av anslaget, 50 000 kronor, må disponeras för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 900 000 kronor till 3 000 000 kronor.

M o t i v. Skogsstyrelsen anför, att skogsodling såväl med som utan stöd av bidrag under en följd av år kommit till utförande i ständigt ökad utsträckning. Under sommaren 1955 har emellertid torkan i stor omfattning spolierat de nyaste skogsodlingarna, företrädesvis inom mellersta och sydöstra delarna av landet. Det har sålunda uppgivits, att i en del trakter intill 90 procent av de senaste kulturerna förstörts. Jämväl äldre kulturer har skadats. I många fall måste kulturerna göras om eller omfattande hjälpplanteringar utföras. I den

mån sådana kulturer skadats, för vilka statsbidrag tidigare utgått, kommer anslaget att belastas. I icke obetydlig omfattning torde anslagsmedlen behöva anlitas även för förnyande av sådana kulturer, som utförts inom ramen för gällande reproduktionsplikt. Ett upprepat fullgörande av reproduktionsplikten torde nämligen ofta få anses vara betungande.

Sedan lång tid tillbaka har kostnaderna för skogsodling stegrats, beroende på höjda arbetspriser vid kulturernas utförande — en utveckling som blott delvis kunnat hejdas genom ökad mekanisering — samt på avsevärt stegrade frö- och plantpriser ävensom höjda biträdestaxor. Med hänsyn till det anförda beräknar skogsstyrelsen behovet av bidrag för återväxtåtgärder under nästa budgetår till minst 1 750 000 kronor. Det ökade behovet av sådana bidrag kan icke inom den givna anslagsramen tillgodoses utan motsvarande inskränkning av annan verksamhet, som stödes med bidrag ur anslaget, d. v. s. skogsdikning.

Under budgetåret 1954/55 spärrades enligt Kungl. Maj:ts beslut 500 000 kronor av anslaget, och detta belopp har numera enligt gällande regler återförts till statsverket. Som följd härav blev bidragsverksamheten nämnda budgetår 30 procent mindre än närmast föregående år, och ansökningar med ett sammanlagt bidragsbelopp av 650 000 kronor måste överföras till påföljande budgetår. Bidragsbehovet under innevarande budgetår, fränsett medel till åtgärder mot skadegörelser av skogsinsekter, beräknades i fjolårets petitaskrivelse till 2 450 000 kronor. För att täcka årets behov, som sålunda utgör $(650\ 000 + 2\ 450\ 000 =)$ 3 100 000 kronor, har riksdagen anvisat 2 050 000 kronor, varav emellertid Kungl. Maj:t tills vidare spärrat 500 000 kronor. Det belopp, som nu kan disponeras, uppgår sålunda till 1 550 000 kronor och motsvarar i stort sett behovet av bidrag för återväxtåtgärder under innevarande år. Om liksom tidigare den principen skall tillämpas, att behovet av bidrag till återväxtåtgärder huvudsakligen tillgodoses i första hand, kommer därför en mycket begränsad bidragsgivning för skogsdikning att kunna bedrivas. Även om de spärrade medlen frigges, beräknar skogsstyrelsen, att endast omkring 600 000 kronor skall kunna disponeras för dikning under innevarande budgetår.

Under en lång följd av år har enligt skogsstyrelsen bidragsgivning för skogsdikning kunnat ske endast i mycket blygsam omfattning. Ansökningar om bidrag har därigenom blivit överhållna ett flertal år. Uppbromsningen av dikningsverksamheten är enligt styrelsen så mycket mera beklaglig, som ny mark med högre produktionsförmåga än omgivande fastmark kan vinnas genom dikning. Någon väsentlig verksamhet utan statsbidrag kan emellertid knappast förväntas från de mindre markägarnas sida, då skogsdikningen först efter relativt lång tid ger ekonomiskt resultat. Då numera dikningsmetoder, som kräver liten arbetsinsats, t. ex. upptagning av diken genom sprängning eller med maskindragna plogar eller fräsar, vunnit allmän användning, anser styrelsen, att det knappast finnes något ur arbetskrafts-synpunkt att invända mot en vidgad dikningsverksamhet.

Skogsvårdsstyrelserna uppger, att bidragsbehovet till dikning enligt inne-

liggande ansökningar uppgår till 2 400 000 kronor. Skogsstyrelsen uppskattar medelsbehovet till minst 1 200 000 kronor. Därvid har skogsstyrelsen räknat med en fortsatt sträng gallring, så att endast de allra bästa projekten skall komma till utförande med statsbidrag. Vidare har skogsstyrelsen beräknat, att liksom tidigare ett belopp av 50 000 kronor skall finnas disponibelt för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Det totala medelsbehovet för budgetåret 1956/57 har skogsstyrelsen beräknat till (1 750 000 + 1 200 000 + 50 000 =) 3 000 000 kronor.

Enligt skogsstyrelsens mening bör anslagsmedlen utan inskränkningar ställas till dess förfogande. Därjämte bör liksom tidigare ett belopp av högst 5 000 kronor få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslagsmedlen.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att det är en budgetär avväggningsfråga, som väsentligen undandraget sig ämbetsverkets bedömande, i vilken utsträckning skogsstyrelsens önskemål för nästkommande budgetår kan vinna beaktande. Ämbetsverket anser dock, att angelägenheten att i nuvarande samhällsekonomiska läge hålla tillbaka även statsverkets egna investeringar bör utgöra hinder för att anslaget uppföres med ökat belopp.

Departementschefen

Jag vill erinra om att förevarande anslag för innevarande budgetår har uppräknats med 400 000 kronor. I likhet med skogsstyrelsen anser jag, att anslaget bör höjas även för nästa budgetår. Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa statens utgifter kan jag emellertid icke tillstyrka en så stor ökning, som skogsstyrelsen nu föreslagit, utan förordar en höjning med 200 000 kronor till 2 300 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att skogsstyrelsen vid anslagets användning skall i erforderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen. Av anslaget bör högst 2 250 000 kronor disponeras för bidrag till markägare samt för förvaltningsbidrag till skogssällskapet. Återstående 50 000 kronor torde liksom hittills böra avses till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Vidare bör i enlighet med styrelsens förslag 5 000 kronor av beloppet å 2 250 000 kronor få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslagsmedlen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor

b) förklara, att under nämnda budgetår må från samma anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhoppa högst 2 250 000 kronor i enlighet med de grunder, som angivits i det föregående.

[191] 28. Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerad be- hållning vid bud- getårets utgång
1954/55	1 700 000	2 282 114	3 393 828	2 276
1955/56 (statsliggaren s. 887)	2 500 000			
1956/57 (förslag).....	2 500 000			

Av de för budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisade anslagen må tillhoppa 600 000 kronor tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill.

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 500 000 kronor till 5 000 000 kronor. Vidare föreslås, att liksom hittills ett belopp av högst 5 000 kronor av anslaget skall få disponeras för fortbildningskurser i skogsvägbyggnad.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller, att behovet av bidrag för skogsbilvägar stegras för varje år. Redan de hos skogsvårdsstyrelserna vid innevarande budgetårs början ineliggande bidragsansökningarna motsvarar ett bidragsbelopp av 26 000 000 kronor. Skogsstyrelsen anför vidare.

Betydelsen av skogsvägnätets utbyggnad och förbättring framstår för varje år allt klarare. Ett väl utbyggt skogsvägnät förbilligar virkestransporterna och utgör samtidigt ofta en första förutsättning för intensiv skogsvård. På väglösa trakter är det utomordentligt svårt att få arbetskraft för skogsvårdsåtgärder. Det är lättare i närhet av väg med möjligheter för arbetarna att ofta besöka hemmet. Ett rikt förgrenat skogsvägnät medger dessutom en effektivare användning av tillgänglig arbetskraft. Det är vidare synnerligen önskvärt, att goda konjunkturen kan utnyttjas inom de avlägsna skogarna och genom att nyttiggöra de förråd, som finnes av f. n. icke avsättningsbart virke. Genom vägnätets utbyggnad beredes också möjligheter till framtida förhöjd produktion genom intensivare skogsvård.

Den stränga begränsningen av förevarande anslag har enligt skogsstyrelsen medfört, att medlen i huvudsak har måst reserveras för sådana större skogsvägar, som berör många delägare. De höjda kraven på bilvägar vid långa virkestransporter har vidare medfört, att anläggningskostnaderna numera ofta belöper sig till 30 kronor per meter. Den höga byggnadskostnaden och det förhållandet, att de större vägarna för att helt kunna utnyttjas måste kompletteras med mindre stickvägar, gör att mera omfattande vägbyggen betalar sig först på lång sikt. Även om de är lönande, kan de sålunda ofta vara betungande för den mindre skogsägaren.

Någon mot den stegrade efterfrågan av bidrag svarande höjning av anslaget har ej skett. För budgetåret 1953/54 beviljade visserligen riksdagen ett sammanlagt belopp av 2,1 miljoner kronor mot 1,7 miljoner kronor de föregående åren, men denna höjning blev enligt skogsstyrelsen endast skenbar, eftersom ett belopp av 300 000 kronor spärrades och 100 000 kronor avsågs för speciella vägar i anledning av stormfällningen vintern 1954. Även för innevarande budgetår har ett belopp av 300 000 kronor spärrats. Den medelsökning, som ställts till förfogande under året, inskränker sig sålunda till 500 000 kronor, vilket enligt styrelsen ungefär motsvarar höjningen av

vägbyggnadskostnaderna under de senaste fem åren med hänsyn till såväl fördyring som standardhöjning. Någon vidgad verksamhet i jämförelse med tidigare period medger ökningen ej.

Yttrande. *Statskontoret* anför, att det är en budgetär avvägningsfråga i vilken utsträckning skogsstyrelsens önskemål för nästkommande budgetår kan vinna beaktande, vilken fråga väsentligen undandraget sig statskontorets bedömning. Angelägenheten av att i nuvarande samhällsekonomiska läge iakttaga återhållsamhet även i fråga om statsverkets egna investeringar, bör dock enligt ämbetsverket utgöra hinder för att anslaget för nästkommande budgetår uppföres med ökat belopp.

Departementschefen

Vid bedömandet av medelsanvisningen för nästa budgetår under förevarande anslag torde jag få erinra om att detsamma för innevarande budgetår har uppräknats med 800 000 kronor. I samband med mitt förslag om nämnda höjning anförde jag (IX ht 1955 s. 344), att en ytterligare uppräknings anslag borde föranleda, att frågan om avräkning av en del utav anslaget mot bilskattemedel upptogs till prövning. Enligt vad jag erfarit har den under år 1955 tillsatta utredningen angående skogsvårdsverksamheten i fråga om de enskilda skogarna och därmed sammanhängande frågor upptagit till prövning spörsmålet om fortsatt utvidgning och upprustning av skogsvägnätet och den därmed sammanhängande frågan om avräkning av statens bidrag till byggande av skogsbilvägar mot bilskattemedel. Med hänsyn härtill och med beaktande av angelägenheten av att iakttaga återhållsamhet i fråga om investeringsverksamheten kan jag icke tillstyrka någon ytterligare höjning av ifrågavarande anslag. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 2 500 000 kronor. Vid anslagets användning bör skogsstyrelsen i erforderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Anslaget bör disponeras enligt samma grunder som de, vilka gäller för det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

[192] 29. Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1954/55	1 200 000	1 340 303	4 631 353	9 473
1955/56 (statsliggaren s. 887).....	1 500 000			
1956/57 (förslag)	1 600 000			

Y r k a n d e. Skogsstyrelsen (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 300 000 kronor till 1 800 000 kronor. Vidare föreslås, att liksom hittills ett belopp av högst 5 000 kronor skall få disponeras för kursverksamhet.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller, att det planmässiga genomförandet av de med anslaget avsedda åtgärderna alltsedan anslagets tillkomst år 1940 försenats. Krisartade förhållanden och bristande tillgång på arbetskraft har redan från början verkat uppbromsande. Sedan numera verksamheten med de tidskrävande betesanläggningarna kunnat inskränkas och arbetena i stor utsträckning mekaniserats, är det framför allt medelstillgången, som begränsar omfattningen och försenar åtgärderna. Detta är enligt styrelsen så mycket mer beklagligt som verksamhetens tyngdpunkt numera förskjutits från betesanläggningar till direkta skogsvårdsåtgärder.

Skogsstyrelsen erinrar om att den i samband med föregående års anslags-
äskande anförde vissa skäl, som kunde påkalla en utredning om bidrags-
bestämmelserna och eventuellt nya former för stödverksamheten, samt att
styrelsen samtidigt framhöll, att bidragsbestämmelserna dock syntes med-
ge en efter de växlande och delvis ändrade förhållandena smidigt avpassad
inriktning av verksamheten. Styrelsen anför, att den numera inom ramen
för gällande bestämmelser bedriver viss försöksverksamhet enligt nya lin-
jer men att den samtidigt påbörjat en utredning rörande bidragsbestäm-
melserna. Denna utredning kommer emellertid ej att kunna påverka verk-
samheten under nästa budgetår.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför, att det är en budgetär avvägnings-
fråga i vilken utsträckning skogsstyrelsens önskemål för nästkommande
budgetår bör vinna beaktande. Denna fråga undandraget sig väsentligen
ämbetsverkets bedömande. Angelägenheten av att i nuvarande samhälls-
ekonomiska läge iakttaga återhållsamhet även i fråga om statsverkets egna
investeringar anser statskontoret dock utgöra ett hinder för att anslaget
för nästkommande budgetår uppföres med ökat belopp.

Departementschefen

Skogsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om en ökning av medels-
anvisningen för ifrågavarande ändamål med 300 000 kronor. Även om jag
delar styrelsens uppfattning, att ökade medel bör ställas till förfogande för
den verksamhet, det här gäller, kan jag dock icke tillstyrka en så stor an-
slagshöjning som styrelsen ifrågasatt. Jag är emellertid beredd förorda, att
anslaget skall höjas med 100 000 kronor till 1 600 000 kronor. Av detta be-
lopp torde liksom hittills högst 5 000 kronor få disponeras för kursverksam-
het. Jag förutsätter, att skogsstyrelsen vid anslagets användning skall i er-
forderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduk-
tion i Norrland m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reser-
vationsanslag av 1 600 000 kronor.

[193] 30. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	968 000	821 283	211 958
1955/56 (statsliggaren s. 887) ...	968 000		
1956/57 (förslag).....	1 368 000		

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 632 000 kronor till 1 600 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1955/56	1956/57	Ökning
<i>Kurstyp m. m.</i>			
1. Kurser, anordnade av skogsvårdsstyrelse eller skogssällskapet (SFS 1954: 427)			
a. skogliga ungdomskurser		435 000	} 582 000
b. kurser i skogsarbete, huggning m. m. ...		400 000	
c. kurser i skogsarbete, körning m. m.		125 000	
d. förmanskurser		40 000	
e. andra skogsbrukskurser	848 000	200 000	
f. kombinerade kurser (i såväl skogsarbete som skogsbruk i övrigt)		150 000	
g. instruktionsverksamhet i skogsarbete....		80 000	
2. Kurser, anordnade av annan än skogsvårdsstyrelse eller skogssällskapet (SFS 1954: 427)	40 000	70 000	30 000
3. Centrala kurser för lärare och instruktörer vid kursverksamheten	40 000	60 000	20 000
4. Inköp av för skogsvårdsstyrelserna gemensam undervisningsmateriel m. m.	25 000	25 000	—
5. Kurser för virkesmätare	10 000	10 000	—
6. Bidrag till vissa föreningar	5 000	5 000	—
Summa kronor	968 000	1 600 000	632 000

Skogsstyrelsen hemställer vidare, att vissa ändringar skall vidtagas i stipendiebestämmelserna i kungörelsen 1954: 427.

M o t i v. Skogsstyrelsen erinrar om att det vid 1955 års riksdag fattades beslut om en allmän upprustning av yrkesundervisningen, men att beslutet icke berörde yrkesundervisningen på skogsbrukets område (prop. 139; SU 138; rskr. 310). Det är emellertid av utomordentlig vikt, att även den skogliga utbildningen avsevärt förstärkes, enär dennas nuvarande omfattning är helt otillräcklig och utbildningen i fråga länge varit eftersatt i förhållande till annan yrkesutbildning. Till skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna har från såväl de enskilda mindre skogsägarna som från de större skogsarbetsgivarna och skogsarbetarna framförts upprepade krav på ökade möjligheter till skoglig utbildning. Under den närmaste tioårsperioden kommer vidare an-

talet tonåringar att öka mycket kraftigt och det är angeläget, att så många som möjligt av de ungdomar, som söker sig till skogsyrket, får en effektiv utbildning. Skogsstyrelsen lämnar härefter en redogörelse för omfattningen av den nuvarande undervisningsverksamheten och anför därom bl. a. följande.

Under det tilländalupna budgetåret har verksamheten omfattat 24 ungdomskurser (för blivande skogsägare och skogsarbetare gemensam grundutbildning) om 6—16 veckor med drygt 21 000 elevdagar, 270 kurser i skogsvård m. m. (vidareutbildning för skogsägare) om 2—34 dagar, 70 kurser i skogsvård m. m. (vidareutbildning för skogsägare) om 2—75 dagar samt 314 kurser med kombinerad muntlig och skriftlig undervisning i både skogsvårdande och skogstekniska ämnen. Antalet elevdagar vid de tre sistnämnda kursstyperna uppgick till ungefär 60 000. Utbildningen har rönt stort intresse, och efterfrågan på elevplatser har varit stor. Bristen på medel har emellertid begränsat verksamhetens utbyggnad.

Skogsvårdsstyrelserna svarar i huvudsak för skogsundervisningen vid lantmannaskolorna samt medverkar vid de skogsbetonade fortsättningsskolorna, i skogs- och jordbrukslinjen av enhetsskolans 9 y samt i fråga om skoglig yrkesorientering i folkskolorna. Sålunda har skogsvårdsstyrelserna svarat för den skogligen undervisningen vid 115 av de 170 skogsbetonade fortsättningsskolorna. Undervisningen har ofta förlagts till skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdsgårdar.

Den skogligen undervisningen inom enhetsskolans försöksdistrikt beräknas under det kommande läsåret skola äga rum inom fyra sådana distrikt. Erfarenheterna av den skogligen undervisningen i 9 y är övervägande positiva.

Beträffande den framtida verksamheten framhåller skogsstyrelsen i huvudsak följande.

Anspråken på skogsvårdsstyrelsernas medverkan vid den skogligen undervisningen i fortsättningsskolorna och enhetsskolans 9 y kommer med säkerhet att stegas. Skolöverstyrelsen har vid överläggningar med skogsstyrelsen framhållit som önskvärt, att lämplig lärarpersonal i tillräckligt antal knytes till skogsvårdsstyrelserna. Denna personal kan mot ersättning ställas till skoldistriktens förfogande. Genom en sådan anordning får lärarpersonalen en starkare förankring i det praktiska skogsbruket och samtidigt kontakt med den skogligen utbildning i fortsättnings- och enhetsskolorna, på vilken den fortsatta yrkesutbildningen inom skogsvårdsstyrelserna till stor del skall byggas.

Skogsstyrelsen erinrar vidare om att den i sitt den 23 oktober 1953 framlagda förslag till ordnande av den lägre skogligen yrkesutbildningen beräknade, att minst 12 000 personer årligen behöfve erhålla grundläggande skoglig yrkesutbildning, vartill kom, att antalet yrkesverksamma i skogsbruket uppgår till över 300 000 och att flertalet av dessa ej fått någon utbildning i ungdomen. Skogsstyrelsen har verkställt en beräkning för den närmaste tioårsperioden angående den skogligen yrkesutbildning, som skogsvårdsstyrelserna bör ombesörja eller medverka i, för att utbildningsvolymen skall bli någorlunda tillfredsställande. Vid beräkningen har av ekonomiska, undervisningstekniska och andra skäl endast en begränsad del av det totala utbildningsbehovet kunnat beaktas. Med en successiv utbyggnad av verksamheten skulle vid tioårsperiodens slut undervisningen ha erhållit ungefär följande omfattning, nämligen ungdoms- eller lärlingskurser 100 000 elevdagar, kurser för redan yrkesverksamma i motorsågning, redskapsvård, häst- och motortransport o. d. 125 000—150 000 elevdagar, allmänna skogsbruks-

kurser för ledare av bondeskogsbruk samt specialkurser i t. ex. plantering, röjning och aptering 125 000—150 000 elevdagar samt skogsbetonade fortsättningsskolor och enhetsskolans 9 y omkring 150 000 elevdagar.

Programmet innebär, att 15 à 20 procent av utbildningsbehovet vid tioårsperiodens slut skulle kunna tillgodoses genom skogsvårdsstyrelsernas kursverksamhet. Programmets realiserande fordrar, att verksamheten fyrdubblas under perioden. Härför behövs en väsentlig utökning av skogsvårdsstyrelsernas lärar- och instruktörspersonal, vilket även förutsätter en utvidgning av den lärar- och instruktörsutbildning, som bedrivs av skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens hemställan om ändringar i kungörelsen 1954: 427 avser dels storleken av stipendier för förlorad arbetstid, dels frågan huruvida dylika stipendier jämväl bör utgå till deltagare i *annan skogsbrukskurs*, som avses i 5 § första stycket punkt 4 i kungörelsen. Härom anför skogsstyrelsen följande.

Vid kurser i skogsarbete med längre varaktighet än fem undervisningsdagar utgår enligt gällande bestämmelser till deltagare, utöver understöd med 5 kronor om dagen, stipendium för förlorad arbetstid med högst 11 kronor om dagen, om vederbörande har försörjningsplikt mot familj, och eljest med högst 5 kronor om dagen. Dessa stipendier har i stort sett motsvarat de bidrag som hittills utgått vid hushållningssällskapens kurser. Fr. o. m. budgetåret 1955/56 har emellertid stipendierna vid sällskapens kursverksamhet med anledning av vid 1955 års riksdag väckta motioner (I: 187 och II: 233) höjts till 15 respektive 10 kronor om dagen. Kostnaderna för stipendierna skall helt bestridas av statsmedel i de fall, då stipendierna utgår till sådan arbetslös lantarbetare, som av länsarbetsnämnd hänvisats som elev till utbildningen. I sitt av riksdagen godkända utlåtande över nämnda motioner har jordbruksutskottet (JoU 1 s. 42) framhållit, att ifrågavarande bestämmelser på jordbrukets och skogsbrukets område såvitt möjligt bör göras likformiga.

Enligt skogsstyrelsens mening bör stipendierna vid kurser i skogsarbete med anledning av den vid hushållningssällskapens kurser verkställda höjningen ökas till 15 respektive 10 kronor om dagen. Därjämte bör föreskrivas, att stipendierna skall helt bestridas av statsmedel, om de utgår till arbetslös, som av länsarbetsnämnd hänvisats som elev till utbildningen. Beträffande omskolning av arbetslös från annat fack till skogsarbete framhåller skogsstyrelsen, att framför allt i södra men även i mellersta Sverige önskemål framträtt om att i viss utsträckning utbilda lantarbetare, som vintertid är arbetslösa, för skogsarbete. Under de fyra första månaderna år 1955 uppgick enligt uppgift från arbetsmarknadsstyrelsen antalet arbetslösa manliga lantarbetare till omkring 1 200. Förslag att anordna kurser i skogsarbete för arbetslösa lantarbetare framlades senast i maj 1955 av länsarbetsnämnden i Kristianstads län, Svenska lantarbetarsgivarföreningen och Svenska lantarbetareförbundet.

Beträffande frågan om stipendier jämväl till deltagare i *annan skogsbrukskurs*, som avses i 5 § första stycket punkt 4 kungörelsen 1954: 427, talar enligt skogsstyrelsen starka skäl för att stipendier i viss utsträckning skall få utdelas vid kurser av ifrågavarande slag, särskilt som vid sällskapens utbildningsverksamhet stipendier utgår oavsett kursernas art. Ofta har nämligen eleverna vid *annan skogsbrukskurs* lika stort behov av stipendier som eleverna vid kurs i skogsarbete, varför olika bestämmelser beträffande stipendierna enligt skogsstyrelsen innebär ett missgynnann-

de av skogsvårdsutbildningen. Skogsvårdsstyrelserna har varit praktiskt taget eniga om att stipendier för förlorad arbetstid borde få tilldelas elever vid annan skogsbrukskurs. Skogsstyrelsen förordar därför, att bestämmelserna skall ändras så, att vid annan skogsbrukskurs stipendium må kunna utgå med högst 15 kronor om dagen, om kursdeltagarna har försörjningsplikt mot familj, och eljest med högst 10 kronor. Vid hushållningssällskapens kurser utgår stipendierna i regel endast till lantarbetare och småbrukare. Skogsstyrelsen anser, att liknande tillämpning av behovsprövningen bör ske vid skogsvårdsstyrelsernas kurser. Stipendier bör således i regel utgå endast till deltagande skogs- och lantarbetare m. fl. samt till ägare av mindre fastigheter.

Vid sina beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår har skogsstyrelsen räknat med att ändringen av stipendiebestämmelserna kommer till stånd. Merkostnaden härför uppskattas till 225 000 kronor.

I fråga om beräkningen av de särskilda utgiftsposterna anför skogsstyrelsen följande.

1 och 2. Skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet har äskat i runt tal 1 385 000 kronor för ändamålet. Skogsstyrelsen har i huvudsak kunnat godtaga de lokala organens beräkningar och förslag till vidgning av utbildningsprogrammet men anser, med hänsyn till de faktiska möjligheterna för vissa skogsvårdsstyrelser att genomföra programmet, att vissa nedskärningar kan verkställas, varför skogsstyrelsen beräknar medelsbehovet till 1 205 000 kronor. Den erforderliga uppräknningen med hänsyn till de föreslagna ändrade stipendiereglerna utgör i fråga om kurser i skogsarbete 125 000 kronor och beträffande annan skogsbrukskurs 100 000 kronor, varvid förutsättes, att ungefär hälften av eleverna vid det senare slaget av kurser skall, efter behovsprövning, komma i åtnjutande av stipendier. Det totala medelsbehovet till kurser, anordnade av skogsvårdsstyrelse och skogssällskapet, utgör alltså $(1\,205\,000 + 125\,000 + 100\,000 =)$ 1 430 000 kronor. Även de kurser, som anordnas av annan än skogsvårdsstyrelse och skogssällskapet, beräknas få en ökad omfattning. Till dessa kurser beräknar skogsstyrelsen 70 000 kronor. Till den sammanlagda kursverksamheten under punkterna upptager skogsstyrelsen ett belopp av 1 500 000 kronor.

3. En utvidgning av verksamheten i den omfattning, skogsstyrelsen föreslagit, gör ett ökat antal kurser för lärare och instruktörer nödvändigt.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför, att det med hänsyn till de betydande merkostnader — omkring 225 000 kronor — som de föreslagna ändringarna i statsbidragsgivningen väntas medföra för statsverket, torde böra tagas under närmare övervägande, om de omständigheter, som motiverat gällande bidragsregler beträffande lantbrukskurserna, gör sig gällande med samma styrka i fråga om kursverksamheten på skogsbrukets område. Skulle så vara förhållandet, lärer enligt statskontoret i och för sig icke något vara att erinra mot bifall till skogsstyrelsens framställning i denna del.

Ämbetsverket erinrar vidare om att anslaget för att möjliggöra en intensifiering av den statsunderstödda skogligen undervisningsverksamheten för budgetåret 1954/55 uppräknades med omkring 600 000 kronor, innebärande

mer än en fördubbling av detsamma, och att anslaget genom att vissa personalkostnader överfördes till andra anslag utan reducering av det förevarande i själva verket förstärkts med ytterligare omkring 228 000 kronor för innevarande budgetår. Statskontoret kan därför icke tillstyrka, att anslaget förstärkes i vidare mån än som kan föranledas av en eventuell ändring i grunderna för stipendiegivningen.

Departementschefen

Jag torde först få till behandling upptaga skogsstyrelsens förslag om ändringar i kungörelsen 1954:427, avseende dels storleken av stipendier för förlorad arbetstid, dels frågan huruvida dylika stipendier bör utgå till deltagare i annan skogsbrukskurs än kurs i skogsarbete. Förslaget avser som framgår av det föregående att åstadkomma likformiga bestämmelser i berörda hänseenden mellan skogsbrukskurserna och av hushållningssällskapen anordnade kurser. Föregående års riksdag (JoU 1 s. 42; rskr. 9) har beträffande storleken av stipendierna uttalat, att en sådan likformighet såvitt möjligt bör åstadkommas. Jag delar denna uppfattning men anser liksom skogsstyrelsen, att jämväl stipendiemöjligheterna för deltagare i annan skogsbrukskurs än kurs i skogsarbete bör göras lika med dem, som gäller för deltagare i hushållningssällskapens kursverksamhet. Jag tillstyrker därför, att ifrågavarande kungörelse ändras i överensstämmelse med skogsstyrelsens förslag. Vid bifall härtill torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att verkställa erforderliga ändringar i kungörelsen.

Skogsstyrelsen har beräknat de på grund av författningsändringen uppkommande kostnadsökningarna till 225 000 kronor. Enär intet synes vara att erinra mot denna beräkning, torde anslaget böra uppräknas med nämnda belopp.

Vad härefter angår styrelsens yrkanden i övrigt, synes en fortsatt snabb utveckling av kursverksamheten på skogsbrukets område vara påkallad. Jag kan dock icke helt tillstyrka så stor ökning av medelsanvisningen för ändamålet, som skogsstyrelsen påkallat. För min del vill jag förorda ett belopp av 175 000 kronor till verksamhetens utbyggande.

Jag föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med $(225\ 000 + 175\ 000 =)$ 400 000 kronor till 1 368 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på skogsstyrelsen att meddela närmare bestämmelser angående dispositionen av anslaget.

Av anslaget torde liksom hittills även få bestridas dels kostnader för kurser för virkesmätare, dels bidrag till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbund. Vidare torde Kungl. Maj:t bemyndigas att även för år 1956 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 60 000 kronor ur domänfondens driftsmedel.

I detta sammanhang torde få bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 mars 1955 bifallit en framställning av skogsstyrelsen att ur förevarande anslag disponera medel för ersättning till or-

ganisationen Mellan- och sydsvenska skogsbrukets arbetsstudier (M. S. A.) för dennas medverkan vid en kurs i körning för utbildande av lärare och instruktörer i det skogliga yrkesutbildningsarbetet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 368 000 kronor.

[194] 31. Förberedande skogskurser

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	20 500	20 847
1955/56 (statsliggaren s. 887).....	45 500	
1956/57 (förslag)	47 500	

Skogsstyrelsen (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 000 kronor till 47 500 kronor. Till stöd härför anføres, att kostnaderna för avlöning av lärare ökat med 1 000 kronor vid vardera av de två kurserna.

Departementschefen

Jag har icke något att invända mot skogsstyrelsens beräkning av förevarande anslag. Detta torde sålunda på de av styrelsen anförda skälen böra höjas med 2 000 kronor till 47 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande skogskurser* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 47 500 kronor.

[195] 32. Kostnader för virkesmätning

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	170 000	172 847
1955/56 (statsliggaren s. 888)	170 000	
1956/57 (förslag)	190 800	

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 20 800 kronor till 190 800 kronor. Av ökningen avser 15 900 kronor posten avlöningar och 4 900 kronor expensposten. Det förstnämnda beloppet hänför sig till den år 1955 genomförda höjningen av tjänstemännens löner och författningsenliga löneklassuppflyttningar. Ökningen av expenserna avser en anpassning av posten till de verkliga utgifterna.

Departementschefen

Skogsstyrelsens beräkning av förevarande anslag kan jag biträda. Detta torde sålunda böra höjas med 20 800 kronor till 190 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 190 800 kronor.

[196] 33. *Belöningar för rovdjurs dödande*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	20 000	8 540
1955/56 (statsliggaren s. 888)	20 000	
1956/57 (förslag)	10 000	

Med hänsyn till den minskade belastningen torde medelsanvisningen å anslaget kunna nedsättas till 10 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[197] 34. *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	95 000	53 878
1955/56 (statsliggaren s. 888)	95 000	
1956/57 (förslag)	70 000	

Med hänsyn till den minskade belastningen torde medelsanvisningen under anslaget kunna nedsättas till 70 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

K. Lantmäteriväsendet**[198] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 035 300	966 094
1955/56 (statsliggaren s. 889)	1 041 000	
1956/57 (förslag)	1 129 600	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 och 3/9 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 98 400 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. 1 byråchef i Ca 37 i st. för 1 byrådirektör i Ca 33	1 644	
2. a) Överföring å ordinarie stat av 2 kansliskrivare i Ce 15, 1 kontorist i Ce 13 samt 2 kanslibiträden i Ce 11 ...	—	—
b) 1 kanslibitråde i Ce 11	9 516	
c) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i Ce 8	756	
d) Övertidsersättningar och extra personal		3 750
e) 2 kontorister i Ca 13 i st. för 2 kanslibiträden i Ca 11	816	
f) 1 kontorist i Ca 13 i st. för 1 kanslibitråde i Ca 11.	336	
g) 1 kontorist i Ca 13 i st. för 1 kanslibitråde i Ca 11.	408	
h) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i Cg 8	924	
3. 7 kontorsbiträden i Ca 8 i st. för Ce 8	—	—
4. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt löneklassförändringar	6 665	
5. 1955 års lönereglering	81 100	
	<hr/>	
	102 165	3 750
	<hr/>	
	+ 98 415	

M o t i v . 1. Distriktsorganisationens centralkontor, vilket tidigare behandlat huvudsakligen fotogrammetrisk ärenden, har fr. o. m. år 1955 kompletterats med beräkningsteknisk och fastighetsteknisk sakkunskap. Ledningen av centralkontorets verksamhet åvilar innehavaren av den ordinarie byrådirektörstjänsten å landsbyrån, vilken tjänst i samband med tjänsteförteckningsrevisionen placerats i lönegrad Ca 33. Enligt styrelsens mening talar starka skäl för att med den omfattning och inriktning, som centralkontoret numera fått, chefen för detsamma skall få byråchefs ställning. Denne bör, för att hans stora sakkunskap och erfarenhet skall kunna utnyttjas, tillika i styrelsen vara föredragande i ärenden av mätningsteknisk och fotogrammetrisk natur. Med hänsyn till den ökade betydelse de ärenden, som handlägges av chefen för centralkontoret, fått och såvitt nu kan bedömas ytterligare kommer att få, synes det fullt motiverat, att chefen i denna

egenskap göres till ledamot av och byråchef i styrelsen. Detta motiveras redan av den ställning, fotogrammetrien har inom lantmäteriet. Särskilt framträder behovet härav, om den statliga fotogrammetriska verksamheten i framtiden skall i huvudsak koncentreras till rikets allmänna kartverk och till lantmäteristyrelsen. 1953 års fotogrammetriutredning, vilken nyligen framlagt förslag angående den statliga fotogrammetriska verksamheten, har förutsatt, att centralkontoret jämsides med kartverket skall fortsätta sin fotogrammetriska verksamhet. Beträffande centralkontoret har utredningen funnit naturligt, att lantmäteristyrelsen upptager frågan om centralkontorets verksamhet och omfattning i samband med övriga aktuella organisationsfrågor. Härav torde enligt lantmäteristyrelsen framgå, att en utbyggnad av centralkontoret i princip icke påverkas av den utav fotogrammetriutredningen föreslagna organisationen av den fotogrammetriska verksamheten inom kartverket.

2. I sin motivering för de under denna punkt framlagda förslagen erinrar lantmäteristyrelsen om att styrelsen erhöll sin nuvarande organisation i samband med lantmäteriets omorganisation år 1948. Samtidigt tillkom byggnadslagen och fastställdes nya riktlinjer för jordbruks- och bostadspolitiken, vilket givetvis påverkat arbetet å framför allt styrelsens administrativa byrå. Denna har bl. a. haft att svara för den administrativa samordningen av lantmäteriets verksamhet med verksamheten hos myndigheter och organ med lantmäteriet närbesläktade arbetsuppgifter. Byråns arbetsuppgifter har därför väsentligt ökat utöver vad som förutsetts vid omorganisationen, och till följd därav har den givna ramen varit otillräcklig för att kunna rymma det ökade arbetet. På grund härav har en byrådirektörstjänst å landsbyrån i betydande omfattning måst utnyttjas för arbeten å administrativa byrån. Denna anordning kan emellertid icke fortsätta i längden med hänsyn till den väntade utökningen av arbetsuppgifterna på landsbyrån i anslutning till den nya fastighetsbildningslagstiftningen. Å andra sidan synes den administrativa byråns arbetsuppgifter fortsätta att växa. En utökad verksamhet på landsbyrån kommer därför att kräva en översyn av den administrativa byråns behov av personal. Enbart med hänsyn till önskemålen om återhållsamhet i anslagsäskandena har styrelsen avstått från att laga upp denna fråga i vad avser högre tjänster än biträdeskategorierna. Beträffande dessa senare anser sig styrelsen däremot icke kunna underlåta att redan nu framlägga vissa förslag.

2 a—d. Förslagen under dessa punkter avser kamrerarkontoret. Lantmäteristyrelsen framhåller bl. a. att kontoret erhöll sin organisation år 1948, då biträdespersonalen fastställdes till en kassör och bokhållare i lönegrad Ca 18, ett kanslibitråde i lönegrad Ca 11, ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11 samt tre kontorsbiträden jämte viss förstärkning av tillfällig arbetskraft. Ramen för denna organisation visade sig emellertid vara för snäv. Fr. o. m. budgetåret 1949/50 utökades därför personalen med två kansliskrivare i lönegrad Cg 15, en kontorist i Cg 13 och ett kanslibitråde i Cg 11. Dessa tjänstemän erhöll extra ordinarie anställning fr. o. m. den 1 juli 1952. I anslags-

äskandena för budgetåret 1950/51 anmälde styrelsen vidare, att personalen ökats med tre kontorsbiträden, vilka tagits från styrelsens övriga avdelningar. Då personalen trots detta visat sig otillräcklig, har styrelsen sedan några år nödgats anställa ännu en befattningshavare i kontorstjänst. Enligt styrelsens mening är tiden nu inne att dels överföra några av de extra ordinarie tjänsterna å kontoret på ordinarie stat, dels utöka kontorets ram i den utsträckning, som bättre svarar mot det visade personalbehovet. Styrelsen understryker, att förslagen i dessa ämnen präglas av den återhållsamhet, som enligt givna direktiv skall iakttagas i förevarande sammanhang, samt att kamrerarkontoret är en mycket viktig detalj i lantmäteriets organisation. Enbart för att motverka en kraftig nedslitning av personalen synes en utökning av densamma motiverad.

I fråga om förslagen under punkten 2 a anför lantmäteristyrelsen, att erfarenheten visat, att de senast inrättade tjänsterna i lönegraderna 15, 13 och 11 ävensom den vid omorganisationen den 1 januari 1948 inrättade kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ce 11 är av stadigvarande natur. Tjänsterna synes därför böra överföras å ordinarie stat. Lantmäteristyrelsen anmäler vidare, att innehavarna av kanslibiträdestjänsterna samtidigt innehar ordinarie kontorsbiträdestjänster hos styrelsen. Sistnämnda tjänster har styrelsen för avsikt att tilldela dels ett ordinarie kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 vid länsstyrelsen i Gotlands län, som fr. o. m. den 28 juli 1955 förordnats till extra ordinarie kanslibiträde hos styrelsen, dels en icke-ordinarie befattningshavare hos styrelsen, som uppfyller förutsättningarna för erhållande av en sådan tjänst och som, såvitt nu kan bedömas, kommer att inneha vikariatslöneförordnande å högre tjänst eller högre icke-ordinarie tjänst.

Till stöd för förslaget under punkten 2 b anför lantmäteristyrelsen, att kamrerarkontoret fr. o. m. den 1 juli 1952 måste föra särskilt register över arvoden till gode män vid lantmäteriförrättningar för att kunna lämna i taxeringsförordningen föreskrivna uppgifter till ledning för taxeringsarbetet. Vidare har uppborädsförordningens bestämmelser angående skatteavdrag vid korttidsanställning medfört att, då ersättning förskottas till hantlangare, vederbörandes skatteförhållanden måste utredas, skatteavdrag i förekommande fall verkställas och redovisning av skatt ske. Under år 1954 registrerades sålunda ersättningar till 703 gode män och 78 hantlangare. Genom detta arbete, vilket ansetts böra utföras av personal i åtminstone lönegrad 11, har kamrerarkontorets personal blivit ytterligare arbetstyngd. Genom sjukreformens införande har detta än mer blivit fallet på grund av kontroll- och korrespondensuppgifter rörande de olika löneavdragen i samband med ledigheter för sjukdom, olycksfall och barns börd. Hälsotillståndet bland kontorets personal har varit högst otillfredsställande och torde till stor del ha sin grund i överansträngning. Styrelsen anser sig icke längre kunna låta dessa förhållanden fortgå och hemställer därför att kontorets personal skall utökas med ett kanslibiträde i lönegrad Ce 11.

Det under punkten 2 c angivna kontorsbiträdet tjänstgör å kamrerar-

kontoret såsom närmaste biträde till och vikarie för den kansliskrivare, som omhänderhar styrelsens upphandlingsärenden. Utöver upprättandet av enkla skrivelser och protokoll i upphandlingsärenden består biträdets uppgifter i löneuträkning, registrering av inkommande reseräkningar samt registrering av förskott. I samband därmed har biträdet att kontrollera att ej för stora reseförskott utbetalas samt att föredraga framställningar om förskott för kamreraren. Den 1 juli 1955 uppgick antalet utestående förskott å rese- och traktamentskostnader till 431 stycken, motsvarande ett sammanlagt belopp av omkring 322 200 kronor. Styrelsen anser uppenbart, att förskotten, som fortlöpande ersättes och utanordnas, måste vara föremål för registrering och kontroll. Ifrågavarande arbetsuppgifter synes väl motivera en tjänst i lönegrad 11.

Styrelsen framhåller, att den under punkterna 2 b och 2 c föreslagna förstärkningen av personalen på kamrerarkontoret icke torde vara tillräcklig, särskilt icke under vissa redovisningsperioder. Även under nästa budgetår bör medel sålunda anvisas för övertidsersättningar och extra personal. Beloppet härför torde dock vid bifall till styrelsens förslag kunna minskas med 3 750 kronor.

2 e. Genom 1948 års omorganisation av lantmäteriväsendet erhöll all personal inom distriktsorganisationen helt statlig anställning. På grund härav kom antalet personalärenden å administrativa byrån att stiga mycket starkt. För att kunna bemästra denna ökning uppdrogs arbetet med uppläggandet av den nya tjänstematrikeln för all lantmäteriväsendets personal ävensom beredningen av de löpande personalärendena i allmänhet åt en kansliskrivare och två kanslibiträden. En av sistnämnda tjänster hade vid omorganisationen tillskapats för dessa göromål. Emellertid var det därvid svårt att förutse, att personalärendena skulle få den omfattning de nu har sedan längre tid tillbaka. Visserligen är arbetet med tjänstematrikeln uppläggande numera i huvudsak avslutat, men det växande antalet personalärenden har medfört, att ett permanent behov föreligger av den å personalavdelningen anställda arbetskraften, vilken utgöres av nyssnämnda tre tjänstemän under ledning av en extra ordinarie byråsekreterare. Envar av de tre tjänstemännen sysslar med uppläggandet och förandet av var sin del av den nya tjänstematrikeln. De handhar sålunda självständigt den centrala personalregistreringen av all lantmäteriväsendets personal, vilken förutom extra arbetskraft f. n. uppgår till 1 423 befattningshavare, varav 442 lantmätare och övriga befattningshavare med akademisk utbildning, 371 mätningstekniker och 610 biträden i kontorstjänst m. m. Vad kanslibiträden beträffar för dessa därjämte register över den inom lantmäteriväsendet anställda städerskepersonalen, vilken nu uppgår till cirka 200 personer. Ifrågavarande tjänstemän förbereder därjämte var och en inom sitt område de å avdelningen förekommande löpande ärendena, såsom ärenden angående lönegrads- och löneklassplacering, pensionsärenden, ärenden av löneteknisk natur samt tjänstetillsättningar. I sistnämnda hänseende uppgöres förslag till vikariatsförordnanden och tjänsters ledigförklarande samt upprättas

med ledning av inkommande ansökningar och föreliggande personaluppgifter sammanställningar över sökande till tjänster och förordnanden. Därvid granskas även ansökningarna i tjänsteårs- och merithänseende. Vidare upprättas efter anvisningar koncept till enklare skrivelser, beslut och protokoll. Dessa arbetsuppgifter, som ställer stora krav på noggrannhet och gott omdöme, synes fullt motivera en uppflyttning av kanslibiträdenas tjänster och stämmer i huvudsak överens med de förutsättningar, som enligt 1947 års biträdesutredning skall föreligga för inrättande av tjänster i lönegrad 15. Styrelsen har emellertid stannat för att föreslå en uppflyttning till lönegrad 13. Tjänsterna synes varken ha varit föremål för granskning av biträdesutredningen eller föremål för översyn av annan art.

2 f. Förslaget under denna punkt avser det kanslibitråde, som tjänstgör såsom generaldirektörens handsekreterare. Enligt lantmäteristyrelsen utför detta biträde i stort sett samma och väl så kvalificerade arbetsuppgifter, som åvilar handsekreterare åt chefer vid andra statliga verk med placering i kontoristlönegrad. Ej heller denna tjänst synes ha prövats av 1947 års biträdesutredning eller i annat sammanhang varit föremål för granskning i samband med förslag om uppflyttning av tjänsten. Styrelsen erinrar om att tjänsten som handsekreterare åt generaldirektören vid skolöverstyrelsen, vilken tjänst i stort sett synes likvärdig med här ifrågavarande befattning, fr. o. m. ingången av detta budgetår enligt statsmakternas beslut uppflyttats från lönegrad 11 till 13.

2 g. Å administrativa byrån tjänstgör sedan längre tid tillbaka ett ordinarie kanslibitråde med uppgift att registrera alla till lantmäteristyrelsens arkiv inkommande kartor och övriga handlingar. En stor del av arbetstiden åtgår numera även till statistisk bearbetning av från överlantmätarna och distriktslantmätarna inkommande årsredogörelser och årsberättelser samt annat statistiskt material. Med hänsyn till nödvändigheten av att styrelsen håller sig à jour med arbetsbalans och arbetskraftsläge, har befattningshavarens uppgifter ökat under senare år. Tjänstemannen handhar därjämte all inlåning av handlingar m. m. till styrelsen samt tjänstgör som styrelsens kommissionär. Med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalificerade art föreligger skäl för en omprövning av befattningshavarens löneställning. Icke heller denna tjänst synes ha prövats av 1947 års biträdesutredning.

2 h. Innehavaren av tjänsten, vilken är placerad å lantmäteristyrelsens arkiv, anställdes år 1948 såsom extra expeditionsvakt. Tjänstemannen, vilken under årens lopp förvärvat en ingående kännedom om arkivet, har kunnat nyttjas till där förekommande göromål av skilda slag utöver rena expeditionsvaktgöromål, såsom förevisning, framtagning och inläggning av styrelsens värdefulla kartmaterial, handledning av besökande allmänhet och utlåning av arkivalier. Vederbörande, som lyder direkt under arkivbiträdet, biträder även med skötseln av biblioteket och expeditionsarkivet. Enligt styrelsen, som anser, att nämnda göromål väl motiverar en högre tjänsteställning, föreligger permanent behov av här ifrågavarande arbetskraft.

3. Förslaget under denna punkt föränledes av bestämmelserna om reglerad befordringsgång för kontorsbiträden.

4 och 5. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret* framhåller, att det vid prövningen av lantmäteristyrelsens anslagsäskanden torde böra beaktas, att sakkunniga — 1954 års fastighetsbildningskommitté — tillkallats i avsikt bl. a. att effektivisera handläggningen av fastighetsbildningsärenden och att statsmakterna ej tagit ställning till de olika spörsmål — bl. a. frågan om centralkontorets framtida ställning — vilka övervägts av 1953 års fotogrammetriutredning.

I fråga om förevarande anslag erinrar statskontoret om att lantmäteristyrelsen i anslagsäskandena för innevarande budgetår framförde förslag om inrättande av en ny teknisk byrå vid sidan om övriga byråer inom styrelsen. Enligt föredragande statsrådet borde dock med prövningen av denna fråga anstå i avbidan på ytterligare erfarenheter rörande utvecklingen på det tekniska området samt pågående utredningar. Det synes statskontoret naturligt, att förslaget om utbyte av den ordinarie byrådirektörsbefattningen på landsbyrån mot en byråchefsbefattning prövas i sammanhang med nämnda organisationsfråga. Statskontoret föreslår därför, att förslaget i denna del ej skall föränleda någon åtgärd. Den begärda ordinariesättningen av vissa tjänster kan statskontoret ej tillstyrka, då de nuvarande tjänstinnehavarna ej någon längre tid uppehållit respektive befattningar. Med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande arbetsbördan på kamrerarkontoret vill statskontoret icke motsätta sig, att personalen förstärkes med ett kanslibitråde, som tills vidare torde böra erhålla extra anställning. Däremot har enligt ämbetsverkets mening tillräckliga skäl ej anförts för bifall till det framförda förslaget om löneroglering för viss biträdespersonal. Därest likväl det extra biträde, som tjänstgör i styrelsens arkiv, anses böra erhålla ändrad löneställning, torde med hänsyn till arten av göromålen närmast böra ifrågakomma en expeditionsvaktjänst.

Statens lönenämnd, som anmodats avgiva utlåtande över de under punkterna 2 b, 2 c, 2 e, 2 f, 2 g och 2 h angivna förslagen, tillstyrker inplacering i lönegrad Ce 11 av den å kamrerarkontoret begärda nya kanslibiträdestjänsten. Förslaget om uppflyttning av vissa kanslibiträdestjänster till kontoristtjänster biträder nämnden i vad yrkandet avser generaldirektörens handsekreterare och den tjänst å administrativa byrån, vars innehavare delvis tjänstgör i arkivet. Övriga i nyssnämnda punkter äskade tjänsteförändringar är nämnden däremot icke beredd tillstyrka.

Föredraganden

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrker jag de av lantmäteristyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningarna endast i så måtto, att den kanslibiträdestjänst i lönegrad Ca 11, vars innehavare är generaldirektörens handsekreterare, och den kanslibiträdestjänst i samma lönegrad å administrativa byrån, vars innehavare delvis tjänstgör i arkivet, utbytes mot kon-

toristtjänster i lönegrad Ca 13. Kostnaderna härför kan beräknas till 800 kronor. Jag har vidare icke något att erinra mot att den extra kontorsbiträdestjänst, vars innehavare tjänstgör i arkivet och vilken föreslagits skola omändras till en extra ordinarie kanslibiträdestjänst, överföres å extra ordinarie stat.

Beträffande lantmäteristyrelsens hemställan i övrigt kan jag endast biträda densamma såvitt angår dels anslagets ökning med i runt tal 87 800 kronor på grund av beräknade lönegrads- och löneklassuppflyttningar samt 1955 års lönereglering, dels ordinariesättning av sju kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringgång. Med hänsyn till att jag sålunda icke ansett mig kunna tillstyrka ordinariesättning av bl. a. två kanslibiträdestjänster i lönegrad Ce 11 bör, såsom framgår av den föregående redogörelsen för styrelsens äskanden, utöver sistnämnda sju kontorsbiträdestjänster å personalförteckningen uppföras ytterligare två kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med (800 + 87 800 =) 88 600 kronor. Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 543 200 (+ 47 700) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 500 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 359 500 (— 41 500) kronor;
 rörligt tillägg 225 400 (+ 82 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (543 200 + 1 500 + 359 500 + 225 400 =) 1 129 600 kronor.

Å personalförteckningen för lantmäteristyrelsen bör två av kanslibiträdestjänsterna i lönegrad Ca 11 utbytas mot två kontoristtjänster i lönegrad Ca 13. Vidare bör å förteckningen jämlikt grunderna för reglerad befordringgång uppföras ytterligare nio kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	543 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	359 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	225 400

Summa kronor 1 129 600

c) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 129 600 kronor.

[199] 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	123 500	138 037
1955/56 (statsliggaren s. 890)	123 500	
1956/57 (förslag)	133 200	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 15 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Reseersättningar	5 000
2. Övriga expenser	8 500
3. Fotogrammetriutställning år 1956	2 000
	15 500

M o t i v. 1. För ett vart av de tre senaste budgetåren har till reseersättningar anvisats 20 000 kronor, varav högst 18 000 kronor till sådana tjänsteresor, som omförmåles i 12 § lantmäteriinstruktionen, samt förslagsvis 2 000 kronor till bl. a. flyttningkostnader m. m. Under ifrågavarande budgetår har från posten utbetalats respektive 21 048, 23 842 och 32 771 kronor, varav 15 908, 14 839 respektive 15 967 kronor belöper å förstnämnda delpost å 18 000 kronor. Överskridandet av reseersättningposten är väsentligen förantlett av att till lantmäteristyrelsen förflyttade lantmätare icke omedelbart erhållit bostäder i Stockholm, varför de fått anstånd med omstationering, till dess bostad erhållits. Under budgetåret 1954/55 utbetalade ersättningar på grund av dylikt anstånd uppgår till cirka 12 000 kronor. Med hänsyn till hittillsvarande och väntad medelsåtgång hemställer styrelsen, att anslagsposten skall uppräknas med 5 000 kronor.

2. Posten övriga expenser har under de senaste budgetåren varit mycket hårt ansträngd. Härtill har i stor utsträckning bidragit ökningen av kostnader för telefon, vilken — trots anbefalld återhållsamhet — för det sista budgetåret uppgått till cirka 2 000 kronor. Särskilt är det förnyelsen av lantmäteristyrelsens delvis starkt förslitna uppsättning av kontorsmaskiner och övrig kontorsutrustning, som blivit eftersatt. För sistnämnda ändamål äskar styrelsen en uppräkning av posten med 5 000 kronor. Detta belopp är tillfyllest, om inköpen begränsas till det oundgängligen nödvändiga. Den fr. o. m. den 1 januari 1955 gällande överenskommelsen beträffande arbets- och löneförhållandena för städningsspersonal innebär en höjning av städningsslönerna med drygt 15 procent. Den numera verkställda översynen av städningssförhållandena inom lantmäteriet torde emellertid komma att medföra vissa besparingar beträffande styrelsens lokaler. Merkostnaderna på grund av lönehöjningen synes med hänsyn härtill kunna begränsas till omkring 10 procent eller 2 000 kronor. En av styrelsen i förra årets anslagsäskanden begärd ökning å 2 000 kronor för täckande av merkostnader efter

övergång från varannandagsstädning till varjedagsstädning inom två av styrelsens avdelningar lämnades utan bifall i avvaktan på slutförandet av nyssnämnda översyn. Då detta numera skett och det därvid befunnits, att städning bör utföras dagligen i samtliga tjänsterum, anhåller styrelsen ånyo, att posten på grund härav höjes med erforderligt belopp. Med anledning av att städningen inom styrelsens arkivlokaler begränsats i viss utsträckning, synes ifrågavarande belopp kunna minskas till 1 500 kronor. Totalt torde sålunda det för städning erforderliga beloppet böra höjas med 3 500 kronor.

3. I anslutning till den åttonde internationella kongressen för fotogrammetri år 1956 kommer en fotogrammetriutställning att anordnas. Deltagare i denna kommer att utgöras av större instrumentfirmor, nationella fotogrammetriska sällskap, vetenskapliga institutioner m. fl. Det torde ha förutsatts, att lantmäteristylelsen skall vara en av Sveriges huvudutställare. Det synes vara av stor betydelse, att styrelsen beredes tillfälle att vid sagda utställning demonstrera fotogrammetriens användning inom det svenska lantmäteriet. Styrelsen har beräknat, att vid ett dylikt deltagande skulle behövas ett väggutrymme om cirka 35 kvm. Då icke kommersiella utställare beräknas komma att debiteras en hyra av omkring 30 kronor per kvm väggyta, skulle lokalkostnaden uppgå till cirka 1 000 kronor. Till detta kommer kostnaden för materialets färdigställande, bl. a. upp- och nedmontering och särskilda anordningar i samband härmed — t. ex. snickeriarbeten, närbelysning, transporter o. d. Dessa kostnader bör, därest enkelhet iakttages i den tekniskt-konstnärliga utformningen, beräknas till 1 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret*, som ej vill motsätta sig en till 5 000 kronor begränsad höjning av delposten till övriga expenser, godtager i övrigt anslagsberäkningen.

Föredraganden

Med hänsyn till belastningen och till de höjda resekostnaderna föreslår jag, att posten till reseersättningar skall uppräknas med 6 000 kronor till 26 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat har medelsåtgången under posten till bränsle, lyse och vatten uppgått till högre belopp än som anvisats för ändamålet, vilket synes motivera en uppräkning även av denna post. Jag föreslår därför, att sistnämnda post skall höjas med 1 000 kronor till 15 000 kronor. I fråga om posten till övriga expenser kan jag endast tillstyrka en uppräkning med 4 000 kronor, varav 2 000 kronor på grund av ökade telefonkostnader och 2 000 kronor på grund av de höjda lönerna till städningsspersonalen. Å andra sidan bör posten, enligt vad jag ämnar föreslå vid behandlingen av anslaget till Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl., minskas med 1 300 kronor. Posten till övriga expenser skulle sålunda för nästa budgetår behöva höjas med $(2\,000 + 2\,000 - 1\,300 =)$ 2 700 kronor till 79 700 kronor. Jag är icke beredd att förorda, att under föreva-

rande anslag särskilt skall beräknas medel för styrelsens deltagande i 1956 års fotogrammetriutställning.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (123 500 + 6 000 + 1 000 + 2 700 =) 133 200 kronor, vilket innebär en höjning med 9 700 kronor i förhållande till anvisningen för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 133 200 kronor.

[200] 3. *Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	88 500	90 938	4 755
1955/56 (statsliggaren s. 890)	94 500		
1956/57 (förslag)	105 500		

Av den angivna reservationen var cirka 3 100 kronor disponerade vid budgetårets utgång.

För täckande av ökade lönekostnader under förevarande anslag för budgetåret 1955/56 har Kungl. Maj:t den 30 juni 1955 anvisat 9 000 kronor från det under tolfte huvudtiteln upptagna anslaget till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner.

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 12 500 kronor till 107 000 kronor.

M o t i v. De synnerligen omfattande arbetsuppgifterna på länslantmäterikontoren i fråga om kartlagning och kartkonservering talar för en utökning av kartlagningspersonalen. I avvaktan på ytterligare erfarenheter inom kartlagnings tekniken anser dock lantmäteristyrelsen, att kartlagningsarbetena under nästa budgetår i stort sett bör få samma omfattning som under innevarande budgetår. De löpande kostnaderna för dessa arbeten avser numera huvudsakligen löner för särskilt anställd kartlagningspersonal, vilken är placerad dels vid styrelsens centrala kartkonserveringsavdelning, dels vid de länslantmäterikontor som har det största behovet av kartlagning. Lönerna för den nu anställda personalen, som uppgår till 13 befattningshavare, beräknas under budgetåret 1956/57 till 102 000 kronor. Vissa mindre länskontor har ett trängande behov av kartlagning, vilket dock icke motiverar, att personal heltidsanställes för ändamålet. I stället bör liksom hittills medel anvisas för timanställd personal i begränsad omfattning. Kostnaderna för förbrukningsmateriel bör med hänsyn till den faktiska medelsåtgången under de senaste åren och för att kartlagningen icke skall äventyras av brist på erforderligt lagningspapper, klister o. d. uppräknas

med 1 000 kronor till 2 000 kronor. Delposten har nämligen varit ytterst ansträngd under de senaste budgetåren. Kostnaderna för framställningen av arbetskartor bör uppräknas med 500 kronor till 1 500 kronor för att ett ökat antal sådana ömtåliga arkivkartor, som är utsatta för stark förslitning, skall kunna sparas.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* har ej funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag synes anslaget böra höjas för täckande av de ökade lönekostnaderna för den särskilt anställda kartlagingspersonalen. Härför synes ett belopp av 11 000 kronor vara erforderligt. Någon uppräknig av anslagsbeloppen till förbrukningsmateriel och till framställning av arbetskartor är jag däremot icke beredd föreslå. Med hänsyn härtill och då jämväl delposten till avlöningar till timanställd personal synes böra upptagas med oförändrat belopp, hemställer jag, att Kungl. måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlagingsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 105 500 kronor.

[201] 4. Lantmäteristaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	17 855 500	18 016 459
1955/56 (statsliggaren s. 890).....	18 150 500	
1956/57 (förslag).....	19 867 000	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 och 3/9 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 463 200 kronor till 20 613 700 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Länskontoren		
7 kansliskrivare i Ce 15	73 668	
2. Distriktsorganisationen		
a) 5 nya lantmåteridistrikt (Stockholms, Hallands, Göteborgs och Bohus, Gävleborgs samt Västernorrlands län)		
5 distriktslantmätare i Ca 32	117 492	
2 lantmätare i Ca 27	38 784	
3 lantmätare i Ce 27	55 860	
1 förste mätningstekniker i Ce 21	14 472	
4 mätningstekniker i Ce 19	48 500	
3 mätningstekniker i Ce 16	32 100	
2 mätningstekniska biträden i Cf 12	18 100	
5 kontorister i Ce 13	47 500	

	Ökning	Minskning
2 kontorsbiträden i Ce 8	14 700	
3 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6	19 800	
b) 7 nya förfogandelantmätarorganisationer		
7 lantmätare i Ca 31	160 000	
4 mätningstekniker i Ce 19	48 500	
3 mätningstekniker i Ce 16	32 100	
4 kontorsbiträden i Ce 8	29 500	
3 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6	19 800	
c) 10 lantmätare i Ca 29 i st. för Ce 27	10 100	
3. Centralkontoret i Stockholm		
1 lantmätare i Ca 31	23 748	
2 mätningstekniker i Ce 19 i st. för Cg 19	—	—
1 mätningstekniker i Ce 16	11 796	
1 mätningstekniskt biträde i Cf 12	9 864	
2 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6	14 832	
4. 20 kontorister i lönegrad 13 i st. för samma antal kansli- biträden i lönegrad 11	14 100	
5. 1 lantmätare i Ca 27 i st. för 1 distriktslantmätare å över- gångsstat i Ca 29 under 7 månader		2 900
6. Övergångsersättningar till distriktslantmätare och di- striktslantmätare å övergångsstat		7 100
7. 70 kontorsbiträden i Ca 8 i st. för Ce 8	—	—
8. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad beföringsgång samt löneklassförändringar	122 100	
9. 1955 års lönereglering	1 495 800	
	2 473 216	10 000
	+ 2 463 216	

Motiv. I en allmän motivering till sina äskanden under förevarande avlöningsanslag lämnar lantmäteristyrelsen en kortfattad redogörelse för tidigare gjorda framställningar angående utbyggnad av lantmäteriets distriktsorganisation. Styrelsen erinrar i samband därmed om att jordbruksutskottet vid 1955 års riksdag (JoU 18) framhållit angelägenheten av att förstärka lantmäteriets personalorganisation samt att Kungl. Maj:t den 20 maj 1955 anbefallt styrelsen att — med beaktande av vad i utskottets utlåtande anförts — i anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 framlägga förslag i de särskilda frågor, vilka närmare berörts i samma utlåtande.

Före behandlingen av nyssnämnda frågor lämnar styrelsen en översikt över arbetssituationen och arbetskraftsläget inom lantmäteriet. Styrelsen framhåller därvid, att antalet nytillkomna ärenden ständigt ökat under senare år. Under år 1951 uppgick sålunda antalet dylika ärenden till 30 400, varav 27 200 avslutades under året. Under år 1954 uppgick antalet motsvarande ärenden till 40 800 respektive 33 400. Även om denna utveckling självklart är allvarlig, anser styrelsen, att ökningen i an-

lalet avslutade ärenden måste betecknas såsom glädjande. Uttryckt i arbetsmånader uppgick emellertid arbetsbalansen för all personal den 1 januari 1955 till 13 971 månader mot 12 135 månader den 1 januari 1951, vilket visar att den reella arbetsbalansen fortfarande ökar oroväckande. Detta är enligt styrelsen särskilt oroande, eftersom den vid årsskiftet befintliga arbetskraften uttryckt i månader uppgick till cirka 11 500. En omständighet, som utmärker de aktuella arbetskraftssvårigheterna, är de stora olikheter, som föreligger mellan enheterna. För den ordinarie personaluppsättningen på ett lantmåteridistrikt kan anses normalt och lämpligt med ungefär ett halvt års arbetsbalans för alla befattningshavare, vilket motsvarar sammanlagt 36 arbetsmånader. Det behövs nämligen en viss ineliggande arbetsmängd för att möjliggöra en ändamålsenlig planläggning av arbetet och jämn sysselsättning för personalen. En större ineliggande arbetsmängd medför alltför besvärande väntetider för allmänheten. Styrelsen godtager emellertid, om än med tvekan, en balans upp till 60 arbetsmånader. En arbetsmängd, som uppgår till mellan 60 och 80 månader, inger oro, såvida den icke föränledes av alldeles speciella förhållanden. En arbetsbalans av 80 arbetsmånader och mera får däremot anses helt otillfredsställande. Antalet distrikt med en arbetsbalans upp till 40 arbetsmånader utgjorde den 1 januari 1955 29. Vid samma tidpunkt uppgick balansen i 32 distrikt till mellan 40 och 59 arbetsmånader, i 25 distrikt till mellan 60 och 79 arbetsmånader och i 62 distrikt till över 79 arbetsmånader. I detta sammanhang framhålles, att personal ur distriktsorganisationens allmänna ram tagits i anspråk för skiftes- och fastighetsregleringsuppgifter, som icke normalt åvilar distriktsenheterna. Styrelsen syftar här på de särskilda organisationsenheterna för skiften i Kalmar, Kopparbergs och Norrbottens län samt för fastighetsregleringar inom vissa fiskelägen i Göteborgs och Bohus län. Antalet befattningshavare i olika lönegrader inom distriktsorganisationens allmänna ram, vilka under innevarande budgetår beräknas tjänstgöra inom övriga nämnda specialorganisationer, redovisas av styrelsen i en i dess anslagskrivelse intagen tabell.

I fråga om de åtgärder som vidtagits för att lösa de betydande arbetsorganisatoriska problem, vilka uppstått genom ansvällningen av arbetsuppgifter, anför styrelsen, att den i första hand inriktat sig på att omdisponera den rörliga arbetskraften inom lantmåteriet, så att de mest arbetstyngda distrikten förstärkts i möjligaste mån med biträdande lantmätare, mätningstekniker och kontorspersonal. Detta har i sin tur medfört en uttunning av de normalbelastade enheterna, vilken enligt styrelsens mening icke kan drivas längre. Redan i förra årets anslagsäskanden framhöll styrelsen, att av de 31 tjänster som förfogandelantmätare, vilka ursprungligen avsågs bära ställas till överlantmätarnas förfogande, tre utnyttjades för skiftesverksamhet i Dalarna och en för skiftesverksamhet i Norrbotten samt att ej mindre än sju var varaktigt placerade på enstaka distrikt. Härigenom hade Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Blekinge och Kristianstads län helt berövats förfogandelantmätare. Sedan föregående

års anslagsäskanden har förfogandelantmätare även i Kalmar, Malmöhus och Östergötlands län utnyttjats på annat håll. Styrelsen har även disponerat för särskilda ändamål specialutbildad personal på sådant sätt, att den i största utsträckning kan utnyttjas effektivt av hela distriktsorganisationen. Styrelsen erinrar därvid om det med personal inom distriktsorganisationens allmänna ram organiserade centralkontoret, vilket står under styrelsens direkta ledning och främst utgör ett fotogrammetriskt serviceorgan för distriktsorganisationen. Denna serviceverksamhet har även medfört, att den kända bristen på främst mätningsteknisk arbetskraft i icke ringa utsträckning avhjälpes. För effektivisering av arbetet med de större fastighetsregleringarna för jordbruksändamål har starkare framträtt ett behov av att utnyttja specialutbildad fastighetsteknisk expertis. En av förfogandelantmätartjänsterna i Stockholms län har också sedan våren 1955 knutits till centralkontoret för handläggning av mera tidsödande och specialbetonade fastighetstekniska planeringsuppdrag. Vidare framhåller styrelsen, att mycket skulle vara att vinna, därest vissa, ofta mycket tidskrävande beräkningar, vilka hittills i betydande utsträckning utförts av lantmätarpersonalen i distrikten, skulle kunna utföras centralt med hjälp av matematikmaskin. I detta syfte har centralkontoret tillförts beräkningsteknisk sakkunskap genom att en tjänst i lönegrad Ca 29 inom distriktsorganisationens allmänna ram placerats där för handläggning av dylika beräkningsarbeten. En liknande rationaliseringseffekt har redan uppnåtts genom inrättandet av de lokala kartkopieringsanläggningarna vid vissa länslantmäterikontor. Dessa anläggningar, vilka i flertalet fall varit i bruk åtminstone sedan den 1 december 1953 har visat sig vara mycket lönsamma för statsverket, vilket i någon mån torde ge uttryck för deras betydelse i rationaliseringshänseende. Även förrättningsförfarandets förenkling har bidragit till ett effektivare utnyttjande av distriktspersonalen. I första hand har lantmätarnas och kontorspersonalens arbetsformer härigenom gjorts smidigare.

Till ytterligare belysning av lantmåteriets arbetsresultat och allt högre effektivitet har styrelsen i detta sammanhang även redovisat inkomstutvecklingen efter omorganisationen. Av denna redovisning framgår bl. a., att lantmåteriets inkomster stigit från cirka 2 838 400 kronor under budgetåret 1948/49 till omkring 8 591 300 kronor under budgetåret 1954/55. Beträffande statsverkets nettoutgifter för lantmåteriet visar redovisningen bl. a. en minskning från 14 242 000 kronor för budgetåret 1952/53 till 13 687 000 kronor för budgetåret 1954/55. Denna inkomstutveckling synes styrelsen utgöra ett vägande motiv för att angelägna personalökningar bedömes mindre restriktivt än vad som eljest torde vara nödvändigt. De av styrelsen begärda personalförstärkningarna hänför sig till den inkomstgivande delen av lantmåteriets verksamhet.

Enligt styrelsen visar den lämnade balans- och arbetskraftsredovisningen, att synnerligen kraftiga åtgärder måste vidtagas för att förbättra arbetskraftsläget i distriktsorganisationen. Behovet av en kraftig förstärkning av distriktsorganisationen kvarstår. Vad i det föregående sagts

om distriktsorganisationens allmänna ram gäller i stor utsträckning de förut nämnda specialorganisationerna för skiften och andra fastighetsregleringar — särskilt skiftesverksamheten i Kopparbergs län — där den genomsnittliga balansen är omkring 9 1/2 år per befattningshavare. Med hänsyn till att nämnda organisationsenheter genom beslut vid 1955 års riksdag erhållit viss begränsad förstärkning, är styrelsens nu framförda förslag — även om nämnda förstärkning icke täcker föreliggande behov, särskilt icke beträffande skiftesverksamheten i Kopparbergs län — avsedda att underlätta arbetskraftssituationen inom distriktsorganisationens allmänna ram. I detta sammanhang understryker styrelsen, att en översyn av organisationen inom lantmäteriet torde bli erforderlig i anslutning till en ny fastighetsbildningslagstiftning. De förslag, som nu framlägges och som avser att förbättra arbetskraftsläget inom distriktsorganisationen på grund av redan nu förefintliga arbetsuppgifter, kommer icke att föregripa en sådan översyn. Styrelsen understryker att, därest kraftiga åtgärder för att förbättra arbetskraftsläget icke nu vidtages, läget snart kommer att bli ohållbart.

Såsom allmän motivering till de nu föreslagna åtgärderna anför styrelsen, att det av tillgänglig statistik framgår, att förhållandet mellan antalet månader för balansens avarbetande och tillgänglig arbetskraft i månader f. n. är oförmånligast i Stockholms, Uppsala, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. I fråga om Norrbottens, Kopparbergs, Västerbottens och Värmlands län torde utsikter finnas, att situationen skall kunna förbättras. Även beträffande Uppsala län torde förhållandena böra ytterligare avvaktas. I Stockholms, Hallands, Göteborgs och Bohus, Gävleborgs och Västernorrlands län torde däremot en förstärkning av distriktsorganisationen vara ofrånkomlig. Då en ytterligare utbyggnad med biträdande lantmätare och biträdespersonal, såsom den hittillsvarande utvecklingen visat, icke ger tillräcklig effekt synes den nu ifrågasatta förstärkningen böra ske genom en *utökning av antalet distrikt* i dessa län. Vad beträffar Stockholms, Gävleborgs och Västernorrlands län har detta tidigare understrukits i de år 1954 framlagda förslagen, att Kisa distrikt i Östergötlands län, Ronneby distrikt i Blekinge län samt Bergs distrikt i Jämtlands län skulle indragas och att i stället nya distrikt skulle inrättas i Hudiksvalls-, Norrtälje- och Sundsvallsregionerna (IX ht 1955 s. 362; JoU 18 s. 10—12). I Göteborgs och Bohus samt Hallands län präglas lantmäteriets verksamhet av en intensiv avstyckningsverksamhet, vilken under senare år tagit sådana proportioner, att den påtagligen kräver särskilda åtgärder. Denna fastighetsbildningsverksamhet måste vara intimt sammankopplad med bebyggelseplaneringen. I Göteborgs och Bohus län finnes förutom distrikten en särskild mättningsorganisation för upprättande av grundkartor till byggnads- och stadsplaner samt en planläggningsorganisation till underlättande av fastighetsbildningen inom tätbebyggelse. I sistnämnda län finnes även den i det föregående omförmälda särskilda fiskelägesorganisationen för sanering av de speciella fastighetsförhållandena i fiskelägena. Trots dessa spe-

cialorganisationer har balansen i länet icke kunnat bemästras. Med hänsyn härtill och till intensiteten i fastighetsbildningen har styrelsen ansett sig böra föreslå inrättandet av ett nytt distrikt. Förhållandena i Hallands län är i någon mån likartade med de i Göteborgs och Bohus län. Särskilt gäller detta den norra länsdelen. Trots insats av två förfogandeorganisationer i länet ökar arbetsbalansen. Frågan om utökning av antalet distrikt har fördenskull även där blivit aktuell. Styrelsens förslag avser sålunda inrättande av tillsammans fem nya distrikt eller — i angelägenhetsordning — ett i Hudiksvall och ett i vardera Sundsvall och Norrtälje, ett i Göteborgs och Bohus län samt ett i Hallands län.

Styrelsen erinrar vidare om att antalet förfogandetjänster under senare år kraftigt reducerats i de södra och mellersta delarna av landet. Denna uttunning är ohållbar i längden. Styrelsen föreslår därför, att *nya förfogandeorganisationer* skall inrättas. En ytterligare utökning härutöver av antalet lantmätare och mätningstekniker är med hänsyn till arbetsbelastningen klart motiverad. Styrelsen är emellertid medveten om svårigheterna att i nuvarande läge öka den statliga verksamheten. För att ytterligare rationalisera lantmäteriverksamheten föreslås därför en i viss mån ny väg, innebärande en *utbyggnad av länslantmäterikontorens service till distrikten*. Härom anför styrelsen bl. a., att lantmätarens förrättningsverksamhet kräver en förhållandevis omfattande och tidsödande forskning i länslantmäterikontorens och domsagornas arkiv. Därvid skall frambringas allt det material, som skall ligga till grund för de rättsliga ställningstagandena vid förrättningarna. I de fall, där forskningsarbetet blir mera rutinbetonat, har detsamma i stor utsträckning överlämnats åt mätningsteknisk personal eller kontorspersonal med särskilda kvalifikationer, åt vilken personal i stor utsträckning uppdragits att resa till länslantmäterikontoren för sådan forskning. För distriktskontoren innebär forskningsarbetet å länskontoren många organisatoriska svårigheter. Ett mål bör därför vara att nedbringa förrättningsmännens forskning till ett minimum genom systematisering av forskningstekniken, systematisering och tillvaratagande för framtiden av forskningsresultaten samt i möjligaste mån en överflyttning av så mycket som möjligt av forskningen på länskontorens personal. Åtskilligt av distriktsorganisationens arkivforskning på länskontoren kan mycket väl utföras av denna personal. Av en vid det senaste överlantmätarmötet framlagd utredning i frågan framgår, att arkivforskningen, inklusive all restid och spilltid, i Västernorrlands län under budgetåret 1953/54 tagit i anspråk sammanlagt 944 dagar, varav omkring 620 dagar på lantmätare och omkring 324 dagar på tekniker och kontorsbiträden. De totala rese- och traktamentskostnaderna för länets distriktsorganisation uppgick under samma budgetår till 201 610 kronor, varav 41 357 kronor eller 20,5 procent på forskningsresorna. I Västerbottens län, där — jämte Kalmar län — på länskontoret försöksvis under de senaste åren bedrivits en mera påtaglig arkivservice åt distrikten, utgjorde motsvarande siffror 146 640 kronor, 13 711 kronor och 9,4 procent. Styrelsen anser uppenbart, att distriktens forskningsarbeten

icke helt kan överlämnas till länskontoren. Praktiskt taget all teknikerforskning och en hel del av lantmätarforskningen skulle dock med fördel kunna överlåtas. För att på lämpligaste sätt kunna bedriva arkivservice på länskontoren lär det få krävas en fast organisation eller en särskild avdelning inom kontorsorganisationens ram. Enligt styrelsens mening måste det med hänsyn till de arbetsuppgifter, som kan komma i fråga, ställas stora krav på den personal, som avdelas till en serviceavdelning. Avdelningen bör därför tillföras en högt kvalificerad kraft (kansliskrivare, mätningstekniker), vilken i erforderlig utsträckning bör biträdas av något av de på kontoret tjänstgörande kanslibiträderna eller kontorsbiträderna. Det torde saknas anledning att låta lantmäteriutbildad personal ingå i avdelningen på annat sätt än såsom rådgivare i enstaka fall. Styrelsen framhåller, att fördelarna med en utökning av länskontorens serviceverksamhet åtminstone ur effektivitetssynpunkt torde ligga i öppen dag. Vid nyssnämnda överlantmätarmöte framkom emellertid, att man f. n. i regel icke kunde åtaga sig en utökad service utan personalförstärkning. Enligt styrelsens mening torde en utökad arkivservice utgöra en av de mest effektiva och påtagliga rationaliseringsåtgärder, som kan åstadkommas utan nämnvärd personalökning. För de största länskontoren torde den erforderliga ökningen icke röra sig om mer än 15—16 biträdesmånader per år, d. v. s. en arbetskraft per kontor. Den inbesparade arbetstiden på distrikten torde vid en fullt utbyggd arkivservice bli betydligt större. De redovisade uppgifterna för rese- och traktamentskostnader för forskningsresor vittnar om att det ur statsverkets synpunkt skulle te sig synnerligen ekonomiskt att för ifrågavarande uppgifter utöka personalen på länskontoren med en kvalificerad befattningshavare. Styrelsen räknar med att en utbyggd serviceavdelning vid de större länskontoren skall kunna reducera forskningskostnaderna med i genomsnitt åtminstone hälften.

I fråga om *kostnaderna* för de av styrelsen föreslagna åtgärderna för förbättring av arbetskraftsläget i distriktsorganisationen, räknar styrelsen med att inrättandet av fem nya distrikt och sju nya förfogandeorganisationer — förutom vissa kostnadsökningar på omkostnads- och utrustningsanslagen — skall medföra en kostnadsökning av 697 000 kronor. Den föreslagna personalökningen på länskontoren förutsättes icke skola medföra någon egentlig kostnadsökning, då av arkivservicen föranledda kostnader torde komma att täckas av inbesparade kostnader för forskningsresor. De nya organisationsenheterna torde emellertid medföra en ökad inkomst för statsverket av cirka 350 000 kronor per år. Statsverkets merutgifter synes i viss utsträckning kunna kompenseras genom taxehöjning, i första hand avseende förrättningar och uppdrag, som berör mark, avsedd för tätbebyggelse. En begränsad taxehöjning av detta slag torde kunna ske inom ramen för de av riksdagen godtagna grunderna för lantmäteritaxan.

Rekryteringsfrågan är enligt lantmäteristyrelsens mening av grundläggande betydelse för lantmätarkårens möjligheter att i framtiden fullgöra sina uppgifter. Särskilda åtgärder kräves oundgängligen för en förbättring

av rekryteringsläget. Antalet yrkesverksamma lantmätare torde för närvarande uppgå till cirka 560. Av dessa är ungefär 75 procent anställda inom lantmäteristaten, 11 procent inom övrig statlig verksamhet, 11 procent i kommunal tjänst och 3 procent i det enskilda näringslivet. Av betydelse för rekryteringsläget är bl. a. den aktuella åldersstrukturen inom lantmätarkåren. Gjorda utredningar visar, att kåren nu omfattar förhållandevis få äldre tjänstemän, varför genomsnittsåldern är låg och de närmaste årens pensionsavgång ringa. Däremot synes annan avgång öka. Sedan flera år synes en breddning pågå av anställningsbasen för lantmätarna. Vid rekryteringen till banan måste därför numera räknas med att cirka 30 procent av de utexaminerade slutligt väljer annan verksamhet än inom lantmäteristaten. Tendensen synes vara, att behovet av lantmätare ökar såväl inom som utom det traditionella arbetsområdet. Styrelsen, vilken årligen har att bestämma det högsta antal studerande, som må intagas i avdelningen för lantmåteri vid tekniska högskolan, har funnit att 20 studerande är erforderligt för att tillgodose marknadens behov under de närmaste åren. Under de år, som haft betydelse för rekryteringen av den nuvarande kadern av lantmätare, har genomsnittligt rått en god tillströmning till banan. Under tiden 1933—1952 har tillströmningen varit cirka dubbelt så stor som antalet antagna under samma tid. Genomsnittligt har för dessa år 41 studerande årligen sökt inträde vid avdelningen. År 1949 nådde antalet upp till siffran 72. Därefter har emellertid tillströmningen sjunkit kraftigt, så att antalet sökande åren 1952—1954 uppgick till endast respektive 22, 10 och 9. Styrelsen räknar med att under åren 1956—1958 examen kommer att avläggas av endast respektive 13, 10 och 4 studerande. Detta innebär, att antalet utexaminerade om några få år kommer att understiga marknadens årliga behov av nyutbildade lantmätare, vilket beräknas utgöra cirka 20. Med hänsyn till att avgången av lantmätare till verksamhet utanför lantmäteristaten kan väntas inom kort komma att omfatta 7—10 per år och att pensionsavgången sedermera successivt ökar, kommer utvecklingen — därest verksamma motåtgärder icke snarast vidtages — att försätta lantmåteriet i ett synnerligen brydsamt läge. Styrelsen finner i första hand ofrånkomligt att föreslå sådana åtgärder för förbättring av de obefordrade lantmätarnas läge, att lantmätarbanan i någon mån kan återvinna sin lockelse. Främst torde nämligen ökningen av antalet lantmätare i befordringsgången — 30 procent sedan år 1948 — ha inneburit, att många avstått från banan. Även andra vägar att stimulera rekryteringen måste givetvis sökas. Erfarenheten har emellertid visat, att tillströmningen icke i någon väsentlig grad kan påverkas utan en märkbar förbättring av befordringsläget. Vid överläggningar mellan styrelsen, å ena, samt Sveriges civilingenjörsförbund och Sveriges lantmätarförening, å andra sidan, har från föreningshåll hävdats, att antalet tjänster i lönegrad Ca 31 borde ökas mycket kraftigt, för att lantmätarna skulle få en med andra civilingenjörer likvärdig befordran. Inom lantmäteriväsendet dröjer det f. n. i medeltal 14 år med befordran till lönegrad 31. Motsvarande tid för andra civilingenjörer i statlig tjänst

har uppgivits vara 10 år. Styrelsen framhåller angelägenheten av att de statliga lantmätartjänsterna göres mera konkurrenskraftiga. Skulle en ändring härutinnan icke ske inom den närmaste tiden, kommer lantmåteriets rekrytering icke att kunna upprätthållas. En allmän översyn av lantmätarnas löneställning synes med hänsyn till det anförda erforderlig. Den viktiga frågan om de yngre lantmätarnas fördelning på lönegradsgrupper har över huvud icke varit föremål för någon djupare analys i samband med tjänsteförteckningsrevisionen. Styrelsen utgår emellertid ifrån att förevarande spörsmål icke kan förbigås av de särskilda sakkunniga, vilka den 30 juni 1955 tillkallats för att verkställa utredning rörande en friare lönesättning för högskoleutbildad teknikerpersonal inom vissa delar av det statliga verksamhetsområdet. Endast i betraktande härav har styrelsen stannat för att föreslå, att för nästa budgetår 10 tjänster i lönegrad 27 uppflyttas till lönegrad 29. Detta förslag kan enligt styrelsens mening icke föregripa kommande ställningstagande angående lönesättningen inom lantmåteriet.

Till stöd för de särskilda yrkandena har lantmåteristyrelsen, utöver vad som anförts i den av styrelsen åberopade allmänna motiveringen, i huvudsak anført följande.

1. Den arbetskraft, som speciellt erfordras för ledningen av länskontorens arkivservice, måste besitta särskilda kvalifikationer. Bland biträdespersonalen torde därför endast kansliskrivare kunna ifrågakomma. Styrelsen understryker, att detta krav icke kan eftergivas. Antalet länskontor, som bör förses med en sådan befattningshavare, har beräknats till 15, varför för ändamålet erfordras 15 nya kansliskrivartjänster i lönegrad Ce 15. Med hänsyn till önskemålet att begränsa utgifterna och då fråga är om en verksamhet, för vilken det gäller att utarbeta arbetsformerna, har styrelsen ansett sig böra föreslå att tjänsterna i fråga inrättas under två år eller med sju under budgetåret 1956/57 och åtta under nästföljande budgetår.

2 a. Styrelsen understryker, att angelägenhetsgraden i stort sett är densamma för Hudiksvalls-, Sundsvalls- och Norrtäljeregionerna. I fråga om Hudiksvallsregionen, vilken om än med tvekan möjligen kan givas något företräde framför de två övriga, framhåller styrelsen, att de i styrelsens skrivelse den 22 februari 1954 anförda motiven för det då framförda förslaget om utökning av antalet distrikt i denna region fortfarande är aktuella. I dessa motiv erinrades bl. a. om att styrelsen i anslutning till den nya kommunindelningen för att åstadkomma en utjämning av arbetsbördan mellan distrikten i Gävleborgs län föreslagit, att från Hudiksvalls södra distrikt skulle till Hudiksvalls norra distrikt överflyttas Hälsingtuna storkommun samt Hudiksvalls stad. Ytterligare överflyttning hade icke ansetts möjlig. I motiven framhölls, att arbetsbelastningen i Hudiksvalls södra distrikt fortfarande var mycket ansenlig, trots den minskning av distriktet som den av Kungl. Maj:t år 1952 beslutade nya distriktsindelningen medfört. Styrelsen anför vidare, att ökningen av balansen i Gävleborgs län särskilt gäller enheterna i Hudiksvallsområdet. Där har ökningen tagit synnerligen oroan-

de proportioner, icke blott i fråga om det södra distriktet utan numera även beträffande det norra. Denna utveckling har icke kunnat hejdas, trots att den effektiva arbetsinsatsen enligt underhandsuppgift från överlantmätaren för hela länet ökats år 1954 i förhållande till nästföregående år med 16 lantmätarmånader, 6 mätningsteknikermånader och 28 kontorsbiträdesmånader.

Vad angår Sundsvallsregionen erinrar styrelsen om sitt i skrivelse den 28 september 1954 framlagda förslag om bl. a. en utökning av distriktens antal med ett i Sundsvallsregionen samtidigt som styrelsen föreslog indragning av Bergs distrikt i Jämtlands län. I detta förslag betonades särskilt, att det förelåg en synnerligen otillfredsställande snedbelastning i fråga om arbetsbalansen mellan Västernorrlands och Jämtlands län och att denna snedbelastning grundade sig på varaktigt bestående förhållanden. I övrigt återgavs ett av överlantmätaren i Västernorrlands län gjort uttalande, vari bl. a. anfördes, att det knappast vore möjligt att ombesörja förrättningsverksamheten på Sundsvalls mellersta och norra distrikt på ett tillfredsställande sätt inom ramen för den gällande organisationen. Överlantmätaren hade livligt tillstyrkt inrättandet av ett nytt distrikt i Sundsvallsområdet, bestående av Sköns köping och Alnö landskommun. En sådan ändring i distriktsindelningen skulle enligt överlantmätaren få mycket gynnsamma återverkningar på arbetsförhållandena, och ehuru de nya distrikten alltså skulle få en tung arbetsbörda, skulle ett relativt snabbt avarbetande av arbetsbalansen kunna ske, och för framtiden skulle på ett tillfredsställande sätt allmänhetens och kommunernas berättigade krav på en snabb och effektiv förrättningsverksamhet kunna tillgodoses. I fråga om Sundsvallsregionen erinrar styrelsen vidare dels om de vid 1955 års riksdag väckta motionerna (I: 202 och II: 234), vari föreslogs inrättandet av ett nytt distrikt i denna region, dels om sitt över nämnda motioner den 12 februari 1955 avgivna yttrande till jordbruksutskottet (JoU 18). Med hänsyn till balanssituationen i de olika distrikten och den snabbt växande fastighetsbildningsintensiteten i industriområdena inom Sundsvallsregionen lär en förbättring i fråga om arbetskraftsläget och arbetsförhållandena inom länet endast kunna åstadkommas genom inrättandet av ett nytt distrikt. Styrelsen upprepar därför sitt tidigare framförda förslag i denna fråga.

Även i fråga om Norrtäljeregionen erinrar styrelsen om sitt den 28 september 1954 framlagda förslag om utökning av distriktens antal med ett i denna region. Styrelsen framhöll därvid, att arbetssituationen i Stockholms län länge ingett styrelsen bekymmer, framför allt i fråga om den norra länsdelen. Vidare åberopades till stöd för förslaget, vad överlantmätaren anförde i ämnet. Styrelsen erinrar vidare om att inrättandet av ett nytt distrikt i Norrtäljeregionen föreslogs i en vid 1955 års riksdag väckt motion (I: 372), över vilken styrelsen avgav yttrande den 12 februari 1955 (JoU 18). I övrigt anför styrelsen, att situationen i Norrtäljeregionen icke nämnvärt förändrats. Den allvarliga situationen måste ses mot bakgrunden av den snabba bebyggelseutvecklingen kring Stor-Stockholm, vilken numera kraftigt förmärkes inom Norrtäljeregionen men även inom de norra delarna av

Stockholms län. Denna utveckling kommer såvitt nu kan bedömas ej att avtaga. Snarare kan trycket på lantmäteriets distriktsorganisation i förevarande länsdelar väntas starkt öka. Kravet på en snabb service åt kommunerna och allmänheten är också framträdande. Med en utbyggnad av distriktsorganisationen i Norrtäljeregionen bör därför ej anstå. Styrelsen upp-
repar sitt tidigare den 28 september 1954 framförda förslag i denna fråga.

Beträffande Göteborgs och Bohus län anför styrelsen, att den synnerligen ansträngda arbetskraftssituationen särskilt gäller Göteborgs norra distrikt samt Uddevallaregionen — Uddevalla, Orusts och Tjörns samt Sunnervikens distrikt. Tillgängliga balanssiffror ger klart vid handen, att arbetssituationen i länet är mycket otillfredsställande. Överlantmätaren i länet har upprättat en promemoria angående lantmäteriets distriktsindelning och arbetsmängd i Göteborgs och Bohus län, vilken promemoria utmynnar i ett förslag till utökning av antalet distrikt med ett. Av redogörelsen framgår, att tjänstgöringstiden i månader för personalen under år 1954 för distrikten uppgick till 590 månader. Balansen vid årets slut uppgick till 742 månader. Styrelsen åberopar vidare av överlantmätaren avgivet förslag till åtgärder, i vilket bl. a. framhålles, att länets arbetstillgång otvivelaktigt är av sådan volym, att den icke kan inrymmas i sju distrikt av normaltyp. För att på längre sikt återföra förrättningsverksamheten till mera normala förhållanden är det enligt överlantmätarens uppfattning av väsentlig betydelse, att ett åttonde distrikt återinrättas. I övrigt anför styrelsen, att lantmåteriverksamheten i Göteborgs och Bohus län under senare år varit föremål för styrelsens särskilda uppmärksamhet. Bl. a. genom upprepade inspektioner har styrelsen hållit sig underrättad om arbetsförhållandena i länet. Såvitt styrelsen kunnat finna, har fastighetsbildningen för bostadsändamål sådan omfattning — av allt att döma för överskådlig framtid — att ett nytt lantmåteridistrikt bör inrättas. Endast därigenom torde en varaktig förbättring i berörda avseende kunna ernås.

Även inom Hallands län är arbetssituationen, enligt vad styrelsen upp-
lyser, mycket besvärande. Särskilt gäller detta den norra länsdelen. Löftadalens, Fjärås, Tölö, Onsala, Lindome och Särö kommuner har hos Kungl. Maj:t gjort framställning rörande förstärkning av distriktsorganisationens arbetskraft beträffande Kungsbacka lantmåteridistrikt. Efter samråd med styrelsen har överlantmätaren inkommit med ett av den rådande arbetssituationen föranlett förslag, vilket utmynnar i första hand i inrättandet av ett nytt distrikt. Därest så icke kan ske, hemställes om ytterligare förstärkning av personalen. Av överlantmätarens förslag framgår bl. a., att förrättningsverksamheten i länet är av synnerligen stor omfattning, vilket till stor del beror på den livliga fastighetsbildning för sommarbostadsändamål, som alltsedan 1930-talets början förekommit framför allt i länets kusttrakter. Detta har i sin tur medfört ett starkt behov av planläggning. Upprättandet av grundkartor härför ävensom i stor omfattning planläggningsarbeten utföres av lantmäteriets distriktsorganisation. Vidare har fastighetsbildningen för helårsbebyggelse ökat såväl inom länets tätorter som å den egentliga

landsbygden. Till de Göteborgs och Bohus län närbelägna kommunerna har förekommit en ej obetydlig inflyttning från Göteborg och Mölndal. Under de senaste åren har landskommunerna dessutom i alltjämt ökande omfattning börjat anlita lantmäteriets distriktsorganisation för utsättning av byggnader m. m. Enligt överlantmätaren har arbetsbalansen visserligen minskat sedan år 1952 men är likväl så stor, att den med nuvarande personal motiverar minst ett års arbete, vilket medför stora olägenheter för den förrättnings-sökande allmänheten. Efter att ha undersökt förrättningsfrekvensen inom nuvarande fyra distrikt och konstaterat arbetsbelastningen framhåller överlantmätaren, att en bättre och mera allsidig lösning av arbetsförhållandena skulle kunna ernås genom en utökning av antalet distrikt till fem än genom en utökning av distriktens personal. Styrelsen anför, att den nuvarande balansen får betecknas såsom mycket otillfredsställande. Såsom överlantmätaren framhållit, skulle en utökning av personalen på distrikten för distriktslantmätarna medföra en icke önskvärd ökning av dessas arbete med arbetsfördelning och administration i övrigt. Äsyftas en verklig förbättring av den besvärande arbetssituationen, torde läget kräva inrättandet av ytterligare ett distrikt. Med hänsyn till styrelsens utredningsuppdrag anser sig styrelsen icke kunna underlåta att föreslå inrättandet av detta distrikt. Det oaktat torde, såsom även överlantmätaren framhållit, förhållandena komma att kräva en särskild förstärkning av distriktsorganisationen i den norra länsdelen.

2 b. Den i det föregående omförmälda omfördelningen av arbetskraften, varigenom förfogandetjänster indragits i ett flertal län i södra och mellersta Sverige, har medfört, att arbetskraftsläget i dessa län är mycket ansträngt. En utökning av förfogandetjänsterna för att tillgodose dessa läns behov bör därför ske snarast. Enligt styrelsens mening kräves oundgängligen en snar utökning med åtminstone sju ytterligare förfogandeorganisationer för att i någon mån tillgodose det aktuella behovet.

2 c. Förslaget under denna punkt har närmare motiverats i det föregående.

3. I fråga om förslagen under denna punkt anför styrelsen, att det år 1950 inrättade centralkontoret i Stockholm är ett av lantmäteriets f. n. bästa medel att effektivt bereda distrikten lättnader i fråga om tekniska arbeten. Styrelsen har under en följd av år hemställt om personalförstärkningar för kontoret. Då detta inrättades, uttalades att personalbehovet skulle tillgodoses inom distriktsorganisationens allmänna ram. Den nuvarande personaluppsättningen har i enlighet härmed tillskapats genom att distriktsorganisationen ute i landet i motsvarande grad reducerats. Detta gäller även den nyligen verkställda utbyggnaden för fastighetstekniska och beräknings-tekniska arbetsuppgifter. Kontoret, vilket tillför statsverket en icke obetydlig företagarevinst genom att dess produktionskostnader är 20 å 25 procent lägre än lantmåteridistriktens för motsvarande arbeten, är att betrakta såsom ett serviceorgan för distriktsorganisationen. Kontoret utför endast sådana arbetsmoment, som med fördel kan utföras centralt av specialutbildad

personal med tillgång till högklassig instrumentutrustning. Genom de fotogrammetriska metoderna har en betydande rationalisering redan skett av distriktens större tekniska uppgifter, och det vore enligt styrelsens mening felaktigt att icke utnyttja denna rationaliseringsmöjlighet fullt ut, vilket emellertid icke kan ske utan personalförstärkningar. Härtill kommer önskemålet att i största möjliga utsträckning frigöra distriktsorganisationens personal för annan verksamhet. Styrelsen understryker, att centralkontoret visat, att det har uppgifter, som är av permanent natur. För kontoret bör därför övervägas att särskilt anvisa medel för vissa tjänster, som oundgängligen kräves endast för de mätningstekniska arbetena. Förslag härom framfördes också förra året, vilka förslag emellertid lämnades utan bifall. Sedan dess har kontoret utbyggt, särskilt såvitt avser fastighetstekniska och beräkningstekniska arbetsuppgifter. Detta medför, att större krav måste ställas på den under byråchefen närmast lydande befattningshavaren, som har att svara för den närmare ledningen av centralkontoret. Denne, som f. n. är placerad i lönegrad Ce 27, kan styrelsen icke påräkna att få behålla under någon längre tid med hänsyn till den låga löneställningen samt den föreliggande bristen på skickliga fotogrammetriker. Ifrågavarande befattningshavare bör med hänsyn till sina arbetsuppgifter som arbetsledare och teknisk chef för den fotogrammetriska verksamheten vid centralkontoret inneha samma lönegrad som en förfogandelantmätare eller lönegrad Ca 31. Styrelsen anser det icke möjligt att från distriktsorganisationen avstå en förfogandetjänst för detta ändamål. En tjänst i lönegrad Ca 31 bör därför inrättas å kontoret.

I fråga om övriga förslag under denna punkt anför styrelsen, att personalen å kontorets fotogrammetriska avdelning f. n. utgöres av en lantmätare i befodringsgången, två förste mätningstekniker i lönegrad Ce 23, tre mätningstekniker i lönegrad Ce 19 och två sådana tekniker i lönegrad Cg 19 ävensom en kontorist. Härutöver erfordras två mätningstekniker i befodringsgången och två kontorsbiträden. Sistnämnda personal har styrelsen med hänsyn till arbetskraftsläget inom distriktsorganisationen endast kunnat låna in för tjänstgöring vid centralkontoret. I fråga om befattningarna i lönegrad Cg 19 anmäler styrelsen att den, för att få behålla två väl kvalificerade mätningstekniker i lönegrad Ce 16 och för att förhindra allvarliga avbrott i de omfattande och viktiga arbeten, som centralkontoret åtagit sig under åren 1955 och 1956, funnit sig tvingad att förordna tekniker i lönegrad Cg 19. Detta beslut måste ses mot bakgrunden av den stora bristen i landet på lämpligt utbildade stereooperatörer. Med hänsyn till att den fotogrammetriska avdelningen redan med nuvarande arbetsuppgifter visat sig varaktigt behövlig, anser styrelsen, att särskilda medel bör anvisas för all personal inom avdelningen. På grund av rådande anslagsläge anser sig styrelsen dock böra begränsa sina anslagsäskanden till sådana tjänster inom avdelningen, som hittills icke mera stadigvarande kunnat hämtas från den allmänna ramen. Förutom lantmätarbefattningen i lönegrad Ca 31 anser styrelsen därvid, att i första hand de två tjänsterna i

lönegrad Cg 19 bör ersättas med tjänster i lönegrad Ce 19 samt att medel även bör anvisas för nyssnämnda två mätningstekniker i befodringsgången och två kontorsbiträden. Dessa förslag torde ej föregripa de förslag, som framlagts av 1953 års fotogrammetriutredning.

4. De under denna punkt upptagna kostnadsökningarna innebär ett fullföljande av det principbeslut om successivt inrättande av vissa kvalificerade tjänster vid distriktsorganisationen, vilket fattades av 1954 års riksdag (Bil. 2 till statsverkspropositionerna 1954 och 1955 s. 17—18 resp. 11—12; IX ht 1954 s. 399 och IX ht 1955 s. 369). Det har härvid räknats med att 14 av de nuvarande extra ordinarie kanslibiträderna och sex av de ordinarie kanslibiträderna skulle kunna erhålla motsvarande antal extra ordinarie resp. ordinarie kontoristtjänster. Styrelsen redovisar för nästa budgetår 98 extra ordinarie kontorister, 11 extra ordinarie kanslibiträden och 138 biträden i reglerad befodringsgång. Då därjämte för samma budgetår upptagits medel för avlöning av 52 ordinarie kontorister och 40 ordinarie kontorsbiträden, utgör sammanlagda antalet biträden i kontorstjänst i distriktsorganisationen 339. Eftersom ramen för innevarande budgetår är 320, innebär detta en ökning med 19 biträden, vilket motsvarar det antal dylika biträden, som upptagits i förslagen under punkterna 2 och 3.

5. Antalet distriktslantmätare å övergångsstat uppgår nu till sju. Under detta budgetår beräknas en distriktslantmätare å övergångsstat avgå, vilken tjänsteman ersättes med en lantmätare i lönegrad Ca 27. Under nästa budgetår beräknas ytterligare en distriktslantmätare å övergångsstat avgå med ålderspension fr. o. m. den 1 december 1956. Den 30 juni 1957 förväntas sålunda antalet distriktslantmätare å övergångsstat uppgå till fem.

I detta sammanhang redovisar styrelsen för budgetåret 1956/57 sammanlagt 399 lantmätare och aspiranter, varav 106 lantmätare i befodringsgången. Då personalramen f. n. är fastställd till 381, innebär detta en ökning med 18. Ökningen utgöres av de lantmätare, vilka styrelsen begärt under punkterna 2 och 3. Styrelsen anför vidare, att de luckor i antalet lantmätare i befodringsgången, som i sista hand under nästa budgetår väntas uppkomma till följd av befodraren i anledning av pension eller annan avgång eller genom tillkomsten av nya högre tjänster, förutses kunna bli utfyllda av nya lantmätaraspiranter eller av lantmätare i annan statlig befattnings, vilka enligt vad styrelsen har sig bekant önskar tjänstgöring i lantmäteriet men hittills icke kunnat beredas sådan tjänstgöring.

6. Minskningen följer av Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1948 angående övergångsvis utgående ersättning till vissa distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat för mistade sportler.

7. Förslaget under denna punkt föranledes av bestämmelserna om reglerad befodringsgång för kontorsbiträden.

8—9. Ökningen under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Yttrande. I fråga om förslaget att inrätta sju kansliskrivartjänster i lönegrad Ce 15 erinrar *statskontoret* om att åtgärder i arbetsbesparande syfte nyligen vidtagits beträffande länskontoren. Sålunda har medel anvisats för inrättande vid vissa kontor av fotokopieringsanläggningar. Det vill

förefalla som om lantmäteristyrelsens föreliggande förslag om en till länskontoren centraliserad forskningsservice kunde möjliggöra ytterligare besparingar. Vid en del kontor torde en sådan centralisering kunna åstadkommas redan med nuvarande personaluppsättning. Statskontoret vill emellertid icke motsätta sig, att vid vissa länskontor på försök får anställas särskilda kansliskrivare med uppgift att tillhandagå distriktskontoren med arkivforskning. Antalet sådana tjänster, vilka bör göras extra, torde tills vidare böra begränsas till två.

Beträffande den föreslagna utbyggnaden av distriktsorganisationen erinrar statskontoret om att 1953 års riksdag beräknade medel för anställande av tio lantmätaraspiranter att av lantmäteristyrelsen disponeras för successivt avarbetande av balanser i de särskilt arbetstyngda lantmåteridistrikten. Därvid förutsattes, att någon ytterligare personalförstärkning för ändamålet icke vidare skulle behöva ifrågakomma. Av utredningen i ärendet framgår, att inom vissa lantmåteridistrikt alltjämt förekommer en rätt betydande arbetsbalans. Vid sådant förhållande och med hänsyn till vad riksdagens jordbruksutskott anförde vid behandlingen av anslagsframställningen för innevarande budgetår, vill statskontoret icke motsätta sig en viss personalökning inom distriktsorganisationen. Förstärkningen torde dock böra begränsas till två distriktslantmätatorganisationer samt lika många förfogandeorganisationer med extra anställning och med löneställning i enlighet med för respektive befattningar gällande normallönegrader.

Med anledning av förslaget att uppflytta tio lantmätartjänster i lönegrad Ce 27 till lönegrad Ca 29 anför statskontoret, att resultatet av utredningen rörande en friare lönesättning för högskoleutbildad teknikerpersonal inom vissa delar av det statliga verksamhetsområdet torde bli av betydelse även för bedömning av löneställningen för nu ifrågavarande befattningshavare. Statskontoret föreslår därför, att förevarande löneregleringsförslag ej skall föranleda någon åtgärd. Med den begärda ordinariesättningen torde också tills vidare böra anstå.

Slutligen anför statskontoret, att förslaget om förstärkning av centralkontoret i Stockholm framfördes jämväl i anslagsäskandena för innevarande budgetår, dock utan att föranleda någon åtgärd. Därest centralkontoret i enlighet med vad fotogrammetriutredningen föreslagit bibehålles såsom ett från beställningsavdelningen vid rikets allmänna kartverk skilt organ, finner statskontoret ej skäl frångå den vid centralkontorets tillkomst fastställda principen, att kontorets personalbehov skall tillgodoses inom distriktsorganisationens allmänna ram. Beträffande denna organisation kan statskontoret ej tillstyrka förstärkning i vidare mån än som framgår av det nyss anförda. Statskontoret avstyrker alltså, att särskilda medel skall anvisas för anställande av personal vid centralkontoret. Ej heller finner sig statskontoret böra biträda förslaget om extraordinariesättning av två å centralkontoret disponerade tjänster som mätningstekniker i lönegrad Cg 19.

I detta sammanhang torde slutligen få anmälas, att *lantmäteristyrelsen* (skr. 11/11 1955) hemställt bl. a., att å personalförteckningen för distriktsorganisationen för nästa budgetår övergångsvis måtte upptagas två person-

liga kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11. Framställningen motiveras med att två av de vid 1955 års riksdag i enlighet med det under punkten 4 i det föregående angivna principbeslutet inrättade kontoristtjänsterna i lönegrad Ca 13 blivit tillsatta med extra ordinarie tjänstemän i stället för med ordinarie kanslibiträden i lönegrad Ca 11.

Föredraganden

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör sex kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 och 14 dylika tjänster i lönegrad Ce 11 ändras till motsvarande antal kontoristtjänster i lönegrad Ca 13 och Ce 13. Kostnaderna härför kan beräknas till 14 100 kronor. Jag kan däremot icke tillstyrka, att tio lantmätartjänster i lönegrad 27 skall uppflyttas till lönegrad 29 eller ordinariesättas.

Vad härefter angår den av lantmäteristyrelsen föreslagna förstärkningen av distriktsorganisationen med nya distrikt och förfogandeorganisationer, vill jag liksom statskontoret erinra om att 1953 års riksdag anvisade medel för anställande av tio lantmätaraspiranter att av lantmäteristyrelsen disponeras för successivt avarbetande av balanser i särskilt arbetstyngda lantmåteridistrikt. Jag vill även erinra om att jag vid framläggandet av förslaget härom uttalade, att jag utgått från att någon ytterligare personalförstärkning för ändamålet icke vidare skulle behöva komma i fråga. I 1955 års statsverksproposition förordade jag likväl, att 100 000 kronor skulle anvisas för viss utbyggnad av lantmåteriets särskilda skiftesorganisationer. Riksdagen biföll vad jag sålunda föreslagit. Av lantmäteristyrelsens nu föreliggande anslagsäskanden framgår, att betydande arbetsbalans alltjämt föreligger inom vissa lantmåteridistrikt. Genom omfördelning av den tillgängliga personalen har lantmäteristyrelsen sökt i görligaste mån lätta arbetsbördan i de mest arbetstyngda distrikten och organisationerna. Med hänsyn till angelägenheten av att minska arbetsbalansen även på andra håll inom lantmåteriets distriktsorganisation vill jag förordade, att viss ytterligare personalförstärkning skall medgivas. Lantmäteristyrelsens förslag om inrättandet av nya distrikt och organisationer är jag dock icke beredd att tillstyrka. För min del vill jag förordade, att åtta nya tjänster såsom mätningstekniker skall inrättas. Av dessa tjänster bör fyra placeras i lönegrad Ce 19 och fyra i lönegrad Ce 16. Detta medför en ökning av lönekostnaderna med i runt tal 94 500 kronor.

Beträffande övriga förslag kan jag icke tillstyrka någon förstärkning av personalen på länskontoren. Jag är icke heller beredd att nu taga ställning till frågan om centralkontorets framtida organisation. Därmed synes böra anstå i avvaktan på det slutliga ställningstagandet till 1953 års fotogrammetriutrednings förslag. Däremot tillstyrker jag, att 70 kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ce 8 skall överföras å ordinarie stat. I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag bör vidare å personalförteckningen för distriktsorganisationen uppföras två kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 å övergångsstat.

Mot beräkningen av medelsbehovet på grund av lönegrads- och löneklass-uppflyttningar samt 1955 års löne reglering har jag icke något att erinra. För dessa ändamål bör alltså anslaget uppräknas med 122 100 respektive 1 495 800 kronor. För att icke den andel av lönekostnaderna för lantmäteristaten, som bäres av statsverket, skall öka i samband med 1955 års lönehöjningar, synes denna delvis eller till ett belopp av 550 000 kronor böra täckas genom en justering av lantmäteritaxan. Till denna fråga torde jag emellertid få återkomma i annat sammanhang. Å andra sidan kan anslaget minskas med 2 900 kronor på grund av att en distriktslantmätare å övergångsstat kommer att avgå ur tjänst samt med 7 100 kronor till följd av att vissa övergångsersättningar successivt nedgår.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör lantmäteristatens avlöningsanslag för nästa budgetår höjas med $(14\,100 + 94\,500 + 122\,100 + 1\,495\,800 - 2\,900 - 7\,100 =) 1\,716\,500$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 7 341 600 (+ 454 600) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 8 550 700 (— 279 300) kronor;
rörligt tillägg 3 974 700 (+ 1 541 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(7\,341\,600 + 8\,550\,700 + 3\,974\,700 =) 19\,867\,000$ (+ 1 716 500) kronor.

Å personalförteckningen för lantmäteristaten bör sex av kanslibiträdestjänsterna i lönegrad Ca 11 vid distriktsorganisationen ändras till lika många kontoristtjänster i lönegrad Ca 13. Vidare bör antalet kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 ökas med 30 vid länskontoren och med 40 vid distriktsorganisationen. Slutligen bör å förteckningen för sistnämnda organisation uppföras två kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 å övergångsstat.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristaten, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	7 341 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 550 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 974 700

Summa kronor 19 867 000

c) till *Lantmäteristaten*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 19 867 000 kronor.

[202] 5. Lantmäteristaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	4 185 000	4 282 198
1955/56 (statsliggaren s. 893)	4 175 000	
1956/57 (förslag)	4 372 700	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 355 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. Reseersättningar	150 000
2. Förnyelse och underhåll	125 000
3. Övriga expenser	80 000
	<hr/>
	Summa kronor 355 000

4. Lantmäteristyrelsen hemställer vidare, att kostnader för användning av helikopter vid vissa arbeten efter styrelsens prövning i varje enskilt fall skall få bestridas från delposten till kostnader i samband med lantmäteri-förrättningar.

M o t i v. 1. Till reseersättningar har för innevarande budgetår anvisats 2 600 000 kronor, varav högst 12 000 kronor för inspektionsresor. Samma belopp anvisades även för budgetåren 1953/54 och 1954/55. För ändamålet har under de tre senaste budgetåren utbetalats respektive 2 544 119, 2 774 540 och 2 667 694 kronor. I 1954 års anslagsaskanden uttalade lantmäteristyrelsen, att den något ökade medelsåtgången under budgetåret 1953/54 så gott som helt syntes vara att tillskriva de fr. o. m. den 1 januari 1952 höjda traktamentsersättningarna. Då ökningen, som uppgick till cirka 175 000 kronor, var relativt obetydlig, syntes anslagsposten i avvaktan på ytterligare erfarenhet kunna bibehållas vid oförändrad storlek. Överskridandet har såsom av det föregående framgår under budgetåret 1954/55 stannat vid tillhoppa cirka 68 000 kronor. Detta tyder på att styrelsens ställningstagande förra året i stort sett var riktigt. Någon uppräknings av anslagsposten skulle vid oförändrade förhållanden knappast vara behövligen. Emellertid måste den föreslagna utbyggnaden av distriktsorganisationen föranleda ökade reseersättningar. Enligt styrelsens mening bör sålunda förslaget, som innebär en utökning av de resande tjänstemännens antal med 34, föranleda en uppräknings av anslagsposten med minst 100 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att anslaget helt bör motsvara medelsförbrukningen, hemställer styrelsen, att anslagsposten skall uppräknas med sammanlagt 150 000 kronor.

2. Ifrågavarande delpost är för innevarande budgetår upptagen med 245 000 kronor. Enligt lantmäteristyrelsens beräkningar i anslagsaskandena för innevarande budgetår erfordras ett årligt belopp av 455 000 kronor för att i önskvärd takt kunna förnya föråldrad och försliten materiel samt vidmakthålla den tidsenliga och moderna utrustningen. Den kraftiga begräns-

ningen av medelsanvisningen under innevarande och tidigare budgetår medför ovillkorligen, att kvaliteten hos utrustningen — främst beträffande fältinstrument och kontorsmaskiner — efter hand kommer att försämrans. I regel måste sådan materiel inköpas, som till följd av enklare konstruktioner är den billigaste. Sådan materiel är också ofta av lägre kvalitet. Detta medför, vad beträffar mätutrustningen, förslitning på kortare tid än vad som skulle vara fallet om dylik materiel av gedignare beskaffenhet kunde inköpas. Behovet av dylik utrustning är emellertid så stort, att det f. n. är förenat med svårigheter att på kvantitetens bekostnad höja kvaliteten. Den relativt omfattande utrustningen av äldre fältinstrument och kontorsmaskiner fordrar ofta återkommande, alltför kostsamma reparationer. Om icke denna utrustning ersättes i snabbare takt, kommer de tillgängliga medlen att i icke obetydlig omfattning förbrukas på reparationer av den otidsenliga materielen. Dessutom hämmas arbetet av dessa reparationer. Angivna förhållanden måste med hänsyn till den alltmer växande arbetsbalansen te sig föga rationella. Styrelsen hemställer därför ånyo, att medelsanvisningen under posten ställes i bättre relation till utrustningens storlek och ålderssammansättning. Ehuru starka skäl talar för en medelsanvisning av 455 000 kronor anser sig styrelsen, med hänsyn till önskemålet om återhållsamhet vid anslagsäskandena, böra göra en sådan omläggning av förnyelse- och underhållsplanerna, att kostnaderna för nästa budgetår kan begränsas till 370 000 kronor.

3. Posten övriga expenser har för budgetåret 1955/56 upptagits med ett belopp av 675 000 kronor, varav 350 000 kronor till renhållning och städning, 135 000 kronor till telegram, telefon och annonsering, 90 000 kronor till bokinköp, bindning av böcker m. m. samt 100 000 kronor till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d.

I fråga om delposten till renhållning och städning erinrar lantmäteristyrelsen om att städningsspersonalens löner höjts med drygt 15 procent. Den numera verkställda översynen av städningsarbetet inom lantmäteriet ävensom det förhållandet, att vissa personliga lönetillägg torde komma att minska, synes emellertid föranleda, att lönehöjningen för nästa budgetår medför en merkostnad av endast omkring 11 procent eller cirka 39 000 kronor. För städning av de föreslagna nya organisationsenheterna torde årskostnaden böra beräknas till cirka 16 000 kronor. Posten bör sålunda uppräknas med 55 000 kronor.

Utbetalningarna under delposten till telegram, telefon och annonsering har under de tre senaste budgetåren uppgått till respektive 135 784, 143 215 och 152 030 kronor. Såsom styrelsen förra året framhöll, har utgifterna för telefon begränsats så långt som möjligt. Samtliga chefer för lantmäteriets olika organisationsenheter har sålunda av styrelsen anbefallts att tillse, att telefonkostnaderna minskas genom en kraftig begränsning av de interurbana samtalen. Någon ytterligare minskning av sådana samtal torde icke kunna ske utan att enheternas arbete påverkas på ett olämpligt sätt. Styrelsen understryker, att de år 1951 genomförda förenklingarna i kallelseförfarandet beträffande lantmäteriförrättningar icke kan helt utnyttjas utan använ-

dande av telefon. Vad beträffar själva telefonutrustningen, så är denna på ett flertal organisationsenheter av alltför begränsad omfattning, vilket enligt styrelsen icke är förenligt med god arbetsekonomi. Styrelsen hemställer ånyo enträget, att delposten anpassas efter behovet. Med hänsyn härtill och till den faktiska belastningen samt då merkostnaden för de föreslagna nya organisationsenheterna kan beräknas till cirka 7 000 kronor, bör delposten uppräknas med 25 000 kronor.

Beträffande delposten till bokinköp, bindning av böcker m. m. anför styrelsen, att innevarande budgetårs medelsanvisning innebär en höjning med 10 000 kronor i förhållande till anvisningarna under de senaste budgetåren. Under dessa har utbetalningarna från posten uppgått till respektive 101 271, 89 878 och 99 747 kronor. Även om höjningen medför, att de mest angelägna ombindningsbehoven kan tillgodoses, kommer emellertid fortfarande ett flertal av länskontorens jord- och fastighetsregisterband att vara i behov av ombindning. Vidare anföres, att distriktsenheterna på grund av den under en följd av år knappa medelsanvisningen icke kunnat förses med facklitteratur i önskvärd omfattning, vilket måste inverka menligt på verksamheten. Posten bör därför höjas med 10 000 kronor.

Utbetalningarna under delposten till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. har under de senaste budgetåren varit 95 793, 83 630 och 79 458 kronor. Orsaken till den begränsade medelsåtgången torde i stor utsträckning vara en av styrelsen genomförd koncentration av formulär och blanketter. Utgifterna för ändamålet har dock under de senaste budgetåren i möjligaste mån begränsats för att balansera förutsedda ofrånkomliga utgiftsökningar för telegram, telefon och annonsering. En minskning av delposten synes med hänsyn till den hittillsvarande förbrukningen kunna ifrågasättas. Då emellertid de nya organisationsenheterna medför en utgiftsökning med cirka 3 000 kronor och kostnaderna för vissa artiklar beräknas komma att stiga med åtminstone fem procent, är styrelsen icke beredd att f. n. föreslå en större minskning än med 10 000 kronor. Detta förutsätter dock bifall till hemställan om ökad medelsanvisning för telefonkostnader m. m.

4. Vid två tillfällen år 1954 har försöksvis prövats användningen av helikopter vid arbeten, som berör mycket stora områden, och där förflyttning till fots skulle ha krävt mycket lång tid. För sagda ändamål medgavs överskridande av delposten till övriga expenser. Användandet av helikopter vid bedömning av skogsmark har vid skiftena inom den särskilda skiftesorganisationen i Norrbottens län utfallit väl och synes kunna nedbringa förrättningskostnaderna ävensom medgiva bättre utnyttjande av tillgänglig personal. Helikopter bör därför efter styrelsens prövning i varje särskilt fall kunna insättas, där så är ekonomiskt försvarbart och i övrigt lämpligt. Kostnaderna härför bör bestridas från anslagsposten till kostnader i samband med lantmåteriförrättningar. Någon uppräkningspost på grund härav synes dock icke erforderlig. Belastningen å posten har under de tre senaste budgetåren uppgått till respektive 565 808, 519 414 och 503 393 kronor.

Y t t r a n d e. Statskontoret beräknar, att posten till reseersättningar, med utgångspunkt från att distriktsorganisationen icke erhåller större personalförstärkning än statskontoret föreslagit, ej behöver höjas med större belopp än 50 000 kronor.

I fråga om posten till förnyelse och underhåll av utrustning, vilken för innevarande budgetår uppräknats med 15 000 kronor, anför statskontoret att ämbetsverket, med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande det nuvarande beståndet av instrument och kontorsmaskiner, icke vill motsätta sig, att posten jämväl för budgetåret 1956/57 höjes med 15 000 kronor.

I övrigt anför statskontoret, att den under delposten till övriga expenser upptagna posten till renhållning och städning, på grund av att städerskelönerna höjts och under förutsättning att nya organisationsenheter tillkommer i enlighet med statskontorets förslag, torde böra förstärkas med i avrundat tal tillhoppa ($39\,000 + 4 \times 1\,300 =$) 44 000 kronor. Statskontoret vill icke heller motsätta sig en till 17 000 kronor begränsad uppräkningspost till telegram, telefon och annonsering. Då posten till bokinköp, bindning av böcker m. m. i år uppräknats med 10 000 kronor, avstyrker statskontoret lantmäteristyrelsens förslag om ytterligare höjning. Posten till skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt torde i enlighet med styrelsens förslag kunna sänkas med 10 000 kronor. Under nu angivna förutsättningar skulle alltså delposten till övriga expenser för nästkommande budgetår uppräknas med i runt tal 50 000 kronor.

Föredraganden

Med hänsyn till den hittillsvarande belastningen, de höjda järnvägstaxorna samt den under avlöningsanslaget föreslagna personalökningen vill jag förorda, att posten till reseersättningar skall uppräknas med 100 000 kronor. Någon höjning av posten till förnyelse och underhåll av utrustning är jag däremot icke beredd att tillstyrka. I fråga om posten till övriga expenser synes delposten till renhållning och städning på grund av de höjda städerskelönerna böra uppräknas med 39 000 kronor. Vidare motiverar den hittillsvarande belastningen å delposten till telegram, telefon och annonsering en höjning av denna post med 20 000 kronor. Dessutom bör delposten till bokinköp, bindning av böcker m. m. med hänsyn till ökade tryckningskostnader uppräknas med 5 000 kronor. Å andra sidan synes sistnämnda delpost, i anslutning till mitt förslag i det följande vid behandlingen av anslaget till Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl., böra minskas med 6 300 kronor. Jag har icke heller något att erinra mot att den under posten till övriga expenser uppförda delposten till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. minskas med det av lantmäteristyrelsen föreslagna beloppet å 10 000 kronor. Den sammanlagda ökningen under posten till övriga expenser skulle sålunda uppgå till ($39\,000 + 20\,000 + 5\,000 - 6\,300 - 10\,000 =$) 47 700 kronor. Slutligen vill jag förorda, att posten till kostnader

i samband med lantmäteriförrättningar skall uppräknas med 50 000 kronor. Likaså synes förslaget att, där så prövas lämpligt, kostnader för användning av helikopter vid vissa arbeten skall få bestridas från sistnämnda post böra bifallas. Enligt min mening torde emellertid beslut härom i varje särskilt fall böra fattas av Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med (4 175 000 + 100 000 + 47 700 + 50 000 =) 4 372 700 (+ 197 700) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 372 700 kronor.

[203] **6. Lantmäteristaten: Utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	198 000	153 653	113 289
1955/56 (statsliggaren s. 894).....	240 000		
1956/57 (förslag).....	240 000		

Av reservationen var cirka 102 200 kronor i realiteten disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt beräknas komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår.

Yrkanden. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 233 000 kronor till 473 000 kronor. Anslagsberäkningen framgår av följande specifikation.

1. Instrumentutrustning m. m. för lantmäteristaten	120 000
2. Förvaringsskåp av stål för länslantmäterikontoren	26 000
3. Stereoinstrument för centralkontoret	100 000
4. Centralförrådets reparationstjänst	14 000
5. Utrustning till 5 nya lantmäteridistrikt och 7 nya förfogande- lantmätarorganisationer	213 000
	<hr/> 473 000

Motiv. 1. Lantmäteristyrelsen erinrar om att den i anslagsäskandena för innevarande budgetår hade beräknat anskaffningskostnaden för erforderlig utrustning vid början av budgetåret till 532 000 kronor. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsverkets utgifter hemställde styrelsen, att medel måtte anvisas så, att nyanskaffningarna kunde ske på två år, d. v. s. att 266 000 kronor anvisades för innevarande budgetår. Av detta belopp anvisades blott 190 000 kronor. Därefter har konstaterats ett behov av viss ytterligare utrustning för sammanlagt 36 000 kronor. Vid bör-

jan av budgetåret 1956/57 beräknas sålunda för ändamålet föreligga ett behov av 378 000 kronor. Styrelsen framhåller liksom förra året, att det med hänsyn till en rationell verksamhet är synnerligen angeläget, att den tekniska utrustningen kompletteras. Möjligheterna att avarbeta den rådande balansen inom distriktsorganisationen skulle öka betydligt, om föreliggande behov i nämnda hänseende kunde tillgodoses. Statsverkets kostnader för nyanskaffning kommer otvivelaktigt att i viss mån kompenseras av ökade taxeinkomster. Ur statsverkets synpunkt måste det vara ekonomiskt riktigt att öka personalens arbetskapacitet genom en jämförelsevis obetydlig kapitalinvestering för en förbättrad teknisk utrustning. Starka skäl talar för att den resterande nyanskaffningen bör ske på en gång. Med hänsyn till önskemålet att begränsa statens utgifter och då det synes styrelsen oundgängligen nödvändigt, att inköp kommer till stånd av det under punkten 3 upptagna stereoinstrumentet, inskränker sig styrelsen till att begära, att posten upptages med 120 000 kronor.

2. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 50 000 kronor. Enligt en av lantmäteristyrelsen nyligen verkställd inventering av behovet av stålskåp t. o. m. budgetåret 1957/58 erfordras sammanlagt 125 handlingsskåp och 26 kartskåp till en kostnad av 104 000 kronor. Härutöver föreligger behov av 70 handlingsskåp och 17 kartskåp till länskontoret i Halmstad i samband med dess flyttning till nya lokaler, vilken dock beräknas ske först under budgetåret 1958/59. För budgetåret 1956/57 utgör länskontorens behov 28 handlingsskåp och 7 kartskåp för en kostnad av 26 000 kronor. Härtill kommer cirka 4 000 kronor för förvaringsskåp till den ekonomiska kartan. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa äskandena inskränker sig styrelsen till att hemställa, att för inköp av ifrågakvarande skåp skall anvisas 26 000 kronor.

3. Lantmäteristyrelsen, som hemställt om medel för inköp av ett stereoinstrument i anslagsäskandena för budgetåren 1954/55 och 1955/56, anför att fotogrammetriska kartläggningar i dylika instrument utförts av lantmäteriet sedan år 1948 och att därvid före år 1955 kartlagts 275 områden om tillsammans 91 041 hektar, varav 231 områden om tillsammans 37 334 hektar huvudsakligen för grundkartor till stadsplan och byggnadsplan. Centralkontoret, där kartläggningen utföres, förfogar över tre stereoinstrument. Kontoret har dessutom varje år förhyrt stereoinstrument av försvarsstabens fotoanstalt, rikets allmänna kartverk eller tekniska högskolan i Stockholm. För åren 1948—1955 beräknas lånetiden uppgå till 61,2 instrumentmånader och hyreskostnaden till 87 250 kronor. Under nämnda tid skulle kontoret sålunda ha förhyrt stereoinstrument i en omfattning, som motsvarar ett sådant instrument utöver kontorets egna i genomsnitt under åtta effektiva månader per år. Möjligheterna att hyra instrument har alltmera försämrats, varför det är angeläget, att kontoret får ytterligare ett eget stereoinstrument. Detta är även motiverat med hänsyn till ineliggande och väntade uppgifter ävensom ur organisatoriska synpunkter. Arbetet i förhyrda instrument har sålunda medfört olägenheter i form av längre spill-

tid för transport, arbetsledning och administration. Då tidpunkten för arbetena måst anpassas även till andra intressenter än lantmäteriet, har också uppstått rubbningar i arbets- och leveransplaner. Den fotogrammetriska teknikens utveckling har medfört, att fotogrammetriska metoder i vissa fall kunnat användas för bestämning av koordinater samt för förtätning av stornät. En ny geodetisk-fotogrammetrisk kartläggningssmetod är sålunda under utarbetande, vilken visat sig smidigt anpassbar för olika ändamål samt snabb och arbetsbesparande. Fotogrammetriska metoder kan därför väntas komma att användas inom lantmäteriet för flera ändamål och i större omfattning än vad som tidigare ansetts möjligt. För att kunna ställa de nya metoderna till lantmäteriets förfogande och på så sätt bidra till att nedbringa distriktsorganisationens arbetsbalans erfordras emellertid ett stereoinstrument av större noggrannhet än de nu befintliga. Ur ekonomisk synpunkt kan framhållas, att statsverket tillförts icke obetydliga vinster genom lantmäteriets fotogrammetriska verksamhet. Sålunda beräknas vinsten vid användning av fotogrammetrisk i stället för geodetisk metod uppgå till omkring 50 kronor per hektar vid upprättandet av grundkarta i skalan 1:2 000 för byggnadsplan. Ett stereoinstrument för 200 000 kronor skulle på grundval av denna kalkyl kunna amorteras på ett år vid sådan produktion. Styrelsen anser till fullo klarlagt, att lantmäteriet av olika skäl bör förses med ytterligare ett stereoinstrument. Detta bör vara av första ordningen och försett med koordinatregistrerverk. Kostnaderna för en sådan stereoautograf beräknas numera uppgå till omkring 200 000 kronor och för registrerverket till omkring 30 000 kronor. Med hänsyn till önskemålen om återhållsamhet avstår styrelsen från att begära medel för registrerverk, ehuru ett sådant skulle utgöra en mycket värdefull komplettering av instrumentet. Kostnaden för själva instrumentet synes kunna fördelas på två år. För nästa budgetår skulle sålunda erfordras 100 000 kronor. Styrelsen avser att i nästkommande års anslagsäskanden inkomma med begäran om medel för slutlikvid av instrumentet. Skulle de äskade medlen icke kunna anvisas för budgetåret 1956/57, hemställer styrelsen, att motsvarande belopp ställes till förfogande för instrumentutrustning i övrigt. Det är icke möjligt att nedbringa anslaget med för instrumentet äskat belopp, om styrelsens behov av instrumentet nu icke kan tillgodoses. Ifrågavarande post har upptagits med särskild hänsyn till att kostnaderna för stereoinstrumentet måste fördelas på två år. Styrelsen understryker, att den endast på grund av angelägenheten ur statsnyttans synpunkt av att ha tillgång till instrumentet funnit sig böra inrymma detsamma inom anslaget.

4. Förslaget under denna punkt framfördes även i fjolårets anslagsäskanden, då 15 000 kronor begärdes för ändamålet. Beträffande motiven för yrkandet torde sålunda få hänvisas till IX ht 1955 s. 376 under 6. Lantmäteristyrelsen framhåller, att de förra året anförda skälen alltjämt kvarstår. Det senaste årets erfarenheter av den nuvarande reparationsstjänsten har ytterligare styrkt styrelsen i dess uppfattning om olägenheterna med hittillsvarande ordning. Enklare reparations- och justeringsarbeten skulle med

fördel kunna anförtros centralförrådet. Detta skulle på längre sikt förbilliga lantmåteriets reparationstjänst. Förrådsföreståndarens kvalifikationer är också sådana, att förevarande arbeten lämpligen skulle kunna anförtros honom. Styrelsen uppskattar kostnaderna för budgetåret 1956/57 för den kompletterande utrustningen för reparationstjänsten till 14 000 kronor. Förslaget beröres icke av de förslag, som framlagts av 1953 års fotogrammetriutredning.

5. Under förutsättning av bifall till lantmåteristyrelsens förslag under lantmåteristatens avlöningsanslag om inrättande av fem lantmåteridistrikt och sju förfogandelantmätarorganisationer uppkommer vissa engångskostnader för anskaffning av erforderlig möbel-, kontors- och mätutrustning samt karterings- och ritutrustning, vilka kostnader bör bestridas från ifrågavarande anslag. Enligt verkställda detaljberäkningar uppgår dessa kostnader för ett lantmåteridistrikt till sammanlagt cirka 23 000 kronor och för en förfogandeorganisation till omkring 14 000 kronor. Den erforderliga nyanskaffningen under denna punkt skulle sålunda belöpa sig till 213 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* framhåller, att medelsbehovet under förevarande anslag i stort sett undandraget sig statskontorets bedömning. Ämbetsverket erinrar emellertid om att yrkanden om medel för inköp av ett stereoinstrument och för inrättande av en reparationsverkstad i anslutning till det centrala instrumentförrådet prövades senast vid 1955 års riksdag utan att föranleda någon åtgärd.

Föredraganden

Vid behandlingen av lantmåteristatens avlöningsanslag har jag förordat en viss utökning av personalen vid lantmåteriets distriktsorganisation. Med hänsyn till angelägenheten av återhållsamhet i fråga om utgifter av investeringskaraktär anser jag mig likväl böra föreslå, att utrustningsanslaget under nästa budgetår skall uppföras med ett oförändrat belopp av 240 000 kronor. Det torde få ankomma på lantmåteristyrelsen att bestämma den närmare dispositionen av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmåteristaten: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

[204] 7. Utbildningskurser för viss lantmåteripersonal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1954/55	118 500	132 265	19 937
1955/56 (statsliggaren s. 894).....	102 600		
1956/57 (förslag).....	125 400		

Av den angivna reservationen var cirka 3 800 kronor disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt beräknas komma att tagas i an-

språk för förnyelse och underhåll av utrustning under innevarande och nästa budgetår.

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 68 900 kronor till 171 500 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Utbildning av mätningstekniker	23 100	
2. Utbildning av kontorspersonal	59 900	14 100
	83 000	14 100
	+ 68 900	

M o t i v. 1. Under innevarande budgetår har den andra utbildningskursen för mätningstekniker för lantmäteriets och det kommunala mätningsväsendets behov påbörjats. För detta ändamål har under förevarande anslag anvisats 88 500 kronor. För budgetåret 1956/57, då utbildningen av de till nyssnämnda kurs antagna 25 eleverna skall fortgå i enlighet med kursplanen, har lantmäteristyrelsen begärt 111 600 kronor. I sin motivering för detta yrkande erinrar styrelsen om sitt förra året framlagda förslag, att ett antal av kursens timavlönade assistenter skulle ersättas med en heltidsanställd assistent med arvode beräknat efter lönegrad 19. Såsom framhölls förra året har den nya teknikerutbildningen visat sig fungera bra. Rent undervisningsmässigt har utbildningen dock haft att kämpa med en bestämd svårighet, nämligen anordningen med timavlönade assistenter. Styrelsen anser fortfarande, att mycket skulle vara att vinna, därest medel anvisades till en heltidsanställd assistent. Förslaget härom framföres därför på nytt, vilket medför en kostnadsökning å cirka 12 800 kronor, samtidigt som en besparing på 4 500 kronor kan göras å det nu till 7 000 kronor beräknade arvodesbeloppet för timassistenter. Ämnet fotogrammetri bör liksom hittills fördelas på båda läsåren. Den del av lärararvodet, som belöper på det andra läsåret, har nu beräknats till 700 kronor. I övrigt ansluter sig beräkningarna med smärre jämkningar till motsvarande för budgetåret 1954/55. Till följd av statstjänstemännens höjda löner har sålunda kursföreståndarens lön upptagits med ett något höjt belopp. Vidare har vissa timarvoden enligt timplärarkungörelsen höjts fr. o. m. den 1 januari 1955. Då arvoden till ämneslärarna vid ifrågavarande kurs beräknats med utgångspunkt från sistnämnda kungörelse, har styrelsen ansett dessa arvoden, vilka under det sistförflutna läsåret sammanlagt uppgick till 9 410 kronor, böra höjas med cirka åtta procent till 10 200 kronor. Med ledning av erfarenheterna från föregående kurs föreslås en mindre jämkning av undervisningsplanen såtillvida, att vissa undervisningstimmar på lärorummet skall utbytas mot exkursioner under sammanlagt cirka åtta dagar. Undervisningen bör nämligen i något högre grad än hittills ske i anslutning till praktiska demonstrationer. Någon ökning av arvodesposten föranledes icke härav. Däremot erfordras en mindre ökning av de för rese- och trakta-

mentskostnader för lärare och assistenter samt för bidrag till elever avsedda posterna. Sistnämnda ökningar uppgår till 400 respektive 2 600 kronor i förhållande till de för budgetåret 1954/55 anvisade beloppen.

Styrelsen har icke tidigare hemställt om medel till förnyelse och underhåll av utrustning, då viss reservation funnits å anslaget. I och för sig erfordras ett belopp av cirka 5 000 kronor per år för underhåll och förnyelse av den nuvarande utrustningen. Styrelsen har dock ansett sig kunna även denna gång undvara förnyad medelsanvisning för ändamålet och alltså bestrida utrustningsutgifter för såväl innevarande som nästkommande budgetår med den reservation, som den 1 juli 1955 förelåg å anslaget.

Med utgångspunkt från det anförda och med tillämpning i övrigt av de av Kungl. Maj:t tidigare meddelade bestämmelserna för utbildningskurserna har för budgetåret 1956/57 beräknats 54 508 kronor till lärararvoden m. m., 4 900 kronor till rese- och traktamentskostnader för lärare och assistenter, 4 500 kronor till lokaler och expenser samt 47 700 kronor till bidrag åt elever eller sammanlagt 111 600 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats 88 500 kronor för ändamålet, ökas sålunda anslagsbehovet under nästa budgetår med 23 100 kronor.

2. I fjolårets anslagsäskanden framlade styrelsen förslag till den slutliga organisationen av kontorspersonalens utbildning. Angående det närmare innehållet i detta förslag torde få hänvisas till IX ht 1955 s. 379 under 2 och 3. Lantmäteristyrelsen anser den föreslagna omfattningen av utbildningen vara erforderlig för att kontorsbiträdespersonalen skall ha förutsättningar att självständigt och med gott resultat kunna fullgöra de tekniska och administrativa åligganden som åvilar denna personal på distriktskontoren och som föranlett den löneställning, som beslutats vid 1954 års riksdag. Vidare framhåller styrelsen, att en intensiv förrättningsverksamhet medför att lantmätarna i stor utsträckning befinner sig på resor. Biträdespersonalen måste därvid på egen hand sköta de på distriktsexpeditionerna förekommande göromålen, taga emot allmänheten och såvitt möjligt lämna denna erforderliga upplysningar. Detta ställer särskilda krav på personalen och har starkt understrukit behovet av en förbättrad utbildning.

Styrelsen framför sålunda även i år förslaget om en förbättrad kontorsbiträdesutbildning. Till grund för detta ligger den i 1955 års statsverksproposition omförmälda promemorian angående utbildningen av kontorspersonal för lantmäteriväsendet som upprättats i styrelsen. Denna promemoria har, sedan densamma i viss begränsad utsträckning kompletterats med hänsyn till vissa under det senaste året inträffade mindre förändringar, även i år såsom bilaga fogats vid styrelsens anslagsskrivelse. Genom att bl. a. undervisningen under budgetåret 1956/57 kan göras gemensam med mätningsteknikerutbildningen i större utsträckning än vad som skulle varit möjligt under innevarande budgetår har ersättningarna till lärare kunnat nedbringas något i förhållande till vad som tidigare beräknats. Styrelsen har beräknat kostnaderna för kontorsbiträdesutbildningen under budgetåret 1956/57 till 59 900 kronor, varav 13 100 kronor till lärararvoden m. m.,

4 000 kronor till lokaler och expenser, 11 300 kronor till utrustning samt 31 500 kronor till bidrag åt elever. Vid bifall härtill erfordras emellertid icke det för innevarande budgetår anvisade beloppet å 14 100 kronor för anordnande av en kurs för nyutbildning av cirka 30 kontorsbiträden för budgetåret 1956/57.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser, att de ånyo framställda förslagen om utbyte av vissa timavlönade assistenter mot en heltidsanställd sådan och om utvidgning av kursverksamheten för kontorspersonal ej bör beaktas med hänsyn till att desamma avvisats i samband med prövning av anslagsäskandena för innevarande budgetår. I övrigt anser statskontoret, som saknar hållpunkter för ett närmare bedömande av anslagets storlek, att annan förändring i anslagsberäkningen än som följer av beslutade löneändringar ej bör ifrågakomma.

Föredraganden

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har för innevarande budgetår anvisats medel för påbörjandet av en andra utbildningskurs för mätningstekniker. Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag, att medel skall anvisas för att utbildningen av de till denna kurs antagna eleverna skall kunna fortgå i enlighet med kursplanen. I fråga om beräkningen av kostnaderna härför kan jag däremot liksom förra året ej tillstyrka, att medel skall beräknas för en heltidsanställd assistent i stället för vissa timavlönade assistenter. De av styrelsen beräknade kurskostnaderna kan sålunda minskas med 8 300 kronor. Å andra sidan synes de höjda järnvägstaxorna böra föranleda en ytterligare uppräknig av posten till resekostnader och traktamenten med förslagsvis 300 kronor. I övrigt har jag icke något att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet. För ändamålet synes sålunda för nästa budgetår böra anvisas ($111\,600 - 8\,300 + 300 =$) 103 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma angående dispositionen av detta belopp.

Vad härefter angår utbildningen av kontorspersonal är jag icke heller i år beredd tillstyrka styrelsens förslag till slutligt ordnande av denna utbildning. Jag förordar därför, att utbildningen av ifrågavarande personal under nästa budgetår skall få samma omfattning som under det nu löpande. Till en kurs för nyutbildning av cirka 30 elever bör sålunda anvisas ett belopp av 14 100 kronor.

I förevarande sammanhang torde jag även få till behandling upptaga frågan om bestridandet av kostnaderna för dels sådana centrala fortbildningskurser för lantmätare och mätningstekniker, som anordnas av lantmäteristyrelsen m. fl., dels de lantmäterikonferenser av informatorisk karaktär, vilka i enlighet med styrelsens direktiv hålles i regel vart tredje år för ett eller flera län åt gången. Till kostnaderna för dessa kurser och konferenser har hittills, utom såvitt angår resekostnader och traktamenten, disponerats tillgängliga medel av styrelsens och lantmäteristatens expensanslag. Enligt min mening synes medel till ifrågavarande kostnader, med undantag

av resekostnader och traktamenten, i fortsättningen böra anvisas såsom en särskild post under förevarande anslag. Enligt vad jag under hand inhämtat från styrelsen torde under nästa budgetår komma att anordnas dels två fortbildningskurser i fotogrammetri med 30 deltagare i vardera kursen, dels en fortbildningskurs i plangenomförande inom tätorter med 35 deltagare och dels två fortbildningskurser i stadsbyggnad med 30 deltagare i vardera kursen. Kostnaderna av expenskaraktär för dessa kurser, mot vilkas anordnande jag icke har något att erinra, har beräknats till sammanlagt 7 600 kronor. Ett belopp av denna storlek bör sålunda beräknas under förevarande anslag. Samtidigt torde emellertid minskning böra ske av de under styrelsens och lantmäteristatens omkostnadsanslag beräknade posterna till övriga expenser med 1 300 respektive 6 300 kronor. De länsvis anordnade konferenserna medför i regel icke några större kostnader av expenskaraktär. För ändamålet torde emellertid i detta sammanhang böra beräknas ett formellt belopp av 100 kronor. Jag förutsätter därvid, att konferenserna liksom hittills anordnas högst vart tredje år. Till ifrågavarande fortbildningskurser och konferenser behöver sålunda för nästa budgetår under förevarande anslag beräknas ett belopp av sammanlagt 7 700 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget för budgetåret 1956/57 uppföras med $(103\ 600 + 14\ 100 + 7\ 700 =)$ 125 400 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 22 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av
125 400 kronor.

[205] 8. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	200 000	177 575
1955/56 (statsliggaren s. 894)	200 000	
1956/57 (förslag)	200 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall upptagas med ett oförändrat belopp av 200 000 kronor. Angående medelsåtgången under anslaget anför styrelsen att de normer, som tillämpas vid behovsprövningen, varit oförändrade sedan våren 1952 samt att normerna dessförinnan ändrats i takt med de ökade levnadskostnaderna men däremot icke i takt med den reella standardförbättringen. Styrelsen har för avsikt att inom en nära framtid överse de nu tillämpade normerna, vilket torde leda till en mindre ökning av medelsåtgången. Denna ökning torde dock kunna rymmas inom nuvarande anslagsram.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[206] 9. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	400 000	287 948
1955/56 (statsliggaren s. 895)	350 000	
1956/57 (förslag)	325 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall minskas med 50 000 kronor till 300 000 kronor. Styrelsen framhåller härvid, att någon större förändring av det sammanlagda medelsbehovet under anslaget icke förväntas. Konjunkturfluktuationerna kan dock orsaka förskjutningar i tidsschemat för olika anläggningsåtgärder. Belastningen kan fördenskull växla starkt år från år även om skiftesverksamheten som sådan bedrivs i oförändrad omfattning. Trots att en begränsning av anslaget medför viss risk för att anslaget kan komma att överskridas, föreslår styrelsen, att anslaget sänkes till 300 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förevarande förslag.

Föredraganden

Med hänsyn till att belastningen å anslaget kan växla starkt från år till år synes den av lantmäteristyrelsen föreslagna minskningen böra begränsas till 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

[207] 10. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	135 000	98 210
1955/56 (statsliggaren s. 895)	115 000	
1956/57 (förslag)	100 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall minskas med 15 000 kronor till 100 000 kronor. Till stöd härför anföres, att medelsåtgången under de tre senaste budgetåren varit respektive 105 331, 116 239 och 98 210 kronor samt att en successiv nedgång av antalet ensittarförrättningar är att vänta.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens anslagsäskande.

Föredraganden

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[208] 11. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	20 000	23 385
1955/56 (statsliggaren s. 895)	20 000	
1956/57 (förslag)	20 000	

Lantmäteristyrelsen (skr 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 20 000 kronor.

Från anslaget utbetalas tilläggsersättningar till förrättningsmän, som av länsstyrelse förordnats enligt lagen om enskilda vägar och som icke innehar statlig befattning, i fråga om vissa förrättningar, som påbörjats men icke avslutats före den 1 juli 1950. Medelsbehovet kommer därför att minska och så småningom helt upphöra. Med hänsyn till medelsåtgången bör dock anslaget bibehållas vid nuvarande storlek.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[209] 12. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	15 039
1955/56 (statsliggaren s. 895)	5 000	
1956/57 (förslag)	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 5 000 kronor till 10 000 kronor.

Från anslaget bestrides från och med den 1 juli 1953 kostnaderna, förutom för tidigare avsett ändamål, för den del av arbetet med uppläggandet av fastighetsregister såsom för stad i köping eller municipalsamhälle eller annan ort å landet som ankommer på överlantmätaren, ävensom de materialkostnader, vilka föranledes av detta arbete. En ökad belastning är därför att vänta. Med hänsyn härtill och till det senaste årets medelsförbrukning bör anslaget uppräknas. Då det föreligger svårigheter att mera noggrant beräkna medelsbehovet samt större erfarenhet rörande anspråken på anslaget på grund av de sedan år 1953 gällande reglerna ännu saknas, föreslår styrelsen att anslaget uppräknas med endast 5 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

Då jag icke har något att erinra mot att anslaget uppräknas med 5 000 kronor, hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[210] 13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	15 000	3 534
1955/56 (statsliggaren s. 896)	15 000	
1956/57 (förslag)	15 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall minskas med 5 000 kronor till 10 000 kronor. Härvid framhålles, att medelsbehovet är beroende icke blott av beslutade indelningsändringar utan även av förrättningarnas omfattning och tidpunkten för deras avslutande. Svårigheter möter därför att mera exakt beräkna de kommande utgifterna under anslaget. Med hänsyn till utvecklingen i fråga om medelsbelastningen under de tre senaste budgetåren, respektive 19 202, 12 056 och 3 534 kronor, anser styrelsen dock att anslaget kan minskas med 5 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

Med hänsyn till svårigheterna att beräkna medelsbehovet under anslaget synes detsamma för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[211] 14. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 000	187
1955/56 (statsliggaren s. 896)	2 000	
1956/57 (förslag)	2 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 2 000 kronor. Styrelsen anför, att arbetet med tilläggsavvittringen i stort sett är slutfört. Ett visst medelsbehov har dock förelegat för utbetalning av odlingsersättningar m. m. Behov av medel för dylika ersättningar föreligger även för budgetåret 1956/57. Någon avvittringsnämnd erfordras däremot icke för nästa budgetår. Länsstyrelsen i Västerbottens län har i skrivelse den 13 juli 1955 föreslagit, att anslaget för budgetåret 1956/57 skall upptagas med 3 500 kronor. Lantmäteristyrelsen föreslår emellertid, med hänsyn till medelsförbrukningen för de tre senaste budgetåren, respektive 1 426, 2 899 och 187 kronor, att anslaget skall bibehållas vid 2 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[212] 15. Ströängars indragande till kronan

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 800	244
1955/56 (statsliggaren s. 897)	3 800	
1956/57 (förslag)	3 800	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 3 800 kronor. Styrelsen framhåller, att arbetet med ströängsindragningen i stort sett är slutfört. Visst medelsbehov har dock fortfarande förelegat i fråga om vissa odlingsersättningar samt i fråga om ströängsnämnds verksamhet m. m. Behov av medel härför föreligger jämväl för budgetåret 1956/57. I Västerbottens län erfordras icke heller för nästa budgetår någon ströängsnämnd. I Norrbottens län torde nämnden liksom under senare år bli verksam endast i helt ringa omfattning. Länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län har i skrivelser den 11 respektive den 13 juli 1955 beräknat kostnaderna för ändamålet till 4 900 respektive 1 200 kronor. Med hänsyn till medelsåtgången under de tre senaste budgetåren — respektive 1 186, 4 811 och 244 kronor — samt till svårigheten att beräkna kommande utgifter för ströängsverksamheten, anser lantmäteristyrelsen emellertid att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande förslag.

Föredraganden

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 kronor.

[213] 16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	12 230
1955/56 (statsliggaren s. 897)	5 000	
1956/57 (förslag)	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 20/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 5 000 kronor till 10 000 kronor. Härvid anföres, att utgifterna å anslaget är beroende av när beslutade utflyttningar och väganläggningar kommer till stånd vid de provskiften i Kopparbergs län, där sådana åtgärder ännu återstår. Det möter på grund härav stora svårigheter att beräkna utgifternas storlek för visst budgetår. Totalt torde återstående kostnader nu uppgå till i runt tal 132 000 kronor. Vid detaljerad uppskattning av utgifterna har överlantmätaren i länet kommit fram till ett medelsbehov av 10 000 kronor för nästa budgetår. Med hänsyn härtill och till medelsåtgången under det senaste budgetåret bör anslaget uppräknas med 5 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 2/11 1955) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

Föredraganden

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk

[214] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	4 261 000	4 225 022
1955/56 (statsliggaren s. 899)	4 327 000	
1956/57 (förslag)	4 736 600	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 615 000 kronor till 4 942 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

		Ökning	Minskning
<i>Topografiska kartbyrån</i>			
1. Tjänsteförändringar m. m.			
a) 3 förste statstopografer i Ca 31 i st. för Ca 30	2 916		
b) särskilda arvoden till avdelningsledare vid fältarbete .			1 500
c) särskilda ersättningar			6 000
2. Personalförstärkningar			
a) 1 förste statstopograf i Ca 31	23 748		
b) 1 förste kartassistent i Ca 23	15 948		
c) 1 ritbiträde i Ce 8	8 304		
d) 2 arvodesanställda underofficerare	17 400		
<i>Fotogrammetriska avdelningen</i>			
3. Tjänsteförändringar			
a) 1 överingenjör i Cp 13 i st. för 1 byråchef i Ca 37 ...	1 392		
b) 1 byrådirektör i Ca 33 i st. för 1 förste statskartograf i Ca 31	1 788		
c) 3 byråingenjörer i Ce 27 i st. för 1 statskartograf i Ca 27 och 2 statskartografer i Ce 27	59 220		
d) 4 förste kartassistenter i Ce 23 i st. för Ca 21	6 912		
4. Personalförstärkningar m. m.			
a) 2 förste byråingenjörer i Ce 29	43 512		
b) 1 ingenjörstjänst i Ca 25 föres å övergångsstat			17 784
c) 1 ingenjörstjänst i Ce 25 indrages			17 784
d) 3 tjänster som statskartografaspiranter indrages			42 660
e) 1 kartassistent i Ce 19	12 816		
f) 2 kartassistenter i Ce 16	22 752		
g) 4 ritbiträden i Ce 8	33 216		

	Ökning	Minskning
<i>Ekonomiska kartbyrån</i>		
5. Tjänsteförändring		
1 statskartograf i Ca 29 i st. för Ca 27	2 016	
6. Personalförstärkningar m. m.		
a) medel till 3 statskartografjänster i Ca 27	59 220	
b) 1 statskartografjänst i Ce 27 indrages	—	—
c) 7 tjänster som kartografaspiranter indrages		111 204
d) 2 förste kartassistenter i Ca 23	31 896	
e) 3 förste kartassistenter i Ca 21	42 660	
<i>Geodetiska byrån</i>		
7. Tjänsteförändringar		
a) 2 observatörer i Ca 33 i st. för Ca 32	1 632	
b) 1 förste statsgeodet i Ca 31 i st. för 1 statsgeodet i Ca 29	1 992	
8. Personalförstärkningar m. m.		
a) 1 geodettjänst i Ce 27 indrages		19 740
b) 2 tjänster som geodetaspiranter indrages		27 738
c) 1 förste kartassistent i Ca 23	15 948	
d) 2 kartassistenter i Ce 19	25 632	
<i>Allmänna avdelningen</i>		
9. 1 byrådirektör i Ce 33 i st. för Ce 31.....	1 788	
<i>Diverse äskanden</i>		
10. Löneklassförändringar och reglerad beföringsgång	42 860	
11. 13 kartassistenter i Ca 16 i st. för Ce 16	—	—
12. 1 arkivbiträde i Ca 15 i st. för Ce 15	—	—
13. Arvoden till lärare vid fortbildningskurser	4 000	
14. 1955 års lönereglering	380 000	
	859 568	244 410
		+ 615 158

Motiv. 1 och 2. I sin allmänna motivering för de under dessa punkter framlagda förslagen erinrar kartverket om den i anslagsäskandena för innevarande budgetår föreslagna successiva utvidgningen av personalorganisationen på topografiska kartbyrån, vilket förslag lämnades utan bifall. Enligt föredragande statsrådets mening borde nämligen verket först ytterligare pröva möjligheten att genom fortsatt rationalisering av kartarbetena friställa redan tillgänglig personal för framställningen av den nya topografiska kartan. Då kartverket nu ånyo framlägger förslag i ämnet, göres detta mot bakgrunden av ett konkret förslag rörande den takt och den ordning, i vilken den topografiska kartan bör produceras. Kartverket har därvid icke ansett sig ha anledning att söka överblicka en längre tidsperiod än den, som gäller för den

ekonomiska kartans framställning d. v. s. fram till omkring år 1970. Vidare har kartverket sökt planera den successiva avvecklingen av arbetet med den nuvarande topografiska kartan. På grund av de verkställda utredningarna, varvid även utarbetats allmänna riktlinjer för topografiska kartbyråns övriga arbetsuppgifter, framlägger kartverket nu program för byråns arbetsuppgifter under den kommande femtonårsperioden samt ett härpå grundat förslag till organisation av byrån.

I fråga om nämnda program framhåller kartverket bl. a., att det såvitt nu kan bedömas icke föreligger någon möjlighet att förstärka topografiska byrån genom överföring av personal från kartverkets övriga enheter främst av den anledningen, att arbetet med den nya topografiska kartan i allra högsta grad är beroende av att verkets övriga enheter programenligt kan fullfölja sina uppgifter. Vissa möjligheter finnes emellertid att genom en lämplig uppläggning av de topografiska arbetena göra dessa så effektiva som möjligt. Det av kartverket framlagda förslaget i fråga om produktionen av den nya topografiska kartan innebär i stort, att revideringen av den äldre kartan skall inskränkas till ett minimum och slutföras till årsskiftet 1957/58, att den med dessa uppgifter sysselsatta personalen därefter skall omställas på den nya kartans framställning och revidering, att revideringen av blad av den nya kartan i princip skall göras i medeltal vart tionde år samt att den nya kartan skall utges över ett område, begränsat i söder av en ost-västlinje genom Jönköping och i norr av en ost-västlinje genom trakten av Östersund. Kartverket framhåller, att det är i hög grad önskvärt, att denna långtidsplan för den nya topografiska kartan fastställs av statsmakterna. Utan en sådan plan kan icke verkets uppgifter i sin helhet planläggas rationellt. Efter redogörelse för de synpunkter, som enligt kartverket kan läggas på den nuvarande framställningen och behovet av eldledningskartan, översiktskartorna i större och mindre skala, höjdkartan, de internationella kartorna samt flygkartorna föreslår kartverket, att topografiska kartbyråns arbetsuppgifter i övrigt skall förändras till att avse dels framställning och åjourföring i erforderliga editioner av översiktskarta i skalan 1: 250 000 samt av generalkarta i skalan 1: 1 000 000, dels åjourföring av internationella världskartan i skalan 1: 1 000 000 i vad avser de fyra av Sverige framställda bladen.

Beträffande planen för den topografiska kartbyråns organisation och utbyggnad anför kartverket, att det numera föreligger ett säkert underlag för att bedöma personalbehovet vid olika produktionskapacitet. Byråns kapacitet bör avvägas så, att den topografiska kartan kan framställas, medan den ekonomiska är ny och aktuell. Annars tillkommer tidsödande kompletteringsarbeten, som verkar fördyrande på kartprodukten. Byrån bör liksom nu till en början vara organiserad på fem sektioner. Första sektionen bör under ett övergångsskede ombesörja den äldre topografiska kartans revidering och därefter omställas till att revidera den nya kartan. Andra sektionen bör liksom nu framställa och åjourhålla samtliga översiktskartor, medan tredje, fjärde och femte sektionerna skall framställa den nya topografiska kartan. Rörande tredje sektionen (stereosektionen) framhåller kartverket, att det

på grund av den tekniska utvecklingen inom fotogrammetrien kan visa sig lämpligt att överföra sektionens arbetsmoment till den fotogrammetriska avdelningen. Därför framföres icke nu något yrkande, att chefskapet för denna sektion skall lösas slutgiltigt. Däremot är det nödvändigt, att övriga fyra sektioner ställas under ledning av förste statstopografer som sektionschefer. Så är f. n. icke fallet med byråns femte sektion, vilket är en mycket kändbar brist. Den föreslagna utbyggnaden har ansetts kunna ske successivt under budgetåren 1956/57—1962/63.

Rörande de för nästa budgetår föreslagna organisationsförändringarna har kartverket anfört i huvudsak följande.

1 a. Sektionscheferna vid kartverket är i allmänhet placerade i lönegrad 31 med undantag av sektionscheferna på topografiska byrån, som f. n. är placerade i lönegrad Ca 30, samt en av sektionscheferna på geodetiska byrån. Sektionscheferna på topografiska kartbyrån var före år 1953 liksom motsvarande chefer på ekonomiska kartbyrån, geodetiska och fotogrammetriska byråerna samt beställningsavdelningen placerade i lönegrad 29. Vid tjänsteförteckningsrevisionen uppflyttades ifrågavarande tjänstemän på topografiska kartbyrån till lönegrad 30, under det att förste statskartograferna och förste statsgeodeterna uppflyttades till lönegrad 31. Ur kartverkets synpunkt är det olyckligt, att det på detta sätt erhållits en skillnad i lönegradsplacement för sektionscheferna på olika byråer. Dels verkar det irriterande för ifrågavarande personalgrupp att bli satt efter andra motsvarande grupper inom samma verk, dels kan det på ett olämpligt sätt påverka rekrytering och placeringsfrågor. Kartverket hemställer därför, att samtliga tjänster som förste statstopograf uppflyttas till normallönegraden för sektionsföreståndare vid kartverket, eller till Ca 31.

1 b. Till avdelningsledare vid de topografiska och geodetiska fältarbetena utgår särskilda ersättningar med högst 1 500 kronor per år. Fältarbetsledare på ekonomiska kartbyrån har icke motsvarande förmåner. Om förslaget beträffande lönegradsuppflyttning av förste statstopografer samt av chefen för höjdmättningssektionen på geodetiska byrån bifalles, bortfaller alla skäl för att bibehålla ifrågavarande ersättningar.

1 c. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 april 1955 skall de särskilda ersättningarna under byråarbeten till vid kartverket inkommenderad militär personal avvecklas. Medelsbehovet beräknas med anledning härav minska med 6 000 kronor under nästa budgetår.

2 a. Såsom framhållits i den allmänna motiveringen rörande den topografiska kartbyrån anser kartverket nödvändigt, att fyra av byråns sektioner ställas under ledning av förste statstopografer. F. n. finns det endast tre dylika tjänster på byrån. Den nya tjänsten är avsedd för byråns femte sektion, som ombesörjer arbetena med kartans färdigställande efter fältarbetena. Det är av avgörande betydelse för den nya topografiska kartan, att de viktiga reproduktionstekniska arbetsmomenten ställas under kvalificerad ledning.

2 b. På topografiska kartbyrån finnes f. n. en tjänst som förste kart-

assistent i lönegrad Ca 23, avsedd för en specialist på koppargravyr, som skall ha hand om utbildning och samordning av arbetsmetoder inom detta arbetsområde. I och med att framställningen av den nya topografiska kartan tillkommit som en arbetsuppgift för byrån, erfordras ytterligare en tjänst som förste kartassistent i lönegrad Ca 23. Den ursprungliga tjänsten erfordras fortfarande för de arbeten, som återstår i fråga om den gamla topografiska kartan. När revideringen av sistnämnda karta kan avvecklas, erfordras tjänsten för de då aktuella uppgifterna med revidering av den nya topografiska kartan. Den nu begärda tjänsten erfordras för motsvarande uppgifter vid nyframställning av den nya kartan. Avsikten är även, att ifrågavarande tjänsteman skall biträda med arbetsledning under fältarbetet, varigenom behov av högre personal vid byråarbetena bättre kan tillgodoses. För att erhålla en tillräckligt kvalificerad befattningshavare för tjänsten måste denna vara placerad i lönegrad 23.

2 c och d. Ytterligare arbetskraft erfordras för ritarbeten för i första hand den nya topografiska kartan. Medel äskas därför för anställning av ytterligare ett ritbiträde i lönegrad Ce 8 samt två pensionerade underofficerare med arvode, uppgående till skillnaden mellan lön i löneklass 24 och pension.

3 och 4. Kartverket erinrar om att 1953 års fotogrammetriutredning i sitt betänkande (SOU 1955: 26 kap. IX) ingående diskuterat den framtida organisationen av kartverkets fotogrammetriska verksamhet. I princip har utredningen föreslagit, att organisationen skall utformas så, att kartverket har möjlighet att anpassa personalbeståndet efter behovet, d. v. s. föreliggande arbetsuppgifter. Utredningen har emellertid även framlagt ett detaljerat förslag rörande organisationen under den närmaste tiden. Förslaget innebär en sammanslagning av nuvarande fotogrammetriska byrån och beställningsavdelningen samt en ny sektionsindelning. Antalet befattningshavare ansluter sig nära till nuvarande personalstyrka. Den begränsade utvidgning, som har upptagits, är i huvudsak motiverad av behovet av ökad personal för att genomföra det i betänkandet föreslagna fotograferingsprogrammet. Med hänsyn till att den föreslagna ekonomiska organisationen bör medgiva framtida utvidgningar, har kartverket i förevarande sammanhang inskränkt sig till att upptaga de personalförstärkningar, som föreslagits av utredningen. Denna har redovisat och kostnadsberäknat de föreslagna förstärkningarna i organisationen på i huvudsak följande sätt.

Den nya överingenjörstjänsten skall inrättas i utbyte mot byråchefstjänsten på fotogrammetriska byrån. Den ena byrådirektörstjänsten i lönegrad 33 motsvaras av den redan befintliga tjänst i denna lönegrad, som nu är knuten till chefskapet för beställningsavdelningen; den andra skall nyinrättas i utbyte mot en tjänst som förste statskartograf i lönegrad 31. Fyra tjänster som byrådirektör i lönegrad 31 motsvaras helt av samma antal tjänster som förste statskartograf i samma lönegrad och medför endast ändrad tjänstebeteckning. Två tjänster som förste byråingenjör i lönegrad 29 nyinrättas. Fem tjänster som statskartograf i lönegrad 27 erhåller tjänstebeteckningen byråingenjör. En av ifrågavarande statskartograf-

tjänster har under de senaste åren icke varit besatt på grund av att i stället en byråingenjör i lönegrad 25 varit anställd. Genom beslut den 14 maj 1954 har vidare medgivits, att under budgetåret 1954/55 vid kartverket må anställas högst 12 aspiranter i statskartografjänst under villkor, att fyra statskartografjänster i lönegrad Ca 27 ej uppehålls. Då tre av dessa aspiranttjänster varit placerade på fotogrammetriska byrån, har följaktligen ytterligare en tjänst i Ca 27 icke fått besättas. Två ingenjörstjänster i lönegrad 25, vilkas innehavare kan beräknas erhålla befordran till tjänst i lönegrad 27, samt nyssnämnda tre aspiranttjänster kan indragas. Dessa förändringar i organisationen innebär en kostnadsökning på cirka 7 400 kronor. På grund av att statskartografjänsterna tidigare icke kunnat besättas, har emellertid i staten för budgetåret 1955/56 förutom nämnda två tjänster icke beräknats medel för ytterligare en tjänst i lönegrad Ce 27. Kostnadsökningen i förhållande till för budgetåret 1955/56 anslagna medel uppgår följaktligen till cirka 26 000 kronor. Den faktiska förstärkningen av den högskoleutbildade personalen kan med hänsyn till nyss anförda omständigheter betraktas som blygsam.

Vad övrig personal beträffar har förutsatts, att fyra befattningar som förste kartassistent i lönegrad 23, avsedda som biträdande arbetsledare på viktiga tekniska rutiner, erhålles genom uppflyttning av samma antal befattningshavare i lönegrad 21 samt att dessutom nyanställes en kartassistent i lönegrad 19 och två i lönegrad 16. Ytterligare beräknas behöva nyanställas fyra kontorsbiträden i lönegrad 8. Kostnadsökningarna för personalförstärkningarna i fråga om icke högskoleutbildad arbetskraft har beräknats uppgå till cirka 68 000 kronor. De sammanlagda kostnadsökningarna i fråga om avlöningar för att erhålla lämplig kapacitet på den nya fotogrammetriska avdelningen uppgår sålunda till cirka 94 000 kronor.

Kartverket påpekar, att kostnadsberäkningarna i betänkandet gjorts före den senaste lönehöjningen. De av kartverket angivna kostnaderna är följaktligen något högre än motsvarande poster i betänkandet. Den totala kostnadsökningen i förhållande till föregående år uppgår sålunda till 103 380 kronor eller, om avdrag sker för den tjänst som statskartograf i lönegrad Ce 27, för vilken medel icke finnes upptagna i staten för budgetåret 1955/56 enbart av den anledningen, att man förutsatt att tjänsten icke skulle kunnat besättas, till 83 640 kronor.

5 och 6. I sin allmänna motivering till förslagen rörande ekonomiska kartbyrån anför kartverket bl. a., att 1953 års fotogrammetriutredning, som ingående granskat byråns arbetsuppgifter, icke ansett några särskilda åtgärder påkallade för att påskynda framställningen av den ekonomiska kartan. Kartverket, som i princip delar utredningens uppfattning, inskränker sig därför till att föreslå vissa åtgärder i huvudsak inom ramen för gällande organisation och medelsanvisning, som är ägnade att öka effektiviteten inom byrån och anpassa den fortsatta personalpolitiken till rådande förutsättningar på arbetsmarknaden. Dessa åtgärder får anses nödvändiga för att säkerställa det nu gällande tidsprogrammet.

Kartverket framhåller vidare, att ekonomiska kartbyrån alltsedan omorganisationen år 1946 haft att kämpa med betydande svårigheter att rekrytera de i organisationen ingående högskolebefattningarna som statskartografer. Vakanserna på dessa befattningar uppgår till fem i lönegrad Ca 27

och två i lönegrad Ce 27. En del av dem kan visserligen förväntas komma att fyllas av kartografaspiranter, vilkas praktiska utbildning ännu icke är slutförd, men ingalunda i full omfattning. Genom den närmast katastrofala utveckling, som under senare år skett i fråga om antagning av studerande vid avdelningen för lantmåteri vid tekniska högskolan, har utsikterna att erhålla lämpliga kartografaspiranter vid kartverket aldrig tett sig dystrare än nu. Kartverket har emellertid alltsedan år 1949 i betydande utsträckning överlåtit åt skickliga kartassistenter att vara biträdande arbetsledare och granskare. Denna anordning, vilken utfallit väl, synes med lämpliga specialutbildningsåtgärder kunna försättas ytterligare ett steg. I rådande läge anser kartverket nödvändigt att fylla vissa luckor i vakanserna med särskilt skickliga och för uppgiften speciellt lämpade kartassistenter.

I sin allmänna motivering framhåller kartverket slutligen, att det får anses synnerligen angeläget, att de olika delmomenten vid framställningen av den ekonomiska kartan ständigt kontrolleras i syfte att undersöka, om de på någon punkt kan förenklas eller rationaliseras. Med den brist på arbetsledningspersonal, som hittills förelegat, har det icke varit möjligt att följa produktionen på det sätt, som varit önskvärt. Byråchefen på förevarande byrå bör därför till sitt förfogande ha en för rationaliseringsuppgifter speciellt lämpad kartograf, som sysslar med hithörande frågor. I annan teknisk verksamhet av motsvarande omfattning brukar en särskild driftsavdelning ombesörja dylika uppgifter. Befattningen, som icke torde kunna placeras lägre än i lönegrad 29, bör vid bifall till kartverkets övriga förslag rörande ekonomiska kartbyrån kunna erhållas genom uppflyttning av en av de befintliga kartograf-tjänsterna i lönegrad Ca 27.

Angående kartverkets motivering torde i övrigt få återgivas följande.

6 a—e. F. n. finnes vid kartverket elva statskartograf-tjänster i lönegrad Ca 27 och fyra statskartograf-tjänster i lönegrad Ce 27. På grund av det stora antalet vakanser har emellertid medel för avlöning till fyra av de ordinarie tjänsterna och tre av de extra ordinarie icke beräknats för innevarande budgetår. Under anslaget finnes medel anvisade för tolv aspiranter å statskartograf-tjänst. Kungl. Maj:t har som villkor för anställning av ifrågavarande tolv aspiranter föreskrivit, att fyra statskartograf-tjänster i lönegrad Ca 27 icke får uppehållas. Vidare finnes medel anvisade för en tjänst som byråingenjör i lönegrad Ce 25. Såsom villkor för inrättande av sådan tjänst har Kungl. Maj:t föreskrivit, att motsvarande antal tjänster som statskartograf i lönegrad 27 icke uppehålls. De fyra tjänsterna i lönegrad Ca 27, för vilka medel icke anvisats motsvarar följaktligen de tolv aspiranttjänsterna, och en av de tre motsvarande tjänsterna i lönegrad Ce 27 motsvarar byråingenjörstjänsten i lönegrad Ce 25, under det att medel för de andra båda tjänsterna i lönegrad Ce 27 icke synes ha begärts enbart av den anledningen, att meriterade sökande till tjänsterna icke har kunnat påräknas. Vid kartverket finnes f. n. endast anställda tre statskartografer i lönegrad Ca 27, ingen i lönegrad Ce 27 samt nio aspiranter. Dessa tjänster är fördelade mellan ekonomiska kartbyrån samt fotogrammetriska byrån och beställnings-

avdelningen efter en bedömning av behovet. Behovet i fortsättningen av högskoleutbildad personal på ekonomiska kartbyrån har bedömts så, att antalet statskartografjänster i lönegrad 27 — under förutsättning att en, såsom föreslagits i det föregående, uppflyttas till lönegrad Ca 29 — kan inskränkas till åtta samt antalet aspiranter till två. Detta medför, att medel för nästa budgetår bör beviljas för de tre tjänsterna i lönegrad Ca 27, för vilka medel nu icke finnes anvisade. Dessa tjänster beräknas kunna bli besatta med nu anställda aspiranter. Tjänsten i lönegrad Ce 27, för vilken medel icke anvisats, beräknas kunna indragas. Likaledes kan sju tjänster som aspiranter indragas. Som ersättning för den minskade högskolepersonalen bör inrättas två tjänster som förste kartassistent i lönegrad Ca 23 och tre tjänster som förste kartassistent i lönegrad Ca 21. Dessa tjänster är, som nämnts i den allmänna motiveringen, avsedda för gransknings- och arbetsledningsuppgifter på byrån.

Kostnadsökningen kan i förhållande till innevarande budgetår beräknas till 24 588 kronor. Frånträdes den ökning, som beror på att medel för innevarande budgetår icke beräknats för en tjänst i lönegrad Ce 27, blir kostnadsökningen endast 4 848 kronor.

7 och 8. Såsom allmän motivering anför kartverket bl. a., att geodetiska byråns arbeten är fördelade på två huvuduppgifter, nämligen *dels* de rent vetenskapliga uppgifterna inom geodesien m. m. i nära anknytning till det internationella samarbetet på området, *dels* de för kartarbetena i landet grundläggande praktiska stommätningssuppgifterna. Sistnämnda uppgifter är av den största betydelse för den allmänna kartläggningsverksamheten, då ju varje kartläggningsuppgift förutsätter ett underlag i någon form av en stomme i plan och höjd. Av fotogrammetriutredningens betänkande framgår att stommätunderlaget uppvisar betydande luckor och svagheter inom större delen av Norrland. Både för kartverkets egna arbeten och för andra myndigheter och organ, som för sina uppgifter är beroende av ett geodetiskt underlag, är det av allra största betydelse att dessa brister avhjälpes. Detta kan dock endast ske på längre sikt och med utnyttjande av alla till buds stående medel att förenkla och rationalisera metoderna. Även om det på grund av rådande förhållanden i och för sig hade varit motiverat med vissa personalförstärkningar inom byrån, anser sig kartverket först böra pröva effekten av viss omfördelning av arbetsuppgifterna inom ramen för gällande organisation och kostnader för byrån. Vad som främst är angeläget är att förstärka fältarbetspersonalen på vissa rutinuppgifter. För dessa uppgifter erfordras icke enligt kartverkets uppfattning högskoleutbildad arbetskraft i samma utsträckning som hittills varit vanlig. Uppgifterna kan i betydande utsträckning överlåtas åt välutbildade och erfarna kartassistenter. Möjligheter att åstadkomma denna förskjutning mellan personalgrupperna finnes för närvarande genom att vissa geodetbefattningar är eller väntas bli vakanta. Härigenom ökas även möjligheterna för den återstående högskoleutbildade personalen att lösa förestående viktiga uppgifter. I samband härmed bör vissa angelägna lönegradsjusteringar ske

för vissa högre befattningar. Kartverkets förevarande förslag rörande geodetiska byrån föranleder totalt icke någon kostnadsökning för statsverket utan medger till och med vissa besparingar.

Beträffande de särskilda förslagen anföres i huvudsak följande.

7 a. De vetenskapliga arbetsuppgifterna omhänderhas av byråchefen och professorn samt två observatorer i lönegrad Ca 32. Då byråchefen endast översiktsmässigt har tillfälle ägna sig åt de vetenskapliga uppgifterna, blir observatorernas ställning mycket självständig. Enligt instruktionen för kartverket skall observator ha avlagt filosofie eller teknisk licentiatexamen i vissa ämnen samt genom utgivna skrifter ha visat skicklighet i vetenskaplig behandling av till geodetiska byrån hörande frågor. I ett den 28 juni 1955 avgivet förslag till ny instruktion har kartverket föreslagit att observator i princip skall inneha filosofie eller teknisk doktorsgrad efter disputation å avhandling i geodetiskt ämne. Detta har motiverats med att behovet av vetenskaplig kompetens för dessa tjänstemän under senare tid väsentligt ökat genom den utveckling som skett i fråga om det internationella samarbetet på geodesiens område och att samtidigt härmed kraven på observatorernas förmåga att självständigt verka inom sina specialområden ökat. Innehavarna av observatorsbefattningarna har under de senaste årtiondena alltid haft doktorskompetens. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art och därav föranledda kompetenskrav är observatorernas löneställning enligt kartverkets uppfattning icke riktigt avvägd f. n. Tidigare har observatorerna jämförts med lektorer. År 1948 placerades båda dessa grupper i lönegrad Ca 30, där även universitetens observatorer placerades. Vid den senaste tjänsteförteckningsrevisionen placerades universitetsobservatorerna i lönegrad Ca 34, lektorerna av närmast motsvarande kompetens i lönegrad Ca 33 och kartverkets observatorer i lönegrad Ca 32. Detta resultat äventyrar kartverkets möjligheter att i framtiden rekrytera dessa viktiga befattningar på lämpligt sätt.

7 b. Kartverkets sektionschefer är i princip placerade i lönegrad Ca 31 med undantag av sektionscheferna på topografiska byrån, som f. n. är placerade i Ca 30 samt en av sektionscheferna på geodetiska byrån, nämligen chefen för avvägningssektionen. Denna sektion har synnerligen betydelsefulla uppgifter och representerar ett arbetsområde, som under de närmaste årtiondena kommer att behöva vidareutvecklas och intensifieras i hög grad. På vederbörande sektionschef kommer därför att ställas mycket höga krav på skicklighet och organisationsförmåga. Att under dessa förhållanden bibehålla en lönegradsplacering, som i förhållande till likartade befattningar inom verket är uppenbart felaktigt avvägd, synes kartverket oriktigt.

8 a—d. F. n. finnes på geodetiska byrån en statsgeodet i lönegrad Ce 27, en geodet i lönegrad Ce 23 och en i lönegrad Ce 21 samt en geodetaspirant i lönegrad Cf 19. Vidare är en statsgeodetbefattning i lönegrad Ce 27 vakant. Ytterligare beräknas en befattning som statsgeodet i lönegrad Ca 27 inom kort bli vakant på grund av innehavarens sjukpensionering. Slutligen avgår en av kartverkets observatorer från sin tjänst med pension från och med

den 1 mars 1956. Förekommande befordringar med anledning av uppkommande vakanser kan med säkerhet beräknas ske inom byrån. Någon nyanställning av högskoleutbildad arbetskraft har på grund av de i allmänna motiven anförda skälen ej ansetts böra ske. Tillgängliga medel — motsvarande en befattning i lönegrad Ce 27 och två aspirantbefattningar — bör i stället utnyttjas för nyanställning av kartassistentpersonal. De nya kartassistenterna skall ha kompetens att utföra vissa eljest på statsgeodeter ankommande fältarbetsuppgifter. Deras lönegradsställning måste avvägas med hänsyn till dessa kompetenskrav och med beaktande av att de under långa tidsperioder skall självständigt utföra sina arbetsuppgifter. De bör därför icke under några omständigheter placeras lägre än i lönegrad 19. En av de nya kartassistenterna kommer att inom höjdmätningssektionen tagas i anspråk för speciellt kvalificerade arbetsuppgifter. På grund härav bör denne befattningshavare placeras som förste kartassistent i lönegrad 23. Kartverket understryker särskilt, att förslaget om utbyte av högskolepersonal mot kartassistentpersonal framlagts under förutsättning att de nya tjänsterna inplaceras i de angivna lönegraderna. I lägre lönegrader kan nämligen icke nyanställas personal med erforderlig kompetens.

9. Kartverket erinrar om sitt i förra årets anslagsäskanden framlagda förslag att en byrådirektörstjänst i lönegrad Ca 33 skulle inrättas i utbyte mot en förste statskartografstjänst i lönegrad Ce 31 och en vakant förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ce 27. Ifrågavarande byrådirektör skulle vara dels föredragande i tekniskt-administrativa ärenden, dels verkets organisationsföredragande. Förslaget bifölls vid 1955 års riksdag på så sätt att byråsekreterartjänsten indrogs och förste statskartografstjänsten ändrades till en byrådirektörstjänst i samma lönegrad. Lönegradsplaceringen för byrådirektörstjänsten skulle emellertid bli föremål för omprövning i samband med ställningstagandet till fotogrammetriutredningens förslag. Utredningen har behandlat förevarande spörsmål i samband med sitt förslag till personalorganisation för fotogrammetrisk a avdelningen m. m. Utredningen har anfört bl. a., att vederbörande tjänsteman redan nu fått betydligt mera makt-påliggande uppgifter. Han fullgör sålunda inom kartverket de uppgifter, som normalt i ett verk av denna storlek ankommer på en administrativ byråchef. Utredningen har med hänvisning till arbetsuppgifterna och till betydelsen av att pågående utvecklingsarbete fullföljes med kraft i framtiden föreslagit att ifrågavarande tjänst uppflyttas till lönegrad Ce 33. Utredningen har vidare påpekat att allmänna avdelningens nya organisation redan genomförs i praktiken. I sitt nyssnämnda förslag till ny instruktion har kartverket även föreslagit härav föranledda nya bestämmelser. Sålunda skall chefen för allmänna avdelningen ingå som ledamot i kartverket i alla ärenden som berör avdelningens uppgifter, d. v. s. bl. a. flertalet pleniären. Vidare skall han utöva överinseende över kamrerarkontoret och i denna egenskap bl. a. tillsammans med kamreraren besluta i utanordnings- och omföringsärenden m. m. Byrådirektörens kanske viktigaste funktion blir dock, enligt vad utredningen påpekat, att vara föredragande i vissa ärenden rörande samordningen av de allmänna kartarbetena.

10 och 14. Ökningarna är av automatisk karaktär.

11. Antalet kartassistenttjänster i lönegrad 16 uppgår till 76, varav endast 30 är ordinarie. På grund av rekryteringsförhållandena har dessutom största delen av de icke-ordinarie tjänsterna kommit att bli placerade på ekonomiska kartbyrån. Av totalt 46 extra ordinarie tjänster är sålunda 31 placerade på denna byrå.

12. Arkivbiträdetjänsten på allmänna avdelningen har funnits i mer än nio år. Då kartverket f. n. icke har något ordinarie arkivbiträde synes i varje fall den ena av de båda extra ordinarie tjänsterna som arkivbiträde böra överföras till ordinarie stat.

13. Genom beslut den 18 februari 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t kartverket att anordna fortbildningsverksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med ett av verket den 30 december 1954 framlagt förslag samt att för ändamålet disponera sammanlagt 5 250 kronor av verkets avlönings- och omkostnadsanslag. Verksamheten, vilken skulle avse kartassistenter och ritbiträden, skulle organiseras på två kursavdelningar, en för ekonomiska kartbyråns personal och en för personal med fotogrammetriska arbetsuppgifter, och för varje avdelning skulle anordnas dels en grundkurs omfattande 40 timmar, dels en därtill anknuten fortsättningskurs omfattande 70 timmar. Kartverket anför, att verket har för avsikt att begära ett motsvarande bemyndigande för de planerade fortsättningskurserna under innevarande budgetår. Fortbildningsverksamheten är emellertid härmed ingalunda avslutad. Endast en mindre del av personalen kommer att ha erhållit nödvändig fortbildning vid utgången av innevarande budgetår. Fortbildningen i fråga är nödvändig av flera skäl. Särskilt på det fotogrammetriska området går utvecklingen så snabbt och ökar verksamheten i sådan takt att kartverket icke kan fullgöra sina åligganden med mindre den befintliga personalens praktiskt-tekniska kunnande höjes. Särskilt råder en utpräglad brist på dugande stereooperatörer. Vad ekonomiska byrån beträffar syftar fortbildningen dels till att få fram dugande biträdande arbetsledare, dels till att bland personalen i allmänhet höja kvalifikationerna så att den nu mycket betydande granskningen och kontrollen skall kunna minskas.

I fråga om verksamhetens finansiering framhåller kartverket, att besparingar knappast torde komma att såsom hittills stå till förfogande för ändamålet under budgetåret 1956/57. På grund härav bör för nästa budgetår särskilda anslagsposter upptagas under kartverkets avlönings- respektive omkostnadsanslag. Kostnaderna för ersättningar till lärare, beräknade efter 22 respektive 13 kronor per timme, har uppskattats till 4 000 kronor. Under omkostnadsanslaget har upptagits en delpost för expenser, avseende huvudsakligen undervisningsmateriel, kompendier och handböcker, å 2 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att kartverkets önskemål i fråga om personaluppsättningen på den föreslagna fotogrammetriska avdelningen överensstämmer med vad 1953 års fotogrammetriutredning föreslagit i sitt betänkande. Detsamma gäller frågan om ändrad lönegradsplacering av byrådirektörstjänsten på allmänna avdelningen. *Statskontort* hänvisar därför

till vad ämbetsverket härutinnan anfört i sitt den 15 september 1955 över betänkandet avgivna utlåtande. Mot förslaget om utbyte av en tjänst som statsgeodet mot en befattning som förste kartassistent på geodetiska byrån har statskontoret ej funnit anledning till erinran. Den nya tjänsten torde ej böra placeras högre än i lönegrad 19 och tills vidare göras extra. I enlighet med kartverkets hemställan torde medel böra beräknas för tre f. n. vakantsatta statskartografjänster i lönegrad Ca 27 på ekonomiska kartbyrån. Det torde sedermera böra ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, när tjänsterna skall besättas. Slutligen anser sig statskontoret böra tillstyrka bifall till kartverkets begäran att få anordna en fortbildningskurs för kartassistenter och ritbiträden även under budgetåret 1956/57. För ändamålet torde anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal tillfälligt böra uppräknas med 4 000 kronor, motsvarande de beräknade arvodeskostnaderna. Kartverkets övriga yrkanden om inrättande av nya tjänster samt om tjänsteförändringar bör enligt statskontorets mening med hänsyn till pågående rationaliseringsförsök och den företagna allmänna tjänsteförteckningsrevisionen ej föranleda någon åtgärd.

Föredraganden

Såsom framgår av den föregående redogörelsen överensstämmer kartverkets äskanden i fråga om den föreslagna fotogrammetriska avdelningen och lönegradsplaceringen av byrådirektörstjänsten på allmänna avdelningen med vad 1953 års fotogrammetriutredning föreslagit i sitt förra året avgivna betänkande. Med hänsyn till att slutlig ställning ännu icke tagits till de i detta betänkande framlagda förslagen, är jag icke beredd att nu pröva de av kartverket gjorda framställningarna i fråga om nyssnämnda avdelningar.

I fråga om kartverkets förslag till omorganisation av den topografiska kartbyrån vill jag framhålla, att de hittillsvarande förberedelsearbetena för framställningen av den nya topografiska kartan lämnat utmärkt resultat. Ett flertal blad av den nya typen är sålunda redan under arbete i mer eller mindre avancerat stadium. Jag anser mig emellertid icke heller i år kunna tillstyrka den föreslagna förstärkningen av personalen på nämnda byrå. Under sådana förhållanden synes det även böra anstå med att fastställa någon långtidsplan för den nya topografiska kartan. Några tjänsteförändringar synes icke heller böra ske i fråga om topografiska kartbyråns personal. Vad angår ekonomiska kartbyrån och geodetiska byrån är jag däremot beredd att i princip förorda de av kartverket föreslagna åtgärderna, vilka bland annat syftar till ett utbyte av högskoleutbildad personal mot kartassistentpersonal. Jag tillstyrker sålunda, att medel skall anvisas till de tre för närvarande vakanta statskartografjänsterna i lönegrad Ca 27 på ekonomiska kartbyrån. Förslaget att å sistnämnda byrå inrätta förste kartassistenttjänster kan jag emellertid tillstyrka endast i så måtto, att jag föreslår att fyra extra ordinarie sådana tjänster skall inrättas, varav två bör placeras i lönegrad Ce 23 och två i lönegrad Ce 21. I gengäld bör en stats-

kartograftjänst i lönegrad Ce 27 och åtta statskartografaspiranttjänster indragas. Resultatet utav dessa förändringar beträffande ekonomiska kartbyrån kan beräknas medföra en minskning av medelsbehovet med 7 500 kronor. Någon uppflyttning av en statskartograftjänst i lönegrad Ca 27 å ekonomiska kartbyrån synes icke böra ske. Vad därefter angår den geodetiska byrån kan jag endast biträda förslaget att inrätta en förste kartassistenttjänst i lönegrad 23 och två kartassistenttjänster i lönegrad 19 samtidigt som en statsgeodettjänst i lönegrad Ce 27 och två geodetaspiranttjänster indrages. Samtliga de nyinrättade tjänsterna bör emellertid uppföras å extra ordinarie stat. Vid bifall härtill skulle medelsbehovet under anslaget minska med ytterligare 5 800 kronor.

Den av kartverket föreslagna ordinariesättningen av vissa tjänster kan jag tillstyrka endast i så måtto, att åtta kartassistenttjänster i lönegrad Ce 16 och ett arkivbiträde i lönegrad Ce 15 föreslås överförda å ordinarie stat.

I övrigt har jag icke något att erinra mot att medel skall anvisas särskilt till de av kartverket anordnade fortbildningskurserna. Till ersättning åt timplärare bör sålunda beräknas ett belopp av 4 000 kronor. Till frågan om medelsbehovet till undervisningsmateriel, kompendier o. d. torde jag få återkomma i det följande vid behandlingen av kartverkets omkostnadsanslag. Medelsanvisningen till den ifrågavarande kursverksamheten synes emellertid lämpligen böra ske under ett särskilt anslag av reservationsanslags karaktär, förslagsvis benämnt Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal. Till frågan om anvisande av detta anslag torde jag få återkomma i det följande.

Då jag icke har något att erinra mot att anslaget på grund av löneklassförändringar, reglerad befordringsgång och 1955 års lönereglering uppräknas med ett sammanlagt belopp av 422 900 kronor, skulle anslaget för nästa budgetår, vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, behöva uppföras med $(4\,327\,000 - 7\,500 - 5\,800 + 422\,900 =)$ 4 736 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 2 485 500 (+ 157 200) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 200 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 312 700 (— 133 500) kronor;
rörligt tillägg 934 200 (+ 385 900) kronor.

Å personalförteckningen bör antalet kartassistenter i lönegrad Ca 16 utökas med åtta. Vidare bör å förteckningen uppföras en tjänst såsom arkivbiträde i lönegrad Ca 15. Slutligen bör från förteckningen avföras en statskartograftjänst i lönegrad Ce 27 och en statsgeodettjänst i samma lönegrad.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för rikets allmänna kartverk, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	2 485 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 312 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	934 200
	Summa kronor 4 736 600

c) till *Rikets allmänna kartverk*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 736 600 kronor.

[215] 2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	556 700	546 322
1955/56 (statsliggaren s. 901).....	554 400	
1956/57 (förslag)	587 200	

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 52 400 kronor enligt följande beräkning.

	1955/56	Ökning	Minskning
1. Övriga expenser	236 400		
a) Möbler		9 000	
b) Underhåll och ersättningsanskaffning av möbler och inventarier		16 000	
c) Ljusbord och belysningsanordningar		16 000	
d) Facklitteratur		2 000	
e) Kurslitteratur m. m.		2 000	
f) Ritmaterial		4 000	
g) Städningkostnader		8 800	
2. Sjukvård m. m.	29 400		5 400
		57 800	5 400
		+ 52 400	

Motiv. 1 a. Beloppet avses för inköp av möbler för de nya tjänstemän, som kartverket begärt under avlöningsanslaget.

1 b. På grund av den knappa medelansvisningen under senare budgetår har underhållet och ersättningsanskaffningen av möbler, kontorsmaskiner och andra inventarier eftersatts.

1 c. För vissa arbeten, särskilt framställningen av den nya topografiska kartan, har införts nya arbetsmetoder. På grund härav har uppstått behov av vissa specialverktyg för ritning på plast. Vidare behöver ljusbord anskaffas samt belysningen omläggas till lysämnesrör, enär plasten icke tål värmen från vanliga lampor.

1 d. Förut antydd medelsknapphet har medfört, att anskaffningen av böcker till kartverkets bibliotek måst hållas mycket låg. En synnerligen besvärande brist på sådan facklitteratur, som är nödvändig för verksamheten, föreligger därför.

1 e. Under avlöningsanslaget (punkt 13) har kartverket äskat medel till vissa fortbildningskurser. Förevarande belopp avses för utgifter av expensnatur vid nämnda kurser, omfattande huvudsakligen kostnader för undervisningsmateriel, kompendier och handböcker.

1 f. Vid arbetena med den nya topografiska kartan har behovet av ritmaterial ökat.

1 g. Ökningen beror på de höjda lönerna till städningsspersonalen.

2. Med hänsyn till att belastningen under de två senast förflutna budgetåren endast uppgått till 23 249 respektive 19 974 kronor, anser kartverket ifrågavarande post kunna sänkas med 5 400 kronor.

Y t t r a n d e. Under erinran om att posten till övriga expenser för innevarande budgetår fått överskridas med 8 800 kronor med hänsyn till ökade städningsskostnader, förklarar sig *statskontoret* icke vilja motsätta sig att nämnda post förstärkes. Uppräkningen anses dock böra begränsas till i runt tal 38 000 kronor, därav (16 000 + 4 000 + 2 000 =) 22 000 kronor såsom engångsanslag för att täcka vissa med den nya topografiska kartan och den planerade fortbildningskursen förenade kostnader.

Föredraganden

Såsom kartverket föreslagit bör under posten till övriga expenser beräknas 8 800 kronor på grund av ökade städningsskostnader. Vidare kan jag tillstyrka, att för ritmaterial till arbetena med den nya topografiska kartan skall anvisas det äskade beloppet å 4 000 kronor. Ej heller har jag något att erinra mot att till inköp av litteratur m. m. för vissa fortbildningskurser skall ställas till förfogande ett belopp av 2 000 kronor. Såsom jag anfört vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag, bör emellertid utgifterna i samband med nämnda kurser bestridas från ett särskilt anslag för ändamålet. Till frågan om anvisande av ifrågavarande belopp återkommer jag därför vid anmälan av sagda anslag. I övrigt kan jag emellertid icke förorda kartverkets förslag i fråga om förevarande anslagspost. Till övriga expenser bör alltså anvisas (236 400 + 8 800 + 4 000 =) 249 200 kronor, vilket innebär en ökning med 12 800 kronor. Slutligen torde posten till publikationstryck med hänsyn till de ökade tryckningskostnaderna böra uppräknas med 20 000 kronor till 266 000 kronor.

Då någon minskning av posten till sjukvård m. m. icke synes böra vidtagas, behöver alltså kartverkets omkostnadsanslag för nästa budgetår upp-

föras med (554 400 + 12 800 + 20 000 =) 587 200 (+ 32 800) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för kartverket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 587 200 kronor.

[216] 3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	1 209 000	1 220 857	21 831
1955/56 (statsliggaren s. 902) ..	1 239 000		
1956/57 (förslag)	1 287 000		

Yrkanden. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget skall höjas med 118 000 kronor enligt följande beräkning.

	1955/56	Ökning
1. Fältarbeten	675 000	73 000
2. Flygfotografering m. m.	450 000	25 000
3. Reproduktionsarbeten	94 000	20 000
		<hr/> 118 000

Motiv. 1. Under denna punkt begär kartverket ökad medelsanvisning till följande ändamål, nämligen ersättningar för tjänsteresor med egen bil, ersättningar till handräckningspersonal, utökad avvägning samt rekognoscering för den nya topografiska kartan.

Beträffande det ökade medelsbehovet till ersättningar för tjänsteresor med egen bil anför kartverket, att vid fältrekognoscering för ekonomiska och topografiska kartorna erforderliga resor tidigare i allmänhet företagits med cykel eller motocykel. Emellertid har rekognosceringspersonalen börjat anskaffa egna bilar och använda dessa i tjänsten, vilket underlättar och påskyndar fältarbetet högst avsevärt. Kartverket har fördenskull funnit sig böra medgiva all fältarbetande personal rätt att utan kostnadsjämförelse debitera ersättning för färd med egen bil, så mycket mer som fältrekognosceringen icke lämpligen kan bedrivas med utnyttjande av allmänna kommunikationsmedel.

I fråga om ersättningarna till handräckningspersonalen framhåller kartverket, att dessa på grund av den allmänna löneutvecklingen måst höjas för att erforderlig dylik personal skolat kunna anställas. Sålunda skedde år 1954 en höjning med ungefär 14 procent, och för innevarande budgetår har en ytterligare uppräknings med 11 procent genomförts.

¹ Därav 64 000 kronor å tillägsstat II.

Nu angivna förhållanden har medfört, att belastningen å förevarande anslagspost under budgetåret 1954/55 uppgått till ett omkring 12 000 kronor högre belopp än som anvisats för ändamålet. Då posten icke undergått någon ändring för löpande budgetår, bör densamma enligt kartverket till en början uppräknas med nyssnämnda belopp. Emellertid räknar kartverket med att en ytterligare kostnadsökning kommer att ske under nästkommande budgetår, uppgående till omkring 10 000 kronor i fråga om ersättningar för tjänsteresor med egen bil och till ca 11 000 kronor beträffande ersättningar till handräkningspersonal. Posten anses följaktligen böra höjas även med nu nämnda belopp.

Yrkandet om medel till utökad avvägning sammanhänger med det under avlöningsanslaget (punkt 8) framlagda förslaget om att förstärka fältarbetspersonalen på geodetiska byrån, framför allt för höjdmätningen. Den erforderliga anslagsökningen under förevarande anslagspost beräknas till 30 000 kronor och avser kostnaderna för ytterligare två avvägningsavdelningar.

Vad slutligen angår det sista utgiftsändamålet, eller rekognoscering för den nya topografiska kartan, hänvisar kartverket till den under avlöningsanslaget (punkterna 1 och 2) framlagda planen för detta arbete. Godkännes denna plan, behöver enligt kartverket medelsanvisningen höjas med 10 000 kronor.

Sammanlagt begär alltså kartverket en höjning av förevarande anslagspost med $(12\ 000 + 10\ 000 + 11\ 000 + 30\ 000 + 10\ 000 =)$ 73 000 kronor.

2. Ökningen under denna punkt beror på avtalsenliga lönehöjningar för den mekanikerpersonal, som har hand om underhållet av kartverkets flygplan. Lönerna till nämnda personal har nämligen höjts med ca tio procent fr. o. m. den 1 januari 1954 och med ca 11 procent fr. o. m. den 1 april 1955. Den härav föranledda kostnadsökningen, minst 40 000 kronor, torde icke ha beaktats i tidigare anslagsäskanden. Vidare har ersättningarna för flygtillägg åt mekanikerpersonalen höjts med belopp, motsvarande en årlig kostnadsökning å ca 2 000 kronor. Sammanlagt har sålunda medelsbehovet under förevarande anslagspost stigit med $(40\ 000 + 2\ 000 =)$ 42 000 kronor. Av detta belopp torde emellertid enligt kartverket 40 procent kunna belasta beställningsfotograferingen, varför endast återstående 60 procent eller 25 000 kronor behöver täckas i form av ökad medelsanvisning.

3. Kartverket utgår här från att framställningen av topografiska kartor och översiktskartor under budgetåret 1956/57 skall få den omfattning, som närmare angivits under avlöningsanslaget. Om så blir fallet, behöver ifrågasvarande anslagspost uppföras med 114 000 kronor, vilket innebär en ökning med 20 000 kronor.

Kartverket framhåller slutligen, att om 1953 års fotogrammetriutredningsförslag genomföres, måste ifrågasvarande anslag helt omläggas.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att anslag till ytterligare avvägningsavdelningar icke torde erfordras, om annan förändring beträffande personaluppsättningen vid geodetiska byrån ej vidtages än vad som ämbetsverket för-

ordat vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag. Höjningen av anslagsposten till fältarbeten kan då inskränkas till (10 000 + 11 000 + 10 000 =) i runt tal 30 000 kronor.

Föredraganden

Vad först angår posten till fältarbeten, kan jag tillstyrka, att denna skall höjas med dels 12 000 kronor på grund av den ökade belastningen, dels 11 000 kronor till följd av den senaste höjningen av ersättningarna till handräkningspersonalen. I övrigt kan jag emellertid icke förorda någon uppräkningspost. Denna bör alltså uppföras med (675 000 + 12 000 + 11 000 =) 698 000 kronor, vilket innebär en ökning med 23 000 kronor. Mot den begärda uppräkningsposten till flygfotografering m. m. med 25 000 kronor till 475 000 kronor har jag intet att erinra. Däremot torde, med hänsyn till vad jag under kartverkets avlöningsanslag anfört angående arbetet med den nya topografiska kartan, någon höjning av posten till reproduktionsarbeten icke nu böra ske.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (1 239 000 + 23 000 + 25 000 =) 1 287 000 (+ 48 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 287 000 kronor.

[217] 4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	106 000	27 898	106 504
1955/56 (statsliggaren s. 902)	156 300		
1956/57 (förslag)	156 300		

Reservationen utgöres dels av ett belopp å 15 000 kronor, som avsetts för anordnande av en kyl- och undertrycks-kammare vid kameraverkstaden i Norrtälje, dels av medel för anskaffning av flygkameror, vilka levererats men för vilka full likvid ännu icke erlagts.

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med 1 102 000 kronor enligt följande beräkning.

1. Fotogrammetriska byrån

a) 5 radiokompasser för flygplan	90 000
b) 3 flygkameror	255 000
c) 1 kopieringsmaskin för kopiering av flygfilmer	50 000
d) Komplettering av utrustningen i laboratorier och arkiv	25 000
e) 1 rektifieringsinstrument	75 000

f) 1 förstöringsinstrument	30 000
g) 1 universalinstrument för förminskning	50 000
h) 2 första ordningens och 1 andra ordningens precisionsstereoinstrument	500 000
i) 2 enklare stereoinstrument	8 000
j) 1 koordinatograf	12 000
2. Geodetiska byrån	
3 avvägningsinstrument	7 000
	<hr/>
	1 102 000

3. Vidare hemställer kartverket, att förut omförmälda reservation å 15 000 kronor skall få disponeras till förbättring av kameraverkstadens utrustning.

Motiv. 1 a—j. Under dessa punkter har kartverket upptagit de förslag i ämnet, som framlagts av 1953 års fotogrammetriutredning. Beträffande motiveringarna för förslagen torde därför få hänvisas till nämnda utrednings betänkande (SOU 1955: 26 s. 165—168).

2. Kartverket anför, att firman Zeiss under år 1954 fört ett nytt självhorisonterande avvägningsinstrument i marknaden. Detta medger, att linjeavvägning kan utföras betydligt snabbare än vad som är möjligt med den äldre typ av instrument, som kartverket nu disponerar. Med hänsyn till de stora kostnader, som en avvägningsgrupp drager under en fältarbetssäsong, skulle därför anskaffningen av instrument av den nya typen komma att betala sig på mycket kort tid. I anslutning härtill hemställer kartverket, att tre dylika instrument skall få anskaffas. Kostnaderna härför beräknas till ($3 \times 2\,300 =$) i runt tal 7 000 kronor.

3. I sitt nyssnämnda betänkande har 1953 års fotogrammetriutredning understrukit behovet av förbättrad stråknavigeringsutrustning för kartverkets flygplan. Utredningen har emellertid icke upptagit något belopp för inköp av dylik utrustning utan utgått från att kameraverkstaden skall få resurser att tillverka sådan. Med anledning härav föreslår kartverket, att i det föregående omförmälda, för byggande av en kyl- och undertryckskammare avsedda reservation å 15 000 kronor i stället skall få disponeras till förbättring av kameraverkstadens utrustning.

Föredraganden

Såsom framgår av det föregående grundar sig kartverkets yrkanden under förevarande punkt så gott som helt på 1953 års fotogrammetriutrednings förslag. Yrkandena torde därför få närmare prövas först vid behandlingen av berörda förslag. Emellertid synes kartverket i avbidan därpå böra äga möjlighet till åtminstone någon instrumentanskaffning. Jag föreslår därför, att för detta ändamål skall under anslaget anvisas ett oförändrat belopp å 156 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på kartverket att besluta om den närmare användningen av detta anslag. Därjämte bör kartverket, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, få på sätt som föreslagits disponera den reserva-

tion å 15 000 kronor, som enligt vad förut angivits föreligger å tidigare anslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 156 300 kronor.

[218] **5. Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal**

Under åberopande av vad jag anført vid anmälan av kartverkets avlönings- och omkostnadsanslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

M. Lappväsendet

[219] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	342 200	346 154
1955/56 (statsliggaren s. 902)	368 600	
1956/57 (förslag)	412 500	

I särskilda skrivelser den 12, den 29 och den 27 augusti 1955 har *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag rörande medelsanvisning för budgetåret 1956/57 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 412 000 kronor. I jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär detta en ökning med 43 400 kronor. Av sistnämnda belopp avses 2 200 kronor till ersättningar och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän. Till kostnaderna för beräknade löneklassförändringar har upptagits en ökning av 4 000 kronor. Denna ökning är av automatisk karaktär. Vidare har länsstyrelserna i Jämtlands och Västerbottens län hemställt om inrättande av lappfogdeassistenttjänster i lönegrad Ce 23 å lappfogdekontoren i nämnda båda län. Länsstyrelsen i Västerbottens län anför därvid att, därest förslaget för länsstyrelsens vidkommande icke bifalles, posten till vikariatsersättningar m. m. behöver uppräknas med 2 000 kronor.

Förslaget om inrättande av en lappfogdeassistenttjänst i Jämtlands län framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1955 s. 403). Förslaget bifölls emellertid endast såtillvida, att riksdagen beräknade medel för anställande under sagda budgetår av en assistent med arvode, motsvarande lön i löneklass 23. Tjänsten inrättades i syfte att undvika arbetsbalans å nämnda lappfogdekontor. Länsstyrelsen anför nu, att lappfogden fortfarande har behov av ett kvalificerat tjänstebiträde. Enligt länsstyrelsen finnes icke anledning antaga, att arbetet inom lappadministrationen i länet kommer att minska. Utvecklingen pekar snarare i motsatt riktning, varför behovet av tjänsten måste anses vara konstant. Såsom ytterligare skäl för tjänstens överförande till extra ordinarie stat framhålles de stora olägenheter ur rekryteringssynpunkt, som framdeles kan beräknas uppkomma, därest innehavaren icke beredes den fastare anställning och samtliga de förmåner i övrigt, som innehavet av en extra ordinarie tjänst innebär.

Såvitt angår den föreslagna lappfogdeassistenttjänsten å lappfogdekontoret i Västerbottens län erinrar länsstyrelsen i länet om att den i samband med anslagsäskandena för innevarande budgetår föreslog viss ändring i kontörsorganisationen (se IX ht 1955 s. 403—404). Detta yrkande föranledde

icke något äskande i statsverkspropositionen om anslag för ändamålet. Frågan togs sedermera upp i riksdagen i form av en motion (II: 124), i vilken yrkades inrättande å nämnda kontor av en lappfogdeassistenttjänst på arvodesstat. Jordbruksutskottet (utl. 1955: 15) fann sig icke kunna förorda bifall till motionen men förutsatte att — därest ändrade förhållanden beträffande lappfogdekontorets arbetsuppgifter föranledde därtill — en närmare utredning därom skulle komma att förebringas i samband med länsstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1956/57. Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Länsstyrelsen anför nu, att arbetsbördan å lappfogdekontoret ytterligare ökats under det gångna året. Såsom exempel härpå nämner länsstyrelsen, att antalet av lappfogden verkställda föredragningar av ärenden angående upplätelser jämlikt renbeteslagen under år 1954 utgjorde 1 374, medan antalet dylika ärenden under enbart första halvåret 1955 uppgick till 1 114. Under nämnda tidsperioder utgjorde antalet föredragningar hos länsstyrelsen i övrigt 94 respektive 67, antalet utredningar om ägare till renar 101 respektive 289, antalet i övrigt diarieförda ärenden 2 420 respektive 1 958 samt antalet förrättningsdagar utom stationsorten 146 respektive 65. Beträffande arbetet med upplätelser enligt renbeteslagen betonar länsstyrelsen, att en minskning av länsstyrelsens och en ökning av lappfogdens arbetsbörda under senare år uppkommit därigenom, att dessa ärenden numera helt expedieras å lappfogdens kontor. Slutligen erinrar länsstyrelsen om att inom länets lappmark pågår en omfattande vattenkrafts-utbyggnad med åtföljande sjöregleringar, vilket i avsevärd grad kommer att inverka på renskötsel förhållandena. Kungl. Maj:t har genom beslut den 17 juni 1955 bemyndigat länsstyrelsen att under år 1955 påbörja en utredning om dessa arbetens inverkan på renskötsel näringen. Länsstyrelsen anser, att lappfogden bör leda denna utredning.

Departementschefen

Vad i ärendet anförts till stöd för inrättandet av en tjänst som lappfogdeassistent i Västerbottens län torde utvisa, att arbetsbördan å lappfogdekontoret i länet på senare tid ökat. Med hänsyn till den återhållsamhet beträffande tillskapandet av nya tjänster, som i nuvarande läge bör iakttagas, kan jag dock icke tillstyrka den föreslagna personalförstärkningen. Jag är icke heller beredd att tillstyrka, att den för innevarande år beviljade arvodesbefattningen såsom assistent å lappfogdekontoret i Jämtlands län skall ombildas till extra ordinarie tjänst och sålunda fast inordnas i organisationen. Däremot vill jag icke motsätta mig, att den nuvarande anordningen bibehålles även under nästa budgetår. Någon höjning av medelsanvisningen till ersättningar och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän samt till vikariatsersättningar m. m. anser jag mig icke böra tillstyrka.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit behöver förevarande anslag endast höjas med 4 000 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt med 39 900 kronor med

anledning av 1955 års lönerreglering eller sålunda med tillhoppa 43 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 119 000 (+ 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 40 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 179 000 (+ 3 100) kronor;
rörligt tillägg 74 500 (+ 40 200) kronor.

Anslaget upptages alltså med (119 000 + 40 000 + 179 000 + 74 500 =) 412 500 (+ 43 900) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl.,
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	119 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	179 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 500
	Summa kronor 412 500

b) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 412 500 kronor.

[220] 2. *Lappfogdarna m. fl.*: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	123 400	122 219
1955/56 (statsliggaren s. 903)	145 900	
1956/57 (förslag)	153 800	

Omkostnadsanslaget för lappfogdarna m. fl. upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 500 kronor, en för reseersättningar å 130 000 kronor samt en för expenser å 15 400 kronor.

I särskilda skrivelser den 12, den 29 och den 27 augusti 1955 har länsstyrelserna i *Jämtlands*, *Västerbottens* och *Norrbottnens län* beräknat medelsbehovet för ifrågakvarande ändamål under nästa budgetår till sammanlagt 163 900 kronor. Av detta belopp avses 850 kronor för sjukvård, 140 000 kronor för reseersättningar och 23 050 kronor för expenser. Av den för sistnämnda ändamål upptagna ökningen i förhållande till innevarande budgetår å 7 650 kronor avses 1 200 kronor för inköp av viss utrustning till lappfogdekontoren i *Jämtlands* och *Västerbottens län* samt 1 500 kronor för

inköp av möbler åt den under avlöningsanslaget föreslagna assistenten i sistnämnda län.

Departementschefen

Jag vill erinra om att posten till reseersättningar uppräknades med 20 000 kronor för innevarande budgetår, varvid jag förutsatte, att resorna skulle planeras på sådant sätt, att fråga om överskridande av posten icke skulle uppkomma. Vid sådant förhållande kan jag nu icke tillstyrka större ökning av posten än som betingas av de höjda biljettpriserna vid resor. Denna kostnadsökning torde kunna uppskattas till 2 000 kronor. Posten bör alltså uppföras med 132 000 kronor. Även delposten till övriga expenser höjdes för innevarande budgetår, så att den nu är bestämd till 15 400 kronor. Verkställda beräkningar synes emellertid visa, att det årliga medelsbehovet under denna delpost numera kan uppskattas till ett 5 900 kronor högre belopp. På grund härav torde det vara ofrånkomligt, att posten för nästkommande budgetår uppräknas med nämnda belopp till 21 300 kronor. Någon höjning av posten till sjukvård m. m. torde däremot icke böra ske.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ifrågavarande anslag höjas med $2\,000 + 5\,900 = 7\,900$ kronor till 153 800 kronor för budgetåret 1956/57. Jag förutsätter därvid, att vederbörande länsstyrelser skall planlägga förevarande verksamhet på ett sådant sätt, att utgifterna hålles inom den nu beräknade anslagsramen och fråga om överskridande alltså icke behöver uppkomma. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 153 800 kronor.

N. Diverse**[221] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 945 000	3 584 403
1955/56 (statsliggaren s. 904)	3 505 000	
1956/57 (förslag)	3 912 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 912 000 kronor.

[222] 2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	113 600	71 700
1955/56 (statsliggaren s. 904)	120 400	
1956/57 (förslag)	128 800	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som är gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 128 800 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 128 800 kronor.

[223] 3. Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	50 000	50 000
1955/56 (statsliggaren s. 904)	50 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Yrkanden. Svenska naturskyddsföreningen (skr. 26/8 1955) hemställer, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1956/57 skall anvisas genom anslag av statsmedel och ur jaktvårdsfonden tillhopa 157 000 kronor.

Vetenskapsakademien (skr. 31/8 1955) hemställer, att till akademiens naturskyddsverksamhet under budgetåret 1956/57 skall anvisas 14 000 kronor.

Motiv. 1. Till svenska naturskyddsföreningen har under budgetåret 1955/56 anvisats ett anslag av 40 000 kronor, varjämte föreningen ur jaktvårdsfonden erhållit dels 60 000 kronor för verksamheten under år 1955, dels 11 000 kronor för täckande av 1954 års förlust.

Föreningen framhåller bl. a., att den påtog sig det ansvarsfulla uppdraget att fungera såsom allmänt sakkunnigt naturskyddsorgan under antagandet, att det var statsmakternas avsikt att man tills vidare borde pröva sig fram för att finna den lämpligaste formen för det centrala organet på ett nytt arbetsområde. Om av detta försök skall kunna dragas slutsatser av värde, torde en förutsättning vara, att organet får möjlighet att verka under arbetsdugliga former. I anslutning härtill framhåller föreningen, att även om den lyckats fullgöra sina sakkunniguppgifter gentemot de centrala och regionala statliga myndigheterna, detta icke betyder att den kunnat lösa alla de statliga arbetsuppgifterna. Bland uppgifter, som icke kunnat fullgöras på önskvärdt sätt, nämner föreningen inventeringsarbetet samt vården av redan skyddade naturminnen ävensom det allmänna upplysnings- och propagandaarbetet.

Föreningen beräknar sina utgifter för nästa budgetår till 267 700 kronor, varav 134 700 kronor för den egentliga centrala organisationen, 69 000 kronor för publikationer, 17 000 kronor för bildnings- och upplysningsverksamhet, 29 000 kronor för den lokala organisationen samt 18 000 kronor för inventering av naturminnen samt utgifter för naturminnen och naturskyddsobjekt. Inkomsterna beräknar föreningen till 110 700 kronor, varav 70 000 kronor i medlemsavgifter. Med den sålunda angivna verksamheten skulle uppstå en brist för föreningen på 157 000 kronor. Föreningen framhåller slutligen svårigheterna att dokumentariskt visa, huru mycket av de särskilda utgiftsbeloppen som belöper på föreningens statliga och på dess enskilda verksamhet. Föreningen anser sig dock kunna påstå, att minst två tredjedelar av dess arbetskrafter och övriga resurser tages i anspråk för de statliga uppgifterna.

2. Vetenskapsakademien åberopar en skrivelse av dess naturskyddskommitté, i vilken skrivelse bl. a. framhålles, att det hittills utgående beloppet å 10 000 kronor är alltför knappt tillmätt för att kommittén skall kunna på tillfredsställande sätt fylla sin uppgift att tillvarataga de vetenskapliga intressena i samband med den utvidgade naturskyddsverksamhet, som den nya naturskyddslagen medfört. Bl. a. framhålles att det, sedan domänstyrelsen övertagit förvaltningen av nationalparkerna, icke finnes några medel utöver anslagsbeloppet till alla de olika slags utredningar, som är nödvändiga.

Departementschefen

icke heller i år är jag beredd att föreslå någon uppräknig av de här ifrågavarande bidragen till svenska naturskyddsföreningen och vetenskapsakademien. Förevarande anslag bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av (40 000 + 10 000 =) 50 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[224] 4. Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	50 000	50 000
1955/56 (statsliggaren s. 905).....	100 000	
1956/57 (förslag).....	100 000	

Från anslaget utgår ersättningar till sakägare, som lider skada till följd av fridlysning eller annan naturskyddsåtgärd (prop. 1952: 188 s. 90).

Svenska naturskyddsföreningen (skr. 26/8 1955) hemställer i likhet med föregående år, att anslaget skall höjas avsevärt samt att det skall kunna tagas i anspråk även för naturskyddsåtgärder på frivillighetens väg. Till stöd för förstnämnda förslag framhålles, att anslaget f. n. är så ringa, att myndigheterna icke synes ha räknat med det för åtgärder av större omfattning. Anslaget har därför ej anlitats mer än i något bagatellartat fall, förrän länsstyrelsen i Stockholms län begärde och erhöll 48 000 kronor av anslaget för budgetåret 1953/54 för att rädda ett naturskyddsobjekt undan hotande grustäkt samt länsstyrelsen i Södermanlands län erhöll hela anslaget, 50 000 kronor, för budgetåret 1954/55 för Sundbyholmsåsen. Skulle — vilket föreningen anser sig ha skäl att förmoda — flera länsstyrelser följa exemplet, så förslår den nuvarande medelsanvisningen för ändamålet givetvis icke långt. Enbart behovet av medel för att hindra skövlingen av grusåsarna är sålunda mycket betydande.

I fråga om utvidgningen av anslagets användningsområde anföres, att det är ett önskemål att tvångsmedel skall behöva anlitas i så ringa utsträckning som möjligt. Behovet av medel till ersättningar är emellertid icke sällan lika stort, när någon naturskyddsåtgärd vidtages på frivillighetens väg, exempelvis vid köp av ett område eller upprättande av servitutsavtal.

Departementschefen

Jag torde få erinra om att anslaget föregående år höjdes från 50 000 till 100 000 kronor samtidigt som det erhöll karaktär av reservationsanslag, varigenom det gjordes möjligt att disponera flera års anslag för viss naturskyddsåtgärd. Jag är därför icke beredd att nu föreslå någon ytterligare höj-

ning. Ej heller kan jag tillstyrka den ifrågasatta utvidgningen av anslaget användningsområde.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[225] 5. *Naturskydd: Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	30 000	—
1955/56 (statsliggaren s. 905)	30 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Från anslaget avses skola bestridas kostnader i samband med ett eventuellt fridlysningsförfarande till skydd för Smålands Tabergs naturvärden (prop. 1954: 139).

I propositionen 1954: 139 angående åtgärder till skydd för Smålands Tabergs naturvärden anförde jag bl. a., att förhandlingar på nytt borde upptagas med det gruvbolag, som bryter malm i berget, i syfte att avhjälpa eller mildra bristerna i det avtal angående begränsning av malmbrytningen, vilket nu föreligger. I andra hand borde ett fridlysningsförfarande inledas. Här emot hade riksdagen i huvudsak intet att erinra. Genom beslut den 30 juni 1954 har en särskild utredningsman förordnats att föra vidare förhandlingar med bolaget. Då dessa ännu icke avslutats och det därför icke är avgjort, huruvida ett fridlysningsförfarande eller liknande åtgärd behöver tillgripas, torde även för nästa år på riksstaten böra upptagas ett särskilt anslag för att medel skall vara tillgängliga för kostnader i samband med en eventuell åtgärd. Anslaget torde böra upptagas med oförändrat belopp. Det synes emellertid lämpligen böra uppföras såsom reservationsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[226] 6. *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.*

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 905)	693 000
1956/57 (förslag)	695 000

Av anslaget disponeras under innevarande budgetår

- 1) förslagsvis 21 000 kronor till bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt,
- 2) förslagsvis 6 000 kronor till bidrag till internationella frysinstitutet i Paris,
- 3) förslagsvis 650 000 kronor till kostnader för Sveriges medlemskap i FAO samt
- 4) högst 16 000 kronor till kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen.

1. Från denna post utbetalas som bidrag till internationella rådet för havsforskning Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hydrografisk-biologiska centralanstalten i Charlottenlund vid Köpenhamn, f. n. 20 000 danska kronor för år. Ur delposten bestrides även resekostnaderna för de svenska medlemmarna av nämnda råd jämte experter.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 19/8 1955) hemställer, att posten skall uppföras med oförändrat belopp av 21 000 kronor samt erhålla benämningen bidrag till det internationella rådet för havsforskning.

2. Ifrågavarande bidrag utgår f. n. med 3 200 franska guldfrancs.

Kommerskollegium (skr. 15/8 1955) hemställer, att posten skall upptagas med ett oförändrat belopp av 6 000 kronor.

3. *Den svenska FAO-kommittén* (skr. 30/11 1955) anför, att Sveriges bidrag till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) för kalenderåret 1957 beräknas komma att uppgå till något högre belopp än för år 1956. Slutlig beräkning av bidragets storlek föreligger emellertid ännu icke, varför samma belopp som för innevarande budgetår, 605 000 kronor, torde få upptagas för ändamålet. Till kommitténs omkostnader och för deltagande i olika av FAO anordnade sammanträden m. m. bör upptagas oförändrat belopp, 45 000 kronor. Posten föreslås alltså skola uppföras med $(605\ 000 + 45\ 000 =)$ 650 000 kronor.

4. Kostnaderna för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen utgöres dels av en årsavgift, uppgående till 1 000 pund sterling eller omkring 14 500 kronor, dels av utgifter för den svenska representationen i organisationens råd, beräknade till 1 500 kronor för år.

Departementschefen

Av de under förevarande anslag upptagna delposterna synes delposten till kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen med hänsyn till den beräknade medelsåtgången under nästa budgetår böra uppräknas med 2 000 kronor till 18 000 kronor. Övriga delposter bör upptagas med oförändrade belopp. Såsom fiskeristyrelsen föreslagit torde delposten till bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt böra benämnas bidrag till internationella rådet för havsforskning.

Liksom under innevarande budgetår bör förstnämnda delpost vara oobtecknad, medan de övriga bör vara av förslagsnatur.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits behöver anslaget för nästa budgetår uppföras med ett sammanlagt belopp av (693 000 + 2 000 =) 695 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 695 000 kronor.

[227] 7. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 000	2 804
1955/56 (statsliggaren s. 905)	5 000	
1956/57 (förslag)	5 000	

Anslaget torde jämväl för nästa budgetår böra upptagas med 5 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[228] 8. Kontroll å standardisering av mjölk

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	40 000	34 315
1955/56 (statsliggaren s. 905)	40 000	
1956/57 (förslag)	40 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 23/8 1955) räknar med att kontroll av fetthalten i standardiserad mjölk under budgetåret 1956/57 kommer att erfordras i samma utsträckning som hittills. I anledning härav föreslår styrelsen, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 40 000 kronor.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[229] 9. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 300 000	1 230 961
1955/56 (statsliggaren s. 906)	1 330 000	
1956/57 (förslag)	930 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser ett belopp av 830 000 kronor restitution av ordinarie skatt för bensin, som förbrukas vid yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångspunkt från en bensinmängd av omkring 2 600 000 liter och en skattesats av 32 öre för liter. Återstående del av anslaget, 500 000 kronor, har avsatts till den särskilda fond, som bildats genom återbäring av tilläggsskatt, som det yrkesmässiga fisket erlagt för bensin, förbrukad under tid, då sådan skatt uttogs (jfr prop. 1952: 25 och 89). Denna tilläggsskatt har uppskattats till sammanlagt 2 200 000 kronor. Härav har, inberäknat nyssnämnda belopp av 500 000 kronor, tillhopa 2 100 000 kronor tillförts fonden.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 19/8 1955) hemställer, att anslaget skall uppföras med (830 000 + 100 000 =) 930 000 kronor.

Föredraganden

Jag tillstyrker fiskeristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 930 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[230] 10. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	300 000	786 110
1955/56 (statsliggaren s. 906)	300 000	
1956/57 (förslag)	1 000 000	

Med hänsyn till den stora nettoutgiften å anslaget under budgetåret 1954/55 och då en ytterligare ökning av belastningen kan förutses synes en betydande uppräknig av anslaget böra ske. Ehuru några säkra utgångspunkter för beräkningen av det under nästa budgetår erforderliga medelsbeloppet icke kan erhållas, finner jag mig böra förorda, att anslaget skall uppräknas med ett belopp av 700 000 kronor till 1 000 000 kronor.

I detta sammanhang torde även få bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 april och 7 oktober 1955 dels bemyndigat fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök att i erforderlig omfattning meddela fiskeriintendenterna i Västerhavets distrikt och Övre norra distriktet partiell tjänstebefrielse intill den 1 maj 1956 från utredningar och yttranden i ärenden om ersättning för mistad fiskerätt m. m. samt att i anslutning därtill meddela andra lämpliga personer förordnande att bestrida nämnda göromål, dels ock förklarar att i samband härmed uppkommande kostnader ävensom ersättningar för de förordnades resor för utförande av ifrågavarande undersökningar må bestridas från förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[231] 11. Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	50 000	5 800
1955/56 (statsliggaren s. 906)	50 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor. Det synes emellertid lämpligen böra få karaktär av reservationsanslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[232] 12. Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 906)	25 000
1956/57 (förslag)	25 000

Under anslagsrubriken *Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden* anvisades för budgetåret 1954/55 ett förslagsanslag av 25 000 kronor. Nettoutgiften under samma budgetår uppgick till 20 408 kronor. Föregående års riksdag beslutade, att anslaget jämväl skulle få disponeras till ersättning åt vissa opponenter vid doktorsdisputationer, i samband varmed ändring av anslagets rubrik vidtogs. Någon ändring av anslagsbeloppet, 25 000 kronor, ansågs emellertid icke erforderlig i samband därmed. Anslaget synes jämväl för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[233] 13. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1954/55	300 000	521 286	15 692
1955/56 (statsliggaren s. 907)	400 000		
1956/57 (förslag)	500 000		

Det torde kunna förväntas, att utgifterna under nu löpande budgetår kommer att bli av större omfattning än föregående budgetår. Med hänsyn härtill och till att reservationen å anslaget vid ingången av budgetåret var endast omkring 15 000 kronor, synes det vara nödvändigt att förstärka anslaget med åtminstone 250 000 kronor. Till denna fråga återkommer jag emellertid i samband med andra anslagsäskanden å tilläggsstat för samma budgetår.

Vad härefter angår medelsbehovet för budgetåret 1956/57 kan nämnas, att under innevarande budgetår vissa kommittéer och utredningar redan slutfört sina uppdrag eller väntas komma att göra detta. Å andra sidan har nya kommittéer och utredningar tillkommit och längre fram under budgetåret torde ytterligare sådana behöva tillsättas. Vid sådant förhållande synes anslaget böra bestämmas till 500 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av
500 000 kronor.

[234] 14. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	100 000	103 224	9 530
1955/56 (statsliggaren s. 907)	100 000		
1956/57 (förslag)	100 000		

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[235] 15. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	30 000	19 601
1954/55	25 000	13 369
1955/56 (statsliggaren s. 907)	20 000	
1956/57 (förslag)	15 000	

Barntillägg av ifrågavarande slag torde ännu under några år komma att utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst under jordbruksdepartementet. Med hänsyn till den minskade belastningen torde medelsanvisning-

en å anslaget dock kunna nedsättas till 15 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Sammanfattning

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle för budgetåret 1956/57 under nionde huvudtiteln uppföras 418 413 000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1955/56 har under nionde huvudtiteln anvisats 404 962 600 kronor.

Förslagen innebär alltså en ökning med 13 450 400 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns olika avdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1955/56	Åskat 1956/57	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet	771 600	855 600	+ 84 000
B. Lantbruksstyrelsen m. m.	15 361 900	16 600 600	+ 1 238 700
C. Skogs- och lantbruksakademien m. m.	1 709 300	2 042 600	+ 333 300
D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärings m. m.	23 830 400	25 068 900	+ 1 238 500
E. Hästavel och boskapsskötsel m. m. ...	3 721 800	3 552 700	— 169 100
F. Veterinärväsendet m. m.	14 290 400	15 490 400	+ 1 200 000
G. Lanthushållning i allmänhet	255 588 800	257 313 200	+ 1 724 400
H. Jordbrukets rationalisering m. m. ...	19 860 100	22 193 600	+ 2 333 500
I. Fiskeriväsendet	2 062 100	2 311 100	+ 249 000
J. Skogsväsendet	29 363 700	31 404 900	+ 2 041 200
K. Lantmäteriväsendet	24 642 900	26 659 200	+ 2 016 300
L. Rikets allmänna kartverk	6 276 700	6 773 100	+ 496 400
M. Lappväsendet	514 500	566 300	+ 51 800
N. Diverse	6 968 400	7 580 800	+ 612 400
	404 962 600	418 413 000	+ 13 450 400

Av ökningen är cirka 11,9 miljoner kronor av automatisk karaktär. Förslagen under nionde huvudtiteln innefattar emellertid även ett flertal ökning av icke-automatisk karaktär. Av de mer väsentliga ökningarna av sistnämnda slag hänför sig liksom förra året den övervägande delen till skogsväsendet. Sålunda föreslås, att anslagen till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader, skogsförbättring, åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland samt vissa skogsbrukskurser skall höjas med respektive 500 000, 200 000, 100 000 och 400 000 kronor. Bland övriga större höjningar kan nämnas 200 000 kronor under anslaget till främjande av forskning på jordbrukets område, omkring 800 000 kronor till den lägre lantbruksundervisningen samt 100 000 kronor till ytterligare utbyggnad av fiskeristyrelsens tillsynsavdelning.

Till sist må framhållas, att även i år nya tjänster föreslagits skola inrättas blott i ett fåtal fall, där så av särskilda anledningar befunnits vara ofrånkomligt.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1956/57**A. Jordbruksdepartementet**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	794 000
2	Omkostnader	61 600
	Säger för jordbruksdepartementet	855 600

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
4	Avlöningar	2 415 500
11	Omkostnader	311 100
13	Kostnader för utbetalande av producentbidrag	72 000
	Lantbruksnämnderna:	
13	Avlöningar	10 320 900
23	Omkostnader	2 703 000
24	Utrustning	55 000
26	Ersättningar åt ordsombuden	275 000
26	Kostnader för planeringskommittéer	75 000
	Lantbruksattachéer:	
27	Avlöningar	316 100
28	Omkostnader	57 000
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	16 600 600

C. Skogs- och lantbruksakademien m. m.

	Skogs- och lantbruksakademien:	
29	Avlöningar	47 500
31	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	20 000
31	Bidrag till skogs- och lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.	60 100
33	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	750 000
	Statens växtskyddsanstalt:	
35	Avlöningar	913 000
42	Omkostnader	252 000
	Säger för skogs- och lantbruksakademien m. m.	2 042 600

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
50	Avlöningar	4 828 300
67	Omkostnader	646 600
71	Materiel m. m.	350 000

Sid.		Kronor
75	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	75 000
76	Stipendier	89 400
77	Underhåll av byggnader m. m.	85 000
77	Inredning och utrustning	240 000
80	Särskilda undersökningar	130 000
83	Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar	200 000
86	Bidrag till lokal försöksverksamhet	275 000
88	Fast försöksverksamhet	390 000
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
91	Avlöningar	1 429 900
99	Omkostnader	553 500
105	Materiel m. m.	34 000
106	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	14 000
107	Stipendier m. m.	15 800
107	Trädgårdsekonomisk byrå	13 200
108	Inredning och utrustning	36 000
110	Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält	39 000
111	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	95 900
112	Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa	228 200
	Lägre lantbruksundervisning m. m.:	
113	Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp	25 200
114	Lägre mejeriskolor	6 700
	Lantbruksskolan vid Ultuna:	
115	Avlöningar	105 200
116	Omkostnader	14 000
	Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
117	Avlöningar	7 114 200
120	Driftkostnader	2 001 500
121	Bidrag till arvoden åt skolläkare	10 000
122	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	325 500
125	Bidrag till särskilda utbildningskurser	123 800
128	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.	1 650 000
129	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter	2 500 000
131	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning...	115 000
132	Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.	1 274 000
133	Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling	15 000
134	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område	20 000
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.	25 068 900

E. Hästavel och boskapskötsel m. m.

	Statens hingstdepå och stuteri:	
135	Avlöningar	414 700
138	Omkostnader	172 000
140	Byggnadsarbeten	20 000
140	Hästavelns befrämjande	1 488 500

Sid.		Kronor
	Nötboskapsavelns befrämjande:	
145	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	356 000
147	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	510 500
151	Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.	191 000
153	Avsättning till statens hästavelsfond	400 000
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	3 552 700

F. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:	
155	Avlöningar	651 500
156	Omkostnader	82 400
	Veterinärhögskolan:	
157	Avlöningar	2 570 000
170	Omkostnader	282 000
171	Materiel m. m.	250 000
172	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	20 000
173	Stipendier	62 000
174	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	10 000
174	Inredning och utrustning.....	180 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
177	Avlöningar	178 000
180	Omkostnader	100
181	Inredning och utrustning.....	3 000
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
182	Avlöningar	2 035 500
197	Omkostnader	671 500
	Veterinärstaten:	
202	Avlöningar	5 002 000
206	Omkostnader	121 700
	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:	
210	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	5 600
211	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	925 000
212	Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar ..	240 000
214	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	535 000
215	Åtgärder mot hönstyfus	70 000
217	Statsbidrag vid försäkring	100
217	Övriga utgifter	500 000
220	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen ...	270 000
221	Täckande av vissa kostnader vid importkontroll av animala livsmedel	30 000
225	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.....	95 000
225	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård....	700 000
	Säger för veterinärväsendet m. m.	15 490 400

G. Lanthushållning i allmänhet

	Bidrag till hushållningssällskapen:	
227	Avlöningar.....	6 076 200
230	Omkostnader	4 460 000
232	Demonstrationsgårdsverksamhet	30 000
233	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m...	1 100 000

Sid.		Kronor
233	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80 000
234	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket.....	789 600
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
235	Avlöningar	1 772 200
240	Omkostnader	636 400
243	Befordrande av inhemsk fröodling	35 000
244	Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter	20 000
244	Bidrag till Sveriges utsädesförening	1 041 500
249	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.....	65 000
249	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	210 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
251	Avlöningar	338 200
253	Omkostnader	78 800
254	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.....	35 000
255	Bidrag till plantskolekontroll	15 000
256	Bekämpande av växtsjukdomar	250 000
256	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd	100 000
258	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
258	Bidrag till markkartering och grundkalkning	230 000
	Befrämjande av mejerihauteringen m. m.:	
259	Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg	14 700
	Statens jordbruksnämnd:	
260	Avlöningar	2 350 000
260	Omkostnader	695 000
261	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*170 000 000
262	Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk....	45 000 000
	Statlig lagerhållning:	
262	Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet Jordbrukets kreditkassor:	*14 600 000
263	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	6 000
264	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.....	18 000
	Statens maskin- och redskapsprovninganstalter:	
264	Avlöningar	325 900
269	Omkostnader	81 500
271	Utrustning för lantbruksavdelningen i Alnarp	50 000
272	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	325 000
273	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	4 000 000
274	Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten	24 000
275	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	225 000
276	Bidrag till viss lokal klubbverksamhet	100 000
276	Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område	85 000
277	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. ..	100
278	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond	1 660 000
	Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:	
279	Avlöningar	221 800
280	Omkostnader	74 500

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Jordbrukets upplysningsnämnd:	
281	Avlöningar	57 000
283	Omkostnader	36 700
	Säger för lanthushållning i allmänhet	257 313 200

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

286	Bidrag till jordbrukets rationalisering	14 000 000
300	Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering	300 000
300	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	200 000
306	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefon- der m. m.	210 000
307	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut	5 000
307	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa krono- lägenheter m. m.	3 300 000
315	Betesförsök i Norrland	18 500
	Grundförbättringar:	
316	Statens avdikningsanslag	4 000 000
318	Förrättningskostnader till vissa torrläggingsföretag	—
319	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrläggingsföretag.	—
320	Täckdikningsförsök m. m.	140 000
321	Arrendenämnder	20 000
322	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
	Säger för jordbrukets rationalisering m. m.	22 193 600

I. Fiskeriväsendet

	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
323	Avlöningar	1 201 300
330	Omkostnader	465 400
334	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet	100
	Fiskeriintendenten m. m.:	
335	Avlöningar	214 000
336	Omkostnader	30 000
336	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	53 000
338	Utbildning av fiskeritjänstemän	27 300
339	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	80 000
340	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiske- vatten m. m.	40 000
341	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island	50 000
354	Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskaps- försäkring	20 000
355	Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring	5 000
355	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	20 000
356	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
356	Understöd åt fiskare	—
357	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	15 000
358	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	85 000
361	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation	5 000
	Säger för fiskeriväsendet	2 311 100

J. Skogsväsendet

Sid.		Kronor
	Skogsstyrelsen:	
362	Avlöningar	611 900
365	Omkostnader	136 900
	Skogshögskolan:	
367	Avlöningar	952 500
374	Omkostnader	307 900
376	Materiel m. m.	53 000
377	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	25 000
377	Stipendier	48 800
378	Inredning och utrustning	35 000
	Statens skogsmästarskola:	
380	Avlöningar	96 100
382	Omkostnader	34 000
384	Stipendier	20 000
	Statens skogsforskningsinstitut:	
384	Avlöningar	1 468 000
391	Omkostnader	315 300
392	Utrustning m. m.	150 000
394	Särskilda undersökningar	281 500
397	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	413 000
397	Skogsproduktforskning	72 800
398	Byggnadsarbeten å vissa försöksparker	37 400
399	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.	512 600
402	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor ...	88 200
404	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för slutförande och avveckling av verksamheten vid provisoriska skogsskolekurser	19 800
404	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.	128 900
406	Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser	44 700
407	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	370 900
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
409	Avlöningar	10 228 400
413	Omkostnader	6 866 000
422	Statens skogsförbättringsanslag	2 300 000
425	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	2 500 000
426	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	1 600 000
428	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.	1 368 000
433	Förberedande skogskurser	47 500
433	Kostnader för virkesmätning	190 800
434	Belöningar för rovdjurs dödande	10 000
434	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	70 000
	Säger för skogsväsendet	31 404 900

K. Lantmäteriväsendet

Sid.		Kronor
	Lantmäteristyrelsen:	
435	Avlöningar	1 129 600
442	Omkostnader ..	133 200
444	Kartlagningsarbeten	105 500
	Lantmäteristaten:	
445	Avlöningar	19 867 000
462	Omkostnader	4 372 700
466	Utrustning	240 000
469	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.	125 400
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	
473	Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.	200 000
474	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	325 000
474	Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar	100 000
475	Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar	20 000
476	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	10 000
476	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15 000
477	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	2 000
477	Ströängars indragande till kronan	3 800
478	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	10 000
	Säger för lantmäteriväsendet	26 659 200

L. Rikets allmänna kartverk

	Rikets allmänna kartverk:	
480	Avlöningar	4 736 600
493	Omkostnader	587 200
495	Kartarbeten m. m.	1 287 000
497	Utrustning m. m.	156 300
499	Utbildningskurser för viss personal	6 000
	Säger för rikets allmänna kartverk	6 773 100

M. Lappväsendet

	Lappfogdarna m. fl.:	
500	Avlöningar	412 500
502	Omkostnader	153 800
	Säger för lappväsendet	566 300

N. Diverse

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
504	Byggnadsstyrelsens delfond	3 912 000
504	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	128 800
	Naturskydd:	
504	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.	50 000
506	Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder	100 000

Sid.		Kronor
507	Kostnader i samband med fridlysning av Smålands Taberg	30 000
507	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.....	695 000
509	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	5 000
509	Kontroll å standardisering av mjölk.....	40 000
509	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.....	930 000
510	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.....	1 000 000
511	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.....	50 000
511	Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.....	25 000
511	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
512	Extra utgifter	100 000
512	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	15 000
	Säger för diverse	7 580 800
	Summa	418 413 00

BILAGA 12 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1956

TIONDE HUVUDTITELN

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, och statsrådet Lindström redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1956/57 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, omfattande anslagen till handelsdepartementet, varvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—38 och 40—115 upptagna frågorna samt statsrådet Lindström den under punkt 39 upptagna frågan.

A. Handelsdepartementet

[1] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	710 500	699 981
1955/56 (statsliggaren s. 909)	702 100	
1956/57 (förslag).....	841 500	

De till handelsdepartementet hörande lagstiftningsärendena har under senare år varit förhållandevis talrika och arbetet med dem synnerligen omfattande. För handläggning av dessa ärenden har departementet hittills fått anlita domstolsjurister, vilka mer eller mindre tillfälligt knutits till departementet såsom sakkunniga med ersättning från kommittéanslaget. Denna

ordning är självfallet i längden inte tillfredsställande. Då vidare erfarenheterna under en lång följd av år otvetydigt visar, att departementet har behov av kvalificerad juridiskt skolad arbetskraft också för författningsarbeten och andra arbetsuppgifter av juridiskt-administrativ natur, vill jag föreslå att för departementet inrättas en befattning såsom byråchef i Cr 13 för lagärenden.

Handelsdepartementets personal i övrigt torde med hänsyn till den nuvarande arbetsbördan böra ökas med två amanuenser och ett kontorsbiträde. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 inrättas.

För nu angivna nya befattningar beräknar jag för nästa budgetår ett medelsbehov av 68 600 kronor. Löneklassuppflyttningar föranleder en anslagshöjning av 9 800 kronor. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas i anledning av höjningen av statstjänstemännens löner; härför avses ett belopp av 61 000 kronor. Anslaget bör sålunda höjas med (68 600 + 9 800 + 61 000 =) 139 400 kronor.

Anslaget beräknas på följande sätt:
 avlöning till departementschefen 37 700 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 333 700 (+ 26 700) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 300 600 (+ 36 000) kronor;
 rörligt tillägg 169 500 (+ 76 700) kronor.

Anslaget bestämmes sålunda till (37 700 + 333 700 + 300 600 + 169 500 =) 841 500 (+ 139 400) kronor.

I personalförteckningen för handelsdepartementet bör uppföras en tjänst som byråchef för lagärenden i Cr 13 och ytterligare tre tjänster som kontorsbiträde i Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	333 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	300 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	169 500

Summa kronor 841 500

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 841 500 kronor.

[2] 2. Handelsdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	73 900	67 391
1955/56 (statsliggaren s. 909)	72 000	
1956/57 (förslag)	77 000	

Den i omkostnadsstaten för handelsdepartementet upptagna delposten till övriga expenser torde böra höjas med 5 000 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (72 000 + 5 000 =) 77 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 kronor.

[3] 3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	28 000	27 571
1955/56 (statsliggaren s. 910)	28 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

På grund av den år 1955 företagna höjningen av statstjänstemännens löner har vissa från anslaget utgående arvoden uppräknats. I anledning härav ökar medelsbehovet med i runt tal 2 000 kronor för år. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (28 000 + 2 000 =) 30 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

B. Kommerskollegium m. m.

[4] 1. Kommerskollegium: Avlöningar. 2. Kommerskollegium: Omkostnader

Dessa anslag är för budgetåret 1955/56 uppförda med 2 231 900 respektive 419 800 kronor.

1954 års priskontrollutredning har den 3 december 1955 avgivit ett betänkande, benämnt Konkurrens och priser, rörande behovet av en fortsatt statlig priskontroll och grunderna för den prisreglerande verksamhet, som kan finnas erforderlig (SOU 1955: 45). I betänkandet föreslås bl. a. att en statens pris- och kartellbyrå skall inrättas. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling. Förslag i ämnet torde i särskild proposition komma att föreläggas årets riksdag. Ifrågavarande förslag kan väntas beröra kommerskollegium, näringsfrihetsrådet, ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor och statens priskontrollnämnd. Anslagen till dessa myndigheter torde därför få upptagas med beräknade belopp. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Kommerskollegium: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 969 000 kronor;

b) till *Kommerskollegium: Omkostnader* ett förslagsanslag av 591 600 kronor.

[5] 3. Bergsstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55.....	182 200	179 071
1955/56 (statsliggaren s. 912).....	186 100	
1956/57 (förslag).....	203 400	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 50 100 kronor.

	Ökning
1. Anvisande av medel till 1 vakant gruvingenjörstjänst.....	22 056
2. Uppflyttning av 4 bergmästare Ca 33—Ca 37.....	4 995
3. Uppflyttning av 3 gruvingenjörer Ca 29—Ca 31.....	4 815
4. Löneklassändringar.....	2 132
5. Rörligt tillägg.....	16 102
	<hr/>
	50 100

Motiv

1. Yrkandet har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (X ht 1955, s. 4). Kommerskollegium har erhållit bemyndigande att ledigförklara tjänsten, som är placerad i norra bergmästardistriktet. Avlöningsmedel har emellertid ännu inte anvisats för den.

2—3. Yrkanden om uppflyttning av bergmästare och gruvingenjörer har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (X ht 1955, s. 4). Befattningarna på bergsstaten har enligt kommerskollegium undervärderats vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Andra likvärdiga tjänster är placerade i högre lönegrad. Två av de tre gruvingenjörstjänsterna är vakanta till följd av brist på kompetenta sökande. Detta medför bl. a. att gruvorna inte kan inspekteras i tillräcklig omfattning. Befattningarna på bergsstaten bör genom löneförbättringar göras mer begärliga för dugliga tekniker.

Departementschefen

Då det alltjämt synes ovisst, om den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet kommer att kunna besättas, torde medel f. n. inte behöva beräknas för tjänsten.

Kollegiets förslag om uppflyttning av bergmästar- och gruvingenjörstjänsterna är jag inte beredd att tillstyrka. I detta sammanhang må erinras om den pågående utredningen rörande en friare lönesättning för högskoleutbildad teknikerpersonal inom vissa delar av det statliga verksamhetsområdet (civilingenjörsutredningen).

Anslaget bör höjas med 2 100 kronor för löneklassändringar. Ökningen av anslagsposten till rörligt tillägg i anledning av 1955 års allmänna lönehöjning för statstjänstemän beräknar jag till 15 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 154 300 (+ 2 100) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 9 200 (oförändrat) kronor;
rörligt tillägg 39 900 (+ 15 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (154 300 + 9 200 + 39 900 =) 203 400 (+ 17 300) kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	154 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ...	9 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 900

Summa kronor 203 400

b) till *Bergsstaten*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 203 400 kronor.

[6] 4. **Bergsstaten: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	35 000	31 765
1955/56 (statsliggaren s. 912)	39 500	
1956/57 (förslag)	38 000	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 1 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettout- gift 1954/55	Omkost- nadsstat 1955/56	Kollegiets förslag 1956/57
1. Reseersättningar	18 852	23 400	26 400 (+ 3 000)
2. Övriga expenser	10 638	13 900	12 400 (— 1 500)
			<u>(+ 1 500)</u>

M o t i v

1. Om den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet tillsättes, erfordras ytterligare 3 000 kronor.

2. Av de medel, som för budgetåret 1955/56 anvisades till övriga expenser, avsåg 4 000 kronor vissa engångsanskaffningar. Av detta belopp beräknades 2 500 kronor för kostnader i samband med flyttning av bergmästarämbetet i norra distriktet till nya lokaler. Flyttningen kan emellertid inte ske under innevarande budgetår, varför medel erfordras för detta ändamål under budgetåret 1956/57.

Departementschefen

Särskilda medel för reseersättningar för den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra distriktet bör tills vidare inte beräknas. Jag har ej något att erinra mot att medel till kostnader i samband med flyttning av bergmästarämbetet i nämnda distrikt, 2 500 kronor, anvisas för nästa budgetår. Med hänsyn till att vissa kostnader av engångskaraktär bortfaller, bör anslaget för nästa budgetår nedräknas med 1 500 kronor till (39 500 — 1 500 ==) 38 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57
anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

[7] 5. **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	112 400	112 718
1955/56 (statsliggaren s. 913)	120 900	
1956/57 (förslag)	153 200	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 41 700 kronor.

	Ökning
1. 1 byråingenjör Ce 25 på civila avdelningen.....	17 784
2. Uppflyttning av 1 avdelningschef på militära avdelningen Ce 29— Ca 31	825
3. Utbyte av 1 arvodesanställd assistent på militära avdelningen mot 1 byråingenjör Ce 25.....	8 604
4. Löneklassändringar	4 188
5. Rörligt tillägg.....	10 299
	41 700

M o t i v

1. Den tekniskt utbildade personalen på den civila avdelningen består f. n. av, förutom sprängämnesinspektören, en förste byråingenjör och en byråingenjör. Denna personal är för fåtalig för att arbetsuppgifterna skall kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Det egentliga inspektionsarbetet tager i ständigt ökande omfattning personalens tid i anspråk till förfång för det löpande arbetet med övriga ärenden. Särskilt till följd av att inträffade olycksfall inom inspektionens verksamhetsområde oftast påkallar omedelbar tjänsteresa, kan det inträffa att alla tekniska tjänstemän på avdelningen samtidigt är frånvarande från tjänstelokalen. Vidare har de svåra olyckshändelserna inom sprängämnesindustrien under senare år aktualiserat kravet på en intensifiering av inspektionens arbete med säkerhetsfrågor.

2. Befattningen som chef för den militära avdelningen var före 1952 års tjänsteförteckningsrevision placerad i lönegrad Ce 30. Avdelningschefens nuvarande löneställning motsvarar inte de arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsten. Något skäl för hans kvarblivande på icke-ordinarie stat kan enligt kollegium inte anses föreligga.

3. Yrkandet har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (se X ht 1955, s. 9). För nämnda budgetår har anvisats medel till arvode åt en pensionerad kaptan eller major, vilken skulle förordnas som heltids-tjänstgörande militärassistent. Någon kompetent sökande till befattningen har emellertid icke anmält sig. Vidare framhålles, att en byråingenjörstjänst med tekniskt utbildad innehavare bättre skulle fylla behovet av biträde åt avdelningschefen.

Y t t r a n d e n

Statens lönenämnd har ingen erinran mot lönegradsplaceringen av den föreslagna byråingenjörstjänsten på civila avdelningen. Däremot avstyrker nämnden, att chefen för militära avdelningen erhåller förbättrad löneställning samt att befattningen som militärassistent utbytes mot en byråingenjörsbefattning.

Beträffande sistnämnda befattning hänvisar *chefen för försvarsstaben* till sitt år 1954 avgivna yttrande i frågan. Däri framhölls angelägenheten av att en erfaren officer ständigt ingår i militära avdelningen som assistent åt avdelningschefen samt föreslogs, att en arvodesbefattning för en pensionerad officer i 30 löneklassen inrättades på avdelningen. Från försvarsstabens sida anses skäl icke föreligga att frågå detta ställningstagande.

Departementschefen

Inom sprängämnesindustrien har under senare år inträffat ett flertal allvarliga olyckor, som medfört förluster av människoliv och i några fall inneburet uppenbar katastrofrisk. Med hänsyn härtill måste det anses synnerligen angeläget att sprängämnesinspektionen kan ägna ökad uppmärksamhet åt en intensifierad säkerhetstjänst vid explosivämnesfabrikerna. För att så skall kunna ske synes en förstärkning av den tekniskt utbildade personalen på inspektionens civila avdelning vara erforderlig. Det av kommerskollegium framlagda förslaget i detta hänseende torde därför böra godtagas. Jag tillstyrker sålunda, att en ny tjänst som byråingenjör i lönegrad Ce 25 inrättas på den civila avdelningen.

Kommerskollegiets yrkande beträffande lönegradsuppflyttning och ordinarie sättnings av befattningen som chef för militära avdelningen finner jag ej skäl tillstyrka. Jag kan ej heller förorda, att arvodesbefattningen som militärassistent — vilken så sent som fr. o. m. innevarande budgetår erhållit sin nuvarande karaktär — ombildas till en extra ordinarie byråingenjörsbefattning.

Kostnadsökningen för löneklassändringar beräknar jag till 4 200 kronor. Posten till rörligt tillägg torde uppräknas med 13 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 70 400 (+ 1 900) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 53 900 (+ 16 600) kronor;
rörligt tillägg 28 900 (+ 13 800) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (70 400 + 53 900 + 28 900 =) 153 200 (+ 32 300) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	70 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	53 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 900

Summa kronor 153 200

b) till *Sprängämnesinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 153 200 kronor.

[8] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	18 100	18 013
1955/56 (statsliggaren s. 913)	24 100	
1956/57 (förslag)	28 100	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 4 000 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Kollegiets förslag 1956/57
1. Reseersättningar	11 060	16 000	19 000 (+ 3 000)
2. Expenser	6 579	7 600	8 600 (+ 1 000)
			(+ 4 000)

M o t i v

Vid bifall till förslaget att inrätta en byråingenjörstjänst på den civila avdelningen erfordras en uppräknig av anslaget till följd av ökade kostnader för rese- och traktamentsersättningar, löpande utgifter samt nyanskaffningar av inventarier.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot kommerskollegiets beräkning av det ökade medelsbehovet till följd av inrättandet av en ny byråingenjörsbefattning på inspektionens civila avdelning. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (24 100 + 4 000 =) 28 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 28 100 kronor.

[9] 7. Näringsfrihetsrådet: Avlöningar. 8. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader

Dessa anslag är för budgetåret 1955/56 uppförda med 72 000 respektive 8 200 kronor.

Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslagen till kommerskollegium (p. 4) hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Näringsfrihetsrådet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 118 300 kronor;

b) till *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 10 200 kronor.

[10] **9. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar. 10. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader**

Dessa anslag är för budgetåret 1955/56 uppförda med 114 600 respektive 13 200 kronor.

Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslagen till kommerskollegium (p. 4) hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* ett förslagsanslag av 305 500 kronor;

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader* ett förslagsanslag av 25 200 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.**[11] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	943 700	983 607
1955/56 (statsliggaren s. 919)	989 400	
1956/57 (förslag).....	1 069 000	

Y r k a n d e n

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 103 400 kronor.

	Ökning
1. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 förste instrumentmakare Ce 18 — ingenjör Ce 23	2 532
b) 1 förste laboratoriebiträde Ce 15—Ce 17	456
c) 1 laboratoriebiträde Ce 13 — förste laboratoriebiträde Ce 15 ..	408
d) 1 laboratoriebiträde Cg 13 — förste laboratoriebiträde Cg 15 ..	744
2. 1 förste laboratoriebiträde Ce 15	11 376
3. Arvodeshöjningar	6 122
4. Ytterligare medel för tillfälliga biträden	9 000
5. Löneklassändringar	576
6. Rörligt tillägg	72 186
	<hr/>
	103 400

Härjämte anmäler undersökningen att medel för avlöning av ett kontorsbiträde bör överföras från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till icke-ordinarieposten.

M o t i v

1 a) Tjänsten har utvecklats till att bli en självständig ingenjör- och konstruktörsbefattning vid undersökningens verkstad i Malåträsk.

1 b)—c) Innehavarna av tjänsterna, som är inrättade på kemiska laboratoriet, måste ha avsevärda fackkunskaper och kunna utnyttja utländsk litteratur i ämnet.

1 d) Tjänsten är inrättad vid geokemiska laboratoriet samt jämförbar med närmast föregående.

2. Från det särskilda anslaget till djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne avlönas en preparatris i Cg 15, som anställdes 1938. Undersökningen har behov av befattningen även sedan borrningarna slutförts. Befattningshavaren avses nämligen då skola svara för bearbetning av material från

skiffer- och uranundersökningar samt från hydrogeologiska undersökningar, m. m.

3. I anledning av de under år 1955 höjda lönerna bör årsarvodena uppräknas till biblioteksbiträdet med 302 kronor (till 3 326 kronor per år), till det kamerala biträdet med 1 920 kronor (från 340 till 500 kronor per månad) samt till museivakterna enligt nytt avtal med 400 kronor (till 4 500 kronor per år). Alltsedan 1945 har de vid kartbladsarbetena sommaranställda extra-geologerna erhållit — förutom traktamente och reseersättning m. m. — ett arvode om 3 kronor per dag under första arbetssommaren och därefter 7 kronor per dag. Dessa arvoden har nu måst höjas till 5 resp. 10 kronor per dag.

4. Ett sakregister bör utarbetas över undersökningens publikationer för tiden 1858—1957. Arbetet beräknas taga en tid av högst två år. Härjämte erfordras 5 000 kronor för ritningsarbeten för undersökningens museum.

Yttranden

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot att tjänsten som förste instrumentmakare i Ce 18 utbytes mot en ingenjörstjänst i Ce 23.

Riksräkenskapsverket har yttrat sig beträffande förslaget att höja arvodet till det kamerala biträdet. Ämbetsverket erinrar om att det vid höjningen av statstjänstemännens löner 1955 — liksom under åren 1951 och 1952 — förutsattes, att bisysslearvoden icke skulle höjas. Riksräkenskapsverket kan därför icke tillstyrka någon höjning av ifrågavarande arvode med belopp motsvarande penningvärdets förändring från år 1951. Verksamheten inom geologiska undersökningen har emellertid efter de år 1953 genomförda organisationsändringarna avsevärt utökats. De på det kamerala biträdet ankommande göromålen har härigenom blivit mer omfattande än tidigare. Med hänsyn härtill och till den från och med ingången av år 1955 vidtagna höjningen av statstjänstemännens löner finner riksräkenskapsverket skäligt, att det kamerala bitrådets arvode från och med den 1 januari 1955 uppräknas med omkring 10 procent och fastställs till 375 kronor för månad.

Departementschefen

I likhet med lönenämnden har jag intet att erinra mot geologiska undersökningens förslag att tjänsten som förste instrumentmakare — med hänsyn till arten av nu föreliggande arbetsuppgifter — utbytes mot en ingenjörstjänst i Ce 23. Härigenom ökar medelsbehovet med 2 600 kronor.

Frågan om lönesättningen för laboratoriebiträden är f. n. föremål för särskild utredning. I avvaktan härpå är jag icke beredd biträda undersökningens förslag om lönegradsuppflyttning för sådan personal.

År 1938 anställdes vid geologiska undersökningen en extra befattningshavare för laboratoriegöromål vid djupborrningsarbetena. Jag finner det befogat, att denna befattningshavare, som nu är placerad i Cg 15, erhåller extra ordinarie anställning vid geologiska undersökningen som förste laboratoriebiträde i Ce 15. Särskild medelsanvisning synes emellertid tills vidare icke erforderlig.

För höjning av arvodet åt biblioteksbiträdet enligt undersökningens förslag bör anvisas ytterligare 300 kronor. Nytt kollektivavtal för museivakterna medför ett ökat medelsbehov av 400 kronor. För arvoden till extrageologer beräknar jag ett med 3 500 kronor förhöjt belopp. Däremot kan jag icke tillstyrka att medel anvisas för höjning av arvodet till det kamerala biträdet. Ej heller kan jag biträda undersökningens yrkande om ökad medelsanvisning för tillfälliga biträden.

För löneklassändringar beräknar jag 600 kronor varjämte till rörligt tillägg bör anvisas ytterligare 72 200 kronor.

Anslaget bör i överensstämmelse härmed höjas med (2 600 + 300 + 400 + 3 500 + 600 + 72 200 =) 79 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 388 600 (—9 200) kronor;

avlöningar till extra personal 30 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 454 100 (+ 16 100) kronor;

rörligt tillägg 196 300 (+ 72 700) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (388 600 + 30 000 + 454 100 + 196 300 =) 1 069 000 (+ 79 600) kronor.

I enlighet med förslag av geologiska undersökningen bör i personalförteckningen för ämbetsverket en befattning som kontorsbiträde i Ca 8 utgå.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	388 600
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	454 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	196 300

Summa kronor 1 069 000

c) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 069 000 kronor.

[12] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	329 000	368 136
1955/56 (statsliggaren s. 920)	275 500	
1956/57 (förslag)	312 000	

Y r k a n d e n

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 66 000 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1954/55	Omkostnads- stat 1955/56	Undersökningens förslag 1956/57	
1. Övriga expenser	48 355	50 000	56 500	(+ 6 500)
2. Publikationstryck	119 000	145 000	202 000	(+ 57 000)
3. Övriga utgifter:				
Inköp och underhåll av materiel	25 715	14 500	17 000	(+ 2 500)
				(+ 66 000)

M o t i v

1. Den avtalsenliga höjningen av städerskelönerna innebär en årlig merkostnad av 2 040 kronor. På flera år har ingen storstädning och allmän fönsterputsning kunnat ske; härför erfordras 4 500 kronor.

2. Ökningen betingas av omfattningen av det kartmaterial, som färdigställt för tryckning.

3. Medel erfordras för underhåll och drift av den materiel, som nyanskaffats under de senare åren.

Departementschefen

Posten till övriga expenser torde bära uppräknas med 4 000 kronor för täckande av ökade kostnader för städning m. m.

För att undersökningens kartmaterial skall kunna tryckas så snabbt som möjligt anser jag mig för nästa budgetår bära förorda en höjning av posten till publikationstryck med 30 000 kronor.

Till inköp och underhåll av materiel bör i enlighet med undersökningens förslag anvisas ytterligare 2 500 kronor.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår anvisas med (275 500 + 4 000 + 30 000 + 2 500 =) 312 000 (+ 36 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 312 000 kronor.

[13] 3. Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten

För budgetåret 1954/55 var på undersökningens omkostnadsanslag uppförd en post till reseersättningar å förslagsvis 132 000 kronor. Nettoutgiften under posten utgjorde nämnda budgetår ca 149 800 kronor. Härav hänförde sig 34 600 kronor till reseersättningar i anledning av uppdrag, som undersökningen åtagit sig. Fr. o. m. innevarande budgetår skall samtliga omkostnader i anledning av uppdrag, däribland även reseersättningar, redo-

visas under en särskild post på omkostnadsanslaget. Kostnaderna för resor och fältarbeten, vilka icke föranleds av uppdrag, skall däremot bestridas från förevarande anslag, vilket för budgetåret 1955/56 är uppfört med 125 000 kronor (statsliggaren s. 920).

Y r k a n d e

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjs med 20 000 kronor.

M o t i v

Utgivningen av geologiska kartor bör om möjligt intensifieras. För kartläggningen erfordras numera jordborrningsarbeten i större utsträckning än tidigare; härigenom ökas kartornas användbarhet väsentligt. Höjningen av biljettpriserna under år 1955 medför en kostnadsstegring av 1 400 kronor. Vidare har daglönerna för hantlangare höjts. Av denna anledning ökar medelsbehovet med 3 600 kronor. Till undersökningens 100-årsjubileum 1958 skall utges vissa översiktskartor; resekostnaderna i anledning härav beräknas till 5 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa utgiftsökningarna anser jag mig icke kunna förorda annan höjning av förevarande anslag än vad som föranleds av de under år 1955 höjda biljettpriserna och hantlangarlönerna, sammanlagt 5 000 kronor.

Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med $(125\ 000 + 5\ 000 =)$ 130 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

[14] 4. Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 kronor (statsliggaren s. 920), vilket belopp avsetts för inredning av de nya kontors- och verkstadslokalerna i Malåträsk.

Under budgetåren 1954/55 och 1955/56 har å kapitalbudgeten till nybyggnad vid Frescati för Sveriges geologiska undersökning m. m. anvisats sammanlagt 2 010 000 kronor, varav 1 525 000 kronor avsetts för uppförande av en nybyggnad för geologiska undersökningens laboratorier, 85 000 kronor för modernisering av panncentralen vid naturhistoriska riksmuseet samt 400 000 kronor för viss fast inredning i anslutning till nybyggnaden i Frescati.

Y r k a n d e n

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 283 575 kronor.

1. Telefonväxel	49 220
2. Personsökare	9 300
3. Lös inredning i nybyggnaden i Frescati	197 465
4. Lös inredning i hittillsvarande lokaler i Frescati	27 590
	283 575

M o t i v

1. 1955 års riksdag bemyndigade undersökningen att beställa en ny telefonväxel. Några medel anvisades dock ej för ändamålet. Beträffande utformningen av den telefonväxel, för vilken medel nu äskas, har undersökningen samrått med televerket och riksmuseet.

2. För att begränsa driftkostnaderna för telefonerna bör en s. k. personsökare installeras.

3. Undersökningen har efter samråd med byggnadsstyrelsen upprättat en särskild förteckning över den lösa inredning — möbler, gardiner, belysningsarmatur, viss laboratorieutrustning och elektriska apparater m. m. — som erfordras för nybyggnaden. Förteckningen är fogad till petitaskrivelsen.

4. I samband med att undersökningens laboratorier överflyttas till nybyggnaden skall vissa av de nuvarande lokalerna ombyggas till bibliotek och läsrum; den lösa inredningen härför beräknas kosta 13 850 kronor. För nya montrar samt bättre belysning i undersökningens museum beräknas 6 700 kronor samt för ändrad belysning i övriga äldre lokaler, gardiner och reparation av möbler sammanlagt 7 040 kronor.

Y t t r a n d e n

Byggnadsstyrelsen har intet att erinra mot det begärda anslaget. Såvitt framgår av de uppgivna detaljkostnaderna har möbler enligt statens kontorsmöbelserie föreslagits där så är möjligt. Beträffande vissa poster i övrigt, såsom verktygssatser i kemiska laboriet samt maskinutrustning i mekaniska verkstaden, har styrelsen ej ansett sig kunna ingå på prövning av kostnaderna.

Statskontoret erinrar om att underhandsgranskning av inredningsplanen skett inom byggnadsstyrelsen, därvid anledning till anmärkningar mot planen icke förekommit. Statskontoret har för sin del icke något att invända mot att medel till kostnaderna för lös inredning beräknas med äskade belopp.

Departementschefen

För en ny telefonväxel beräknar jag i överensstämmelse med geologiska undersökningens förslag 49 200 kronor. Jag kan icke tillstyrka, att särskilda medel anvisas för installation av en s. k. personsökare.

Inredningen av geologiska undersökningens lokaler kan enligt min mening ske för något lägre kostnad än ämbetsverken beräknat. Medelsanvisningen för all erforderlig anskaffning av inventarier m. m. torde böra begränsas till 190 000 kronor.

Anslaget bör således uppföras med ett belopp av (49 200 + 190 000 =) 239 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett
ett reservationsanslag av 239 200 kronor.

[15] 5. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	150 000	147 011
1955/56 (statsliggaren s. 921).....	200 000	
1956/57 (förslag).....	180 000	

Y r k a n d e n

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att å anslaget för nästa budgetår anvisas 312 455 kronor, vilket innebär en höjning med 112 455 kronor.

	Medelsbehov	
<i>Malmletningsverksamheten</i>		
1. Instrument för tyngdkraftmätning	50 000	
2. Magnetiska fältinstrument.....	23 000	
3. Mindre bandtraktor	25 000	
4. Förläggingsbaracker.....	20 000	
5. Förstärkning av en snötraktor	8 000	126 000
<i>Instrumentutrustning i ny laboratoriebyggnad</i>		
6. Kemiska laboratoriet.....	69 800	
7. Geokemiska laboratoriet	63 600	
8. Jordartslaboratoriet	38 950	
9. Geofysiska laboratoriet	14 105	186 455
		<hr/> 312 455

M o t i v

1. Vid malmletning ger magnetiska och elektriska mätningar i allmänhet ett mycket stort antal indikationer. Av dessa härrör dock genomsnittligt sett endast någon procent från malmer. Återstoden är mestadels orsakad av grafitförande skiffrar. Genom tyngdkraftmätningar får man upplysning om den magnetiskt eller elektriskt indikerade kroppens vikt i förhållande

till omgivande bergarter, vilket är av stort värde för bedömning av indikationens malmvärde. Härigenom kan de undersökningar, som sker genom borrhning, begränsas.

2. Instrumentbeståndet för magnetiska mätningar måste kompletteras bl. a. med en precisionsmagnetometer för hela det område, som erfordras vid undersökningar över järnmalmer, samt med en s. k. borrhålsmagnetometer för noggranna mätningar i borrhål.

3. Undersökningen har en större traktor, som användes för längre och tyngre transporter främst i Västerbottens och Jämtlands fjällområden. En mindre bandtraktor erfordras för flyttning av borrhålsmaskiner och borrhålskyl vid arbetena i Norrbotten.

4. Barackerna behövs för förläggning av borrhålspersonalen vid arbeten inom glest bebyggda trakter i Norrbotten.

5. Undersökningens snötraktor — en s. k. vessla — måste förlängas och förstärkas.

6—9. En modernisering av instrumentutrustningen har sedan lång tid varit i hög grad önskvärd men hindrats av brist på utrymme. När undersökningens laboratorier flyttas in i den nybyggnad vid Frescati, som nämns under närmast föregående anslag, bör moderniseringen komma till stånd. För närmare kännedom om ämbetsverkets förslag härutinnan torde få hänvisas till handlingarna i ärendet; det kan emellertid framhållas, att åtskilliga nya instrument kommer att medföra betydande arbetskraftsbesparing.

Y t t r a n d e

Ingenjörsvetenskapsakademien framhåller, att geologiska undersökningen har för vårt lands näringsliv betydelsefulla uppgifter. Dess verksamhet omfattar numera icke endast undersökning och kartering av landets fasta berggrund och lösa jordlager utan även speciella undersökningar rörande malmer och malmfält, agrigeologiska och hydrogeologiska undersökningar, geotekniska jordundersökningar av torvmossar, tjälproblem m. m. För att verket skall kunna lösa sina uppgifter fordras tidsenliga instrument och andra hjälpmedel för forskning och fältarbeten. Undersökningens medelsäskande under förevarande anslag synes välmotiverat; den föreslagna utrustningen kommer att ge tidsbesparingar såväl i fältarbetet som i laboratorieverksamheten. Akademien tillstyrker därför att det begärda anslaget beviljas.

Departementschefen

Det är enligt min mening angeläget, att geologiska undersökningens utrustning moderniseras och kompletteras, så att undersökningens arbete — vilket såsom ingenjörsvetenskapsakademien framhållit omspanner flera viktiga områden och har stor betydelse för landet — kan ge största möjliga effekt. Jag kan emellertid icke tillstyrka, att hela det av undersökningen äskade beloppet anvisas på en gång, utan förordar, att för nästa budgetår till utrustning anvisas 180 000 kronor. Det torde få ankomma på undersök-

ningen att besluta på vad sätt anslaget skall disponeras för att de mest angelägna ändamålen skall bli tillgodosedda.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

[16] 6. Sveriges geologiska undersökning: Malmletning

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	741 000	746 872
1955/56 (statsliggaren s. 921)	771 000	
1956/57 (förslag)	853 000	

Y r k a n d e n

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 och 18/10 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 108 150 kronor enligt följande sammanställning.

	Beräknat för 1955/56	Undersökningens förslag för 1956/57	
1. Geologiska arbeten	169 000	194 000	(+ 25 000)
2. Geofysiska arbeten	189 000	212 000	(+ 23 000)
3. Diamantbörningar	386 000	420 000	(+ 34 000)
4. Grävning och sprängning	17 000	20 000	(+ 3 000)
5. Specialanalyser, expenser	10 000	15 000	(+ 5 000)
6. Asfaltering av gårdsplan vid verkstads- byggnaden	—	17 000	(+ 17 000)
7. Inköp av ytterligare tomtmark	—	1 150	(+ 1 150)
	771 000	879 150	(+ 108 150)

M o t i v

Beträffande malmletningsverksamheten under *fältsäsongen 1955* kan sammanfattningsvis nämnas följande.

Inom *Norrbottnens län* har de geologiska karteringsarbetena för länskartan fortsatts såväl i fjällkedjan som i urbergsområdet. De speciella malmletningsarbetena har varit koncentrerade till Kirunaområdet. Bl. a. har det under 1954 inmutade området söder om Jukkasjärvi granskats närmare. Goda blockfynd har gjorts inom området mellan Kiruna och Vittangi. Huvudsakligen rör det sig om kopparförande mineraliseringar, men även molybden har påträffats. Tre områden har belagts med inmutningar. Vid Pantavaara norr om Jukkasjärvi har tre borrhål färdigställt.

I *fjälltrakterna* inom södra delen av *Västerbottens län* och norra delen av *Jämtlands län* har omfattande geologiska undersökningar, geofysiska mätningar och diamantbörningar utförts. Flera nya ansamlingar av goda malm-

block har påträffats i närheten av elektriska indikationer. Geofysiska undersökningar med elektriska metoder har utförts både under vårvintern och under sommarsäsongen. Diamantborrningarna har varit koncentrerade till Stekenjokks statsgruvefält, där den under föregående sommar påbörjade uppborrningen av Stekenjokks-fyndigheten fortsatts. Fram till den 1 oktober har 24 borrhål med en sammanlagd längd av ca 2 600 meter medhunnits. Genom de hittills gjorda borrningarna har påvisats en malmkvantitet av minst 1,5 milj. ton.

Flera goda malmuppslag har framkommit vid de geologiska och geofysiska undersökningarna söder om Stekenjokks statsgruvefält. Det har likväl ansetts riktigtast att koncentrera de inledande borrningarna till Stekenjokkmalmen för att få bekräftelse på att det inom det malmmineraliserade området förekommer brytvärda, ekonomiska malmkoncentrationer och få ett exempel på sättet för malmkropparnas uppträdande, innan ett borrhåll lägges upp för ett större område. Uppborrningen av Stekenjokkmalmen har emellertid nu framskridit så långt och givit så goda resultat, att det blivit aktuellt att överflytta en del av borrningarna till andra objekt samt att planera för prospekteringsborrning inom ett område mellan Stekenjokks statsgruvefält och Stora Blåsjön, vilket till största delen är geologiskt och geofysiskt förberett för borrning.

Inom *Skelleftefältet* har malmletningsarbeten pågått inom Adakområdet, vid Södra Hornträskstranden, inom Maurlidenområdet och inom ett område öster om Stora Skeppträsket.

Inom Adakområdet har diamantborrningar utförts invid Lindsköldsgruvan och på Brännmyran. Undersökningarna av malmfynden på dessa platser har en särskild aktualitet genom det trängande behovet att utöka malmbasen för den vid Lindskölds- och Adakgruvorna pågående malmbrytningen. Nu kända malmtillgångar inom dessa gruvor beräknas nämligen vara utbrutna vid utgången av år 1960.

Vid Södra Hornträskstranden har borrats 14 nya hål. De ekonomiskt betydelsefulla metallerna är här koppar och zink. Malmkropparna har en så växlande uthållighet och uppvisar så talrika lokala variationer, att de föreliggande borresultaten icke ger något säkert underlag för en uppskattning av förekommande malmkvantiteter och dessas medelhalter.

I Maurlidenområdet har de under föregående budgetår upptagna undersökningarna fortsatts och resultatet i upptäckten av en lovande sulfidmalmsfyndighet i områdets centrala del. Malmförekomsten har hittills undersökts med 18 borrhål, men dessa är otillräckliga för bedömning av malmkvantiteter och medelhalt av metaller.

De huvudsakliga arbetsuppgifterna under *nästa budgetår* är följande.

I *Norrbottnens län* fortsättes den allmänna berggrundsinventeringen i fjälltrakterna och utföres revideringsarbeten inom urbergsområdet. De speciella malmletningsarbetena koncentreras till Kirunaområdet och inriktas i första hand på undersökning av de malmuppslag, som finns i trakten av Jukkasjärvi och Pantavaara.

I Västerbottens län och norra Jämtlands fjälltrakter fortsättes uppbörningen av Stekenjokk-malmen och påbörjas borrhningar på malmindikationer inom området närmast söder om Stekenjokks statsgruvefält. Med hänsyn till det stora antalet borrobjekt inom undersökningsområdet bör borrhningsarbetena forceras. De geologiska och geofysiska arbetena bör inriktas dels på detaljundersökningar, som aktualiseras i samband med pågående borrhningar, dels på översiktsskarteringar inom mineraliserade områden, där någon egentlig malmletning ännu icke utförts.

I Skelleftefältet kommer borrhningarna inom Adakområdet att fortsättas vid Lindsköldsgruvan och om möjligt intensifieras. Det kan även bli aktuellt att utföra några kompletterande borrhål inom östra delen av Brännmyran i samband med planeringen av eventuella gruvundersökningar under jord.

Då endast en borrhmaskin kan disponeras för undersökningarna inom den övriga delen av Skelleftefältet, bör borrhningarna utanför Adakområdet koncentreras till Maurlidenområdet. Redan uppbörningen av den nyupptäckta malmfyndigheten inom detta område kommer sannolikt att fullt sysselsätta denna borrhmaskin under nästkommande budgetår.

De geologiska och geofysiska arbetena bör förutom undersökningar i Maurlidenområdet omfatta revideringsarbeten inom områden, där endast äldre undersökningsresultat föreligger. Vidare bör undersökningarna inom området öster om Stora Skeppsträsket fullföljas.

Till stöd för medelsberäkningarna i den tidigare återgivna sammanställningen anföres i huvudsak följande.

1. För innevarande budgetår beräknade undersökningen en ökning för geologiska arbeten med 28 000 kronor bl. a. för avlöning och resor för en extrageolog. Enär den totala beräknade anslagsökningen till malmletningsarbetena ej beviljades, har emellertid för geologiska arbeten endast kunnat disponeras 15 000 kronor av anslagsökningen. Dessa medel har främst använts för att forcera blockletningsarbetena samt för att täcka de stegrade kostnaderna för fältarbetena. För att ej balansen i hela malmletningsarbetet skall äventyras, kräves för utförande av löpande arbeten — framför allt för planeringen av borrhningarna, detaljkarteringar, genomgång av borrhkärnor och uttagning av analysprover — en kvalificerad geolog, avlönad från malmletningsanslaget.

2. På grund av nya löneavtal med den geofysiska fältpersonalen beräknas de årliga lönekostnaderna stiga med 6 300 kronor. Höjda biljettpriser o. d. medför en merkostnad av 700 kronor.

Under vårvintern 1955 gjordes mätningar med självregistrerande elektrisk apparatur, som transporterades på en s. k. vessla. Genom ökad användning av denna nya mätmetodik kan de geofysiska undersökningarna inom kalffjällsområdena i hög grad effektiviseras. Härför begäres ytterligare 16 000 kronor.

3. Det nya avtalet med borrhpersonalen medför en årlig ökning av löne-

kostnaderna med 8 000 kronor. Den höjda bensinskatten ökar bränslekostnaderna för borrhmaskinerna med 2 000 kronor.

Sedan den nya kontorsbyggnaden och det nya borrhkärnarkivet i Malåträsk nu färdigställt, beräknas driftkostnaderna för gruvkontoret öka med 24 000 kronor, varav för uppvärmning och städning 5 000 kronor, för lön till ett skrivbiträde 7 000 kronor, för fortlöpande inredning av borrhkärnarkivet 10 000 kronor (motsvarande 1 krona per meter borrhkärna) samt för ökade resor för gruvingenjören och gruvfogden i anledning av den utvidgade malmletningen 2 000 kronor.

4 och 5. De ökade nyfynden av malmanledningar samt det utvidgade borrhningsprogrammet föranleder ökat medelsbehov.

6. Genom en asfaltering av gårdsplanen vid verkstaden i Malåträsk undviks den under sommaren starka dammbildningen, som är höggradigt besvärande bl. a. vid framställningen av elektroniska instrument, ävensom nedsmutsning av lokalerna vid snösmältning och kraftigare nederbörd.

7. Ett markområde av 1 440 m² erfordras för att ordna bilväg till huvudingången på verkstadsbyggnaden samt för att få plats för ett framtida garage för bilar och traktorer.

Departementschefen

Geologiska undersökningens malmletningsarbeten är ett betydelsefullt led i strävandena att tillvarata vårt lands naturtillgångar. Man har anledning räkna med att vissa fyndigheter, som geologiska undersökningen uppdagat, kommer att ge upphov till lönsam gruvdrift. Det är därför angeläget, att en noggrann bearbetning av fyndigheterna sker och att malmletningsarbetena effektivt fortsättes. Jag har med hänsyn härtill ansett mig böra biträda undersökningens förslag om ökade medel för geologiska och geofysiska arbeten samt diamanborrningar med sammanlagt (25 000 + 23 000 + 34 000 =) 82 000 kronor. Undersökningens övriga förslag om ökad medelsanvisning kan jag däremot i nuvarande läge icke tillstyrka.

Anslaget bör således uppföras med (771 000 + 82 000 =) 853 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 853 000 kronor.

[17] 7. Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	60 000	40 200
1955/56 (statsliggaren s. 921)	60 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Reservationen å anslaget den 1 juli 1955 utgjorde cirka 20 400 kronor.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Departementschefen

Inventeringen av torvmossor torde tills vidare få fortsätta i samma omfattning som hittills. Med hänsyn till reservationen å anslaget synes medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[18] 8. Vissa kostnader för statens gruvegendom

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	30 000	27 502
1955/56 (statsliggaren s. 921)	30 000	
1956/57 (förslag)	30 000	

Från anslaget bestrids för närvarande kostnader för den s. k. gruvvarrendenämnden, för förvaltningen av Ruotivare gruvaktiebolag samt för den gruvegendom, som står under kommerskollegiets förvaltning, däribland kostnader för kontroll av legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 32 250 kronor.

Departementschefen

Anslaget torde med hänsyn till belastningen kunna för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[19] 9. Statens provningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 624 100	1 642 616
1955/56 (statsliggaren s. 921)	1 659 700	
1956/57 (förslag)	1 836 600	

Inkomsterna vid statens provningsanstalt uppgick under budgetåret 1954/55 till 1 941 670 kronor. I riksstaten för innevarande budgetår har de upptagits till 2 100 000 kronor. För nästa budgetår beräknas de av anstalten till 2 200 000 kronor.

Y r k a n d e n

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 207 800 kronor.

	Ökning
1. 1 förste avdelningsingenjör Ce 29	21 756
2. Uppflyttning i lönegrad m. m.	
a) 1 avdelningsingenjör Cg 27 — förste avdelningsingenjör Ce 29	2 016
b) 3 ingenjörer Ce 23 — avdelningsingenjörer Ce 25	5 535
c) 1 biblioteksassistent Ca 15 — förste biblioteksassistent Ca 19	1 050
d) 2 laboratoriebiträden Ca 13 — förste laboratoriebiträden Ca 15	870
e) 1 provberedare Ce 13 — tekniker Ce 15	855
f) 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	870
3. Arvoden vid två nya filialer	40 000
4. Löneklassändringar	7 758
5. Rörligt tillägg	127 090
	207 800

M o t i v

1. Samma förslag framfördes i föregående års petita (X ht 1955 s. 34).

2 a) Tjänsten är inrättad på elektriskt-fysikaliska avdelningen, vars verksamhet beräknas få en betydligt större omfattning, när avdelningen under innevarande budgetår överflyttas till en nyuppförd byggnad.

2 b) Provningsanstalten har ett antal ingenjörer med lägre teknisk utbildning i 23 lönegraden. Dessa befattningshavare är av mycket stor betydelse för provningsanstalten, eftersom de har lång praktik och behärskar viktiga områden inom anstaltens verksamhet. Med hänsyn härtill föreslås en lönegradsförbättring för denna kategori.

2 c—d) Förslagen betingas av de kvalificerade arbetsuppgifterna.

2 e) Liknande förslag framfördes i föregående års petita (X ht s. 34).

2 f) Befattningshavaren handhar bl. a. avlöningsuträkningar.

3. Verksamheten vid provningsanstaltens filial i anslutning till högre tekniska läroverket i Härnösand (jfr X ht 1953 s. 26) har givit överskott och lämnat gynnsamma erfarenheter. Provningsanstalten avser därför att upptaga förhandlingar om inrättande av ytterligare två filialer.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot att en tjänst som avdelningsingenjör i Cg 27 på elektriskt-fysikaliska avdelningen utbytes mot en tjänst som förste avdelningsingenjör i Ce 29. Däremot har lönenämnden icke funnit skäl tillstyrka förslagen om uppflyttning i lönegrad av tre ingenjörs-tjänster i Ce 23, biblioteksassistenttjänsten eller tjänsten som kanslibitråde på kontorsavdelningen.

Departementschefen

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen bör en extra tjänst som avdelningsingenjör i Cg 27 utbytas mot en extra ordinarie tjänst som förste avdelningsingenjör i Ce 29. Härigenom ökar medelsbehovet med 2 000 kronor.

Erfarenheterna av provningsanstaltens filial i Härnösand har varit goda. En viss utbyggnad av filialverksamheten synes därför väl befogad. Under erinran om att kostnaderna för filialerna beräknas skola helt täckas genom inkomster av uppdrag, tillstyrker jag att för arvoden vid två nya filialer beräknas ytterligare 40 000 kronor.

För löneklassändringar och rörligt tillägg beräknar jag i enlighet med styrelsens förslag 7 800 resp. 127 100 kronor.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit beträffande inrättande av en ny tjänst samt lönegradsuppflyttningar kan jag icke biträda.

För nästa budgetår torde anslaget i överensstämmelse med vad jag här anfört böra uppräknas med (2 000 + 40 000 + 7 800 + 127 100 =) 176 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 414 800 (+ 2 500) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 200 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till tillfälliga biträden 351 500 (+ 24 100) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 739 900 (+ 21 300) kronor;
 rörligt tillägg 329 200 (+ 129 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (414 800 + 1 200 + 351 500 + 739 900 + 329 200 =) 1 836 600 (+ 176 900) kronor.

I personalförteckningen för provningsanstalten bör uppföras ytterligare en tjänst som förste avdelningsingenjör i lönegrad Ce 29.

Under återopande av vad jag förut anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt vidtaga den ändring, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	414 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	351 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	739 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	329 200

Summa kronor 1 836 600

c) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 836 600 kronor.

[20] 10. Statens provningsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	284 200	343 690
1955/56 (statsliggaren s. 922)	310 200	
1956/57 (förslag)	360 200	

Y r k a n d e n

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjs med 45 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Styrelsens förslag 1956/57
1. Bränsle, gas, elektrisk ström samt vatten.....	68 377	52 000	70 000 (+ 18 000)
2. Övriga expenser	55 500	60 500	67 500 (+ 7 000)
3. Publikationstryck	3 500	3 000	4 000 (+ 1 000)
4. Förbrukningsartiklar m. m. ...	133 065	110 000	125 000 (+ 15 000)
5. Överdragskläder samt tvätt därav.....	5 210	3 500	4 500 (+ 1 000)
6. Frakt och spedition av prov- föremål	28 222	30 000	33 000 (+ 3 000)
			(+ 45 000)

M o t i v

1. Ökningen sammanhänger med att en nybyggnad för elektriskt-fysikaliska avdelningen kommer att tagas i bruk 1956.

2. Städningkostnaderna ökar i anledning av nytt avtal med städningpersonalen samt tillkomsten av förutnämnda nybyggnad och, enligt yrkande under nästföregående anslag, två nya filialer.

3. Vissa nya publikationer, speciellt inom det byggnadstekniska området, planeras. En väsentlig del av utgifterna väntas bli täckt genom inkomster vid publikationernas försäljning.

4 och 5. Posterna föreslås höjda med hänsyn till belastningen.

6. Posten behöver ökas, om två nya filialer inrättas.

Departementschefen

Styrelsens anslagsberäkning föranleder ej annan erinran från min sida än att posten till bränsle, gas, elektrisk ström samt vatten med hänsyn till belastningen torde böra uppräknas med 5 000 kronor utöver det av styrelsen föreslagna beloppet.

Anslaget bör sålunda uppföras med (310 200 + 45 000 + 5 000 =) 360 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budget-
året 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 360 200 kronor.

[21] 11. Statens provningsanstalt: Utrustning

	Anslag
1954/55	100 000
1955/56 (statsliggaren s. 923)	200 000
1956/57 (förslag).....	150 000

Y r k a n d e

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 24/8 1955) hemställer att anslaget uppräknas med 247 000 kronor till 447 000 kronor.

M o t i v

I petita för budgetåret 1954/55 föreslog styrelsen ett anslag av 687 100 kronor för komplettering och modernisering av provningsanstaltens utrustning enligt en särskild förteckning. För att anskaffa återstående utrustning enligt denna förteckning erfordras 417 000 kronor. Härtill kommer 30 000 kronor för reparationer, smärre kompletteringar etc. Det totala medelsbehovet uppgår sålunda till 447 000 kronor.

Departementschefen

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 200 000 kronor har 125 000 kronor avsetts för slutlig betalning av en ny högspänningsanläggning. Genom denna anläggning har en betydelsefull modernisering och förbättring av provningsanstaltens utrustning uppnåtts.

Förnyelsen av provningsanstaltens alltjämt i vissa hänseenden otidsenliga utrustning bör fortsätta. Jag kan dock icke tillstyrka att för detta ändamål under nästa budgetår anvisas mer än 150 000 kronor.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens provningsanstalt: Utrustning för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[22] 12. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 757 100	3 095 036
1955/56 (statsliggaren s. 923)	3 091 400	
1956/57 (förslag)	3 570 000	

Y r k a n d e n

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 578 600 kronor.

Ökning

1. Överförande till extra ordinarie anställning i oförändrad lönegrad av:
 - a) 1 förste avdelningsingenjör Cg 31
 - b) 1 avdelningsingenjör Cg 25

—

—

	ökning
c) 1 försöksledare Cg 25	—
d) 1 ingenjör Cg 21	—
e) 1 assistent Cg 19	—
f) 2 ritare Cg 19	—
g) 1 förrådsförvaltare Cg 17	—
h) 2 ingenjörbiträden Cg 17	—
i) 1 förste laboratoriebiträde Cg 15	—
j) 3 kanslibiträden Cg 11	—
k) 1 expeditionsvakt Cg 10	—
2. 1 förste byråsekreterare Ce 27—Ce 29	2 000
3. Extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden	400 000
4. Löneklassändringar m. m.	31 500
5. Rörligt tillägg	145 100
	578 600

Motiv

Inkomsterna av försöksanstaltens beställningsverksamhet under innevarande budgetår beräknades i petita för samma budgetår till 3 050 000 kronor. Denna beräkning godtogs, då anstaltens utgiftsram för budgetåret 1955/56 fastställdes föregående år. Nettoutgiften, d. v. s. summan av försöksanstaltens utgifter å avlönings- och omkostnadsanslagen minskad med anstaltens inkomster, för försöksanstaltens egen forskningsverksamhet uppräknades för budgetåret 1955/56 med 100 000 kronor till 1 100 000 kronor.

Under nästa budgetår beräknas inkomsterna av beställningsverksamheten öka till 3 600 000 kronor. Vad beträffar nettoutgiften framhåller styrelsen, att en inriktning av verksamheten i alltför dominerande grad mot strängt mål-bunden forskning och provning ofrånkomligt leder till stagnation i fråga om vetenskapliga framsteg. Forskning av mera allmän karaktär inom det flygtekniska området är en nödvändig förutsättning ej blott för att uppnå mera väsentliga och långsiktande framsteg utan även för att kunna effektivt utföra de alltmer komplicerade beställningsuppdragen. En fortsatt ökning av proportionen mellan beställningsverksamhet och allmän forskning kommer att ytterligare försvåra rekryteringen av forskare. Under den nuvarande epoken av omvälvande flygtekniska framsteg är det av särskild betydelse, att den egna forskningen ges ett rimligt utrymme. Framför allt erfordras en betydande ökning av anstaltens egen forskning på det transsoniska området och inom området för värmetekniska hållfasthetsproblem. En utvidgning av den egna forskningen, motsvarande ett värde av 400 000 kronor, skulle i och för sig kunna genomföras. Med hänsyn till givna besparingsdirektiv vill styrelsen emellertid begränsa sig till att föreslå en höjning av nettoutgiften för nästa budgetår med 250 000 kronor till 1 350 000 kronor.

Beträffande de särskilda yrkandena anför styrelsen inledningsvis, att samtliga befattningar, som föreslås bli överförda till extra ordinarie stat, är

av stadigvarande natur. Av de f. n. inrättade befattningarna vid försöksanstalten är endast 48 procent ordinarie eller extra ordinarie.

Vid bifall till styrelsens förslag i petita för budgetåret 1956/57 kommer med hänsyn till den förutsedda totala ökningen av antalet tjänstemän endast ca 50 procent av tjänstemännen att bli ordinarie eller extra ordinarie.

1 a) Befattningen inrättades 1952. Innehavaren förestår driftsavdelningens konstruktionskontor.

1 b) Befattningen inrättades 1953 samt är placerad på driftsavdelningens centralsektion.

1 c) Befattningen inrättades 1953. Innehavaren svarar för vissa experimentella undersökningar på det aerodynamiska området.

1 d, f och h) Vid ingången av 1956 har 21 läroverks- eller institutsingenjörer i lönegrad 21 eller lägre varit anställda vid försöksanstalten på extra stat minst två år. Samtliga dessa tjänster bör successivt överföras till extra ordinarie stat; nu föreslås endast att fem av tjänsterna ombildas till extra ordinarie.

1 e) Befattningen inrättades 1951 samt är placerad på inköpskontoret.

1 g) Befattningen inrättades 1953. Innehavaren förestår verkstadsförrådet.

1 i) Befattningen inrättades 1953 samt är placerad på hållfasthetsavdelningen.

1 j) Befattningarna inrättades respektive 1951, 1953 och 1954.

1 k) Befattningen inrättades 1953.

2. Innehavaren av befattningen är chef för kontorsavdelningen. De komplicerade juridiska, administrativa och ekonomiska arbetsuppgifterna har till följd av den ökade verksamheten vid försöksanstalten blivit alltmer omfattande.

3. För att kunna utföra beställningar och egen forskning i föreslagen omfattning erfordras ytterligare personal.

Yttranden

Flygförvaltningen framhåller, att det är av stor betydelse för den flygtekniska utvecklingen inom landet, att försöksanstalten utöver beställningsverksamhet även kan bedriva mer obunden forskning. Det är därför synnerligen angeläget, att försöksanstaltens nettoutgift höjes, så att tidigare planerad verksamhet icke behöver beskäras. Flygförvaltningen har intet att erinra mot medelsberäkningen och tillstyrker de begärda personalförändringarna.

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka att tjänsten som förste byråsekreterare uppflyttas till Ce 29. Beträffande yrkandena om extraordinariesättning — där nämndens yttrande dock icke omfattar förslaget rörande förste laboratoriebiträdestjänsten — göres ingen annan erinran än att den föreslagna tjänsten som förrådsförvaltare i Ce 17 bör benämnas förrådsmästare.

Departementschefen

Vid anmälan av flygtekniska försöksanstaltens anslag till avlöningar och omkostnader i statsverkspropositionen föregående år (X ht 1955, p. 31 och 32) beräknades anstaltens inkomster av beställningsverksamhet för budgetåret 1955/56 till 3 050 000 kronor. Samtidigt uppräknades kostnadsramen för anstaltens egen forskning av mera grundläggande natur — den s. k. nettoutgiften — till 1 100 000 kronor. Med dessa utgångspunkter framlades i statsverkspropositionen förslag om medelsanvisning under avlönings- och omkostnadsanslagen av $(3\,091\,400 + 1\,060\,000 =)$ 4 151 400 kronor eller i stort sett samma belopp som nyssnämnda inkomster och nettoutgift tillsammans.

För nästa budgetår beräknar styrelsen att inkomsterna av anstaltens beställningsverksamhet skall stiga till 3 600 000 kronor eller med 550 000 kronor utöver det belopp, vilket man enligt det föregående räknade med för innevarande budgetår. Styrelsens beräkning torde böra godtagas. Beställningsverksamhetens ökning föranleder motsvarande utvidgning av utgiftsramen för anstalten.

Vidare har styrelsen hemställt, att kostnaderna för anstaltens egen forskning, den s. k. nettoutgiften, höjes med 250 000 kronor. Som förut nämnts, uppräknades nettoutgiften för innevarande budgetår med 100 000 kronor till 1 100 000 kronor. För nästa budgetår kan jag icke förorda större ökning av nettoutgiften än som — efter inträffade löne- och prisstegringar — erfordras för att i stort sett bibehålla en oförändrad forskningsvolym; härför beräknar jag i runt tal 100 000 kronor. Efter ifrågavarande uppräkning kommer nettoutgiften att uppgå till 1 200 000 kronor.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts torde för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av $(3\,600\,000 + 1\,200\,000 =)$ 4 800 000 kronor få disponeras för avlöningar och omkostnader vid försöksanstalten. Detta innebär, att anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag bör höjas med sammanlagt $(4\,800\,000 - 4\,151\,400 =)$ i runt tal 650 000 kronor.

Vad angår överförande av vissa tjänster till extra ordinarie stat finner jag mig böra tillstyrka styrelsens förslag utom vad avser två ritare, två ingenjörbiträden och ett kanslibitråde. Tjänsten som förste laboratoriebiträde bör placeras i lönegrad Ce 13. Såsom lönenämnden föreslagit bör tjänsten som förrådsförvaltare benämnas förrådsmästare.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av de för flera huvudtitlar gemensamma frågorna bör tjänsten som förste byråsekreterare flyttas upp från Ce 27 till Ce 29. Härigenom ökas medelsbehovet med 2 000 kronor.

Det ökade medelsbehovet för extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden i anledning av anstaltens utvidgade verksamhet beräknar jag till 321 000 kronor. För löneklassändringar m. m. torde i enlighet med styrelsens förslag få anvisas 31 500 kronor. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 124 100 kronor. Den sammanlagda höjningen av avlöningsan-

slaget uppgår sålunda till (2 000 + 321 000 + 31 500 + 124 100 =) 478 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 139 400 (oförändrat) kronor;
 arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 17 700 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden
 1 747 900 (+ 200 200) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 159 000 (+ 133 800) kronor;
 rörligt tillägg 506 000 (+ 144 600) kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till (139 400 + 17 700 + 1 747 900 + 1 159 000 + 506 000 =) 3 570 000 (+ 478 600) kronor.

I personalförteckningen för försöksanstalten bör i anledning av vad nyss förordats beträffande överförande av viss personal till extra ordinarie stat uppföras en ny tjänst som förste avdelningsingenjör i Ce 31. Vidare bör tjänsten som förste byråsekreterare i Ce 27 ändras till förste byråsekreterare i Ce 29.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	139 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	17 700
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 747 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 159 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	506 000
	Summa kronor 3 570 000

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 570 000 kronor.

[23] 13. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	944 300	820 457
1955/56 (statsliggaren s. 924)	1 060 000	
1956/57 (förslag)	1 230 000	

Y r k a n d e n

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 220 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Styrelsens förslag 1956/57
1. Bränsle, elektrisk energi och vatten	200 927	335 000	345 000 (+ 10 000)
2. Övriga expenser	123 797	130 500	154 000 (+ 23 500)
3. Bibliotek	7 497	9 000	12 000 (+ 3 000)
4. Försöksutrustning m. m. . .	445 108	531 700	707 200 (+ 175 500)
5. Frakter och transporter . . .	11 679	17 000	15 000 (— 2 000)
6. Viss engångskostnad	—	—	10 000 (+ 10 000)
			(+ 220 000)

M o t i v

Utgifterna på flertalet poster i omkostnadsanslaget står i huvudsak i direkt proportion till verksamhetens omfattning. Försöksanstaltens personal utgjorde under budgetåret 1954/55 i genomsnitt 230 man samt beräknas för nästa budgetår till 280 man. Beträffande vissa yrkanden anför styrelsen bl. a. följande.

4. Under denna post har sammanförts yrkanden avseende de i omkostnadsstaten för anstalten under Övriga utgifter upptagna delposterna till försöksutrustning, apparatutrustning, underhåll av maskiner och apparater, drifts- och underhållskostnader för personbil, flygförsök, undersökningar vid andra laboratorier och verkstadsutrustning.

Den alltmera avancerade experimentella forskningen vid försöksanstalten förutsätter en ökad användning av mätteknisk utrustning. Nykonstruerade apparater och instrument, som ökar mätnoggrannheten och i övrigt kan effektivisera experimentell verksamhet av flygteknisk art, måste användas även vid försöksanstalten. De mest angelägna anskaffningsbehoven på detta område beräknas till 80 000 kronor.

Underhållskostnaderna för den nya supersoniska vindtunnelanläggningen har visat sig vara något högre än vad som genomsnittligt är fallet vid försöksanstaltens övriga anläggningar.

Den ökade användningen av högvärdigare och därför som regel mera svårbehandlat material medför dels ökad förslitning av verktyg, dels behov av nya slag av verktyg.

5—6. Anstalten har för tjänstebruk en personbil, som i första hand måste utnyttjas i samband med de många besök, som görs vid försöksanstalten. I viss utsträckning kan den användas även för varutransporter. Sistnämnda ändamål har emellertid ej kunnat tillgodoses i tillräcklig grad; flertalet varutransporter måste utföras av åkerier även i de fall, då detta medför betydande omgång och kostnad. En väsentlig rationalisering och besparing kan uppnås genom anskaffning av en särskild, mindre bil för varu-

transporter. Vid bifall till detta förslag kan posten för frakter och transporter nedräknas med 2 000 kronor.

Y t t r a n d e

Flygförvaltningen har ej detaljgranskat förslaget; ämbetsverket har emellertid intet att erinra mot medelsberäkningen.

I samband med sina anslagsäskanden beträffande utrustning vid flygtekniska försöksanstalten — vilka anmäles under nästföljande punkt — har styrelsen för anstalten förutsatt, att medel från anslaget till utrustning skall, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, få användas för sådana utlandsresor, som anses böra företagas för att inhämta en för rationell planläggning av utrustningsanskaffningar erforderlig kännedom om förhållanden och planer utomlands.

Departementschefen

Under nästföregående punkt anfördes, att flygtekniska försöksanstaltens avlönings- och omkostnadsanslag — med hänsyn till ökad beställningsverksamhet och egen forskning — borde höjas med sammanlagt 650 000 kronor. Den under samma punkt tillstyrkta uppräkningsanslaget utgör 478 600 kronor. För omkostnadsanslaget, varom nu är fråga, bör sålunda beräknas en höjning för nästa budgetår med (650 000 — 478 600 =) i runt tal 170 000 kronor. Då kostnaderna för anstaltens egen forskning icke föreslås utvidgad i den omfattning styrelsen förutsatt, torde posten till bränsle, elektrisk energi och vatten ej böra höjas. Beträffande posten till försöksutrustning m. m. anser jag mig — med hänsyn till att utgifterna under posten i stor utsträckning har investeringskaraktär — icke kunna förordna större höjning än med 129 500 kronor. I övrigt biträder jag styrelsens förslag och förordar sålunda, att posterna till övriga expenser uppräknas med 23 500 kronor och till bibliotek med 3 000 kronor, varjämte till anskaffning av bil för varutransporter bör beräknas 10 000 kronor. Posten till frakter och transporter minskas med 2 000 kronor. I anledning av vad styrelsen förutsatt i fråga om medel till utrikes resor vill jag föreslå, att under förevarande anslag för ändamålet beräknas ett belopp av 6 000 kronor, att redovisas under särskild anslagspost.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 230 000 kronor.

[24] 14. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 610 000 kronor (statsliggaren s. 924).

Y r k a n d e n

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 655 000 kronor.

1. Komplettering av utrustningen till de supersoniska tunnarna:	
a) ytterligare en vakuumpump	150 000
b) reservdelar för vakuumpumpar	30 000
c) tillsatsaggregat för automatisk utstansning av hålkort	160 000
2. Komplettering av utrustningen på hållfasthetsavdelningen	90 000
3. Maskiner för verkstaden	75 000
4. Utredning om ny vindtunnelanläggning	150 000
	655 000

M o t i v

1. Den supersoniska anläggningen togs i bruk föregående budgetår och har i det närmaste blivit helt belagd med uppdrag för mer än ett år framåt. Flygindustrien har framhållit, att det är ytterst angeläget, att försöksresultatet framkommer väsentligt snabbare än som är möjligt med anläggningens nuvarande försökskapacitet. Den vinst, som skulle kunna göras genom en ökning av försökskapaciteten, innebär en direkt förkortning av projekteringstiden för nya flygplan, vilket är av största betydelse icke minst ur ekonomisk synpunkt. För att höja försökskapaciteten måste man både öka den totala blåstiden per dag och tillämpa kortare blåstid för varje delundersökning. Det är dessutom nödvändigt att undvika eller i möjlig mån avkorta driftsavbrott, förorsakade av funktionsfel.

1 a) För evakuering av det till anläggningen hörande bergtrummet finnes nu tre vakuumpumpar. Den totala effektiva blåstiden per dag är direkt proportionell mot antalet pumpar. Installation av ytterligare en pump skulle sålunda innebära en väsentlig höjning av kapaciteten. Vid projektering av maskinrummet lämnades plats för en eventuell senare installation av ytterligare en vakuumpump.

1 b) Med hänsyn till vakuumpumparnas särskilda egenskaper är det icke möjligt att helt undvika driftsstörningar. För att tiden för driftsavbrott skall kunna minskas bör en sats reservdelar anskaffas.

1 c) Det är redan nu tekniskt möjligt att väsentligt minska den erforderliga blåstiden. En sådan förbättring kan emellertid utnyttjas för ökning av försökskapaciteten endast om mätresultatet kan utvärderas på väsentligt kortare tid än nu är fallet. Härför skulle erfordras en ökning av antalet räknebiträden, som emellertid är svår att genomföra i nuvarande arbetsmarknadsläge och dessutom ställer sig mycket dyrbar. I stället bör man använda automatisk utvärdering med hjälp av hålkort.

2. Ett särskilt hissmaskineri bör anskaffas för 25 000 kronor. Vidare behövs en specialugn för hållfasthetsprov på större konstruktionselement vid höga temperaturer. Kostnaderna för ugnen beräknas till 65 000 kronor.

3. Åtskilliga maskiner är nu så gamla och förslitna att de måste utbytas mot nya; sålunda erfordras en ny snabbsvarv och en ny fräsmaskin för sammanlagt 48 000 kronor. Maskinparken behöver vidare kompletteras med en s. k. gnistbearbetningsmaskin för 20 000 kronor och en argonsvetstransformator för 7 000 kronor.

4. Flygforskningskommittén föreslog 1950, att en särskild transsonisk vindtunnelanläggning skulle byggas. Förslaget fördes fram av försöksanstaltens styrelse senast i petita för budgetåret 1953/54, varvid anläggningen kostnadsberäknades till 23,8 milj. kronor. Statsmakterna har icke tagit ställning till frågan i annan mån än att en tomt blivit inköpt för ändamålet, sedan 1951 års riksdag härför beviljat 1 175 000 kronor.

Utvecklingen har visat, att det i många fall är nödvändigt att kunna utföra vindtunnelförsök med samma eller i det närmaste samma s. k. reynoldska tal (reynoldska talet står i huvudsak i proportion till flyghastighet, lufttryck och flygplanets respektive modellens storlek), som kan uppnås under fullskaleförhållanden vid verklig flygning. Efter samråd med flygförvaltningen och flygindustrien har styrelsen kommit till den bestämda uppfattningen att prov vid mycket höga reynoldska tal, d. v. s. sådana som närmar sig fullskalevärden, är nödvändiga för det fortsatta utvecklingsarbetet avseende transsoniska flygplan. Ingen av de i landet befintliga vindtunnlarna kan ens tillnärmelsevis uppnå de för sådana prov erforderliga reynoldska talen. En ny vindtunnelanläggning vid försöksanstalten bör därför komma till stånd. Den tidigare tillämpade indelningsgrunden för vindtunnlar efter olika hastighetsområden är numera mindre adekvat. Frågan om den lämpligaste utformningen av en ny vindtunnelanläggning vid försöksanstalten är av mycket komplicerad natur. Styrelsen är därför nu icke beredd att framlägga något äskande om anslag för en ny vindtunnelanläggning men anser det istället ytterst angeläget, att en grundlig utredning snarast göres beträffande en ur teknisk och ekonomisk synpunkt lämplig lösning på ifrågavarande problem. Härvid måste man i stor utsträckning utnyttja expertis utanför försöksanstalten.

Y t t r a n d e n

Flygförvaltningen tillstyrker medelsäskandena under detta anslag. En utredning om behovet av ytterligare vindtunnelanläggningar inom landet bör komma till stånd; i denna utredning bör flygförvaltningen och flygindustrien vara representerad.

Överbefälhavaren anser en utredning om en ny vindtunnelanläggning väl motiverad. Förutom för flygtekniskt utvecklingsarbete torde anläggningen kunna utnyttjas för den ballistiska forskningen inom det transsoniska området. Inom den ballistiska forskningen föreligger emellertid även ett behov av försöksanläggningar för fullskaleprov inom det hypersoniska om-

rådet. Utredningen bör därför också behandla frågan om hur detta behov skall kunna tillgodoses.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna och kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm tillstyrker, att utredningen om en ny vindtunnelanläggning kommer till stånd. *Ingenjörsvetenskapsakademien* framhåller, att den hastiga utvecklingen av flygplan med allt högre överljudsfarter gör det angeläget, att ett så kostsamt projekt som den föreslagna vindtunneln utredes omsorgsfullt och på kort tid. Akademien kan icke finna, att denna utredning rimligen kan inskränkas till sin omfattning eller uppskjutas, och tillstyrker därför bestämt, att medel anvisas för utredningen.

Departementschefen

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har huvuddelen avsetts för en sådan komplettering av den supersoniska vindtunnelanläggningen, att denna kan användas för forskning även inom det transsoniska hastighetsområdet.

Som styrelsen nu framhållit är det inte minst ur ekonomisk synpunkt angeläget, att försökskapaciteten vid den nya vindtunnelanläggningen blir så stor som möjligt. Jag finner det välbetänkt att åtgärder vidtages i detta syfte. Självfallet kan starka skäl också åberopas för komplettering av utrustningen på hållfasthetsavdelningen och för anskaffning av nya maskiner till verkstaden. Det samhällsekonomiska läget gör det emellertid nödvändigt att statens utgifter — särskilt sådana av investeringsnatur — starkt begränsas. Med hänsyn härtill kan jag icke tillstyrka, att för komplettering av försöksanstaltens utrustning anvisas mer än sammanlagt 200 000 kronor för nästa budgetår.

Försöksanstaltens styrelse har vidare äskat 150 000 kronor för en utredning om ytterligare en vindtunnelanläggning. Vad en dylik anläggning kommer att kosta är ovisst men man har anledning räkna med ett förhållandevis stort belopp. Den planerade anläggningen avses för sådana försök, som närmar sig fullskalevärden. En utredning i ämnet har visserligen tillstyrkts av de militära och tekniskt-vetenskapliga myndigheter, som yttrat sig härom. I betraktande av de mycket betydande kostnaderna som uppförandet av ytterligare en vindtunnelanläggning kan väntas medföra, är jag dock icke beredd föreslå att en särskild utredning om en ny vindtunnel påbörjas.

För nästa budgetår bör anslaget i enlighet med vad jag i det föregående anfört uppföras med 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[25] 15. Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal

	Anslag	Nettontgift
1954/55	417 400	407 611
1955/56 (statsliggaren s. 925)	427 200	
1956/57 (förslag)	517 000	

Y r k a n d e n

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 157 300 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster:	
a) 1 laboratorieföreståndare Ce 31 (å kem.-tekn. laboratoriet) ..	23 748
b) 1 värme- och sanitetsingenjör Ce 31	23 748
c) 1 bokföringskonsulent Ce 25	17 784
d) 1 förlagsredaktör (i regl. befordringsgång)	17 784
e) 1 förste expeditionsvakt Ce 12	9 864
f) 1 expeditionsvakt Ce 10	9 108
2. Lönegradsupplyftningar:	
a) 1 kamrerare Ca 27 — förste byråsekreterare Ca 29	972
b) 2 byråingenjörer Ce 27 — förste byråingenjörer Ce 29	2 040
3. Vikariats- och övertidsersättningar	2 400
4. Löneklassändringar	4 852
5. Rörligt tillägg	45 000
	<hr/>
	157 300

Styrelsen anmäler vidare, att avlöningskostnaderna för ett kontorsbiträde bör överflyttas från ordinarie- till icke-ordinarieposten. Tillika hemställer styrelsen, att tjänstebenenämningen för den hittillsvarande förste expeditions-vaktstjänsten ändras till institutionsvaktmästare.

M o t i v

1 a och f) Samma förslag har tidigare framförts av styrelsen, senast i *petita* för innevarande budgetår (X ht 1955 s. 50).

1 b) Arbetsuppgifterna inom den värmetekniska avdelningen ökar oavbrutet. Det är angeläget, att befattningen som avdelningschef inordnas i löneplan — d. v. s. medtages bland de tjänster, som avlönas från förevarande anslag — för att få en offentlig sanktion, då avdelningen i sin provningsverksamhet samarbetar med ett flertal offentliga institutioner.

1 c) Bokföringskonsulentens verksamhet omfattar den bokföringstekniska undervisningen och rådgivningen för de flesta yrkesgrenar. Han svarar vidare för samordnande arbetsuppgifter i kursverksamhetens administration vad avser främst kursplaner och lokaler samt fungerar som kursledare inom sådana yrken, som icke representeras av särskild avdelningschef eller yrkeskonsulent. Därjämte utför han vissa kvalificerade göromål inom institutets kassakontor.

1 d) Förlagsredaktören svarar för utgivning av handböcker, kompendier, upplysningsskrifter m. m. Genom institutets förlagsverksamhet lämnas hantverket och den mindre industrien fortlöpande tekniska och allmänna informationer. Då förlagsredaktörens arbetsuppgifter är av gemensam art för institutet bör befattningen placeras inom löneplan. Med hänsyn till de kompetenskrav, som bör ställas på befattningen, föreslås den inrättad i reglerad befordringsgång.

1 e) Befattningshavaren skall inom institutets kursverksamhet svara för omvårdnaden av undervisningsmateriel, tekniska arrangemang vid kurserna, m. m.

2 a) Samma yrkande har framförts i petita för innevarande budgetår (Xbt 1955 s. 50).

2 b) En av befattningshavarna företräder den elektrotekniska sakkunskapen inom institutet samt administrerar kursverksamheten inom starkströmsområdet. Den andre befattningshavaren företräder såväl den byggnadstekniska som den trätekniska expertisen inom institutet. Till följd av utvecklingen på dessa områden har ökade krav måst ställas på dessa befattningshavare.

3. De höjda lönerna medför ett ökat medelsbehov av 600 kronor. Kvällskurser o. d. kräver i stor utsträckning vaktmästarpersonal på övertid; här för bör anslaget höjas med 1 800 kronor.

Yttrande

Statens lönenämnd — som tidigare yttrat sig om vissa av styrelsens yrkanden — har icke något att erinra mot att den föreslagna tjänsten som värme- och sanitetsingenjör vid institutet placeras i 31 lönegraden. Däremot finner nämnden icke skäl tillstyrka förslaget om utbyte av två byråingenjörstjänster i Ce 27 mot tjänster som förste byråingenjör i Ce 29.

Departementschefen

Jag kan icke förorda att en ny tjänst som laboratorieföreståndare inrättas vid institutet. Däremot bör — i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera huvudtitlar gemensamma frågorna — befattningen som förste kemist i Ce 27 uppflyttas till Ce 29. Härigenom ökar medelsbehovet med 2 000 kronor.

Befattningarna som bokföringskonsulent och förlagsredaktör avlönas för närvarande av medel, som institutet disponerar för kursverksamhet m. m. Jag vill icke motsätta mig, att dessa tjänster överföres på extra ordinarie stat och i fortsättningen avlönas från förevarande anslag; konsulenttjänsten bör härvid inplaceras i Ce 23 samt tjänsten som förlagsredaktör i Ce 25. Förevarande anslag bör med hänsyn härtill uppräknas med i runt tal 35 500 kronor.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit i fråga om inrättande av nya tjänster samt beträffande lönegradsuppflyttningar och ändrad tjänstebénämning är jag icke beredd tillstyrka.

Till vikariats- och övertidsersättningar, löneklassändringar och rörligt tilllägg torde i enlighet med styrelsens förslag få anvisas sammanlagt 52 300 kronor.

Anslaget bör i överensstämmelse härmed för nästa budgetår uppräknas med (2 000 + 35 500 + 52 300 =) 89 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 169 600 (— 4 200) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 100 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 240 700 (+ 40 800) kronor;
rörligt tilllägg 100 600 (+ 53 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (169 600 + 6 100 + 240 700 + 100 600 =) 517 000 (+ 89 800) kronor.

I personalförteckningen för hantverksinstitutet bör tjänsten som förste kemist uppföras i Ce 29 i stället för Ce 27 samt en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 utgå.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	169 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	240 700
4. Rörligt tilllägg, <i>förslagsvis</i>	100 600
	<hr/>
Summa kronor	517 000

c) till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 517 000 kronor.

[26] 16. Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	53 000	55 062
1955/56 (statsliggaren s. 925)	56 000	
1956/57 (förslag)	56 000	

I enlighet med förslag av styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1955) uppföres anslaget för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för
budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kro-
nor.

[27] 17. *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.*

För budgetåret 1954/55 anvisades dels under denna rubrik 245 000 kronor, dels under rubriken *Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar* 25 000 kronor. För innevarande budgetår har dessa båda anslag sammanförts under den förstnämnda rubriken, varvid till bidrag till kursverksamheten m. m. anvisats 270 000 kronor (statsliggaren s. 926).

Y r k a n d e n

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 95 000 kronor.

	Ökning
1. Ökade lönekostnader	40 000
2. Upplysningsverksamhet vid institutets Skånekontor	20 000
3. Anordnande av längre fortbildningskurser	35 000
	95 000

M o t i v

Styrelsen uppger inledningsvis, att inkomsterna av kursavgifter under föregående budgetår ökat med 196 000 kronor till 435 135 kronor samt att inkomsterna av informationsverksamheten under samma tid ökat med 4 000 kronor till 235 000 kronor. Verksamheten har under det gångna budgetåret inte utvidgats till några nya yrkesområden. Den stegrade kurs- och informationsverksamheten har föranlett viss nyanställning av rutinpersonal.

1. Lönevillkoren för personalen inom institutets icke-statliga del har i princip anslutits till de statliga lönebestämmelserna. Merkostnaderna i anledning av de under år 1955 höjda lönerna till personal, som avlönats från detta anslag, kan svårligen täckas genom höjda kursavgifter.

2. Samma fråga anmäldes för 1955 års riksdag (X ht 1955, s. 53). Vid detta tillfälle anförde föredragande departementschefen, att ifrågakvarande ändamål torde få beaktas vid dispositionen av förevarande anslag. Styrelsen framhåller nu, att den föreslagna upplysningsverksamheten — som på andra håll ombesörjes av företagareföreningarna — kräver ökade medel utöver vad som kan inrymmas under anslaget. Inom nuvarande ekonomiska ram har Skånekontoret kunnat vid sidan om kursverksamheten åtaga sig dylikt upplysningsarbete i mindre omfattning med gott resultat.

3. Samma förslag har väckts tidigare (X ht 1955, s. 53).

Departementschefen

Någon höjning av detta anslag för nästa budgetår kan jag icke tillstyrka. Anslaget torde alltså böra uppföras med oförändrat belopp, 270 000 kronor. Det må emellertid erinras om att jag tidigare denna dag föreslagit, att två befattningshavare vid hantverksinstitutet, vilka f. n. avlönas av medel, avsedda för institutets kursverksamhet — däribland medel från förevarande anslag — i fortsättningen skall avlönas från det av institutet disponerade särskilda avlöningsanslaget (p. 25). Sistnämnda anslag har därvid uppräknats med 35 500 kronor. I stort sett samma belopp av medlen för kursverksamheten skulle kunna inbesparas. Med hänsyn till styrelsens hemställan om höjning av förevarande anslag samt önskvärdheten av att förbättra tillgången på medel för kursverksamheten vill jag emellertid nu föreslå, att anslaget icke nedräknas. Härigenom erhålles utrymme för täckande av den del av de ökade lönekostnader inom detta anslags ram, som skäligen bör bestridas av staten. Denna del beräknar jag till 23 000 kronor. Beträffande dispositionen av de medel i övrigt, vilka på det av mig föreslagna sättet tillföres institutet, torde beslut få meddelas, då stat för kursverksamheten under budgetåret 1956/57 skall fastställas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

[28] 18. Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	35 000	39 437
1955/56 (statsliggaren s. 926)	70 000	
1956/57 (förslag)	70 000	

Y r k a n d e

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 180 000 kronor.

M o t i v

Det årliga förnyelsebehovet — räknat efter en avskrivningsgrad av fem procent av utrustningens återanskaffningsvärde — uppskattas till 100 000 kronor. För nyanskaffning av sådan utrustning, som är föranledd av den tekniska utvecklingen samt institutets uppgift att vara vägledande och förebildande inom hantverk och mindre industri, beräknas samma belopp. Ehuru sålunda ett anslag av minst 200 000 kronor skulle erfordras, har styrelsen emellertid under rådande omständigheter ansett sig böra föreslå en medelsanvisning av endast 180 000 kronor. Detta belopp är emellertid ett minimum

av vad som skäligen borde utgå för att trygga institutets utrustningsstandard. Därest utrustningsanslaget uppföres med oförändrat belopp, måste tidigare improvisationer fortsätta och anskaffningen av utrustning i stort sett begränsas till att avse de omedelbara behov, som kan uppstå under löpande kurs- och informationsverksamhet. Därvid omöjliggöres i stort sett en planering på längre sikt, syftande till anskaffning av varaktigare och större utrustningsobjekt.

Departementschefen

Hantverksinstitutets utrustningsanslag har för innevarande budgetår höjts från 35 000 till 70 000 kronor. Ehuru medelsbehovet för utrustning alltjämt är stort, är jag icke beredd att föreslå en höjning av anslaget även för nästa budgetår. Jag förordar, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[29] 19. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien

	Anslag
1954/55	170 000
1955/56 (statsliggaren s. 926)	200 000
1956/57 (förslag)	200 000

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 135 000 kronor avsetts som bidrag till akademien samt 65 000 kronor som bidrag till akademiens försöksstation.

Y r k a n d e

Ingenjörsvetenskapsakademien (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

M o t i v

Akademien erinrar om att i *petita* för innevarande budgetår gjorts en sammanställning av de beräknade kostnaderna för verksamheten samt hur dessa kostnader principiellt bör fördelas på staten, akademiens stiftelse och industrien. Enligt denna sammanställning skulle av de totala kostnaderna hälften, 250 000 kronor, bestridas av staten (X ht 1955 s. 56). De i sammanställningen upptagna beloppen utgör alltjämt en minsta ram för att akademien skall kunna genomföra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Det är angeläget, att antalet anställda vid akademien ökas; en förutsättning för att ledamöternas frivilliga insatser skall kunna utnyttjas är näm-

ligen att det finns tillgång till personal för sekreterararbete, fullföljande av utredningar etc. Hos akademien är anställd en civilingenjör med goda kunskaper inom kemien och angränsande områden. Till följd av medelsbrist nödgades akademien för några år sedan draga in en motsvarande befattning med inriktning på fysik och fysikalisk kemi. Behovet av att på nytt anställa en sådan teknisk sekreterare har skärpts efter atomkonferensen i Genève i augusti 1955, då en mängd kunskapsmaterial frisläpptes, som berör icke endast själva atomenergiproduktionen utan även många andra för näringsliv och forskning viktiga frågor. Ett annat betydelsefullt område, som kännetecknas av snabbt framåtskridande och som likaledes kräver ökade insatser från akademien, är den s. k. automationen, som innebär en höggradig automatisering av tillverkningsprocesser m. m. För anställning av ytterligare en teknisk sekreterare jämte biträdeskostnader beräknas ca 40 000 kronor, varav hälften eller 20 000 kronor bör täckas av statsmedel.

Statens andel i kostnaderna för akademiens verksamhet beräknas sålunda av akademien i princip till $(250\ 000 + 20\ 000 =)$ 270 000 kronor. Med hänsyn främst till de bidrag, som kan erhållas från industrien, torde emellertid statsbidraget för nästa budgetår kunna begränsas till 200 000 kronor, vilket innebär en ökning med 65 000 kronor.

Vid akademiens försöksstation har tillämpats den principen, att de allmänna driftkostnaderna täckes till hälften genom avgifter från de i stationen arbetande forskningsgrupperna och till hälften genom statsbidrag. För nästa budgetår bör statsbidraget på grund av ökade driftkostnader höjas med 5 000 kronor till 70 000 kronor.

Anslaget beräknas alltså av akademien till $(200\ 000 + 70\ 000 =)$ 270 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen

Ehuru ingenjörsvetenskapsakademien — som min företrädare i ämbetet framhöll vid anmälan av detta anslag föregående år — i ökad omfattning tagits i anspråk av staten för vissa uppgifter i det internationella arbetet och som remissinstans, anser jag mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka ökad medelsanvisning till akademien eller dess försöksstation. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

[30] 20. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet

Anslaget har för vart och ett av budgetåren 1950/51—1955/56 uppförts med ett belopp av 57 600 kronor. Från anslaget bestrids en del av kostnaderna för en teknisk kontaktman i Amerikas förenta stater.

Y r k a n d e

Utredningen rörande Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet föreslår i ett den 30 juli 1955 avgivet betänkande, att anslaget höjes med 94 400 kronor till 152 000 kronor.

M o t i v

Angelägenheten av att hålla en tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i andra länder har understrukits av såväl olika forskningsinstitutioner som enskilda företag och näringslivsorganisationer. Ur samhällets synpunkt får det anses eftersträvansvärt att genom dylik representation främja den tekniska utvecklingen inom landet i syfte att öka industriens produktions- och konkurrenskraft. Den nuvarande tekniskt-vetenskapliga och industriella representationen i Nordamerika bör därför göras permanent. Dess kansli bör vara förlagt till New York. Utredningen har även övervägt frågan om en permanent representation i Sovjetunionen men icke ansett sig i nuvarande läge böra avge förslag härom.

Representationen i New York bör bestå av en tekniskt-vetenskapligt utbildad chef, som samtidigt tjänstgör som teknisk rådgivare åt beskickningen i Washington, samt en dokumentalist och ett skrivbiträde. För den förstnämnde föreslås en anställningstid av 3 à 5 år. Vidare förordas, att medel ställs till förfogande för en rörlig representation med uppgift att utföra mer eller mindre tillfälliga specialuppdrag exempelvis inom något särskilt fack eller i länder, där permanent teknisk representation ej upprätthålles, såsom Sovjetunionen eller England.

Såsom huvudorganisation för såväl den permanenta som den tillfälliga representationen föreslås ingenjörsvetenskapsakademiens presidium, till vilket vid behandlingen av ifrågavarande angelägenheter skulle adjungeras representanter för statens tekniska forskningsråd, Sveriges allmänna exportförening, akademiens industriella råd och Sveriges industriförbund. Organisationens kansli föreslås bli placerat inom akademien. En särskild teknisk sekreterare med huvudsaklig arbetsuppgift att förestå hemmaorganisationens kansli bör anställas. Årskostnaderna för verksamheten uppskattas till 297 000 kronor, varav för den permanenta utlandsrepresentationen 177 000 kronor, för den tillfälliga utlandsrepresentationen i **genomsnitt** 60 000 kronor samt för hemmaorganisationen 60 000 kronor.

I bidrag från näringslivet beräknas inflyta 60 000 kronor per år till den allmänna verksamheten inom den permanenta utlandsrepresentationen och hemmaorganisationen samt dessutom genomsnittligt 20 000 kronor till den rörliga representationen. Intäkter i form av avgifter för utförda uppdrag uppskattas till 5 000 kronor, motsvarande därmed förenade extra kostnader. Tillhoppa beräknas bidrag och avgifter till representationen sålunda till 85 000 kronor.

För täckande av de angivna kostnaderna för verksamheten föreslås ett årligt statsbidrag av (297 000 — 85 000 =) 212 000 kronor. Genom beslut av 1955 års riksdag har av kolclearingkassans överskottsmedel avsatts 300 000

kronor för bestridande av kostnader i samband med tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet. Under förutsättning att dessa överskottsmedel jämnt fördelas på vart och ett av fem år, skulle för varje ifrågavarande budgetår stå till förfogande 60 000 kronor. Återstoden av medelsbehovet eller (212 000 — 60 000 =) 152 000 kronor föreslås skola utgå från förevarande anslag. Detta skulle medföra behov av en höjning av anslaget med (152 000 — 57 600 =) 94 400 kronor.

Yttranden

Över betänkandet har yttranden avgivits av statskontoret, kommerskollegium, kanslern för rikets universitet — som överlämnat yttranden från statens medicinska forskningsråd, statens naturvetenskapliga forskningsråd och atomkommittén — överstyrelsen för de tekniska högskolorna — som bifogat utlåtanden från kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm och vid Chalmers tekniska högskola — statens tekniska forskningsråd, ingenjörsvetenskapsakademien, Sveriges allmänna exportförening och Sveriges industriförbund. Yttranden har vidare avgivits av beskickningarna i Bonn, London, Moskva, Paris och Washington.

Utredningens förslag tillstyrkes i huvudsak av samtliga remissinstanser utom *statskontoret*. Detta ämbetsverk erinrar att enligt förslaget skall av kolclearingkassans överskottsmedel 60 000 kronor användas för finansiering av verksamheten under vart och ett av de närmaste fem budgetåren. Enligt statskontorets mening bör dylika medel icke disponeras för löpande utgifter på sådant sätt, att deras bortfallande kan medföra krav på en automatisk årlig ökning av utgifterna å driftbudgeten. Med hänsyn härtill och då åtgärder för en utbyggnad av kontaktverksamheten i enlighet med förslaget, medförande inemot en fyrdubbling av det statliga bidraget, icke torde kunna närmare övervägas i nuvarande läge, bör enligt ämbetsverkets mening överskottsmedlen disponeras för en tillfällig förstärkning av representationen i USA under förslagsvis 5 år. De därunder vunna erfarenheterna kan bidra till ett säkrare bedömande av den slutliga utformningen av verksamheten.

Ingenjörsvetenskapsakademien, som i annat sammanhang gjort framställning om fortsatt medelsanvisning under förevarande anslag, tillstyrker utredningens förslag. Akademien ifrågasätter, om man icke framdeles bör inrikta verksamheten på att tillgodose även småindustrierna och vissa delar av hantverket.

Beskickningen i Washington finner den föreslagna permanenta organisationen i USA önskvärd även ur de synpunkter beskickningen har att företräda. De hittills vunna erfarenheterna motiverar en mera fast organisation. Representationens kansli bör enligt beskickningens mening förläggas till Washington.

Betydelsen av en tillfällig representation i Moskva understryks av *kollegienämnderna vid de båda tekniska högskolorna* samt *tekniska forskningsrådet*. *Beskickningen i Moskva* förordar, att till densamma knytes en lämp-

lig tekniskt utbildad person med goda kunskaper i ryska språket. Denne skulle en eller ett par gånger årligen besöka Moskva men eljest med placering i Stockholm där genomgå det utomordentligt omfattande vetenskapliga tidskriftsmaterialet.

Sveriges allmänna exportförening finner det rimligt, att de med den nu föreslagna tekniskt-vetenskapliga representationen förenade kostnaderna helt täckes av statsmedel. En liknande inställning har *Sveriges industriförbund*.

Departementschefen

Behovet av en utvidgning av Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet har understrukits såväl av den särskilda utredning, vilken nyligen avgivit betänkande i ämnet, som under remissbehandlingen av detta betänkande. Även jag har den uppfattningen, att en representation av detta slag kan vara av viss betydelse för vårt näringsliv och därför bör kunna påräkna statens stöd om än i begränsad omfattning.

Utredningens förslag innebär att 60 000 kronor av kolclearingkassans överskottsmedel årligen under en femårsperiod användes för ändamålet samt att förevarande anslag höjes till 152 000 kronor. Jag anser mig — i likhet med statskontoret — icke kunna förorda en så kraftig ökning av statens bidrag till ifrågavarande verksamhet. Förslaget att disponera det av kolclearingkassans överskottsmedel reserverade beloppet med 60 000 kronor om året under en femårsperiod kan jag biträda. Här förevarande anslag torde emellertid tills vidare få utgå med oförändrat belopp, 57 600 kronor; i det hela ernås dock mer än en fördubbling av det årliga statsbidraget till verksamheten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

[31] 21. Statens tekniska forskningsråd

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	72 800	73 407
1955/56 (statsliggaren s. 926)	77 000	
1956/57 (förslag)	81 300	

Y r k a n d e n

Statens tekniska forskningsråd (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 12 400 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Höjda arvoden:		
ordföranden	2 000	
envar av 7 ledamöter 800 kronor	5 600	
2. Registrator Cg 14 — halvtidsarvode motsvarande Cg 15		5 500
3. 1 kontorsbiträde Cg 8	8 300	
4. Pensionsavgift för registratorn	2 000	
	<hr/>	<hr/>
	17 900	5 500
	+ 12 400	

Motiv

1. Samma förslag framfördes i föregående års petita (X ht 1955, s. 58).

2—3. Enligt erfarenheterna av verksamheten vid rådets sekretariat bör personalen där bestå av, utom sekreteraren och en deltidanställd kamrerare, en halvtidsanställd registrator med arvode motsvarande lön enligt 15 lönegraden samt ett kontorsbiträde. De för avlöning av registratorn i Cg 14 avsedda medlen disponeras f. n. för två deltidstjänstgörande befattningshavare, nämligen, utom registratorn, ett kanslibitråde.

4. Rådets nuvarande registrator innehar extra ordinarie kontoristbefattning i vattenfallsstyrelsen. Befattningshavaren bör i sin egenskap av registrator erhålla pensionsförmåner enligt samma grunder som rådets sekreterare, d. v. s. genom pensionsförsäkring i den ordning som i allmänhet tillämpas inom näringslivet. Härvid bör hänsyn tagas till omfattningen av sammanträffande pensionsförmåner.

Yttrande

Statskontoret kan icke tillstyrka förslaget om lönegradsuppflyttning av registratorn men har icke något att erinra mot att tjänsten, som sedan 1953 uppehållits endast på halvtid, ändras till halvtidstjänst. F. n. har rådet ett kanslibitråde, som tjänstgör 27 timmar per vecka. Om detta biträde i enlighet med rådets förslag ersättes med ett kontorsbiträde, förslår tillgängliga medel till en tjänstgöring om 32 timmar i veckan. Vid sådant förhållande och med hänsyn till att upprepade förslag — senast i rådets anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 — om inrättande av en kontorsbiträdestjänst lämnats utan bifall, kan statskontoret icke förorda, att kontorsbiträdet anställs för heltidstjänstgöring. Bl. a. med hänsyn till att registratorn redan har en pensionsberättigad tjänst i vattenfallsstyrelsen avstyrker statskontoret förslaget om pensionsförsäkring.

Departementschefen

Arvodena till ordföranden och ledamöterna i forskningsrådet torde tills vidare få utgå med oförändrade belopp.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna bör tjänsten som

registrator omvandlas till en kansliskrivartjänst i Cg 15. Medel bör beräknas för avlöning under halvtidstjänstgöring. Däremot kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka, att medel anvisas för pensionsförsäkring.

Med hänsyn till arbetets omfattning bör vidare i enlighet med rådets förslag medel beräknas för ett kontorsbiträde.

Slutligen torde anslaget i anledning av höjningen under år 1955 av statstjänstemännens löner böra uppräknas med 1 500 kronor.

Vad nu förordats föranleder en anslagshöjning med 4 300 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetåret uppföras med $(77\,000 + 4\,300 =)$ 81 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret
1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 81 300 kronor.

[32] 22. Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 395 000	1 350 834
1955/56 (statsliggaren s. 927)	1 395 000	
1956/57 (förslag)	1 470 000	

Y r k a n d e

Statens tekniska forskningsråd (skr. 27/8 1955) hemställer att anslaget höjes med 105 000 kronor.

M o t i v

Forskningsrådet erinrar om att 1953 års fond för teknisk forskning enligt riksdagens beslut (se prop. nr 28/1955) av clearingkassemedel tillförts 3,5 milj. kronor för forskningsändamål. Med hänsyn härtill har forskningsrådet kraftigt begränsat sitt medelsäskande under förevarande anslag för nästa budgetår. Realvärdet av anslaget måste dock vidmakthållas. Härför erfordras enligt forskningsrådets beräkning en anslagshöjning med 105 000 kronor, därav för kompensation av lönestegringen 80 000 kronor och för täckande av andra kostnadsstegringar 25 000 kronor.

Forskningsrådet förutsätter, att särskilda anslag för ett planerat silikatforskningsinstitut och för Svenska forskningsinstitutet för cement och betong uppföres på riksstaten.

Styrelsen för sistnämnda institut (skr. 31/8 1955) hemställer för nästa budgetår om ett anslag av 175 000 kronor.

I detta sammanhang torde vidare få anmälas fråga om anslag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.

Aktiebolaget Ceaverken, vars aktier ägs av staten, tillverkar i huvudsak röntgenfilm samt ljuskänsligt fotografiskt papper av olika slag.

Sedan en följd av år har å riksstaten varit uppfört ett särskilt anslag till

bidrag till bolaget för vissa forskningsarbeten av betydelse främst ur beredskapssynpunkt (se X ht 1955 s. 69). Å anslaget har för innevarande budgetår anvisats 25 000 kronor (statsliggaren s. 930).

Aktiebolaget Ceaverken (skr. 10/9 1955) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas ett oförändrat belopp av 25 000 kronor för fortsatt forskning i syfte att bolaget skall vid behov kunna upptaga tillverkning av fotografiskt material, som icke f. n. framställs i landet, främst för försvarets och sjukvårdens behov.

Departementschefen

I likhet med tekniska forskningsrådet finner jag en höjning av anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning motiverad av den under år 1955 inträffade löne- och prisstegringen. Jag anser mig emellertid icke kunna förorda, att anslaget höjes med större belopp än 75 000 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (1 395 000 + 75 000 =) 1 470 000 kronor.

Jag kommer i det följande att anmäla frågan om särskilt anslag till det planerade institutet för silikatforskning. Något anslag å riksstaten för nästa budgetår till cement- och betonginstitutet är jag däremot icke beredd tillstyrka.

Medel till Aktiebolaget Ceaverkens beredskapsforskning torde icke i fortsättningen behöva anvisas å riksstaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 470 000 kronor.

[33] 23. Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	852 600	879 294
1955/56 (statsliggaren s. 927)	858 200	
1956/57 (förslag)	901 700	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk träforskning skall av statsmedel lön eller arvode till befattningshavare vid Svenska träforskningsinstitutet utgå med högst vissa i avtalet angivna belopp. Jämte lön skall vidare av statsmedel utgå särskilt lönetillägg enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente. Staten skall dessutom svara bl. a. för kostnaderna för städning av institutets lokaler. — Beträffande avtalet må hänvisas till prop. 95/1954.

Stgrelsen för Svenska träforskningsinstitutet (skr. 3/6 och PM 16/9 1955) hemställer, att anslaget uppräknas med 43 550 kronor, varav för ökade städningskostnader 2 000 kronor samt för höjda lönetillägg 41 550 kronor.

Departementschefen

Styrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med ett avrundat belopp av 43 500 kronor till 901 700 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 901 700 kronor.

[34] 24. *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet*

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 130 000 kronor (statsliggaren s. 928).

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk textilforskning skall av statsmedel lön eller arvode till befattningshavare vid Svenska textilforskningsinstitutet utgå med högst vissa i avtalet angivna belopp. Jämte lön skall av statsmedel utgå särskilt lönetillägg enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente. Vissa befattningshavare vid institutet är enligt avtalet berättigade till pension i Svenska personal-pensionskassan. Pensionsavgifterna för dessa bekostas av statsmedel. — Beträffande avtalet må hänvisas till prop. 117/1955.

Styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet (skr. 17/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 13 000 kronor, varav för ökade pensionskostnader 4 800 kronor samt för höjda lönetillägg 8 200 kronor.

Departementschefen

Mot styrelsens förslag har jag icke något att erinra. Anslaget bör således med hänsyn till ökade pensions- och lönekostnader för nästa budgetår uppräknas med 13 000 kronor till 143 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 kronor.

[35] 25. *Bidrag till Metallografiska institutet*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	23 700	16 211
1955/56 (statsliggaren s. 928)	23 700	
1956/57 (förslag)	20 000	

Enligt avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk järn- och metallforskning, skall staten svara för kostnaderna för arvoden till ordföranden och av Kungl. Maj:t förordnad ledamot i styrelsen för Metallografiska institutet samt för uppvärmning av institutets byggnad.

I enlighet med förslag av *föreståndaren för Metallografiska institutet* (skr. 30/8 1955) torde anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 20 000 kronor, vilket innebär en minskning med 3 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Metallografiska institutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[36] 26. *Bidrag till Institutet för konserveringsforskning*

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 414 300 kronor.

Med utgången av juni 1956 utlöper det mellan staten och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning träffade avtalet angående ordnande av forskning m. m. rörande konservering av livsmedel. Forskningsinstitutkommittén, som erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa utredning rörande nytt avtal med stiftelsen, har nyligen avlämnat förslag i ärendet. Förslaget innebär bl. a. att för nästa budgetår anvisas 498 300 kronor till bidrag till Institutet för konserveringsforskning. Beredningen av kommitténs förslag har ännu icke avslutats. Anslaget för nästa budgetår bör fördenskull upptagas allenast med ett beräknat belopp av nämnda storlek. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 498 300 kronor.

[37] 27. *Bidrag till Institutet för optisk forskning*

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 88 000 kronor (statsliggaren s. 929). Institutet, som tillkom den 1 juli 1955, har övertagit det forskningsarbete, som dessförinnan bedrevs vid den på privat initiativ tillkomna optiknämnden.

Enligt ett med Stiftelsen Svensk optikforskning i december 1954 ingånget, sedermera av riksdagen och Kungl. Maj:t godkänt avtal angående inrättande och drift av institutet för optisk forskning (se prop. 70/1955) skall den nuvarande föreståndaren för institutet av statsmedel uppbära ersättning för mistade förmåner i fråga om lön och arvode såsom lektor. Till avlöning åt andra befattningshavare utgår av statsmedel visst belopp. Är befattningshavares av statsmedel utgående ersättning bestämd att utgå såsom lön, skall jämte lönen av statsmedel utgå särskilt lönetillägg enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig statlig befattningshavare, underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Befattningshavare med lön av statsmedel, som är anställd vid institutet sedan minst två år, må enligt institutstyrelsens bedömande komma i åtnjutande av pensionsrätt i viss omfattning enligt Svenska personal-pensionskassans normalplan. Pensionsavgifterna, vilka helt bekostas av statsmedel, beräknas i förhållande till grundlönerna i

lågsta löneklassen av vederbörande lönegrader enligt statens löneplansförordning år 1947. Av statsmedel bekostade pensionsförsäkringar skall tecknas i samråd med statskontoret.

Y r k a n d e n

Styrelsen för institutet för optisk forskning (skr. 19/9 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 14 832 kronor.

	Ökning
1. Pensionsavgifter	7 448
2. Ersättning till föreståndaren för mistade avlöningsförmåner	820
3. Rörligt tillägg	6 564
	14 832

M o t i v

1. Forskningsinstitutkommittén anförde i sitt betänkande om inrättande av ett institut för optisk forskning, att Kungl. Maj:t borde kunna medge avsteg från villkoret om två års anställning för pensionsrätt i fråga om befattningshavare, som under längre tid tjänstgjort vid optiknämnden. Förslaget biträdades av departementschefen. Vid institutet är fast anställda en förste forskningsingenjör och en ingenjör, vilka dessförinnan varit anställda vid optiknämnden alltsedan 1950. För dessa tjänstemän bör nu tecknas pensionsförsäkring.

Y t t r a n d e

Statskontoret har icke något att erinra mot att två befattningshavare i enlighet med styrelsens förslag erhåller förmånen av pensionsförsäkring på statens bekostnad. Enligt avtalet mellan staten och stiftelsen skall pensionsavgifterna beräknas i förhållande till grundlönerna enligt statens löneplansförordning år 1947. På grundval av bl. a. denna bestämmelse beräknar statskontoret posten till pensionsavgifter till 5 000 kronor. I övrigt har styrelsens medelsäskanden icke föranlett någon erinran från statskontorets sida.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att de av styrelsen för institutet angivna två befattningshavarna erhåller pensionsrätt redan från och med den 1 juli 1956 samt att för pensionsavgifter i enlighet med statskontorets beräkning anvisas 5 000 kronor för nästa budgetår. I övrigt biträder jag styrelsens hemställda be-
träffande medelsanvisning till institutet. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (88 000 + 5 000 + 820 + 6 564 =) i runt tal 100 400 (+ 12 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för optisk forskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 400 kronor.

[38] 28. Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet

Forskningsinstitutkommittén har den 22 september 1955 avgivit utlåtande över dels en framställning från överstyrelsen för de tekniska högskolorna angående ombildning av den silikatkemiska institutionen vid Chalmers tekniska högskola till ett silikatforskningsinstitut, dels i anledning av nämnda framställning inkomna yttranden.

Kungl. Maj:t har därefter den 4 november 1955 bemyndigat kommittén att förhandla med enskilda intressenter om inrättande och drift av ett institut för silikatkemisk forskning.

Forskningsinstitutkommittén har den 20 december 1955 avgivit betänkande i ämnet. Ärendet, vars beredning ännu icke avslutats, torde få anmälas senare i särskild proposition till 1956 års riksdag. I avvaktan härpå bör i förslaget till riksstat för budgetåret 1956/57 upptagas ett anslag till bidrag till ett silikatforskningsinstitut. Anslaget bör uppföras med ett beräknat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[39] 29. Bidrag till Hemmens forskningsinstitut. 30. Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning

Anslaget till Bidrag till Hemmens forskningsinstitut är för budgetåret 1955/56 uppfört med 380 000 kronor.

Hemmens forskningsinstitut (skr. 22/8 1955) har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 507 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 25 augusti 1955 förordnat särskilda utredningsmän att inom handelsdepartementet verkställa utredning rörande behov och resurser inom konsumentvaruforskningens område samt därmed sammanhängande frågor. Utredningsmännen har i ett den 12 december 1955 avgivet betänkande föreslagit en genomgripande omorganisation av Hemmens forskningsinstitut, inrättande av ett s. k. konsumentråd samt ytterligare medelsanvisning för konsumentvaruforskning och konsumentupplysning. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

I avvaktan på slutlig beredning av de framlagda förslagen torde anslag för de ändamål, som angivits i det föregående, böra i riksstatsförslaget för nästa budgetår uppföras med beräknade belopp. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* ett reservationsanslag av 430 000 kronor;

b) till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[40] 31. *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi*

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 000 000 kronor.

Aktiebolaget Atomenergi (skr. 15/9 1955) har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes till 36 500 000 kronor.

Beredningen av denna anslagsfråga är ännu icke avslutad. Anslaget torde fördenskull i riksstatsförslaget för nästa budgetår få upptagas med beräknat belopp.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1956/57 beräkna ett reservationsanslag av 35 000 000 kronor.

[41] 32. *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning*

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 930)	300 000
1956/57 (förslag)	300 000

Kungl. Maj:t har den 2 september 1955 beviljat Aktiebolaget Svensk torvförädling bidrag ur fonden för försöksverksamhet och forskning på bränsleområdet med 190 000 kronor, att av bolaget under budgetåret 1955/56 användas för bolagets ordinarie forskningsverksamhet och för drift av bolagets försöksanläggning för våtkolning m. m. För innevarande budgetår har sålunda av anslags- och fondmedel anvisats sammanlagt 490 000 kronor för bolagets forsknings- och utvecklingsarbete på torvområdet.

Y r k a n d e

Aktiebolaget Svensk torvförädling (skr. 2/9 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 550 000 kronor.

M o t i v

Arbetet vid bolagets forskningsavdelning har under budgetåret 1954/55 liksom under föregående år koncentrerats på torvens egenskaper samt dess utnyttjande som bränsle och därmed sammanhängande problem. Undersökningarna har bl. a. avsett malning och avvattning av torv. Vidare har gjorts försök för att utprova lämplig eldningsmetodik för torvbränsle. Driften av bolagets försöksanläggning för våtkolning av torv — till vilken staten bidragit med 1 200 000 kronor (jfr X ht 1954, p. 51) — har visat att anlägg-

ningen i huvudsak fungerar enligt beräkningarna. Vissa svårigheter av i huvudsak apparatteknisk natur återstår emellertid att övervinna.

Innevarande budgetår avser bolaget att bl. a. studera torvens avvattnings- och transportproblem samt metoder och anordningar för torveldning. Fortsatta försök med våtkolning skall bedrivas i syfte att klarlägga denna metods räntabilitet. Detta arbetsprogram ämnar bolaget fullfölja med oförminskad intensitet under budgetåret 1956/57. Härför erfordras enligt bolaget statsbidrag med 550 000 kronor för nämnda budgetår.

Departementschefen

Jag kan inte förorda någon höjning av anslaget för nästa budgetår. Frågan om fortsatt bidrag av fondmedel till ifrågavarande forskningsverksamhet torde framdeles, efter förnyad framställning av bolaget, få underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[42] 33. Bidrag till företagareföreningar m. fl.

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 930)	900 000
1956/57 (förslag)	1 000 000

Företagareföreningarna har till uppgift att verka för rationalisering inom hantverk och småindustri samt att främja enskild företagsamhet inom områden, företrädesvis på landsbygden, där en utbyggnad och differentiering av näringslivet anses önskvärd ur samhälleliga synpunkter. För detta ändamål bedriver föreningarna upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Fler-talet föreningars verksamhet omfattar dessutom långivning till hantverks- och småindustriföretag. Sistnämnda föreningar utgör härjämte lokalorgan för handläggningen av frågor angående statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag.

Företagareföreningar finns f. n. i tjugo län, nämligen Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbotfens samt Norrbottens län. I Västmanlands län finns en småföretagarenämnd med i stort sett samma uppgifter som företagareföreningarna.

Av förevarande anslag har för innevarande budgetår 615 000 kronor avsetts för bidrag till administrationskostnader för företagareföreningarna. Vidare har sammanlagt 35 000 kronor utgått som bidrag till Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och till Svensk industriförening. Till låneverksamheten inom företagareföreningarna har medel utgått i form

av dels lån, dels subvention. För vardera av budgetåren 1954/55 och 1955/56 har till lån till företagareföreningarna anvisats 2 500 000 kronor under kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder. Till subventioner har för samma budgetår under anslaget till bidrag till företagareföreningar beräknats ett belopp av 250 000 kronor per år. Till ifrågavarande låneverksamhet har hittills av statsmedel utgått följande belopp.

Utanordnat belopp	Lån	Subvention	Summa
T. o. m. år 1954	17 104 375	3 350 925	20 455 300
År 1955	2 405 075	219 925	2 625 000
T. o. m. år 1955	19 509 450	3 570 850	23 080 300

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 30/8 1955) hemställer, att till bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader samt till Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och Svensk industriförening för nästa budgetår anvisas ett belopp av 700 000 kronor.

M o t i v

Från aderton företagareföreningar och småföretagarenämnden har inkommit ansökningar om bidrag till administrationskostnader för budgetåret 1956/57 å sammanlagt 734 500 kronor. Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och Svensk industriförening har för nästa budgetår anhållit om bidrag med 35 000 respektive 20 000 kronor.

Företagareföreningarnas förtroenderåd (skr. 25/7 1955) har under hänvisning till en av rådet till 1951 års pensionsutredning avlåten skrivelse hemställt, att möjlighet skapas att ansluta företagareföreningarnas personal till statens pensionsanstalt eller att medel ställs till förfogande för personalens pensionering genom Svenska Personal-pensionskassan. Av de ingivna handlingarna framgår, att ifrågavarande personal f. n. i viss utsträckning är pensionsförsäkrad i pensionskassan.

Förtroenderådet (skr. september 1955) har vidare hemställt, att företagareföreningarnas lånemedel för budgetåret 1956/57 uppräknas till 4 milj. kronor.

Departementschefen

Vissa spørsmål rörande den verksamhet, som bedrivs av företagareföreningarna, behandlades i 1954 års statsverksproposition (X ht 1954, p. 52). Därvid anfördes bl. a. att ifrågavarande verksamhet syntes vara av värde som led i strävandena att på längre sikt upprätthålla sysselsättningen på en hög nivå, att åstadkomma bättre försörjningsmöjligheter för befolkningen inom områden med ett mindre väl utvecklat näringsliv samt att främja hantverket och småindustrien. Vidare framlades vissa riktlinjer beträffande omfattningen av statens stöd till företagareföreningarnas verksamhet.

Summan av de för nästa budgetår begärda bidragen till administrationskostnader överstiger avsevärt det belopp av 615 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Kommerskollegium har föreslagit, att nämnda belopp uppräknas i viss utsträckning. Även enligt min mening finns det skäl för en ökad medelsanvisning. Jag tänker därvid bl. a. på sådana fall, där verksamheten mer påtagligt utvidgats och bidragen från andra håll än staten ökats. I anslutning härtill kan erinras om att i den mån ytterligare företagareföreningar tilldelas statsmedel för utlåning, de samtidigt anförtros uppgiften att vara lokalorgan för den statliga lånegaranti-verksamheten. Härmed sammanhängande åligganden kan medföra ökade administrationskostnader för vederbörande förening. Det kan även förutses, att nya företagareföreningar bildas, vilka befinnerse böra åtnjuta bidrag.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter vill jag föreslå, att det för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader avsedda beloppet höjes med 50 000 kronor och att beloppet sålunda för nästa budgetår beräknas till $(615\ 000 + 50\ 000 =) 665\ 000$ kronor.

Behovet av medel för pensionsförsäkring av företagareföreningarnas personal bör tills vidare som hittills skett få täckas av de statliga administrationsbidragen och andra medel som står till föreningarnas förfogande. Med ett ställningstagande till frågan om anslutning av företagareföreningarnas personal till statens pensionsanstalt bör anstå tills vidare.

För bidrag till vissa sammanslutningar inom hantverket och småindustrin torde, liksom skett för innevarande budgetår, böra under förevarande anslag för budgetåret 1956/57 beräknas ett belopp av 35 000 kronor.

Till den av vissa företagareföreningar bedrivna låneverksamheten har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 2 750 000 kronor, därav 2 500 000 kronor å kapitalbudgeten att utgå i form av lån och 250 000 kronor å förevarande anslag att utdelas såsom subvention. Utöver de lån och subventioner, som av nämnda medel utgår till föreningarna, kan dessa för ny utlåning disponera jämväl de till föreningarna inflytande amorteringsbeloppen; någon föreskrift om återbetalning av de statsmedel, som ställts till föreningarnas förfogande, har nämligen hittills i regel ej meddelats. Summan av ifrågasvarande amorteringar kan för närvarande uppskattas till drygt 2 000 000 kronor per år. För lånerörelsen kan sålunda föreningarna redan innevarande budgetår beräknas disponera ett sammanlagt belopp av inemot 5 000 000 kronor. Från föreningarnas sida har under hand anmälts behov av medel för utlåning, som icke oväsentligt överstiger detta belopp. Företagareföreningarnas förtroenderåd har hemställt att anslaget till föreningarnas lånemedel uppräknas till 4 000 000 kronor för budgetåret 1956/57. En så avsevärd uppräkning av anslaget skulle emellertid illa överensstämma med de nyligen vidtagna skärpningarna av kreditpolitiken och kan därför i nuvarande läge ej förordas. Då det likväl otvivelaktigt föreligger särskilda skäl för förbättrade kreditmöjligheter på hantverkets och småindustriens område vill jag föreslå, att medelsanvisningen till företagareföreningarnas låneverksamhet för nästa budgetår höjes med 500 000 kronor å låneanslaget

under kapitalbudgeten och med 50 000 kronor till subventioner å förevarande anslag. Härvid kommer den sammanlagda medelsanvisningen för ifrågasvarande ändamål under nästa budgetår att uppgå till (2 750 000 + 500 000 + 50 000 =) 3 300 000 kronor.

Anslaget till bidrag till företagareföreningar bör i enlighet med vad som förordats för nästa budgetår uppföras med ett belopp av (900 000 + 50 000 + 50 000 =) 1 000 000 kronor. Av sistnämnda belopp bör 665 000 kronor disponeras för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader, 35 000 kronor för bidrag till vissa sammanslutningar inom hantverk och småindustri och 300 000 kronor för subventioner till låneverksamheten inom vissa företagareföreningar. Kungl. Maj:t torde dock, om riksdagen icke har något att erinra däremot, böra äga befogenhet att vidtaga smärre jämkningar i fråga om medlens disposition för olika här uppräknade ändamål.

Jag kommer senare denna dag att hemställa, att förslag avlåtes till riksdagen om medelsanvisning under kapitalbudgeten i enlighet med vad som anförts i det föregående. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[43] 34. **Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.**

Under denna punkt torde få anmälas, utom frågan om anslag till täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag, jämväl spörsmål angående medgivande för Kungl. Maj:t att under budgetåret 1956/57 bevilja dylik garanti, angående utsträckning av ifrågasvarande medgivande till att omfatta även företag inom handeln samt angående garanti för lån till Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik, Lidköping.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 210/1954 medgav riksdagen, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag fick under budgetåret 1954/55 beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kronor (BU 29/1954, Rskr. 318/1954). Kungl. Maj:t utfärdade den 4 juni 1954 kungörelse (nr 409) med vissa bestämmelser rörande dylik garanti.

Under budgetåret 1954/55 inkom till handelsdepartementet 216 ansökningar om statsgaranti för lån till ett sammanlagt belopp av 17 901 531 kronor. Vid utgången av budgetåret hade 191 ansökningar avseende en lånesumma av 15 332 031 kronor prövats av Kungl. Maj:t. Därvid hade i 106 fall lånegaranti beviljats; summan av garantilånen uppgick till 7 926 000 kronor.

I anledning av förslag i prop. nr 55/1955 har riksdagen medgivit (BU 10/1955, Rskr. 171/1955), att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må jämväl under budgetåret 1955/56 beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kronor.

Då Kungl. Maj:t år 1954 utverkade riksdagens medgivande att bevilja statlig garanti för lån till hantverks- och småindustrieföretag, förutsattes att anordningen med dylik garanti tills vidare skulle tillämpas på försök. När praktiska erfarenheter vunnits beträffande garantigivningens verkningar, borde frågan om den fortsatta statliga stödverksamheten till förmån för hantverk och småindustri upptagas till förnyad prövning. Därvid borde även en samordning av olika förekommande stödformer — utom garantigivningen även utlåning av statsmedel från vissa fonder och från företagareföreningar — övervägas. Likaledes kunde då komma att ges tillfälle till den omprövning av organisationen för garantigivningen, som eventuellt kunde befinnas påkallad.

Vid anmälan år 1955 av frågan om statsgarantier på här ifrågavarande område uttalade dåvarande departementschefen (prop. nr 55/1955, s. 5), att något tillräckligt underlag för den förutsatta omprövningen icke förelåg och att någon mera väsentlig jämkning av de principiella riktlinjerna icke var påkallad i dåvarande läge.

De spörsmål, som sålunda tidigare fått anstå i avvaktan på närmare erfarenheter om lånegarantigivningens verkningar, har föranlett vissa uttalanden från riksdagens sida, senast i bankoutskottets utlåtande nr 10/1955. Utskottet underströk i nämnda utlåtande önskvärldheten av att frågan om en samordning av stödformerna snarast möjligt blev föremål för utredning och prövning. I samband härmed syntes enligt utskottet också den i en motion berörda frågan om en decentralisering av besluten rörande kreditgarantierna kunna övervägas.

Vid remissbehandlingen år 1954 av frågan om lånegarantisystemets inrättande uttalade statskontoret och fullmäktige i riksbanken, att förluster i anledning av statens ifrågavarande garantiåtaganden borde täckas från anslag å driftbudgeten. Till denna mening anslöt sig dåvarande departementschefen (prop. 210/1954, s. 28). Hittills har något anslag för ifrågavarande ändamål icke uppförts å riksstaten.

Varudistributionsutredningen har i sitt den 2 maj 1955 avgivna betänkande Pris och prestation i handeln (SOU 1955: 16) föreslagit, att de nuvarande bestämmelserna för lån med statsgaranti vidgas så att även handelsföretag kan komma i åtnjutande av dylik garanti.

Utredningen framhåller, att företagen inom handeln för sin tekniska rationalisering i högre grad än industrien är hänvisade till investeringar i lokaler och inventarier. Det är därför viktigt, att handeln får en större andel än hittills av det investeringsutrymme som står till förfogande. Rationaliseringstakten är emellertid avhängig icke enbart av möjligheterna att erhålla byggnadstillstånd utan också av möjligheterna att anskaffa kapital. Utredningen hänvisar i detta sammanhang bl. a. till de särskilda kreditinstituten inom näringslivet, såsom AB Handelskredit, samt till de från och med detta år införda möjligheterna för affärsbankerna att lämna s. k. blancokrediter till ett belopp av högst 75 000 kronor. Dessa krediter kan enligt utred-

ningens mening bli av ett visst värde för rationaliseringen på längre sikt både för nu existerande företag och för nya företag eller distributionsformer. Utredningen erinrar om den under senare år införda möjligheten att lämna statsgarantier för lån, som syftar till rationalisering genom nyetablering och utvidgning av företag inom hantverk och småindustri, och beklagar, att inte även företag inom handeln kan komma i åtanke för lån av detta slag. En sådan utvidgning av statsgarantierna skulle enligt utredningen ligga väl i linje med beslutet att blancokrediter skall kunna lämnas även till handelsföretag.

Utredningens förslag har vid remissbehandlingen tillstyrkts eller lämnats i huvudsak utan erinran av *länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus* samt *Örebro län*, vissa *handelskamrar*, *Riksförbundet landsbygdens folk*, *Sveriges järnhandlareförbund*, *Landsorganisationen i Sverige* samt *Svenska handelsarbetareförbundet*.

Kommerskollegium samt *Stockholms handelskammare* och *handelskammaren i Karlstad* har uttalat viss tveksamhet inför förslaget.

Avstyrkande yttranden har avgivits av ett flertal remissinstanser, däribland *statskontoret*, *näringsfrihetsrådet*, *Sveriges industriförbund* och *Kooperativa förbundet*.

Statskontoret understryker, att lånegarantisystemet för hantverk och småindustri tills vidare skall tillämpas på försök och upptagas till förnyad prövning, när praktiska erfarenheter vunnits beträffande garantigivningens verkningar, samt att det vid sådant förhållande icke kan vara lämpligt att utsträcka kreditgarantien till en ny grupp företagare.

Näringsfrihetsrådet framhåller, att genom utredningens förslag ett slags statlig nyetableringskontroll i samband med behovsprövning skulle bli nödvändig, en ordning som statsmakterna i andra sammanhang tagit avstånd ifrån. Rådet anser att nytillkommande företagare inom handeln, i likhet med flertalet andra som ämnar driva en rörelse, bör hänvisas till de kreditmöjligheter som erbjuder sig på den allmänna lånemarknaden. I detta sammanhang erinras om den nyligen igångsatta utredningen rörande bl. a. frågan om kreditväsendets organisation. Även på grund härav synes det rådet opåkallat att i detta läge genomföra åtgärder, som innebär vidgade kreditåtaganden från statens sida.

Sveriges industriförbund finner, att anledning saknas att nu tillskapa ytterligare kreditmöjligheter för denna handelsnäring, samt framhåller att sådana åtgärder ter sig föga konsekventa i ett läge, då statsmakterna på olika vägar söker åstadkomma en begränsning av kreditgivningen till näringslivet.

Kooperativa förbundet framhåller, att avsikten med förslaget i sig själv är god men att det är sannolikt, att de statsgaranterade lånen i första rummet kommer att utgå till auktoriserade nyetableringar, i synnerhet som de officiella organisationerna inom handeln med all sannolikhet skulle kräva och även tillerkännas representation vid prövningen av låneansökningarna. Mot inrättande av en sådan låneinstitution talar enligt förbundets mening också

den även av utredningen erkända grundsatsen om fri och effektiv konkurrens.

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsstyrelsen i Kronobergs län har funnit, att frågan bör göras till föremål för ytterligare överväganden, innan slutlig ställning toges till densamma.

Beträffande frågan om statlig garanti för lån till Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik må anföras följande.

Med stöd av riksdagens medgivande (prop. 214/1946, Rskr. 435/1946) bemyndigade Kungl. Maj:t den 28 juni 1946 statskontoret att på statens vägnar teckna borgen för lån å högst 1 000 000 kronor till ett planerat företag för tillverkning av rostfria matbestick i Kinne-Kleva. Företaget skulle bildas av delägarna i Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik, Lidköping, vilka också skulle tillskjuta erforderligt aktiekapital. Syftet med borgensåtagandet var att den personal, som friställdes då Svenska skifferoljeaktiebolagets oljeverk i Kinne-Kleva samma år nedlades, skulle hjälpas till andra försörjningsmöjligheter. Borgensåtagandet skulle till tiden begränsas så att det icke kom att avse lån, som förföll till betalning senare än vid utgången av år 1948.

Det företag i Kinne-Kleva, som kom i åtnjutande av statens ifrågavarande borgensåtagande — Husaby aktiebolag — visade sig sedermera icke inom avsedd tid, d. v. s. före utgången av år 1948, kunna infria mer än en del av de statsgaranterade lånen. Statens stöd åt bolaget har emellertid ansetts böra bibehållas. Frågan om förlängning av borgensåtagandet har i enlighet härmed vid skilda tillfällen underställtts riksdagens prövning, senast år 1953. I anledning av proposition i ämnet (nr 79) medgav 1953 års riksdag att borgensåtagandet fick utsträckas för ett belopp av 700 000 kronor intill utgången av år 1955 (SU 57, Rskr. 135).

Under år 1953 företogs på föranstaltande av handelsdepartementet vissa undersökningar rörande bolagets möjligheter att infria de lån, för vilka staten tecknat borgen. Resultatet av undersökningarna var sådant, att bolagets verksamhet, i den form den dittills bedrivits, ansågs böra avvecklas. Husaby aktiebolag trädde i likvidation den 1 november 1953 och ändrade i samband därmed namnet till Rony aktiebolag. Kort härefter förstördes huvuddelen av bolagets anläggningar i Kinne-Kleva genom brand. Det i anledning härav influtna brandförsäkringsbeloppet användes intill ett belopp av 500 000 kronor för att nedbringa den låneskuld, för vilken staten åtagit sig betalningsförpliktelse. Det av Kungl. Maj:t senast — den 17 juni 1955 — fattade beslutet angående borgensåtagandets förlängning avsåg ett belopp av 200 000 kronor och gällde för återstoden av den av riksdagen medgivna tiden eller till och med utgången av år 1955. I beslutet föreskrevs, att bolaget skulle såsom säkerhet tillhandahålla statskontoret förlagsinteckningar med bästa rätt i bolagets egendom för sammanlagt minst 200 000 kronor. Vidare skulle solidarisk underborgen såsom för egen skuld tills full betalning skedde tecknas av aktieägarna i bolaget.

Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik har under hänvisning till kungörelsen den 4 juni 1954, nr 409, med vissa bestämmelser rörande statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. anhållit om dylik garanti för lån å 200 000 kronor att avbetalas under 15 år. Lånet är avsett att användas för inlösen av det lån å samma belopp, för vilket staten i enlighet med förutnämnda medgivande av riksdagen iklätts betalningsansvar. Såsom säkerhet erbjudes förlagsinteckningar inom 300 000 kronor i kommanditbolagets egendom. Beträffande företagets ekonomiska ställning och övriga förhållanden torde få hänvisas till ansökningshandlingarna.

Riksbankens kontor i Mariestad har i yttrande över ansökningshandlingarna anför bl. a. följande. Kommanditbolaget har dragits med betydande administrativa svårigheter till följd av fabrikationen i Kinne-Kleva, även om denna till en början var mycket lönsam. Den ökade konkurrensen från bl. a. Tyskland har otvivelaktigt varit mycket svårbemästrad. Vad som icke kan bestridas är emellertid att företaget löst och alltjämt löser en viktig del av sysselsättningsproblemet för Kinne-Klevas arbetarstam och detta även under tider då det måhända varit ekonomiskt sundare att avveckla och nedlägga driften där. Nu har man emellertid intrycket att det besvärliga arbetet med att söka skapa nya avsättningsmöjligheter i stället för de förlorade lovar att bära frukt. Kontoret anser att en förlängning av krediten får även ur allmän synpunkt anses som rimlig.

Direktionen för Sveriges riksbank anser, att lånegaranti enligt kungörelsen den 4 juni 1954 ej bör beviljas för att ersätta annan statlig garanti, som lämnats i särskild ordning och under andra förutsättningar och på andra villkor än de i kungörelsen angivna. Direktionen ifrågasätter också om kommanditbolaget kan anses hänförligt till kategorien småindustriföretag.

Departementschefen

Tack vare den år 1954 tillskapade möjligheten för Kungl. Maj:t att lämna statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag har under det senast förflutna budgetåret över etthundra dylika företag kunnat erhålla finansiellt stöd för nyetablering, utvidgning och rationalisering. Den av staten garanterade lånesumman uppgick till i det närmaste 8 milj. kronor. Dessa belopp hade sannolikt icke utan statens medverkan kommit företagen till del. Garantierna har beviljats efter riktlinjer som överensstämmer med en ur det allmännas synpunkter önskvärd lokaliserings- och sysselsättningspolitik. Den statliga stödverksamheten i denna form är enligt min mening till stort gagn såväl för berörda näringsgrenar som ur samhällliga synpunkter. Den synes därför böra fortsätta även under nästa budgetår. Ramen för garantigivningen, 10 milj. kronor, synes ha varit väl avpassad. För innevarande budgetår har ett lika stort belopp fastställts av riksdagen. Jag finner icke anledning att föreslå någon ändring av garantiramen. Hos riksdagen torde sålunda böra utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att under budgetåret 1956/57 bevilja statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag å sammanlagt högst 10 milj. kronor.

Lånegarantigivningen på ifrågavarande område bör ännu så länge anses som en försöksverksamhet. Vissa därmed sammanhängande spörsmål, som i och för sig förtjänar att utredas, har i avvaktan på närmare erfarenheter av lånegarantisystemets tillämpning i praktiken tills vidare ej upptagits till närmare övervägande. Den tid, under vilken dylika erfarenheter kunnat inhämtas, omkring ett och ett halvt år, förefaller visserligen jämförelsevis knappt tillmätt för att en allsidig och uttömmande bild av systemets verkningar skall kunna erhållas. Med hänsyn till den betydelse riksdagen synes tillmäta vissa av de antydda, ännu icke slutligt prövade frågorna — särskilt angående en önskvärd samordning av de olika statliga stödformerna samt rörande viss decentralisering av garantigivningen — ämnar jag dock under våren 1956 för Kungl. Maj:t framlägga förslag om en särskild utredning i ämnet. Utan avbidan på utredningens slutförande ämnar jag överväga om icke den centrala handläggningen av dessa ärenden möjligen redan vid halvårsskiftet 1956 bör överflyttas till kommerskollegium. Ärendena i fråga har nämligen visat sig rätt tyngande på departementsplanet och kommerskollegium torde ha förutsättningar att ägna desamma en sakkunnig och omsorgsfull behandling.

Genom lånegarantigivningen har staten iklätts betalningsansvar av förhållandevis stor omfattning. Medel till täckande av förluster som kan uppkomma i anledning härav bör, såsom förordats i vissa remissyttranden, ställas till förfogande å riksstaten. Jag föreslår, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten för nästa budgetår anvisas ett särskilt förslagsanslag å 1 000 kronor.

Det av varudistributionsutredningen framlagda förslaget att utsträcka den statliga garantigivningen till att omfatta jämväl företag inom handeln har vid remissbehandlingen mött invändningar från vissa håll. Ifrågavarande förslag torde med hänsyn härtill böra ytterligare övervägas. Jag är sålunda icke f. n. beredd tillstyrka den av utredningen föreslagna utvidgningen av garantisystemet.

Med hänsyn till omständigheterna vill jag icke motsätta mig, att det stöd staten tidigare lämnat det till Kinne-Kleva förlagda Husaby aktiebolag, numera Rony aktiebolag i likvidation, i form av ett borgensåtagande — vars omfattning efterhand nedbringats till att avse ett lånebelopp av 200 000 kronor — överföres på moderföretaget, Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik i Lidköping. Jag förutsätter därvid, att kommanditbolaget jämväl i fortsättningen bereder arbetarna i Kinne-Kleva sysselsättning i minst den omfattning, som kan anses betingad av statens medverkan i företaget. För garantien åt kommanditbolaget bör i huvudsak gälla de villkor, som eljest tillämpas i fråga om statsgaranti till småindustriföretag. I anledning av vad riksbanksdirektionen påpekat bör emellertid särskilt medgivande av riksdagen inhämtas beträffande den av kommanditbolaget sökta statsgarantien.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor;

b) medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1956/57 beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kronor;

c) medgiva, att statsgaranti må under de i det föregående angivna förutsättningarna beviljas Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik i Lidköping för lån å högst 200 000 kronor.

[44] 35. **Befrämjande av hemslöjden**

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 930)	55 000
1956/57 (förslag)	55 000

Kungl. Maj:t har den 16 augusti 1955 bemyndigat kommerskollegium att under budgetåret 1955/56 av manufakturförslagslånefonden använda 1 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbunds verksamhet och 153 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för avlöning åt hemslöjdskonsulenter. För innevarande budgetår har sålunda av anslags- och fondmedel anvisats sammanlagt 209 000 kronor för hemslöjdsändamål.

Y r k a n d e

Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 226 000 kronor.

M o t i v

Såsom bidrag till sin egen verksamhet, till de provinsiella hemslöjdsföreningarna samt till särskilda hemslöjdsändamål äskar riksförbundet för budgetåret 1956/57 samma belopp (sammanlagt 56 000 kronor), som av anslags- och fondmedel beviljats för innevarande budgetår. Detta innebär att medelsanvisningen å anslaget skulle ökas med 1 000 kronor.

Kostnaderna för hemslöjdskonsulenternas verksamhet under budgetåret 1956/57 beräknas av riksförbundet till omkring 550 000 kronor. Bidragen från hushållningssällskap och landsting beräknas komma att uppgå till omkring 200 000 kronor. Återstoden, 350 000 kronor, måste täckas av statsbidrag och av hemslöjdsföreningarnas inkomster av affärsverksamhet. En del föreningar uppgives emellertid till följd av kostnadsstegringar ha svårt att lämna bidrag till konsulentverksamheten. Riksförbundet föreslår, att statens bidrag till konsulentverksamheten under nästa budgetår utgår med 200 000 kronor.

Riksförbundet upprepar slutligen ett tidigare framfört yrkande om bidrag med 25 000 kronor till kostnaderna för en särskild konsulent för partiellt arbetsföras hemslöjdsarbete.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Detta torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Frågan om bidrag av fondmedel torde senare, efter särskild ansökan, få prövas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1956/57
anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

[45] 36. Bidrag till Svenska slöjdföreningen

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 930)	50 000
1956/57 (förslag)	50 000

Y r k a n d e

Styrelsen för Svenska slöjdföreningen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 80 000 kronor.

M o t i v

Föreningens viktigaste uppgifter är att bedriva allmän konsumentupplysning, att medverka i den exportfrämjande propagandan för produkter av konstindustri och konsthantverk och att vidta åtgärder i syfte att åstadkomma en allmän kvalitetshöjning inom den konstindustriella verksamheten i landet.

Styrelsen framhåller, att realvärdet av statsanslaget starkt minskat genom penningvärdets fall och att föreningens ekonomiska situation är bekymmersam. Föreningen har under de senaste åren nödgats inskränka sin verksamhet. Trots den beträngda ekonomiska situationen har föreningen under det senaste arbetsåret genom Hälsingborgsutställningen gjort en kraftansträngning för att på en gång stimulera nyskapandet inom svensk konstindustriell och konsthantverklig produktion, upplysa allmänheten om marknadens goda varor och ytterligare rikta utlandets uppmärksamhet mot svensk formgivning. Styrelsen finner det ytterst betydelsefullt att föreningen gives ekonomiska möjligheter att utnyttja och fullfölja de resultat, som utställningens framgång skapat, genom en upprustning och utbyggnad av föreningens studieverksamhet.

Departementschefen

En höjning av förevarande anslag anser jag mig icke kunna tillstyrka. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Det må erinras om att slöjdföreningen av Kungl. Maj:t tilldelats bidrag av fondmedel

med 75 000 kronor för forskning inom möbelområdet och för resekonsulentverksamhet i bosättningsfrågor inom mellersta Norrland samt med 25 000 kronor för täckande av viss del av kostnaderna för svenskt deltagande i en nordisk konstindustriutställning i Amerikas förenta stater.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[46] 37. **Bidrag till standardiseringsverksamheten**

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 931)	625 000
1956/57 (förslag)	660 000

Y r k a n d e

Sveriges standardiseringskommission (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 35 000 kronor.

M o t i v

Från de olika standardiseringsorganen har till standardiseringskommissionen inkommit framställningar om bidrag av statsmedel för nästa budgetår, vilka sammanlagt överstiger under innevarande budgetår utgående statsbidrag med 121 400 kronor.

För att standardiseringsverksamheten i dess helhet skall kunna upprätthållas i ungefär oförändrad omfattning erfordras med hänsyn till inträffade löne- och prisstegringar ett medelstillskott, som för nästa budgetår med 75 000 kronor överstiger de nuvarande bidragen från staten och från enskilt håll till verksamheten. På grundval av nu gällande villkor beträffande fördelningen mellan staten och enskilda av kostnaderna för verksamheten beräknar kommissionen den andel av nyssnämnda belopp, för vilken staten bör svara, till 35 000 kronor.

Departementschefen

Standardiseringsverksamheten har enligt min mening så stor betydelse för vårt näringsliv, att jag icke vill motsätta mig att statens bidrag till densamma höjes med det av standardiseringskommissionen föreslagna beloppet, 35 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (625 000 + 35 000 =) 660 000 kronor. Av anslaget torde efter Kungl. Maj:ts närmare prövning minst 200 000 kronor böra disponeras för standardisering å det byggnadstekniska området samt minst 150 000 kronor för varudeklarationsnämndens verksamhet. I övrigt torde det få ankomma på standardiseringskommissionen att med beaktande av föreliggande behov fördela statsbidraget mellan de olika organ, som deltagar i standardiseringsverksamheten. För statsbidragets åtnjutande torde i huvudsak samma villkor böra bestämmas som de vilka gäller i fråga om statsbidraget för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 660 000 kronor.

[47] 38. Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 931)	15 000
1956/57 (förslag)	15 000

Y r k a n d e

Tekniska nomenklaturcentralen (skr. 26/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 40 000 kronor.

M o t i v

Enligt Tekniska nomenklaturcentralens stadgar, som fastställts av Kungl. Maj:t, skall centralen åstadkomma en för svenska förhållanden lämpad teknisk nomenklatur, varmed förstås allt som rör teknikens språkliga och grafiska uttrycksmedel samt dessas innebörd.

Centralens verksamhet omfattar bl. a. insamling och bearbetning av ordmaterial samt utgivande av ordlistor inom skilda tekniska områden. Verksamheten avser också rådgivning i tekniska nomenklaturfrågor till statliga myndigheter och verk, industriella organisationer och företag. Även nomenklaturfrågor med juridiska konsekvenser hänskjuts ofta till centralen. Centralen medverkar vidare i det internationella samarbetet på nomenklaturområdet.

Under de senaste åren har centralens ekonomi försämrats. För att täcka de löpande utgifterna har reserverade medel måst tillgripas. Personalen på centralens sekretariat har fått reduceras. Svårigheten att fullgöra de centralen ålagda uppgifterna är nu starkt kännbar. Igångsatta arbeten har försejats. Nyttillkomna arbetsuppgifter kan ej angripas med erforderlig snabbhet. Även centralens medverkan i det internationella nomenklaturarbetet har lidit avbräck.

Departementschefen.

Jag kan icke tillstyrka någon höjning av anslaget till Tekniska nomenklaturcentralen. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

D. Sjöfart och handel

I enlighet med beslut av 1955 års riksdag (prop. 124, SU 146, Rskr. 324) har huvuddelen av de statliga förvaltningsuppgifterna på sjöfartens område den 1 januari 1956 sammanförts till ett nytt ämbetsverk, sjöfartsverket. Till detta verk har överförts samtliga de arbetsuppgifter, som tidigare ombesörjts av lotsverket och sjökarteverket, vidare väg- och vattenbyggnadsverkets uppgifter i fråga om hamnar och farleder samt slutligen kommerskollegiets samtliga uppgifter på sjöfartens område med undantag av sjöfartsstatistiken. Sjöfartsverket består av en central sjöfartsstyrelse med därtill hörande lokalstater, nämligen lots- och fyrstaten och fartygsinspektionen. Under sjöfartsstyrelsen sorterar vidare bl. a. sjöbefälsskolorna samt Södertälje kanalverk och Falsterbokanalerna.

I anledning av den sålunda genomförda omorganisationen överföres för budgetåret 1956/57 följande särskilda anslag till tionde huvudtiteln, nämligen från fjärde huvudtiteln reservationsanslagen till Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet samt Ombyggnad av sjömättningsfartyg samt förslagsanslaget till Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån, och vidare från sjätte huvudtiteln reservationsanslagen till Bidrag till handelshamnar och farleder, Statliga farledsarbeten, Byggande av fiskehamnar, Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalerna samt Understöd åt skärgårdsrederier, ävensom förslagsanslaget till Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.

Sjöfartsverket

[48] 1. Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 1 688 000 kronor (statsliggaren s. 932) är avsett för sjöfartsstyrelsens verksamhet under tiden den 1 januari—den 30 juni 1956. I anslaget ingår ett belopp av 25 000 kronor för att tillgodose behovet av extra personal under övergångstiden i samband med styrelsens inrättande.

Kommerskollegium har i särskilda promemorior, som överlämnats till handelsdepartementet, framlagt vissa förslag rörande lönegradsuppflyttning och inrättande av nya tjänster m. m. Vidare har föreslagits, att medel ställas till förfogande för att utbilda fartygsinspektörer i skeppsmätning. Härjämte har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* anmält, att till styrelsens förfogande står vissa medel för dels gratifikationer till befattningshavare, som gjort uppfinningar och konstruktioner, dels speciella utredningar och anordnande av kurser, m. m. Styrelsen anser att medel för dessa ändamål bör inrymmas i sjöfartsstyrelsens anslag.

Departementschefen

Sjöfartsstyrelsen har helt nyligen börjat sin verksamhet. Innan frågor rörande ändrad lönegradsplacering eller inrättande av nya tjänster hos styrelsen upptages till prövning, torde närmare erfarenheter av verksamheten böra avvaktas. De av kommerskollegium väckta förslagen i dylika frågor torde därför icke nu böra föranleda något ställningstagande. Frågan om medel för utbildning i skeppsmätning torde få prövas i annat sammanhang. Vad härefter beträffar behovet av anslag för vissa gratifikation, speciella utredningar etc. synes det få ankomma på sjöfartsstyrelsen att — om så erfordras — göra framställning härom.

I det på gällande riksstat uppförda anslaget av 1 688 000 kronor — som alltså är avsett för tiden 1 januari—30 juni 1956 — ingår ett belopp av 25 000 kronor för extra personal under en övergångstid. Motsvarande belopp erfordras under ytterligare ett år. Vid medelsberäkningen för nästa budgetår bör i första hand det nuvarande anslaget ökas med nyssnämnda belopp av 1 688 000 kronor eller till 3 376 000 kronor. Härtill kommer ett ökat medelsbehov för rörligt tillägg i anledning av den under år 1955 företagna lönehöjningen. Jag beräknar härför ett belopp av 268 000 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (3 376 000 + 268 000 =) 3 644 000 kronor. De i avlöningsstaten för innevarande budgetår under olika poster upptagna beloppen bör för nästa budgetår fördubblas och posten till rörligt tillägg härutöver ökas med 268 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 398 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 430 800
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 800
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	105 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	707 200

Summa kronor 3 644 000

b) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 644 000 kronor.

[49] 2. *Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader*

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 440 600 kronor (statsliggaren s. 932) avses för sjöfartsstyrelsens verksamhet under tiden 1 januari—30 juni 1956. I anslaget ingår ett belopp av 50 000 kronor för inventarieanskaffning m. m. i samband med inrättandet av styrelsen.

Sjöfartsstyrelsen har nu flyttat in i lokaler inom Svea livgardes förutvarande kaserner m. m. i Stockholm. Sjökartebyrån har dock placerats i den byggnad, som sjökarteverket tidigare disponerat. Frågan om styrelsens förläggning i framtiden kommer i annat sammanhang att underställas riksdagen.

Y r k a n d e n

I promemorior, som upprättats inom *kommerskollegium*, erinras bl. a. om de kostnadsökningar, som föranleds av dels höjda biljettpriser, dels nytryck av blanketter m. m. i samband med inrättandet av sjöfartsstyrelsen. Vidare har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* i en promemoria lämnat uppgift om sådana rese- och traktamentskostnader under budgetåret 1954/55, som avsett den direkta hamn- och farledsverksamheten vid styrelsen.

Sjökarteverket (skr. 15/8 1955) har angivit följande ändringar i medelsbehovet för den del av sjöfartsstyrelsens verksamhet, som övertages från sjökarteverket. — För tiden 1 januari—30 juni 1956 har som regel anvisats hälften av de belopp, som anvisats för 1954/55.

	Anvisat 1954/55	Nettoutgift 1954/55	Förslag 1956/57
1. Mässpenningar m. m.	152 000	198 150	200 000 (+ 48 000)
2. Övriga expenser	36 000	36 000	34 500 (— 1 500)
3. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»	37 000	40 876	40 000 (+ 3 000)

M o t i v

Sjökarteverket har till stöd för verkets förslag bl. a. åberopat följande.

1. Från posten till mässpenningar, representationspenningar samt portionskostnader för personal å sjömättingsfartyg bestrids kostnaderna för nämnda förmåner till all den personal — även personal från marinen — som deltar i mättningsarbetena till sjöss. Sjömätningssäsongen omfattar i medeltal 150 dagar och den sammanlagda personalstyrkan utgöres av ca 250 personer. Av dessa åtnjuter omkring 80 mässpenningar (i genomsnitt kr. 7: 50 per man och dag), medan den övriga delen, ungefär 170, åtnjuter skeppsportion in natura (skeppsportionspriset f. n. kr. 4: 90 per dag). Enligt dessa grunder skulle medelsbehovet uppgå till 215 000 kronor; med hänsyn till nettoutgiften under budgetåret 1954/55 torde medelsanvisningen dock kunna begränsas till 200 000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1956 har för ändamålet anvisats ett belopp av 76 000 kronor, vilket för helt budgetår motsvarar 152 000 kronor.

2. Städningkostnaderna har ökat med 2 000 kronor. Å andra sidan bör ett belopp av 3 500 kronor, motsvarande omkostnader för kontrollstationerna för provning av nautiska instrument, överföras till fartygsinspektionens omkostnadsanslag.

3. Tryckningskostnaderna har stigit.

Departementschefen

För innevarande budgetår har beräknats 50 000 kronor för vissa engångskostnader — inventarieanskaffning m. m. — i samband med inrättandet av styrelsen. Något särskilt belopp för sådana ändamål bör icke beviljas för nästa budgetår.

Innan erfarenhet erhållits av sjöfartsstyrelsens verksamhet, är det vanskligt att närmare beräkna styrelsens medelsbehov för omkostnader. Till grund för anslagsberäkningen för nästa budgetår torde därför få läggas det för tiden 1 januari—30 juni 1956 beviljade anslaget med frånräknande av nyssnämnda belopp för engångskostnader, d. v. s. (440 600 — 50 000 =) 390 600 kronor. Sistnämnda summa bör för att motsvara medelsbehovet under ett helt budgetår fördubblas till (2 × 390 600 =) 781 200 kronor.

Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar erfordras emellertid härutöver viss uppräknning av anslaget. För reseersättningar beräknar jag ytterligare 8 000 kronor, för mässpenningar m. m. i enlighet med förslag från sjökarteverket 48 000 kronor samt för höjda städkostnader 4 000 kronor. Slutligen bör till publikationstryck anvisas ytterligare 10 000 kronor. I anslutning härtill torde prissättningen på styrelsens publikationer få omprövas. Härjämte bör anslaget nedräknas med 3 500 kronor, enär vissa expens-kostnader i fortsättningen bör belasta fartygsinspektionens omkostnadsanslag.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår uppskattar jag sålunda till (781 200 + 8 000 + 48 000 + 4 000 + 10 000 — 3 500 =) 847 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 847 700 kronor.

[50] 3. Lots- och fyrstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	16 177 400	16 824 468
1955/56 (statsliggaren s. 933) ..	16 151 700	
1956/57 (förslag)	17 511 500	

Y r k a n d e n

Lotsstyrelsen (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 1 824 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personal på distriktsexpeditionerna:		
1 distriktsfyrmästare i södra lotsdistriktet Ca 20—		
Ca 21.....	810	—
2. Fartygspersonal:		
6 kockstewartar Ce 13—Ca 13	—	—

	Ökning	Minskning
3. Personal vid lotsplatser:		
10 nya tjänster såsom båtman Ce 11, m. m.	134 000	—
4. Fyrpersonal:		
a) På fyrskepp med framdrivningsmaskineri		
12 fyrmästare Ca 19—Ca 20.....	20 085	—
12 förste fyrvaktare (stymän) Ca 15—Ca 16 ..		
12 förste fyrvaktare (maskinister) Ca 15—Ca 16		
b) Vid Fårö samt Örskärs fyrplatser		
2 fyrmästare Ca 17—Ca 19	4 200	—
2 förste fyrvaktare Ca 14—Ca 15		
2 fyrvaktare Ca 11—Ca 12		
c) 16 kockstewartar på fyrskepp Ce 13—Ca 13 ..	—	—
d) 1 kockstewart på fyren Ölands södra grund Ce 13—Ca 13	—	—
e) 12 fyrvaktare på fyrskepp med framdrivnings- maskineri Ce 12—Ca 12.....	—	—
f) Indragning av samtliga tjänster på fyrskeppet Grepén, nämligen 1 fyrmästare Ca 17, 1 förste fyrvaktare Ca 14, 1 kockstewart Ce 13, 1 fyr- vaktare Ca 11 samt 1 fyrvaktare Ce 11.....	—	50 265
g) Ökad ledighet för fyrpersonalen, m. m.	310 000	—
5. Avlöningsmedel under fyra månader för viss nyan- ställd personal, m. m.....	5 870	—
6. Rörligt tillägg	1 400 000	—
	1 874 965	50 265
	+ 1 824 700	

Motiv

1. Distriktsfyrmästaren bör vara placerad i högre lönegrad än överlotsarna, vilka är i 20 lönegraden. Samma förslag framfördes i petita för innevarande budgetår (prop. 124/1955, s. 126).

2. På tjänstefartygen föreligger ett stadigvarande behov av kockstewartar. Tjänsterna är slutbefattningar. Förslaget har framförts flera gånger tidigare (se prop. 124/1955, s. 126).

3. Vid bifall till det av en särskild utredningsman framlagda förslaget om reglering av arbetstiden för båt- och tjänstefartygspersonal erfordras medel för inrättande av 10 nya båtmanstjänster i Ce 11, uppflyttning av vissa lotsplatser i lönetillägsgrupp samt utbetalning av lönetillägg även till reservlotsar. Den härför erforderliga anslagsökningen beräknas till 134 000 kronor.

4 a) Dessa fyrmästare bör vara placerade i samma lönegrad som överlotsarna. Förste fyrvaktarna bör jämföras med lotsarna vid större lotsplatser, vilka placerats i 16 lönegraden. Förslaget framfördes även i petita för budgetåret 1955/56 (prop. 124/1955, s. 127).

4 b) Med avseende på fyrpersonalens lönegradsplacering har fyrarna indelats i tre grupper, varav grupp 1 omfattar fyror med radiofyranläggning eller större teknisk anläggning i övrigt samt grupp 2 fyror med mistsignalanläggning eller eljest mera krävande tjänstgöring. Fårö och Örskärs fyrplatser utrustas med radiofyranläggningar under nästa budgetår, varför fyrplatserna från den tidpunkt, då radiofyror är färdigställda, bör överföras från grupp 2 till grupp 1.

4 c) och d). På ettvarvt av de ordinarie fyrskeppen samt på fyren Ölands södra grund finns en kockstewart. Av samma skäl, som åberopats under punkt 2, bör här ifrågavarande tjänster ordinariesättas.

4 e) Av fyrvaktarna på de 12 fyrskeppen med framdrivningsmaskineri är 37 ordinarie samt 35 extra-ordinarie. Behovet av tjänsterna är stadigvarande. På ettvarvt av fyrskeppen bör en fyrvaktartjänst ordinariesättas (jfr prop. 124/1955, s. 127).

4 f) Under innevarande budgetår färdigställs fyren på Engelska grundet, varvid fyrskeppet Grepen kan indragas.

4 g) Styrelsen vidhåller förslaget om ledighet för fyrpersonalen, vilket framfördes även föregående år (prop. 124/1955, s. 127).

5. I det för innevarande budgetår anvisade anslaget har inräknats medel för avlöning fr. o. m. november månad av vissa nya tjänster m. m. på ett nybyggt tjänstefartyg. För 1956/57 erfordras medel för avlöning hela budgetåret.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd finner icke skäl föreligga för en sådan avvikelse från den år 1952 träffade förhandlingsöverenskommelsen mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vederbörande personalorganisationer, som ett bifall till lotsstyrelsens förslag om uppflyttning från Ca 20 till Ca 21 av distriktsfyrmästartjänsten i södra lotsdistriktet skulle innebära. Däremot har lönenämnden icke något att erinra mot de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för personal vid Fårö och Örskärs fyrplatser.

Härjämte torde nu få anmälas ett av särskilt tillkallad utredningsman den 30 juni 1955 avgivet betänkande med *förslag angående reglering av arbetstiden för båt- och tjänstefartygspersonal vid lotsverket m. m.* Av betänkandet framgår i huvudsak följande.

Vid lotsplatserna finns sammanlagt 165 båtmän i Ce 11 samt 136 reservlotsar i Ce 14. När reservlots ej uppehåller lotsbefattning utan tjänstgör i egen befattning har han i stort sett samma arbetsuppgifter som en båtmän. Arbetsuppgifterna för ifrågavarande personal är i första hand att sätta ut lotsar till lotssökande fartyg samt hämta lots efter avslutad lotsning. Båtpersonalen deltar också i utkik eller telefonpassning, som vid de flesta lotsplatser pågår dygnet runt. Under den tid av dygnet, som icke åtgår för båttjänst och utkik m. m., fullgöres i allmänhet beredskapstjänst. Båtpersonalens arbetstid är icke reglerad. Personalen är i princip skyldig att vid

behov tjänstgöra varje tid av dygnet. Åtgärder har emellertid vidtagits för att lindra båtpersonalens arbetsbörda. Under budgetåret 1951/52 utökades antalet båtmanstjänster med 10, varjämte ytterligare nya båtmanstjänster tillfördes lotsverket från och med budgetåret 1952/53. Vidare har Kungl. Maj:t 1952 bemyndigat lotsstyrelsen att utfärda föreskrifter rörande tjänstgöringsförhållandena vid lotsplatserna av sådan innebörd, att den som tjänstgjort under 24 timmar i en följd icke förrän han beretts 8 timmars vila får åläggas ytterligare tjänstgöring annat än i nödsituationer eller då vid sjukdomsfall annan personal ej kan anskaffas. Lotsstyrelsen har också utfärdat vissa föreskrifter till förhindrande av att vid lotsplatserna tillämpas vaktindelning med allt för långa tjänstgöringsperioder. Tjänstgöringskyldigheten på sön- och helgdagar kompenseras av den s. k. fridygnsledigheten som innebär att befattningshavare vid lotsplats äger åtnjuta fem fridygn per kalendermånad. Båtmännens avsaknad av reglerad arbetstid, kravet på ständig beredskap samt den ofta obekväma arbetstiden har kompensrats genom särskilda lönetillägg, s. k. båtmanstillägg. Med avseende å båtmanstilläggens storlek har lotsplatserna indelats i fyra grupper. Tilläggen utgör för månad räknat i grupp I 40 kronor, i grupp II 60 kronor, i grupp III 80 kronor och i grupp IV 100 kronor.

För personal på tjänstefartygen finns i viss mån likartade bestämmelser.

Utredningsmannen föreslår i sitt betänkande, att en arbetstidsreglering genomföres för båt- och tjänstefartygspersonal. Arbetstidsregleringen bygger på en för viss tidsperiod genomsnittlig maximiarbetstid av 8 timmar per arbetsdygn. Med hänsyn till att det arbete, varom här är fråga, är mycket oregelbundet och i viss mån okontrollerbart har begränsningsperioden för arbetstidsmaximeringen satts så lång som till 12 månader i följd. I syfte att bereda personalen trygghet mot alltför hårt utnyttjande under seglationssäsongen föreslås en arbetstidsmaximering för månad till 300 timmar. Vid mera exceptionella förhållanden skall dock kunna i begränsad utsträckning uttagas arbetstid utöver eljest stadgat maximum. Såsom arbetstid skall icke räknas s. k. jour- och beredskapstid. För att genomföra förslaget bör inrättas 10 nya båtmanstjänster. Någon rätt till gottgörelse för övertid är icke avsedd att tillkomma vederbörande befattningshavare, ej heller ersättning för tjänstgöring å obekväma arbetstid. I stället föreslås, att nuvarande lönetillägg fortfarande skall utgå såsom kompensation för oregelbunden tjänstgöring, för oräknad jour- och beredskapstid, för tjänstgöring på obekväma arbetstid m. m. Även reservlotsarna bör enligt förslaget vara berättigade till lönetillägg, vilket f. n. icke är fallet. Vissa lotsplatser anses böra uppflyttas i lönetilläggsgrupp. För handläggning av ärenden rörande arbetstidsregleringen föreslås — efter mönster från tullverket, statens järnvägar m. fl. verk — inrättande av en tjänstgöringsnämnd, bestående av opartisk ordförande samt representanter för verksstyrelsen och den arbetstidsregleringen underkastade personalen.

Yttranden över betänkandet har avgivits av statskontoret, statens löne-nämnd, lotsstyrelsen, civilförvaltningens personalförbund, fyrpersonalens förening och lotsförbundet. Samtliga remissinstanser tillstyrker i huvudsak utredningsmannens förslag utom *statskontoret*. Detta ämbetsverk framhåller, att en reglering av arbetstiden under en så avsevärd tidsperiod som ett år knappast kan betraktas som en arbetstidsreglering i egentlig mening. En arbetslidsreglering bör icke heller genomföras utan att tillfredsställande möjligheter att kontrollera arbetstiden föreligger. Statskontoret är därför icke berett tillstyrka den av utredningsmannen förordade arbetstidsregleringen för båt- och tjänstefartygspersonalen vid lotsverket. Ämbetsverket håller före, att man i detta hänseende icke kan komma längre än till den fritidsreglering och begränsning av tjänstgöringstiden till 24 timmar i följd, som genomfördes år 1952.

Departementschefen

Lotsstyrelsens förslag om överförande till ordinarie stat av ett antal tjänster som kockstewart anser jag mig böra biträda såtillvida att jag förordar, att halva antalet tjänster av denna kategori ombildas till ordinarie, nämligen beträffande fartygspersonalen tre tjänster och vad angår fyrpersonalen åtta tjänster.

I samband med att Fårö och Örskärs fyrplatser utrustas med radiofyr-anläggningar bör personalen vid dessa fyrplatser uppflyttas i lönegrad i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen. Härigenom ökar medelsbehovet med 4 200 kronor.

Lotsstyrelsens förslag om dels ökad medelsanvisning med 5 870 kronor för viss under innevarande budgetår nyanställd personal m. m. samt med 1 400 000 kronor för rörligt tillägg, dels nedräkning av anslaget med 50 265 kronor till följd av indragning av ett fyrskepp, föranleder ej någon erinran från min sida.

Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka förslagen om lönegradsuppflyttning av en distriktsfyrmästartjänst samt vissa tjänster på fyrskepp med framdrivningsmaskineri. Av fyrvaktarna på dylika fyrskepp innehar redan nu ungefär hälften ordinarie anställning; med hänsyn härtill är jag icke beredd förorda ytterligare ordinariesättning av dessa fyrvaktartjänster.

Vid bifall till vad jag här föreslagit ökar medelsbehovet med i runt tal $(4\ 200 + 5\ 870 + 1\ 400\ 000 - 50\ 265 =)$ 1 359 800 kronor.

Som framgår av den förut lämnade redogörelsen har en särskild utredningsman förordat, att arbetstiden för båt- och tjänstefartygspersonalen vid lotsverket skall regleras. Förslaget kan sägas innebära, att de sedan år 1952 tillämpade bestämmelserna ges en fastare och mera fullständig utformning. Utredningsmannens förslag har under remissbehandlingen mött principiell kritik endast från statskontoret. Med anledning av att begränsningsperioden för arbetstidsmaximeringen föreslagits till 12 månader anser statskontoret, att en reglering av arbetstiden under så pass lång tid knappast kan betraktas som en arbetstidsreglering i egentlig mening.

Efter samråd med chefen för civildepartementet har jag för min del funnit utredningsmannens förslag böra ytterligare övervägas. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta huruvida en formell arbetstidsreglering för båtmän och tjänstefartygspersonal bör genomföras samt att i så fall meddela närmare bestämmelser härför. Det ytterligare medelsbehov, som eventuellt kan uppkomma under detta anslag till följd av en dylik reglering, torde kunna få täckas genom anslagsöverskridande.

Lotsstyrelsens förslag om ökad ledighet för fyrpersonalen torde — såsom min företrädare i ämbetet framhållit vid anmälan av motsvarande yrkande föregående år — få prövas i ett större sammanhang.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 6 571 400 (+ 67 900) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 5 458 200 (— 100 100) kronor;
 särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal 2 919 500 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 2 562 400 (+ 1 392 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (6 571 400 + 5 458 200 + 2 919 500 + 2 562 400 =) 17 511 500 (+ 1 359 800) kronor.

I personalförteckningen för lots- och fyrstaten bör följande ändringar vidtagas. Såsom nya tjänster uppföres 2 fyrmästare i Ca 19, 2 förste fyrvaktare i Ca 15, 11 kockstewartar i Ca 13 och 2 fyrvaktare i Ca 12. Ur personalförteckningen avföres 3 fyrmästare i Ca 17, 3 förste fyrvaktare i Ca 14 och 3 fyrvaktare i Ca 11.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lots- och fyrstaten vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 571 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 458 200
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 919 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 562 400
	Summa kronor 17 511 500

c) till *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 17 511 500 kronor.

[51] 4. Lots- och fyrstaten: Omkostnader

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 513 000 kronor (statsliggaren s. 936). För budgetåret 1954/55 hade anvisats ett gemensamt omkostnadsanslag för lotsstyrelsen och lots- och fyrstaten. Lots- och fyrstatens andel av nettoutgiften å sistnämnda anslag uppgick till 4 525 138 kronor.

Kungl. Maj:t har den 15 april 1955 medgivit, att den i lotsverkets omkostnadsstat för budgetåret 1954/55 uppförda delposten till diverse och extra utgifter fick överskridas med 50 000 kronor för bestridande av bärgarlön i samband med bärgning av det i december 1954 havererade fyrskeppet Norströmsgrund. Vidare har Kungl. Maj:t den 2 september 1955 bemyndigat lotsstyrelsen att från den under omkostnadsstaten för lots- och fyrstaten för innevarande budgetår uppförda delposten till diverse och extra utgifter till ägarna av ett tyskt motorfartyg, som kolliderat med en svensk lotsbåt, förskottsvis utbetala ett skadeståndsbelopp motsvarande 1 440 tyska mark. Det hade i sistnämnda fall klarlagts, att sammanstötningen vållats av föraren av lotsbåten. Frågan om vem som å svensk sida var skadeståndsskyldig var emellertid icke slutligt utredd. I avvaktan på närmare utredning härom ansågs det begärda skadeståndet, vilket befunnits skäligt, böra förskottsvis bestridas från ifrågavarande delpost.

Y r k a n d e n

Lotsstyrelsen (skr. 24/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 210 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Lotsstyrelsens förslag 1956/57
1. Telegram, telefon och annonsering	103 981	95 000	105 000 (+ 10 000)
2. Reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjömärken, apparater och inventarier inom lotsdistrikten	324 148	330 000	390 000 (+ 60 000)
3. Reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och därmed jämställda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar	979 189	965 000	1 085 000 (+ 120 000)
4. Drift av lotsbåtar	277 705	250 000	280 000 (+ 30 000)
5. Förnyelse av lotsverkets vandringsbibliotek	—	10 000	— (— 10 000)
			(+ 210 000)

M o t i v

1. Samtalsfrekvensen har ökat. Inom lots- och fyrväsendet är det ofta av största betydelse att få snabb förbindelse; på grund av lots- och fyrplatsernas avskilda belägenhet tar det merendels mycket lång tid med skriftliga meddelanden.

2. Posten har för innevarande budgetår höjts med 35 000 kronor. Samtidigt har från posten avräknats 10 000 kronor med anledning av att viss personal, som tidigare avlönats från denna delpost, från och med den 1 januari 1956 avlönas från sjöfartsstyrelsens avlöningsanslag. Posten måste höjas för att tillgodose behovet av underhåll av det växande antalet säkerhetsanordningar för sjöfarten. Härtill kommer att arbetslöner och materialpriser stigit under 1955.

3. För budgetåret 1955/56 har posten minskats med 15 000 kronor på grund av att vid sjöfartsstyrelsens inrättande lönekostnaderna för viss personal överflyttats från denna post till styrelsens avlöningsanslag. Posten måste uppräknas, om fartygsmaterielen skall kunna underhållas. Fyrskepen — som utgör flertalet av fartygen — är till största delen av äldre datum och kräver därför jämförelsevis stora underhålls- och reparationskostnader.

4. Förslaget föranleds av belastningen under föregående budgetår.

Departementschefen

I enlighet med lotsstyrelsens förslag bör till telegram och telefon m. m. samt till drift av lotsbåtar anvisas ytterligare 10 000 resp. 30 000 kronor.

Jag kan icke tillstyrka, att delposten till reparation och underhåll av obevakade fyrar samt fasta sjömärken m. m. — vilken post för budgetåret 1955/56 uppräknats med 35 000 kronor — höjes även för nästa budgetår. För angivna ändamål förordar jag i princip oförändrad medelsanvisning. Med hänsyn till att delposten innevarande budgetår omfattar lönekostnader under sex månader för viss personal, som numera avlönas från sjöfartsstyrelsens anslag, bör posten nedräknas med 10 000 kronor.

Däremot vill jag tillstyrka en mindre ökning av delposten till reparation och underhåll av fyrskopp, tjänstefartyg och därmed jämställda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar; posten torde få höjas med 15 000 kronor. Samtidigt minskar medelsbehovet under posten med samma belopp genom att vissa lönekostnader överförts till sjöfartsstyrelsens avlöningsanslag.

Såsom lotsstyrelsen förutsatt bortfaller för nästa budgetår posten till förnyelse av lotsverkets vandringsbibliotek å 10 000 kronor.

Anslaget bör i överensstämmelse med vad sålunda anförts uppräknas med $(10\ 000 + 30\ 000 - 10\ 000 + 15\ 000 - 15\ 000 - 10\ 000 =)$ 20 000 kronor och alltså för nästa budgetår uppföras med 4 533 000 kronor.

Inom lots- och fyrstatens verksamhetsområde inträffar stundom haverier och andra liknande händelser, till följd varav statsverket åsamkas utgifter. Det ligger i sakens natur, att medel för täckande av dylika utgifter icke kan beräknas i förväg. I det föregående har redogjorts för två under föregående år inträffade fall, där utgifter av ifrågavarande slag fått bestriidas från den under omkostnadsstaten uppförda delposten till diverse och extra utgifter. Vad sålunda förekommit torde nu böra anmälas för riksdagen. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde för framtiden få förfaras på motsvarande sätt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 533 000 kronor.

[52] 5. Fartygsinspektionen: Avlöningar

Anslaget är under rubriken Fartygsinspektionen m. m.: Avlöningar för innevarande budgetår uppfört med 483 700 kronor (statsliggaren s. 937) samt avsett att täcka avlöningskostnaderna vid de till sjöfartsverket hörande fartygsinspektionsdistrikten under tiden 1 januari—30 juni 1956. I dessa fartygsinspektionsdistrikt ingår — till skillnad mot vad tidigare varit fallet — den lokala skeppsmätningsspersonalen samt personalen vid de fem kontrollstationerna för provning av nautiska instrument.

I personalförteckningen för fartygsinspektionen m. m. har bl. a. upptagits två förste fartygsinspektörer i Ca 27 samt två fartygsinspektörer i Ce 27.

I en inom *kommerskollegium* upprättad promemoria föreslås viss lönegradsuppflyttning av skeppsmätningsspersonalen.

Departementschefen

Den nya organisationen av fartygsinspektionsdistrikten trädde i kraft först vid ingången av år 1956. Jag är med hänsyn härtill icke beredd pröva förslag om lönegradsändringar.

Eftersom det i gällande riksstat uppförda anslaget av 483 700 kronor beräknats för att bestrida avlöningskostnaderna endast under ett halvt budgetår, bör anslaget för nästa budgetår höjas med samma belopp. Med hänsyn till den under år 1955 beslutade ökningen av statstjänstemännens löner bör anslaget vidare uppräknas med 67 300 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas alltså öka med $(483\,700 + 67\,300 =)$ 551 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med $(483\,700 + 551\,000 =)$ 1 034 700 kronor. De under olika poster i avlöningsstaten för fartygsinspektionen för innevarande budgetår uppförda beloppen bör fördubblas. Posten till rörligt tillägg bör härutöver höjas med 67 300 kronor.

De båda tjänsterna som fartygsinspektör i lönegrad Ce 27 bör få samma benämning som motsvarande ordinarie befattningar, d. v. s. förste fartygsinspektör. Personalförteckningen bör ändras i överensstämmelse härmed.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	492 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	330 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	205 500
	Summa kronor 1 034 700

c) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 034 700 kronor.

[53] 6. Fartygsinspektionen: Omkostnader

Anslaget är under rubriken Fartygsinspektionen m. m.: Omkostnader för innevarande budgetår uppfört med 68 000 kronor (statsliggaren s. 937) samt avsett att täcka omkostnaderna inom fartygsinspektionsdistrikten under tiden 1 januari—30 juni 1956.

Y r k a n d e n

I promemorior, som upprättats inom *kommerskollegium*, föreslås följande ändringar av anslagsberäkningen.

	Ökning
1. Reseersättningar	13 000
2. Bränsle, lyse och vatten	400
3. Övriga expenser	14 000

M o t i v

1. Med hänsyn till ökat antal förrättningar erfordras ytterligare 7 000 kronor. De under 1955 höjda biljettpriserna föranleder ett ökat medelsbehov av 6 000 kronor.

2. Posten bör uppräknas med hänsyn till utgifterna för lyse föregående budgetår.

3. För reparation och ersättning av förslitna inventarier m. m. erfordras 10 300 kronor. Vid genomförandet av den beslutade sammanslagningen av de lokala organisationerna för fartygsinspektion och skeppsmätning bör arkiven omläggas; för nya dossierkartonger m. m. erfordras 1 200 kronor. Höjningen av städerskelönerna under 1955 innebär en kostnadsstegring med 600 kronor. Härjämte beräknas för höjning av icke avtalsreglerad städningsersättning 1 900 kronor.

Vidare har *sjökarteverket* (skr. 15/8 1955) anmält, att de särskilda kontrollstationernas del i sjökarteverkets omkostnadsstat ej synes ha påförts fartygsinspektionens omkostnadsstat för tiden 1 januari—30 juni 1956. Omkostnaderna för kontrollstationerna beräknas för nästa budgetår till 3 500 kronor, varav för städning och renhållning 1 800 kronor samt telefon m. m. 900 kronor.

Departementschefen

Det nyssnämnda för innevarande budgetår anvisade anslaget av 68 000 kronor avser verksamheten under sex månader. För att täcka kostnaderna under hela nästa budgetår bör anslaget i första hand höjas med samma belopp. För omkostnader vid kontrollstationerna, vilka utgifter i fortsättningen skall bestridas från detta anslag, torde i enlighet med sjökarteverkets förslag beräknas 3 500 kronor.

Härutöver bör posterna till reseersättningar samt till bränsle, lyse och vatten höjas med 10 000 resp. 400 kronor. För städningskostnader bör anvisas ytterligare 1 000 kronor. I övrigt är jag icke beredd förordna någon höjning av posten till övriga expenser. För nästa budgetår bör anslaget alltså uppföras med (68 000 + 68 000 + 3 500 + 10 000 + 400 + 1 000 =) 150 900 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret
1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 150 900 kronor.

Sjöbefälsskolorna[54] 7. *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 370 800	1 324 808
1955/56 (statsliggaren s. 915)	1 377 300	
1956/57 (förslag)	1 497 500	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 31/5 och 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 146 700 kronor.

Ökning Minskning

Utgifter:

1. 1 lektor Ca 31 eller Ca 33; då tjänsten förutses icke kunna besättas, beräknas ej lön för lektor utan i stället vikariatsersättning till ordinarie adjunkt samt lön till 1 extra adjunkt Cg 27; lön till 1 extra adjunkt Cg 23 bortfaller 21 400 16 000
2. Vikariatsersättning till ordinarie adjunkt samt lön till 1 extra adjunkt Cg 27 på grund av att 1 lektorstjänst förutses bli vakant; lektorslön bortfaller..... 21 400 23 300
3. Lön för 1 obesatt lektorstjänst; lön till 1 extra adjunkt Cg 23 bortfaller 22 500 14 700
4. Uppflyttning av 1 rektor Cb 10—Cb 12 1 600
5. Omvandling av 1 adjunkt Ca 27—1 lektor Ca 31 eller Ca 33 22 500 18 500

	Ökning	Minskning
6. Lön för 1 vakant lektorstjänst; lön till 1 extra adjunkt Cg 24 bortfaller	22 500	16 300
7. Lön för 1 vakant adjunktstjänst Ca 27; lön till 1 extra adjunkt Cg 27 bortfaller	—	—
8. Lön till 1 extra adjunkt Cg 27 på grund av att 1 vakant lektorstjänst förutses ej kunna besättas; lektorslön bortfaller	19 100	22 500
9. Ersättning till vikarier för lärare under tjänstledighet för studier	5 300	
10. Omräkning av medelsbehovet för extra lärare och timlärare	44 100	
11. Omräkning av medelsbehovet för skrivhjälp på rektors-expeditionerna	3 000	
12. Höjda arvoden till skolläkare och skolsköterskor	800	
13. Löneklassändringar m. m.	1 000	
14. Rörligt tillägg	73 800	
	259 000	111 300
		+ 147 700

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar 1 000

Nettoökning 146 700

M o t i v

1. Den extra sjökaptensklass, som skall inrättas vid sjöbefälsskolan i Stockholm under vårterminen 1956 och vartill visst medelsbelopp enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 juli 1955 må utgå från handels- och sjöfartsfonden, bör göras ordinarie. Vid sjöbefälsskolan finns två styrmansklasser, en A-linje (januari—december) och en B-linje (augusti—juni) men endast en sjökaptensklass, B-linje (augusti—juni). Det är olägligt att de, som utexamineras från A-linjens styrmansklass och önskar fortsätta sin sjökaptensutbildning i Stockholm, skall behöva vänta härmed från december till augusti. Kommerskollegium har tidigare framhållit (jfr X ht 1955 p. 11), att undervisningen i huvudämnena — navigation och sjömanskap — i sjökaptensklasserna bör bestridas av lektorer och att en lektor bör avses för varje klass. I enlighet härmed bör för ifrågavarande sjökaptensklass inrättas en ordinarie tjänst som lektor i navigation m. m. Tjänsten förutses emellertid ej kunna bli besatt nästa budgetår utan torde bli uppehållen av en ordinarie adjunkt mot vikariatsersättning. För dennes ordinarie undervisning måste en extra adjunkt i Cg 27 anställas. Behovet av en nu i Cg 23 anställd extra adjunkt bortfaller härvid.

2. Kungl. Maj:t har den 16 augusti 1955 förordnat, att en lektorstjänst i navigation m. m. vid sjöbefälsskolan i Göteborg — som sedan den första samma månad innehas av rektorn vid sjöbefälsskolan i Malmö — tills vidare skall hållas vakant samt att den med tjänsten förenade undervisnings-

skyldigheten skall uppehållas med vikarie mot vikariatsersättning. Till följd härav bör i stället för lektorlönen medel beräknas för vikariatsersättning till en ordinarie adjunkt samt för lön till en extra adjunkt i Cg 27 såsom ersättare för den adjunkt som innehar vikariatsförordnandet.

3. Kommerskollegium hemställde den 6 augusti 1955, att den obesatta lektorstjänsten i navigation m. m. vid sjöbefälsskolan i Malmö åter skulle få besättas. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 augusti 1955 bifölls ej framställningen. Kollegium förnyar nu sin hemställan. Den 9 mars 1951 beslöt Kungl. Maj:t, att lektorstjänsten skulle hållas obesatt, så länge dess innehavare var rektor vid skolan. I anslutning härtill har till personalförteckningen för sjöbefälsskolorna fr. o. m. budgetåret 1952/53 fogats en föreskrift, att en befattning som lektor å nautiska linjen skall hållas obesatt, så länge en dylik befattningshavare innehar förordnande som rektor vid sjöbefälsskola. Denna föreskrift har alltsedan dess gällt den nautiska lektorstjänsten i Malmö. År 1951 fick visserligen en ny nautisk adjunktstjänst tillsättas vid skolan. Men efter sjöbefälsskolornas senaste omorganisation har behovet av lärare vuxit så, att det varit nödvändigt att de senare åren därjämte anlita en heltidsanställd extra adjunkt med nautisk utbildning. I detta läge och med hänsyn till att en lektorstjänst å nautiska linjen vid sjöbefälsskolan i Göteborg är vakant anser kollegium anledning ej föreligga att i fortsättningen hålla den nautiska lektorstjänsten i Malmö obesatt.

4. I skrivelse den 14 mars 1955 till chefen för civildepartementet hemställde dåvarande rektorn vid sjöbefälsskolan i Kalmar, att lektorstjänsten där måtte uppflyttas i lönegrad från Cb 10 till Cb 12. Kollegium framhöll i yttrande över framställningen, att lektorstjänsten icke var lönegradsplacerad på ett med hänsyn till ansvar och arbetsbörda samt lärartjänsternas placering rättvist sätt. Tjänsten borde därför uppflyttas till lönegraden Cb 12 fr. o. m. budgetåret 1956/57. Kollegium vidhåller sitt yttrande.

5. I enlighet med principen att det skall finnas en lektor för varje sjökaptensklass bör en adjunktstjänst i Ca 27 å nautiska linjen vid sjöbefälsskolan i Kalmar omvandlas till en tjänst som lektor i navigation m. m.

6 och 7. Vid sjöbefälsskolan i Härnösand synes en vakant tjänst som lektor i navigation m. m. och en vakant maskinteknisk adjunktstjänst kunna komma att besättas.

8. Det synes ovisst, om den sedan den 1 juli 1954 vakanta lektorstjänsten å maskintekniska linjen vid sjöbefälsskolan i Härnösand kommer att kunna besättas. Den med tjänsten förenade undervisningsskyldigheten torde därför komma att behöva uppehållas av en extra adjunkt i Cg 27.

9. För att kommerskollegium enligt 51 § 2 mom. sjöbefälsskolestadgan och 28 § 5. Saar skall kunna bevilja lärare vid sjöbefälsskolorna tjänstledighet för studier, bör medel anvisas för ersättning till vikarier under sådan ledighet.

10. Det ökade medelsbehovet för extra lärare och timplärare föranleds till större delen av 1955 års arvodeshöjningar. En mindre del av det äskade beloppet är avsett för ersättningar till lärare som behöver anlitas vid inrättande av ytterligare en sjökaptensklass.

11. På grund av 1955 års arvodeshöjningar bör det för skrivhjälp på rektorsexpeditionerna anvisade beloppet, 21 000 kronor, höjas med 12 procent eller avrundat 2 600 kronor. Därjämte bör det uppräknas med 200 kronor för ökad skrivhjälp vid sjöbefälsskolan i Stockholm i samband med inrättande av en ny sjökaptensklass samt med 200 kronor för extra skrivhjälp åt rektorn vid sjöbefälsskolan i Kalmar på grund av ökad arbetsbelastning vid planering av ny skolbyggnad.

12. I anslutning till 1955 års arvodeshöjningar bör det för arvoden till skolläkare och skolsköterskor anvisade beloppet, 9 800 kronor, höjas med 800 kronor.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd finner framställningen den 14 mars 1955 från dåvarande rektorn vid sjöbefälsskolan i Kalmar om uppflyttning i lönegrad av rektorstjänsten ej böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Departementschefen

Jag är icke beredd att nu taga ställning till förslaget om medelsanvisning under anslaget för ytterligare en ordinarie sjökaptensklass vid sjöbefälsskolan i Stockholm. Någon ny lektorstjänst i navigation m. m. bör således ej inrättas för denna sjöbefälsskola. Kostnaderna för fortsättning under höstterminen 1956 av den extra sjökaptensklass, som skall inrättas där under vårterminen i år, torde i mån av behov kunna bestridas av medel från handels- och sjöfartsfonden. Jag har icke någon erinran mot förslaget att vid sjöbefälsskolan i Göteborg i stället för lön till en lektor å nautiska linjen beräknas medel för vikariatsersättning till en ordinarie adjunkt samt lön till en extra adjunkt i Cg 27. Omräkningen föranleder icke någon ändring av medelsanvisningen under anslaget. Sedan Kungl. Maj:ts lämnade kommerskollegiets tidigare hemställan om tillsättande av den obesatta lektorstjänsten i navigation m. m. vid sjöbefälsskolan i Malmö utan bifall synes ej ha framkommit några omständigheter, som motiverar ett tillstyrkande av den nu förnyade framställningen om tjänstens tillsättning. Tjänsten bör därför tills vidare hållas obesatt. Jag kan icke tillstyrka att rektorstjänsten vid sjöbefälsskolan i Kalmar uppflyttas eller att en nautisk adjunktstjänst i Ca 27 vid samma skola omvandlas till en tjänst som lektor i navigation m. m. Med anledning av att en vakant lektorstjänst å nautiska linjen vid sjöbefälsskolan i Härnösand torde kunna besättas nästa läsår, bör anslaget uppräknas med 8 100 kronor. Tillsättning av en vakant ordinarie adjunktstjänst å maskintekniska linjen vid samma skola föranleder omräkning av vissa anslagsposter. Då det icke f. n. kan förutses, huruvida lektorstjänsten i maskinteknik vid sjöbefälsskolan i Härnösand kommer att bli obesatt under nästa läsår, förordar jag att lön för innehavare av tjänsten anvisas även för budgetåret 1956/57. Med hänsyn till möjligheten att vid eventuell vakans å tjänsten bestrida lön till vikarie genom överskridande synes det ej erforderligt att nu beräkna medel härför. Som ersättning

till vikarier för lärare under tjänstledighet för studier av betydelse för tjänsten torde beräknas ett belopp av 5 300 kronor. Då lärare vid sådan ledighet torde komma att få vidkännas B-avdrag å sin lön, bör anslagsuppräkningen emellertid begränsas till 3 300 kronor. Med anledning av 1955 års arvodeshöjningar bör de belopp som anvisats för ersättningar till extra lärare och timlärare samt till skrivhjälp på rektorsexpeditionerna höjas med 36 600 resp. 2 100 kronor. Jag kan icke förorda någon medelsanvisning för extra skrivhjälp åt rektorn vid sjöbefälsskolan i Kalmar. Däremot tillstyrker jag en anslagsuppräkning med 800 kronor för höjning av arvodena till skolläkare och skolsköterskor samt med 1 000 kronor för löneklassändringar m. m. Kostnadsstegringen till följd av 1955 års lönehöjningar torde böra upptagas till 69 300 kronor. Den av kollegium beräknade ökningen med 1 000 kronor av särskilda uppbördsmedel bör godtagas.

I detta sammanhang vill jag erinra om att 1943 års sjöbefälssakkunniga på sin tid framlade ett förslag angående viss omläggning av sjöbefälsutbildningen. Enligt detta förslag skulle den maskintekniska utbildningen överflyttas till de tekniska läroverken. Den högre nautiska utbildningen skulle enligt förslaget förläggas till en central sjöbefälsskola. För den lägre sjöbefälsutbildningen skulle yrkesskolorna svara. I 1949 års statsverksproposition anförde dåvarande departementschefen, att vissa skäl syntes tala för en omläggning av utbildningen efter de riktlinjer som de sakkunniga uppdragit. Emellertid ansågs förslaget — som icke var enhälligt och som rönt vissa invändningar vid remissbehandlingen — icke då kunna upptagas till prövning. Utan att nu vilja taga ställning till förslaget vill jag nämna att jag, som finner vissa av förslagets grundtankar beaktansvärda, nu ämnar taga upp förslaget till ytterligare övervägande. I avbidan härpå har jag självfallet ej velat på detta område påkalla andra anslagshöjningar än sådana som är oundgängligen erforderliga.

Anslaget beräknas sålunda:

Utgifter:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 661 500 (+ 16 000) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 10 600 (+ 800) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 661 400 (+ 30 200) kronor;
rörligt tillägg 180 000 (+ 74 200) kronor;

Särskilda uppbördsmedel:

hyror och hyresersättningar 16 000 (+ 1 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (661 500 + 10 600 + 661 400 + 180 000 — 16 000 =) 1 497 500 (+ 120 200) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	661 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	661 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	180 000
Summa kronor	1 513 500

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	16 000
Nettoutgift kronor	1 497 500

b) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 497 500 kronor.

[55] 8. *Sjöbefälsskolorna*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	47 500	51 215
1955/56 (statsliggaren s. 917)	48 300	
1956/57 (förslag)	54 100	

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 16 900 kronor.

Delpost	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Kollegiets förslag 1956/57	
1. Bränsle, lyse och vatten..	47 649	46 000	48 000	(+ 2 000)
2. Övriga expenser	36 280	37 800	52 700	(+ 14 900)
				(+ 16 900)

M o t i v

1. Ökningen föranleds av höjda priser samt ökat antal klasser och elever.

2. Städningskostnaderna beräknas öka med 1 800 kronor till följd av det nya kollektivavtalet samt ökat elevantal. Med anledning av prisstegringen bör posten uppräknas med 2 000 kronor. Vidare erfordras 3 500 kronor för den komplettering av möblerna i lärarrummet vid sjöbefälsskolan i Göteborg, vartill medel delvis anvisats under anslaget för innevarande budgetår. Härutöver måste posten höjas med 6 000 kronor för inköp av möbler till sjöbefälsskolan i Malmö att ersätta sådana som nu lånas från Malmö stad. Då skrivsalen och laboratoriet vid sjöbefälsskolan i Härnösand behöver tagas i anspråk jämväl för visning av undervisningsfilm resp. för maskinritning, måste ytterligare möbler anskaffas till en kostnad av 1 600 kronor.

Departementschefen

Posten till bränsle, lyse och vatten bör, i enlighet med kommerskollegiets förslag, höjas med 2 000 kronor. Jag har icke någon erinran mot att posten till övriga expenser till följd av ökade städningskostnader samt prisstegringar uppräknas med 3 800 kronor. Däremot är jag ej beredd tillstyrka någon ökad medelsanvisning under posten för de av kollegium angivna möbelinköpen. Det torde framdeles få övervägas, huruvida fondmedel kan ställas till förfogande för dessa ändamål. Omkostnadsanslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (48 300 + 2 000 + 3 800 =) 54 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 54 100 kronor.

[56] 9. *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	45 000	59 942
1955/56 (statsliggaren s. 917)	60 000	
1956/57 (förslag)	60 000	

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

M o t i v

I utrustningen å den maskintekniska linjen vid sjöbefälsskolan i Härnösand ingår ej någon dieselmotor. Att utan tillgång till lämplig motor utbilda maskinbefäl för den i stor utsträckning motordrivna svenska handelsflottan måste anses vara ett missförhållande som desslikes kan få farliga följder. En dieselmotor måste därför anskaffas för nämnda skola. Kostnaden härför beräknas till 45 000 kronor. Ehuru ytterligare betydande komplettering av undervisningsmaterielen vid sjöbefälsskolorna är synnerligen angelägen, vill kommerskollegium på grund av det ansträngda statsfinansiella läget dock avstå från att nu äska medel härför.

Departementschefen

Ehuru jag finner det synnerligen angeläget, att sjöbefälsskolorna i tillräcklig utsträckning disponerar god materiel och utrustning för undervisningen, kan jag icke tillstyrka en höjning av anslaget för nästa budgetår. Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp. Det torde få framdeles tagas under övervägande, huruvida icke det av kommerskollegium angivna behovet av en dieselmotor för sjöbefälsskolan i Härnösand kan tillgodoses genom ianspråktagande av tillgängliga fondmedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[57] 10. **Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk**

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 917)	7 100
1956/57 (förslag)	8 000

Kursen, som är förlagd till tekniska gymnasiet i Göteborg, avses för elever med avgångsexamen från högre tekniskt läroverk, vilka önskar förvärva samma kompetens som sjöingenjörsexamen medför.

Y r k a n d e n

Kommerskollegium (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 950 kronor.

	Ökning
1. Arvode till särskild examensledare	60
2. Höjning av arvodet till kursledaren	50
3. Höjning av arvoden till lärare m. m.	840
	950

M o t i v

1. Då det är ovisst om den vakanta tjänsten som maskinteknisk överinspektör för sjöbefälsskolorna kan besättas före kursens avslutande, bör medel anvisas för arvode till en för kursen särskilt förordnad examensledare.

2. Med hänsyn till lönestegringen under år 1955 bör arvodet till kursens ledare höjas från 750 till 800 kronor.

3. För att erhålla en kvalificerad lärare i elektroteknik bör medel anvisas för arvode enligt förmånligare ersättningsgrund än innevarande budgetår. Vidare behöver anslaget uppräknas med anledning av höjning år 1955 av lärararvoden m. m.

Departementschefen

Då det kan bli erforderligt att särskild examensledare förordnas för kursen, bör medel anvisas till arvode för dylikt uppdrag. Jag förordar, att anslaget höjs med 60 kronor för detta ändamål samt med 840 kronor för uppräknning av lärararvoden m. m. Däremot kan jag ej tillstyrka någon medelsanvisning för ökat arvode till kursens ledare. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (7 100 + 60 + 840 =) 8 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.[58] 11. **Säkerhetsanstalter för sjöfarten**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 200 000	1 341 942
1954/55	2 925 000	3 342 354
1955/56 (statsliggaren s. 937)	2 890 000	
1956/57 (förslag)	1 570 000	

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisas årligen anslag även å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond. Sistnämnda anslag uppfördes budgetåret 1954/55 med 475 000 kronor samt är innevarande budgetår uppfört med 480 000 kronor.

Av det å driftbudgeten uppförda anslaget har för ettvarvt av budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisats 1,5 milj. kronor för ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet; denna medelsanvisning täcker den beräknade anskaffningskostnaden för fartyget, 3 milj. kronor.

Y r k a n d e n

Lotsstyrelsen (skr. 24/8 1955) hemställer, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1956/57 anvisas på driftbudgeten 3 300 000 kronor samt på kapitalbudgeten 600 000 kronor.

Statens folkskolinspektör i Stockholms läns södra inspektionsområde (skr. 15/9 1955) hemställer, att ett belopp av 200 000 kronor reserveras för en kombinerad skol- och lärarbostadsbyggnad på Landsort samt att åt byggnadsstyrelsen uppdrages att närmare utreda detta ärende.

M o t i v

En av lotsstyrelsen tidigare utarbetad 10-årsplan för säkerhetsanstalterna, avseende perioden 1954/55—1963/64, slutade på 37,5 milj. kronor. Detta belopp borde fördelas med 3,9 milj. kronor på vart och ett av de fem första och med 3,6 milj. kronor på vart och ett av de fem sista budgetåren i perioden. För ettvarvt av budgetåren 1954/55 och 1955/56 har å drift- och kapitalbudgeterna till säkerhetsanordningar anvisats cirka 3,4 milj. kronor. Härigenom har en betänklig försening av utbyggnaden och moderniseringen av säkerhetsanstalterna uppkommit. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har styrelsen emellertid begränsat sitt medelsäskande för nästa budgetår till 3,9 milj. kronor.

De olika ändamål, för vilka den begärda medelsanvisningen avses, framgår av den i det följande återgivna sammansällningen (s. 90). I sammansällningen upptages även erforderliga avskrivningsanslag.

1, 2, 5—7. De under dessa punkter angivna beloppen avser slutlig medelsanvisning till pågående anskaffningar och arbeten.

3. Då klassnings- och reparationsarbeten utföres å lotskuttrarna måste andra båtar insättas i tjänst vid ett stort antal lotsplatser. Det är ofta svårt att kunna hyra lämpliga båtar.

4. De radiotelefonanläggningar, som hittills anskaffats till 13 lotsplatser och 3 fyrskepp, har visat sig synnerligen värdefulla för rationalisering och effektivisering av lotsningstjänsten och sjöräddningstjänsten. Sådana anläggningar bör nu anskaffas till ytterligare ett antal lotsuppassningsställen.

8 och 9. Medel för dessa ändamål har begärts tidigare, senast för budgetåret 1955/56.

10. Beloppet avses för ljusstyrkeökning vid sex fyrrar.

11. För angöring av det viktiga inloppet till Piteå jämte närliggande industrihamnar och lastageplatser finns angöringsfyren Rönnskär på en av

Ändamål	Anslag å drift- budgeten Kronor	Anslag å kapitalbud- geten		Summa anslag å drift- och kapi- talbud- geterna Kronor	Avskriv- nings- anslag Kronor
		till bostads- och upp- passnings- hus Kronor	till övri- ga anlägg- ningar Kronor		
a) Fartyg, båtar, m. m.					
1. Ny motorjakt för gasning av och underhållsarbeten å ledfyrrar, delkostnad	200 000	—	—	200 000	—
2. Ombyggnad och modernisering av fyrskeppet nr 6 Almagrundet, delkostnad	350 000	—	—	350 000	—
3. Två nya lotskuttrar	250 000	—	—	250 000	—
4. Radiotelefonanläggningar för vissa lotsuppassningar	100 000	—	—	100 000	—
b) Fasta säkerhetsanordningar					
5. Fyranläggning på Kungsgrundet, delkostnad	700 000	—	—	700 000	—
6. Elektrifiering av Draghällans fyrplats, delkostnad	50 000	—	—	50 000	—
7. Fyr på Norra Fällbådan, delkostnad	100 000	—	—	100 000	—
8. Elektrifiering av Tylö fyrplats	130 000	—	—	130 000	—
9. Nytt sjömarke på Lördagshällan	30 000	—	—	30 000	—
10. Modernisering av obemannade fyrrar	100 000	—	—	100 000	—
11. Fyranläggning på grundet Nygrån, delkostnad	500 000	—	—	500 000	—
12. Mistsignalanläggning vid och elektrifiering av Gåsholma lotsplats	90 000	—	—	90 000	—
13. Radaranläggning för Eggegrundss fyrplats	30 000	—	—	30 000	—
14. Radiofyr på Simpnäsklubb	20 000	—	—	20 000	—
15. Mistsignalanläggning vid fyren Vinterklasen	150 000	—	—	150 000	—
16. Fyranläggning på Arköbådan, delkostnad	350 000	—	—	350 000	—
17. Diverse nya ledfyrrar	150 000	—	—	150 000	—
c) Hamnar m. m.					
18. Vägförbindelse till Ölands norra uddes fyrplats	—	—	50 000	50 000	50 000
d) Lotsuppassningsställen					
19. Förbättring av lotsuppassningslokalerna vid vissa lotsplatser, delkostnad	—	165 000	—	165 000	82 500
e) Bostäder					
20. Förbättring av bostadsförhållandena vid Svenska Högarnas fyrplats	—	100 000	—	100 000	50 000
21. Förbättring av bostadsförhållandena vid Stenkyrkehuks fyrplats	—	25 000	—	25 000	12 500
22. Förbättring av bostadsförhållandena vid Arkö lotsplats	—	260 000	—	260 000	130 000
Summa	3 300 000	550 000	50 000	3 900 000	325 000
		600 000			

de yttersta öarna utanför fastlandskusten. Här sker även lotsuppassning. Inom ett avsevärt område utanför Rönnskär är havet fyllt av grund, varför huvudfarleden framgår långt utanför fyrplatsen. Den ledning fyren lämnar för att underlätta angöringen är till följd härav otillfredsställande t. o. m. vid god sikt. En genomgripande förbättring av angöringsmöjligheterna i farvattnen vid Rönnskär bör med det snaraste komma till stånd för att tillgodose den numera betydande sjöfarten på Piteå-distriktet. På det yttersta, 3 m djupa grundet sydsydost om Rönnskär, benämnt Nygrån, bör uppföras en fast fyranläggning, utrustad med ljusstark sektorfyr, mistsignal- och radiofyranläggning samt dieselektrisk kraftcentral. För fjärrmanövrering och fjärrövervakning medelst radioöverföring bör anordnas erforderlig utrustning på fyren och på Rönnskär, som i samband härmed elektrifieras. Totalkostnaderna beräknas preliminärt till 1 000 000 kronor.

12. Vid den söndersplittrade och grunduppfyllda kuststräckan mellan Eggegrunds fyrplats i Gävlebukten och fyren Hällgrund utanför Söderhamn finns icke någon mistsignalstation. En sådan bör anordnas på det vid detta avsnitt av kusten belägna skäret Gåshällan utanför Gåsholma lotsuppassning norr om inloppet till Norrsundets livligt trafikerade industrihamn. På Gåshällan har tid efter annan strandningar inträffat.

13. Erfarenheten har visat, att radarspaning från fyr- och lotsplatser är av betydande värde för lotsningstjänst och sjösäkerhet. En radaranläggning bör installeras vid Eggegrunds fyrplats för lotsnings- och sjöräddningsändamål i Gävlebukten.

14. Fyren Simpnäsklubb är belägen vid nordligaste inloppet till Stockholms skärgård. I detta område är möjligheterna att få vägledning av radiofyrar icke tillfredsställande.

15. Medel har — senast för innevarande budgetår — anvisats för ny angöringsfyr på Vinterklasen samt förbättrad fyrbelysning i Bråviken. Såsom styrelsen tidigare anfört bör på Vinterklasen dessutom anordnas en från Oxelösund fjärrmanövrerad mistsignalanläggning.

16. Under hänvisning till vad styrelsen tidigare anfört om en fyr på Norra Fällbådan utanför Arkö (se p. 7) föreslås medel till en fyr längre till sjöss i farvattnet utanför Arkö. Totalkostnaden beräknas till 700 000 kronor.

19. För detta ändamål har under budgetåren 1953/54—1955/56 anvisats sammanlagt 402 000 kronor. Antalet båtmän och motorskötare har ökat. Prisstegringar har inträffat inom byggnadsområdet. I Kalmar måste ett nytt lotsuppassningshus uppföras.

20—22. Vid Svenska Högarnas fyrplats i Stockholms skärgårds yttersta havsband finns två, år 1874 uppförda bostadshus, vilka år 1936 blev föremål för mindre om- och tillbyggnad. Vid Stenkyrkehuks fyr på Gotlands västkust finns ett år 1885 uppfört bostadshus. Lotsverkets byggnader på Arkö är uppförda 1876—1878. Samtliga här angivna byggnader --- fränsett lotsuppassningshuset på Arkö --- är helt omoderna samt saknar värmeledning, vatten- och avloppsledningar samt övrig till en nulida bostad hörande utrustning. En sanering av bostadsbeståndet kan icke uppskjutas längre.

Lotsstyrelsen upprepar härjämte ett tidigare framfört yrkande om särskilt anslag till materialanskaffning för vissa farleder (jfr prop. 124/1955, s. 140). Medelsbehovet å anslaget beräknas nu till 100 000 kronor.

I detta sammanhang torde få erinras om att statsutskottet den 8 november 1955 avgivit utlåtande, nr 160, i anledning av väckt motion om inläggande av vatten- och avloppsledningar vid Arkö m. fl. lotsplatser. Utskottet har enligt utlåtandet funnit, att lotsstyrelsen numera vidtagit omfattande moderniseringsåtgärder i fråga om lotspersonalens tjänstebostäder utom vad beträffar Arkö lotsplats. Vidare har utskottet inhämtat, att lotsstyrelsen för budgetåret 1956/57 äskat medel för modernisering av byggnadsbeståndet på Arkö. Utskottet har förutsatt, att Kungl. Maj:t ägnar lotsstyrelsens framställning särskild uppmärksamhet och vidtager sådana åtgärder, att frågan om en modernisering av ifrågavarande tjänstebostäder snarast kan bringas till sin lösning. Slutligen har utskottet hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört. Riksdagen har sedermera (skr. nr 367) fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet föreslagit.

Departementschefen

Som framgår av den förut lämnade redogörelsen anvisas årligen medel till säkerhetsanstalter för sjöfarten å såväl driftbudgeten som kapitalbudgeten. Sammanlagt har till säkerhetsanstalter för innevarande budgetår anvisats 3 370 000 kronor. Av detta belopp avses 1 500 000 kronor för bestridande av de återstående kostnaderna för ett nytt tjänstefartyg i östra lotsdistriktet.

Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa investeringarna anser jag mig icke kunna tillstyrka, att medelsanvisningen till säkerhetsanstalter bibehålles vid den storleksordning som — främst till följd av medelsbehovet för nyssnämnda tjänstefartyg — fastställts för föregående och innevarande budgetår.

För nästa budgetår erfordras i första hand medel till redan pågående anskaffningar och arbeten. Härjämte bör medel beräknas för fortsatt förbättring av bostäderna vid Arkö lotsplats och vissa fyrplatser. Det är också önskvärt, att de mest angelägna bland de av lotsstyrelsen angivna övriga projekten kan påbörjas.

Jag föreslår att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för nästa budgetår anvisas sammanlagt 1 970 000 kronor. Av nämnda belopp bör 1 570 000 kronor anvisas på driftbudgeten och återstoden eller 400 000 kronor på kapitalbudgeten. Det torde få ankomma på sjöfartsstyrelsen att med beaktande av vad nyss anförts närmare besluta om anslagets disposition. Därvid bör, om riksdagen icke har något att erinra, sjöfartsstyrelsen äga befogenhet att — inom ramen för de av lotsstyrelsen angivna projekten — påbörja företag, även om de anslagsmedel, som under budgetåret står till förfogande, inte förslår till att täcka hela kostnaden.

Jag anser mig icke kunna biträda förslaget om särskild medelsanvisning till materialanskaffning för vissa farleder.

Till frågan om medelsanvisning å kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten vill jag återkomma senare denna dag. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 570 000 kronor.

[59] 12. Statens isbrytarverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 700 000	2 437 796
1955/56 (statsliggaren s. 941)	3 096 000	
1956/57 (förslag)	3 173 000	

Y r k a n d e n

Marinförvaltningen och *kommerskollegium* (gemensam skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 126 000 kronor till 3 222 000 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1954/55	Stat 1955/56	Marinförvaltningens o. kollegiets förslag 1956/57
1. Drift-, underhålls- och reparationskostnader	1 207 686	1 550 000	1 520 000 (— 30 000)
2. Förhyrning av isbrytarfartyg	1 477 719	200 000	500 000 (+ 300 000)
3. Arvoden åt statens isbrytarombud samt expensutgifter för ombuden	9 854	7 500	9 500 (+ 2 000)
4. Lön och annan ersättning åt vissa officerare i flottans reserv m. fl.	148 000	32 000	132 000 (+ 100 000)
5. Reparations- och moderniseringsarbeten å statsisbrytaren Ymer	—	1 200 000	960 000 (— 240 000)
6. Inredningsändringar å			
a) statsisbrytaren Ymer ..	—	93 000	50 000 (— 46 000)
b) statsisbrytaren Atle ..	—	—	40 000 (+ 40 000)
			<u>(+ 126 000)</u>

M o t i v

1. Posten är beräknad med hänsyn till väntad belastning under nästa budgetår.

2. Den allmänna kostnadsstegringen och den allt livligare sjöfarten under vintern förorsakar ökade utgifter under denna post.

3. Posten har visat sig otillräcklig.

4. Från denna post bestrides löner samt resekostnadsersättningar och traktamenten åt de officerare i flottans reserv, som inkallas för tjänstgöring i statens isbrytarverksamhet. Dessutom är posten avsedd att täcka kostnader för de förmåner utöver lön vid tjänstgöring på egen förläggningssort, som enligt särskilda stadganden utgår till personal vid marinen och flygvapnet vid tjänstgöring i isbrytarverksamheten.

Det å posten för innevarande budgetår anvisade beloppet förslår endast till att täcka den del av utgifterna, som hänför sig till löner m. m. till inkallade reservofficerare. De totala utgifterna å posten har under de senaste två budgetåren avsevärt överstigit anvisade belopp.

5. Kostnaderna för reparation och modernisering av maskinanläggningarna på statsisbrytaren Ymer har tidigare beräknats till 2 000 000 kronor (se prop. 124/1955, s. 142). På grund av prisnivåns höjning uppskattas kostnaderna för ifrågavarande arbeten numera till 2 160 000 kronor. För budgetåret 1955/56 har anvisats 1 200 000 kronor. För nästa budgetår erfordras 960 000 kronor för slutförande av arbetena.

6. För budgetåret 1955/56 yrkade marinförvaltningen och kommerskollegium, att sammanlagt 186 000 kronor skulle anvisas för utförande av inredningsändringar på statsisbrytarna Ymer och Atle (se prop. 124/1955, s. 142—143). För nämnda budgetår har emellertid beviljats endast 96 000 kronor, avseende vissa inredningsändringar på Ymer. Ämbetsverken föreslår, att återstoden av det tidigare yrkade beloppet, 90 000 kronor, måtte anvisas för nästa budgetår. Av sistnämnda belopp avses 50 000 kronor för Ymer och 40 000 kronor för Atle.

Vidare har *kommerskollegium* (skr. 14/9 1955) hemställt om höjning av de arvoden, som utgår till cheferna på statens isbrytarfartyg, samt av vissa andra i samband med isbrytarverksamheten utgående arvoden.

För närvarande utgår särskilt arvode till chef på statens isbrytarfartyg med 750 kronor för år och efter tre tjänstgöringsår som chef med 1 500 kronor för år. Enligt kollegiets förslag bör arvodesbeloppen höjas till 1 200 kronor respektive 2 400 kronor för år. Som skäl för höjningen framhåller kollegiet fartygschefernas hårda arbetsbelastning och betydande ansvar.

Beträffande övriga i samband med isbrytarverksamheten utgående arvoden — varmed avses arvoden till statens isbrytarombud och till viss personal vid tillfälliga iskontor — föreslår kollegiet en höjning med femtio procent, räknat på de belopp, som fastställdes år 1947.

Departementschefen

Marinförvaltningens och kommerskollegiets beräkning av anslaget för nästa budgetår synes böra godtagas utom i vad avser den föreslagna medelsanvisningen till inredningsändringar å statsisbrytaren Ymer; yrkandet härom kan jag icke biträda. Jag tillstyrker i enlighet med vad nu anförts en anslagshöjning för nästa budgetår med (126 000 — 50 000 =) 76 000

kronor. Kommerskollegiets förslag om höjning av vissa i samband med isbrytarverksamheten utgående arvoden biträder jag endast såtillvida att jag förordar en höjning av nu utgående arvoden till fartygscheferna med tio procent. Den i staten för isbrytarverksamheten upptagna posten till ifrågasvarande arvoden bör med hänsyn till beräknad belastning höjas med 1 000 kronor.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av (3 096 000 + 76 000 + 1 000 =) 3 173 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 173 000 kronor.

[60] 13. Anskaffning av en ny statsisbrytare

Med stöd av riksdagens beslut (prop. 144/1955, SU 101/1955, Rskr 246/1955) har Kungl. Maj:t den 20 maj 1955 godkänt ett av marinförvaltningen med Wärtsilä-koncernen aktiebolag, Helsingfors, tecknat kontrakt angående leverans till marinförvaltningen av ett isbrytarfartyg exklusive framdrivningsmaskineri och viss annan utrustning till ett pris av 27 952 000 kronor.

Det nya isbrytarfartygets framdrivningsmaskineri m. m. skall enligt vad som anförts i prop. 144/1955 anskaffas av marinförvaltningen från vissa företag i Sverige. Totalkostnaden för marinförvaltningens anskaffningar har beräknats till 14 050 000 kronor. Av detta belopp har genom förenämnda beslut av riksdagen under förevarande anslag för budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisats sammanlagt 8 000 000 kronor. Enligt en i propositionen återgiven plan över betalningsutfallet har för budgetåret 1956/57 förutsetts behov av ytterligare 4 000 000 kronor för ändamålet.

Marinförvaltningen (skr. 26/8 1955) hemställer, under återopande av den tidigare framlagda betalningsplanen, att till anskaffning av en ny statsisbrytare för budgetåret 1956/57 anvisas 4 000 000 kronor.

Vidare har marinförvaltningen (skr. 10/6 1955) hemställt att av anslaget få disponera visst belopp för representation i samband med arbetet med det nya isbrytarfartyget.

Departementschefen

I enlighet med marinförvaltningens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 4 000 000 kronor.

Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i förevarande fall vill jag icke motsätta mig att kostnader för representation i begränsad omfattning får bestridas från anslaget. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av en ny statsisbrytare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

[61] 14. **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	400 000	397 557
1955/56 (statsliggaren s. 943)	400 000	
1956/57 (förslag)	420 000	

Y r k a n d e

Marinförvaltningen (skr. 13/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 000 kronor.

M o t i v

Minrisken bedömes av marinförvaltningen fortfarande vara betydande. Under budgetåret 1954/55 har i skandinaviska eller angränsande farvatten nio fartyg sänkts eller skadats av minor. Ökningen av medelsbehovet för mät- och avmagnetiseringsstationernas drift är föranledd av den under år 1955 inträffade lönestegringen.

Departementschefen

Med hänsyn till den alltjämt bestående minfaran bör mät- och avmagnetiseringsstationernas verksamhet fortsätta. Jag har ingen erinran mot marinförvaltningens beräkning av anslaget för nästa budgetår. Anslaget bör alltså uppräknas med 20 000 kronor till 420 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 kronor.

[62] 15. **Kostnader för handelssjöfartens dirigering**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	20 000	19 387
1955/56 (statsliggaren s. 943)	20 000	
1956/57 (förslag)	20 000	

Chefen för marinen (skr. 5/9 1955) framhåller, att den alltjämt förefintliga minrisken i vissa farvatten kräver fortsatta åtgärder för handelssjöfartens dirigering, samt hemställer — efter samråd med marinförvaltningen och sjökarteverket — att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 20 000 kronor.

Departementschefen

Jag tillstyrker marinchefens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för handelssjöfartens dirigering* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[63] 16. Mättnings- och rekognosceringsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	900 000	1 027 579
1955/56 (statsliggaren s. 271)	856 000	
1956/57 (förslag)	856 000	

Detta anslag är innevarande budgetår uppfört på fjärde huvudtiteln under rubriken Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.

Från anslaget bestrids kostnader för fältarbeten till sjöss och på land, driftkostnader vid det magnetiska observatoriet på Lovö ävensom kostnader för rustning och underhåll samt komplettering av båtmateriel.

Y r k a n d e n

Styrelsen för sjökarteverket (skr. 22/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Överförande av avlöningskostnader till annat anslag..		44 000
2. Ökade kostnader vid skeppsvarven	54 000	
	<hr/>	<hr/>
	54 000	44 000
	<hr/>	
	+ 10 000	

M o t i v

1. För innevarande budgetår har anslaget nedräknats med 44 000 kronor med hänsyn till att viss personal, som tidigare avlönats från detta anslag, under senare hälften av budgetåret avlönas från sjöfartsstyrelsens avlöningsanslag. Ifrågavarande personal kommer under hela nästa budgetår att avlönas från sistnämnda anslag. Förevarande anslag bör därför minskas med ytterligare 44 000 kronor.

2. Till rustning och underhåll m. m. samt komplettering av båtmateriel har för budgetåret 1955/56 under anslaget beräknats i runt tal 540 000 kronor. På grund av stegrade löne- och materialkostnader vid skeppsvarven måste nämnda belopp höjas med ca tio procent.

Departementschefen

Den av ökade varvskostnader motiverade uppräknigen av anslaget bör begränsas till det belopp varmed belastningen å anslaget minskar till följd av att vissa avlöningskostnader i fortsättningen skall bestridas från annat

anslag. Förevarande anslag bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 856 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 856 000 kronor.

[64] 17. Nybyggnad av sjömättningsfartyg

Under fjärde huvudtiteln har för ettvar av budgetåren 1954/55 och 1955/56 till Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättningsfartyg anvisats ett reservationsanslag av 350 000 kronor (statsliggaren s. 272).

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses för att bestrida kostnaderna för ombyggnad av ett lotsverket förut tillhörigt fartyg till sjömättningsfartyg.

Y r k a n d e

Styrelsen för sjökarteverket (skr. 22/8 1955) hemställer, att för om- och nybyggnad av sjömättningsfartyg för budgetåret 1956/57 måtte anvisas 385 000 kronor.

M o t i v

Styrelsen lämnade i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 en utförlig redogörelse för verkets fartygsbestånd och framlade därvid förslag till dess vidmakthållande (se prop. 124/1955, s. 136).

För militär mätning har sjökarteverket disponerat det år 1881 byggda fartyget Svalan. Detta upprustades vintern 1944/45 och beräknades då kunna nyttjas under ytterligare tio år. Det är nu i mycket bristfälligt skick. Bostadsförhållandena och de sanitära anordningarna är otillfredsställande. Driftkostnaderna är onormalt höga. Styrelsen anmälde år 1954, att Svalan måste ersättas med ett nytt fartyg. Kostnaden för ett dylikt fartyg beräknades då till 1 050 000 kronor och föreslogs skola uppdelas på budgetåren 1956/57—1958/59 med 350 000 kronor varje budgetår. Med hänsyn till den sedan dess inträdda kostnadsstegringen av ca 10 procent måste den å budgetåret 1956/57 belöpande delkostnaden numera uppskattas till 385 000 kronor.

Departementschefen

Sjömättningsfartyget Svalan är nu sjuttiofem år gammalt och i sådant skick, att det uppenbarligen snarast bör ersättas med ett nytt fartyg. När Svalan upprustades vintern 1944/45 beräknades fartyget kunna användas ytterligare tio år. Denna tidrymd har redan överskridits med ett år och det kan beräknas dröja omkring tre år efter byggnadsarbetets igångsättande, innan ett nytt fartyg kan tagas i bruk som ersättning för Svalan.

Nu anförda omständigheter talar enligt min mening för att erforderlig

anskaffning av ett nytt sjömättningsfartyg, avsett att ersätta Svalan, icke vidare bör uppskjutas. Totalkostnaden för det nya fartyget bör hållas inom det av styrelsen för sjökartverket år 1954 beräknade beloppet med tillägg för därefter inträdd kostnadsstegring, eller sammanlagt omkring 1 155 000 kronor. Av detta belopp bör i enlighet med styrelsens hemställan tredjedelen, 385 000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad av sjömättningsfartyg* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 385 000 kronor.

[65] 18. **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	50 000	79 234
1955/56 (statsliggaren s. 961)	50 000	
1956/57 (förslag)	75 000	

Å den i London under vintern 1913—1914 hållna internationella sjösäkerhetskonferensen beslöts att genom Amerikas förenta staters försorg anskaffa två fartyg, avsedda för internationell patrulleringstjänst i de av is hemsökta trakterna i Atlantiska oceanens norra del. Bestämmelserna härom intogs i 1914 års sjöfartssäkerhetskonvention, vari stadgades att nämnda båda fartyg skulle användas under hela den årstid, då is förekommer, för efterforskningar av drivis och under resten av året till undersökningar och observationer angående isförhållandena samt till oskadliggörande av vrak. I planen ingick, att utgifterna för denna patrulleringstjänst skulle i viss proportion bestridas av olika stater. Enligt 1929 års sjöfartssäkerhetskonvention skulle patrulleringstjänsten fortsätta i något vidgad omfattning. Sveriges andel i totalkostnaderna fastställdes samtidigt till 2 procent. Efter en år 1948 företagen jämkning av kostnadsfördelningen beräknades Sveriges bidrag till 3 procent. 1949 års riksdag anförde icke någon erinran mot denna höjning av bidragsandelen (X ht 1949 s. 141—142). År 1952 trädde 1948 års internationella sjöfartssäkerhetskonvention i kraft (prop. nr 33/1950). Dess bestämmelser om ispatrullering överensstämmer i huvudsak med vad som tidigare gällt.

Under förevarande punkt i 1953 års statsverksproposition (X ht 1953 s. 161—162) anmäldes, att under hösten 1952 vissa internationella överläggningar ägt rum rörande ändrade grunder för fördelningen av bidrag till patrulleringstjänsten, samt föreslogs att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta huruvida förslag om ändrade fördelningsgrunder borde godtagas. Riksdagen fann icke anledning göra någon erinran häremot. Ytterligare överläggningar i ämnet har därefter ägt rum. Förslag till ny överenskommelse om fördelningen av kostnaderna för patrulleringstjänsten har nu upprättats. Enligt förslaget skall till grund för varje stats årliga bidrag

läggas den sammanlagda bruttodräktigheten hos de under statens flagg seglande fartyg, vilka under isperioden passerar området. Den kvot, som nämnda bruttodräktighet utgör av den totala bruttodräktigheten hos samtliga medlemsstaters fartyg, vilka under nämnda tid passerar området, skall vara vederbörande stats andel i totalkostnaderna. De nya bestämmelserna skall tillämpas fr. o. m. 1955 års isperiod. Förslaget till ny överenskomelse är ännu ej undertecknat men har under hand godtagits för Sveriges del samt de övriga stater, som nu lämnar bidrag.

Departementschefen

För Sveriges del väntas de föreslagna nya grunderna för bidrag till patrulleringstjänsten i norra Atlanten icke komma att nämnvärt ändra vår nuvarande andel i kostnaderna. De totalkostnader, till vilka bidrag skall lämnas nästa budgetår, torde komma att i stort sett motsvara dem för vilka bidrag lämnats under budgetåret 1954/55. Det bidrag som skall utgå från anslaget nästa budgetår torde kunna beräknas till ett belopp, ungefär motsvarande anslagsbelastningen föregående budgetår, vilket avsevärt översteg det anvisade beloppet. Med hänsyn härtill bör anslaget höjas. Jag förordar en till 25 000 kronor avrundad anslagsökning och föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med (50 000 + 25 000 =) 75 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[66] 19. Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	13 000	11 250
1955/56 (statsliggaren s. 961)	13 000	
1956/57 (förslag)	13 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

[67] 20. Bidrag till internationella hydrografiska byrån

Anslaget — som under en följd av år anvisats med 23 000 kronor — är inrevarande budgetår uppfört på fjärde huvudtiteln under rubriken Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån (statsliggaren s. 272). Nämnda byrå, som inrättades 1921, är en permanent institution med säte i

Monaco för samordnande av hydrografiska intressen, vilka är gemensamma för flera länder. Genom byråns förmedling upprätthålles ett intimt samarbete mellan de omkring 30 medlemsstaternas sjökartemyndigheter. Varje medlemsstat betalar enligt statuterna ett visst bidrag, lika för alla stater, samt härjämte ett tilläggsbidrag, beroende på storleken av landets tonnage. Nettoutgiften å anslaget uppgick 1954/55 till 21 510 kronor.

I enlighet med förslag av styrelsen för sjökarteverket (skr. 22/8 1955) torde anslaget få anvisas med oförändrat belopp, 23 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

Hamnar och farleder

[68] 21. Bidrag till handelshamnar och farleder

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav ej disponer- at
1954/55	3 000 000	3 997 998	4 814 013	191 000
1955/56 (statsliggaren s. 384)	3 000 000			
1956/57 (förslag)	2 000 000			

Gällande bestämmelser angående statsbidrag till byggande av handelshamnar och farleder återfinnes i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder. I § 3 av nämnda kungörelse i dess nuvarande lydelse stadgas, att statsbidrag kan tilldelas handelshamnar med högst två tredjedelar och farleder med högst nio tiondelar av den beräknade byggnadskostnaden enligt av Kungl. Maj:t fastställd arbetsplan.

Y r k a n d e

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat 3 000 000 kronor.

M o t i v

1944 års hamnutredning beräknade att för om- och utbyggnad av landets handelshamnar fram till år 1960 förelåg ett årligt investeringsbehov av 35 å 40 milj. kronor. För att tillgodose detta behov uppskattade utredningen, att bidrag av statsmedel med lågt räknat 5 milj. kronor om året skulle erfordras. Utredningens beräkningar grundades på 1949 års prisnivå; med hänsyn till sedermera inträffade prisstegringar bör beloppen ökas med 60 å 70 procent.

Till färdigställande av pågående utbyggnad av hamnarna i Uddevalla och Lysekil erfordras ytterligare 1,0 milj. kronor i statsbidrag under innevarande och nästkommande budgetår. Till sådana hamnbyggnader, som redan utförts eller för närvarande är under utförande under styrelsens kontroll och med iakttagande av de villkor och bestämmelser, som gäller för statsbidrag till handelshamnar och farleder, föreligger ansökningar om statsbidrag för en byggnadskostnad av ca 22 milj. kronor.

I avvaktan på resultatet av pågående utredningar förordar styrelsen, att anslaget anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Hamnbidragsutredningen framlade i slutet av föregående år ett betänkande, vari förordas en begränsning av statens medverkan på ifrågakvarande område.

Departementschefen

Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet med utgifter för nya investeringar anser jag mig böra föreslå att anslaget för nästa budgetår nedräknas med 1 000 000 kronor till 2 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[69] 22. Statliga farledsarbeten

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	550 000	621 630
1955/56 (statsliggaren s. 384)	50 000	
1956/57 (förslag)	50 000	

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört på sjätte huvudtiteln.

Av det för budgetåret 1954/55 anvisade anslaget har 500 000 kronor avsetts för färdigställandet av inomskärsfarleden genom Hamburgsund och Hornö ränna i Bohuslän. Farleden blir färdig under innevarande budgetår och de totala kostnaderna torde stanna inom tidigare beräknat belopp av 1 890 000 kronor.

Anslaget för innevarande budgetår har avsetts för fortsatta projekteringsarbeten och smärre arbeten m. m.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anbefallts göra en utredning om anordnandet av en genomgående inomskärsfarled från Strömstad till Göteborg. Denna utredning väntas bli slutförd under 1956.

Y r k a n d e n

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor.

1. Fördjupning av Toftösund	450 000
2. Projekteringsarbeten m. m.	50 000
	500 000

Motiv

1. Muddringsarbeten i Toftösund ingår i ett av styrelsen framlagt förslag att anordna en farled innanför Hjärtöfjorden, vilken skulle utgöra en del av inomskärsfarleden i Bohuslän. En fördjupning av Toftösund skulle vara av stort värde för sjöfarten samt möjliggöra ett utnyttjande av inomskärsfarleden från Skärhamn genom Kyrkesund till i höjd med Kråkfjorden söder om Mollösund. Med hänsyn till sysselsättningen av mudderverken är det synnerligen lämpligt, att arbetena i Toftösund igångsättes.

2. Beloppet erfordras för projekteringsarbeten samt eventuella mindre utbyggnader av statliga farleder.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till arbetet med en fördjupning av Toftösund. För fortsatt projektering och smärre arbeten m. m. torde även för nästa budgetår böra anvisas 50 000 kronor. Anslaget bör sålunda uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[70] 23. Byggnad av fiskehamnar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav ej dis- ponerat
1954/55	3 000 000	2 708 083	3 370 714	46 000
1955/56 (statsliggaren s. 384)..	3 000 000			
1956/57 (förslag)	2 700 000			

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört under sjätte huvudtiteln, disponeras för bidrag enligt kungörelsen den 17 juni 1948 (nr 525) angående statsbidrag till byggande av fiskehamnar. I denna stadgas, att dylikt bidrag kan beviljas bl. a. kommun, aktiebolag eller ekonomisk förening med som regel högst 90 procent av verkliga kostnaden för byggande av fiskehamnar.

Yrkande

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 3 000 000 kronor.

Motiv

I ett år 1947 avgivet betänkande med förslag till byggande av fiskehamnar beräknade 1944 års fiskehamnsutredning, att för perioden 1948—1953 behövdes 25,5 milj. kronor i anslagsmedel för erforderliga hamnbyggnader för fiskets behov. Den nödvändiga begränsningen av investeringsverksamheten medförde dock, att under nämnda period endast 6 milj. kronor anvisades till byggande av fiskehamnar. Härutöver utfördes vissa fiskehamnsanläggningar, för vilka ca 1,3 milj. kronor utgick såsom statsbidrag från anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och från här ifrågavarande anslag (tilläggsstat II budgetåret 1952/53). För fiskehamnsanläggningar inom Norrbottens, Blekinge samt Göteborgs och Bohus län har arbetsmarknadsstyrelsen under budgetåren 1953/54 och 1954/55 beviljat statsbidrag å sammanlagt 1,4 milj. kronor att utgå av anslagsmedel, som står till styrelsens disposition.

Det föreligger alltså ett stort behov av utbyggnad av fiskehamnar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begränsar emellertid sitt anslagsäskande för nästa budgetår till att avse oförändrat belopp, 3 000 000 kronor.

Departementschefen

Enär utgifterna för investeringsändamål bör begränsas anser jag mig böra föreslå en minskning av förevarande anslag med 300 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med ett belopp av (3 000 000 — 300 000 =) 2 700 000 kronor.

Det må erinras om att Kungl. Maj:t år 1953 uppdrog åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att göra en översyn av den plan för byggande av fiskehamnar, vilken framlagts av 1944 års fiskehamnsutredning. Ifrågavarande översyn kommer nu att fullföljas av sjöfartsstyrelsen. I avvaktan på resultatet av översynen torde, liksom tidigare varit fallet, vissa avsteg från fiskehamnsutredningens plan få göras, där Kungl. Maj:t finner så erforderligt för att de mest trängande behoven av nya fiskehamnsanläggningar skall kunna tillgodoses.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor.

[71] 24. Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	210 000	159 137
1955/56 (statsliggaren s. 384)	195 000	
1956/57 (förslag)	180 000	

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört under sjätte huvudtiteln.

För underhåll och drift av statens fiskehamnar har Kungl. Maj:t fastställt inkomst- och utgiftsstat att tillämpas tills vidare under budgetåret

1955/56. Vidare har Kungl. Maj:t för samma budgetår fastställt inkomst- och utgiftsstat för underhåll och drift av de under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vård och förvaltning stående farleder, för vilka utgifterna skall bestridas från detta anslag. I sistnämnda stat redovisas för sig Falsterbokanalen, Sotenkanalen och Väddö kanal. — För närmare kännedom om här angivna stater torde få hänvisas till statsliggaren.

I detta sammanhang torde böra anmälas att Kungl. Maj:t den 7 oktober 1955 bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för utförande av en fördjupning av farleden till Örebro genom Mellanfjärden och Hemfjärden i Hjälmarens överskrida den i nyssnämnda inkomst- och utgiftsstat för vissa farleder ingående posten till Underhållskostnader m. m. med högst 160 000 kronor.

Y r k a n d e n

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) föreslår att anslaget nedräknas med 15 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Lägre trafikinkomster vid Falsterbokanalen	5 000	
2. Minskade underhållskostnader vid Falsterbokanalen . .		20 000
		— 15 000

M o t i v

1. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget har grundats på beräknade inkomster av trafiken genom Falsterbokanalen med 72 000 kronor eller samma belopp som för budgetåret 1953/54. Under budgetåret 1954/55 sjönk emellertid inkomsterna med ca 6 000 kronor.

2. Vissa reparations- och förbättringsarbeten vid Falsterbokanalen slutföres under innevarande budgetår. Styrelsen hade tidigare förutsatt, att de årliga underhållskostnaderna därefter skulle nedgå från 100 000 kronor till 50 000 kronor. Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår har man utgått från att underhållskostnaderna kunde minskas med 20 000 kronor. Med hänsyn till de allmänna prisstegringar, som inträffat sedan de ursprungliga beräkningarna uppgjordes, synes underhållskostnaderna för budgetåret 1956/57 icke kunna ytterligare minskas med mera än 20 000 kronor.

Departementschefen

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om nedräkning av anslaget för nästa budgetår med 15 000 kronor föranleder ej någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

[72] 25. Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Därav ej dis- ponerat
1954/55	600 000	452 041	976 160	124 000
1955/56 (statsliggaren s. 385)..	700 000			
1956/57 (förslag)	700 000			

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjänar den mindre sjöfartens intressen. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört på sjätte huvudtiteln.

Y r k a n d e

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget anvisas med oförändrat 700 000 kronor.

M o t i v

Frågan om den skäligen storleken av detta anslag är alltjämt olöst. Kungl. Maj:t har den 12 maj 1955 uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa utredning rörande storleken av dels de kvantiteter bensin, som årligen kan beräknas komma till användning inom den mindre sjöfarten, dels den därpå belöpande bensinskatten. Sveriges motorbåtsunion hade emellertid redan dessförinnan påbörjat en undersökning av bensinförbrukningen. Styrelsen anser att resultaten av denna undersökning bör avvaktas, innan statliga åtgärder för utredning av frågan vidtages. Eftersom sjöfartsverket skall övertaga styrelsens befattning med hamnärenadena synes det lämpligt, att det nya ämbetsverket gör utredningen. Under förhandenvarande omständigheter bör anslaget anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Departementschefen

I avvaktan på närmare utredning inom sjöfartsstyrelsen om den mindre sjöfartens bensinförbrukning torde anslaget i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra upptagas med oförändrat belopp, 700 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[73] 26. Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1954/55	400 000	465 964	65 624
1955/56 (statsliggaren s. 385)	400 000		
1956/57 (förslag)	400 000		

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört på sjätte huvudtiteln.

I ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 11 januari 1949 framlagt förslag har totalkostnaden för reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen beräknats till 3,9 milj. kronor. Förslaget ansågs kunna genomföras successivt under en period av 4—5 år. Till och med innevarande budgetår har för ändamålet anvisats sammanlagt 3,4 milj. kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor.

M o t i v

Styrelsen har tidigare anmält sin avsikt att bedriva arbetena å Falsterbokanalen endast i den omfattning, som erfordrades för att de befintliga anordningarna skulle bestå. En i det ursprungliga förslaget ingående ombyggnad av vissa strandskoningar för en beräknad kostnad av 440 000 kronor kan uppskjutas ännu några år. På grund av inträffade prisstegringar erfordras dock för slutförande av övriga arbeten hela det ursprungligen beräknade beloppet av 3 900 000 kronor. Då hittills anvisats sammanlagt 3 400 000 kronor, bör för nästa budgetår (3 900 000—3 400 000 =) 500 000 kronor anvisas för ändamålet.

Departementschefen

De med anslaget avsedda ombyggnads- och reparationsarbetena torde under nästa budgetår böra bedrivas i sådan takt, att någon anslagshöjning icke erfordras. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp eller 400 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Övriga sjöfartsändamål**[74] 27. Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	46 600	47 814
1955/56 (statsliggaren s. 938)	47 700	
1956/57 (förslag)	51 300	

Y r k a n d e n

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt (skr. 27/8 1955) hemställer, under åberopande av den år 1955 företagna höjningen av statstjänstemännens löner, att anslaget uppräknas med 3 600 kronor.

Direktionen föreslår vidare, att anslaget till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 1 600 000 kronor.

Departementschefen

Direktionens förslag torde böra godtagas. Anslaget till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Hemställan därom göres under tolfte huvudtiteln. Det under förevarande punkt upptagna anslaget beräknas sålunda:

U t g i f t e r:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 26 500 (oförändrat) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 000 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 19 400 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 10 400 (+ 3 600) kronor.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar 9 000 (oförändrat) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (26 500 + 4 000 + 19 400 + 10 400 — 9 000 =) 51 300 (+ 3 600) kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat**U t g i f t e r:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	19 400
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	10 400
	Summa kronor 60 300

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
	Nettoutgift kronor 51 300

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 51 300 kronor.

[75] 28. *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	6 600	7 034
1955/56 (statsliggaren s. 938)	6 600	
1956/57 (förslag)	7 600	

Yrkande

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt (skr. 27/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnads- stat 1955/56	Direktionens förslag 1956/57
Övriga expenser	6 435	5 500	7 500 (+ 2 000)

Motiv

Delposten till övriga expenser har varit oförändrad sedan budgetåret 1952/53. Efter den omreglering av pensioneringen, som genomfördes fr. o. m. budgetåret 1953/54, har det visat sig omöjligt att bestrida utgifterna för övriga expenser med för ändamålet anvisat belopp. Sålunda har delposten måst överskridas under de två senast förflutna budgetåren.

Departementschefen

Jag föreslår, att delposten till övriga expenser höjes med 1 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (6 600 + 1 000 =) 7 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 600 kronor.

[76] 29. Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	435 600	482 698
1955/56 (statsliggaren s. 939)	441 300	
1956/57 (förslag)	517 700	

Y r k a n d e n

Styrelsen för statens skeppsprovninganstalt (skr. 12/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 80 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ändrad anställningsform:		
a) 1 mekaniker Cg 15—Ce 15	—	—
b) 1 fotograf med arvode — Ce 13	252	
c) 1 mekaniker med lön enligt kollektivavtal — Ce 13	30	
d) 2 modellformare med lön enligt kollektivavtal — Ce 12		336
2. Tillfälliga biträden	40 000	
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600	
4. Lönegradsuppflyttningar:		
a) 3 avdelningsföreståndare Ce 33—Ce 34	3 690	
b) 1 kassör Ce 15—Ce 19	555	
c) 1 förste mekaniker Ce 15—Ce 17	555	
d) 1 förste expeditionsvakt Ce 11—institutionsvaktmästare Ce 13	420	
5. Löneklassändringar	2 148	
6. Rörligt tillägg	32 837	
7. Avrundning	49	
	81 136	336
	+ 80 800	

M o t i v

Antalet uppdrag vid skeppsprovninganstalten har under budgetåret 1954/55 visat en markant stegring med en särskilt kraftig ökning under budgetårets senare hälft. Totala antalet tillverkade fartygsmodeller har under det gångna budgetåret varit större än någon gång tidigare under anstaltens tillvaro. På grund av uppdragens antal och omfattning har personalen och övriga resurser huvudsakligen måst tagas i anspråk för denna gren av verksamheten. Forskningen har enligt styrelsens uppfattning blivit eftersatt och kunnat bedrivas endast i ringa utsträckning.

Skeppsprovninganstaltens inkomster uppgick under budgetåret 1954/55 till 607 660 kronor. Ianspråktagna medel under avlönings- och omkostnadsanslagen utgjorde under samma tid 568 502 kronor.

1 a) Tjänsten inrättades för två år sedan i samband med anstaltens ut-

ökade instrumenttillverkning. De därmed förenade göromålen är så stadigvarande, att befattningen bör göras till extra ordinarie.

1 b) Yrkandet har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (X ht 1955, s. 86). Styrelsen framhåller, att fotografering och filmning från och med innevarande budgetår kommer att få väsentligt ökad omfattning och betydelse vid anstalten i och med att en s. k. vågalstrare blir färdigställd och tages i bruk. För att erhålla tillräckligt kvalificerad innehavare bör tjänsten placeras i lönegrad Ce 13.

1 c—d) Liknande yrkanden om överflyttning till extra ordinarie stat av viss kollektivavtalsanställd personal framfördes i styrelsens petita för innevarande budgetår (X ht 1955, s. 86).

2. Under budgetåret 1954/55 har anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden överskridits med i runt tal 60 000 kronor. Anledningen därtill är bl. a. att extra personal måst anställas för att möta det ökade antalet uppdrag, särskilt från marinen. Dessutom har tillverkningen av instrument och apparater för modellundersökningar blivit en allt större del av anstaltens verksamhet. Detta har medfört att instrumentmakare måst anställas med avlöning från nyssnämnda anslagspost. Enligt styrelsens bedömande kommer nu angivna utveckling i fråga om uppdragsvolymen och anstaltens tillverkning av specialinstrument och apparater att fortsätta, särskilt med hänsyn till att vågalstraren snart skall tagas i bruk.

3. Detta yrkande, som avser arvodet till anstaltens biträde i administrativa och kamerala angelägenheter, har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (X ht 1955, s. 86).

4 a) I föregående års petita föreslog styrelsen uppflyttning av dåvarande avdelningschefstjänster från Ce 31 till Ce 34 (X ht 1955, s. 86). Befattningarna uppflyttades emellertid endast till Ce 33 och erhöll samtidigt benämningen avdelningsföreståndare. Dessa tjänster är emellertid alltjämt placerade lägre än motsvarande befattningar vid jämförliga anstalter och institutioner. Föreståndarnas arbete är av synnerligen kvalificerad natur och av grundläggande betydelse för anstaltens verksamhet. En högre löneställning är därför motiverad för att kunna erhålla och bibehålla tillräckligt kvalificerade befattningshavare.

4 b) Detta yrkande har framförts vid ett flertal tidigare tillfällen, senast i petita för innevarande budgetår (X ht 1955, s. 86). Kassörstjänsten bör placeras i en lönegrad, som bättre svarar mot befattningshavarens många kvalificerade arbetsuppgifter, innefattande bl. a. visst redogöraransvar. Styrelsen framhåller, att tjänstemän med likartade uppgifter vid jämförliga statliga institutioner är placerade i högre lönegrad än anstaltens kassör.

4 c) Detta förslag motiveras med att allt större krav kommit att ställas på förste mekanikern på drifts- och verkstadsavdelningen i samband med den utvidgade tillverkningen av instrument och apparater vid anstalten.

4 d) Liknande förslag framfördes i föregående års petita (X ht 1955, s. 86).

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd har — ifråga om yrkandena om extraordinariesättning av en mekanikertjänst i Cg 15 och uppflyttning av en förste mekaniker till Ce 17 — inte funnit anledning till erinran mot de föreslagna lönegrads-placeringarna.

Departementschefen

Styrelsens yrkande om överförande av en extra tjänst som mekaniker i lönegrad 15 till extra ordinarie stat tillstyrker jag. Arvodesbefattningen som fotograf vid anstalten torde böra ombildas till en tjänst som fotograf i Ce 12. Anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden bör i enlighet med styrelsens förslag med hänsyn till belastningen uppräknas med 40 000 kronor. Vidare bör emellertid posten minskas med kostnaden för nyssnämnda mekaniker- och fotografbefattningar. I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan tidigare denna dag av för flera departement gemensamma frågor bör tjänsten som kassör vid anstalten placeras i lönegrad Ce 17. Styrelsens förslag i övrigt angående ändrad anställningsform eller lönegradsuppflyttningar för vissa av anstaltens befattningshavare är jag inte beredd tillstyrka. Arvodet till anstaltens biträde i administrativa och kamerala frågor bör för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp, 3 000 kronor.

Den beräknade höjningen för löneklassändringar bör godtagas. Ökningen av anslagsposten till rörligt tillägg i anledning av 1955 års lönehöjning för statstjänstemännen beräknar jag till 38 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 50 500 (oförändrat) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 3 000 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till tillfälliga biträden 116 900 (+ 19 600) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 267 700 (+ 18 800) kronor;
 rörligt tillägg 79 600 (+ 38 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(50\,500 + 3\,000 + 116\,900 + 267\,700 + 79\,600 =) 517\,700 (+ 76\,400)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	50 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	116 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	267 700
5. Rörligt tillägg	79 600

Summa kronor 517 700

b) till *Statens skeppsprovninganstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 517 700 kronor.

[77] 30. *Statens skeppsprovninganstalt*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	72 100	85 804
1955/56 (statsliggaren s. 939)	72 100	
1956/57 (förslag)	85 100	

Y r k a n d e

Styrelsen för statens skeppsprovninganstalt (skr. 12/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 9 700 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnadsstat 1955/56	Styrelsens förslag 1956/57
1. Publikationstryck	3 800	3 800	6 000 (+ 2 200)
2. Bibliotek	1 500	1 500	3 000 (+ 1 500)
3. Verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar m. m.	19 351	9 000	15 000 (+ 6 000)
			<u>(+ 9 700)</u>

M o t i v

Yrkandena under 1 och 2 har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1955/56 (X ht 1955, s. 88).

1. Anslagsposten är inte tillräcklig för att anstaltens forskningsresultat och erfarenheter snabbt skall kunna offentliggöras.

2. Posten är otillräcklig med hänsyn till anstaltens löpande behov av facktidskrifter och nyutkommen facklitteratur. Vidare lider biblioteket av allvarliga brister. En komplettering av biblioteket med litteratur från de senaste årtiondena är nödvändig för att anstaltens arbetsuppgifter skall kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

3. På grund av den ökade tillverkningen vid anstalten av instrument och apparater för modellundersökningar har denna delpost måst avsevärt överskridas under de senaste budgetåren. Den utvidgade verksamheten på detta område har bl. a. nödvändiggjort omfattande inköp av förbrukningsartiklar och halvfabrikat av olika slag. I och med att en nu färdigställd vågalstrare tages i bruk (jfr p. 76) kommer tillverkningen av specialinstrument att ytterligare utökas. Med hänsyn till nu angivna omständigheter är en uppräknig av posten motiverad.

I detta sammanhang må nämnas, att styrelsen för skeppsprovninganstalten hemställt om ett särskilt anslag av 55 000 kronor för anskaffande av viss utrustning till vågalstraren vid anstalten. På skeppsprovninganstalten finns för närvarande mätinstrument, som är avsedda endast för statistiska

mätningar vid försök i lugnt vatten. För att rätt kunna utnyttja vågalstraren erfordras emellertid instrument och apparater, lämpade för sådana dynamiska mätningar, som kommer att göras vid försök i vatten under vågrörelse. Det är därför nödvändigt att sådan utrustning nu anskaffas.

Vidare har skeppsprovningensanstaltens styrelse upprepat sitt vid flera tidigare tillfällen framlagda förslag om inrättande av ett kavitationslaboratorium vid anstalten. Kostnaderna för laboratoriet beräknar styrelsen nu till sammanlagt 2 925 000 kronor. Av detta belopp hänför sig 845 000 kronor till själva byggnaden och 2 080 000 kronor till utrustning. Erforderlig medelsanvisning kan enligt styrelsen fördelas på tre budgetår. För nästa budgetår erfordras 445 000 kronor för byggnaden och 600 000 kronor för utrustningen.

Yttranden

Marinförvaltningen, kommerskollegium och rektorn för Chalmers tekniska högskola tillstyrker förslaget om inrättande av ett kavitationslaboratorium vid skeppsprovningensanstalten. *Byggnadsstyrelsen* finner kostnaderna för elinstallation i laboratoriet något för högt beräknade.

Departementschefen

I fråga om posterna till publikationstryck och till bibliotek är jag inte beredd tillstyrka större höjning än med 1 000 kronor för ettvarvt av dessa ändamål. Styrelsens förslag om uppräknig med 6 000 kronor av delposten till verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar m. m. bör godtagas. Dessutom vill jag — med hänsyn till belastningen av delposten till bränsle, lyse och vatten — föreslå att för detta ändamål beräknas ytterligare 5 000 kronor. Anslaget skulle därmed uppgå till (72 100 + 1 000 + 1 000 + 6 000 + 5 000 =) 85 100 (+ 13 000) kronor.

För anskaffning av viss utrustning till vågalstraren kan jag inte tillstyrka någon medelsanvisning över riksstaten för nästa budgetår. Ej heller kan jag, med hänsyn till nödvändigheten av att begränsa investeringarna, nu biträda förslaget att inrätta ett kavitationslaboratorium vid anstalten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovningensanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 85 100 kronor.

[78] 31. Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	185 500	193 706
1955/56 (statsliggaren s. 940)	189 100	
1956/57 (förslag)	221 600	

Y r k a n d e n

Statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1955, PM 20/9 1955) hemställer, att anslaget höjes med 76 500 kronor.

	Ökning
1. 2 amanuenser i reglerad befordringsgång — intendent Ca 27 ..	7 929
2. 1 förste museivakt Ca 12 — rustmästare Ca 14	828
3. Nya tjänster:	
a) 1 amanuens i reglerad befordringsgång	15 948
b) 1 biblioteksassistent Ca 15	10 968
c) 1 kontorsbiträde Ce 6	7 416
d) 1 museivakt Ce 10	9 108
4. Sjöhistorisk undersökning	4 000
5. Fotograferingsverksamhet	4 000
6. Löneklassändringar m. m.	276
7. Rörligt tillägg	16 000
	76 473

M o t i v

1. Den fackutbildade personalen vid museet består sedan museets organisation år 1945 av museidirektören, en intendent och två amanuenser. Amanuenserna har fått kvalificerade och omfattande arbetsuppgifter. Sålunda ansvarar de inför museichefen för vården och skötseln av örlogs- respektive sjöfartsavdelningarna. Starka skäl talar därför för en omprövning av deras anställningsförhållanden.

2. Yrkandet om lönegradsuppflyttning av förste museivakten framfördes även i föregående års petita (X ht 1955, s. 89). Denne tjänsteman fullgör åligganden, som måste anses gå utöver vad som kan krävas av en förste museivakt. Vid närmast jämförliga museer finns sedan länge rustmästarbefattningar.

3 a) Behovet av en förstärkning av den museiutbildade personalen gör sig alltmer gällande. Under de senaste åren har utställningsverksamheten kraftigt intensifierats. Omfattningen av nämnda verksamhet är numera ungefär femtio procent större än för tio år sedan. Innehavaren av den föreslagna amanuens tjänsten avses skola arbeta huvudsakligen med utställningsfrågor. Han skulle vidare kunna leda en del av de visningar för bl. a. skolbarn och militärer, som för närvarande upptar en stor del av de nuvarande amanuensernas tid.

3 b) Med hänsyn till bibliotekets och arkivets omfattning — ca 20 000 bokband och 85 000 katalogiserade ritningar, kartor m. m. samt en betydande samling ännu inte katalogiserat material — föreligger ett starkt behov av en biblioteksassistent. Riksbibliotekarien har, enligt en till museinämndens petita fogad skrivelse, ställt sig positiv till att en biblioteksutbildad tjänsteman anställs vid museet.

3 c) Yrkandet, som framfördes även föregående år (X ht 1955, s. 89),

avser en kontorsbiträdestjänst främst för skötseln av museets telefonväxel. För närvarande betjänas telefonväxeln av tillfällig arbetskraft, vilket är förenat med väsentliga olägenheter. Den föreslagna tjänsten erfordras även för att minska den nuvarande biträdespersonalens alltför stora arbetsbörda.

3 d) Någon förstärkning av museivaktpersonalen har inte skett sedan 1945, trots att utställningsytan och magasinsutrymmena sedan dess utökats väsentligt. Den planerade varvsavdelningen beräknas bli färdigställd under nästa budgetår, varigenom utställningslokalerna ytterligare utvidgas.

4. Det primärmaterial, som erfordras för att klarlägga förändringarna inom den maritima kulturen, håller till stora delar på att försvinna. Det är därför angeläget, att arbetet med dess tillvaratagande påskyndas och intensifieras.

5. Sedan budgetåret 1951/52 finns en fotograf anställd vid museet. Dennes avlöning bestrides delvis av föreningen Sveriges sjöfartsmuseum och delvis av anslaget till underhåll och ökning av samlingarna. Medlen under nämnda anslag behövs emellertid väl för sitt egentliga ändamål och kan endast med stora olägenheter disponeras även för fotograferingsverksamheten. Museinämnden understryker betydelsen av att denna verksamhet kan fortgå i oförminskad omfattning.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd avstyrker den yrkade lönegradsuppflyttningen för förste museivakten. Däremot har lönenämnden ingen erinran mot den föreslagna lönegradsplaceringen av en biblioteksassistent.

Departementschefen

Museinämndens yrkande om utbyte av två amanuensbefattningar mot intendenttjänster finner jag ej skäl tillstyrka.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna bör tjänsten som förste museivakt uppflyttas till lönegrad Ca 13 och därvid erhålla benämningen uppsyningsman.

Förslagen om inrättande av nya tjänster vid museet kan jag inte tillstyrka. För att museets behov av ytterligare arbetskraft skall i någon mån kunna tillgodoses, vill jag emellertid föreslå, att ett belopp av 12 000 kronor fr. o. m. nästa budgetår anvisas för arvoden åt tillfällig personal. Vidare biträder jag museinämndens förslag om anvisande av 4 000 kronor som bidrag till avlöning av en fotograf.

Yrkandet om ökad medelsanvisning för de sjöhistoriska undersökningarna är jag däremot inte beredd tillstyrka.

Jag har ingen erinran mot den föreslagna höjningen för löneklassändringar m. m. Ökningen av anslagsposten till rörligt tillägg i anledning av 1955 års allmänna lönehöjning för statstjänstemän beräknar jag i likhet med museinämnden till 16 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 85 600 (+ 300) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 95 800 (+ 16 200) kronor;
 rörligt tillägg 40 200 (+ 16 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (85 600 + 95 800 + 40 200 =) 221 600 (+ 32 500) kronor.

I personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum bör tjänsten som förste museivakt i Ca 12 utgå och i stället uppföras en tjänst som uppsyningsman i Ca 13.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar, till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	95 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 200

Summa kronor 221 600

c) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 221 600 kronor.

[79] 32. Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	37 300	39 339
1955/56 (statsliggaren s. 940)	37 300	
1956/57 (förslag)	38 300	

Y r k a n d e

Statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1954/55	Omkost- nadsstat 1955/56	Nämndens förslag 1956/57
Monterutrustning	4 979	5 000	15 000 (+10 000)

M o t i v

Yrkandet framfördes även i föregående års petita (X ht 1955, s. 91). Behovet av monterutrustning ökar i samband med utvidgning av museet; bl. a. kommer en varvsavdelning att inrättas.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka någon höjning av anslagsposten till monterutrustning.

Omkostnadsanslaget för sjöhistoriska museet inrymmer f. n. inte några medel för reseersättningar. Av det under nästa punkt upptagna anslaget till underhåll och ökning av samlingarna må emellertid enligt nuvarande bestämmelser högst 1 000 kronor användas för bestridande av vissa resekostnader. Medel för detta ändamål bör enligt min mening fr. o. m. nästa budgetår anvisas under förevarande omkostnadsanslag. Jag föreslår, att sistnämnda anslag för nästa budgetår höjes med 1 000 kronor till reseersättningar och sålunda uppföres med (37 300 + 1 000 =) 38 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 38 300 kronor.

[80] 33. *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna*

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 500	2 731
1955/56 (statsliggaren s. 941)	3 500	
1956/57 (förslag)	3 500	

Y r k a n d e

Statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 1 500 kronor.

M o t i v

Anslaget är f. n. avsett icke blott för underhåll och ökning av museets samlingar utan även för reseersättningar och vissa kostnader för fotograferingsverksamhet. En uppräknig är erforderlig med hänsyn till att verksamheten vid museet utvidgats avsevärt och att kostnadsnivån stigit.

Departementschefen

Med hänsyn till att jag tidigare i dag föreslagit en uppräknig av anslagen till avlöningar och omkostnader vid sjöhistoriska museet med vissa belopp som bidrag till avlöning av en fotograf samt för bestridande av reseersättningar och då i följd av denna uppräknig förevarande anslag icke i fortsättningen torde böra disponeras för nyssnämnda ändamål, erfordras icke någon höjning av anslaget. Detsamma bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 3 500 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

[81] 34. Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 942)	256 000
1956/57 (förslag)	256 000

Vid den omorganisation av sjömanshusen, som företogs år 1939, förutsattes att staten skulle bidra till sjömanshusens förvaltningskostnader med 75 procent av kostnaderna (prop. nr 210/1938, BU utl. nr 46/1938, r. skr. nr 370/1938). Med denna utgångspunkt beräknades anslaget för vart och ett av budgetåren 1939/40—1943/44 till 356 000 kronor. I samband med omläggningen av sjöfolkets pensionering år 1944 beslöts, att de s. k. tonavgifterna skulle i det närmaste helt tillfalla sjömanshusen. Sjömanshusens årliga inkomster beräknades därigenom komma att stiga med 200 000 kronor och det från anslaget utgående bidraget förutsattes bära minskas med motsvarande belopp. På grund av nedgången av tonavgiftsuppbörden under sjöfartsspärren nedsattes dock bidraget för budgetåret 1944/45 inte med hela det beräknade beloppet utan endast med 150 000 kronor. Anslaget för sistnämnda budgetår upptogs alltså till 206 000 kronor (X ht 1944, p. 66, r. skr. nr 10/1944, s. 27). Med hänsyn till den alltmer sjunkande tonavgiftsuppbörden och den inträdda stegringen av sjömanshusens förvaltningskostnader höjdes anslaget för budgetåret 1945/46 till 256 000 kronor (X ht 1945, p. 67, r. skr. nr 10/1945, s. 22). Anslaget har alltsedan dess varit uppfört med detta belopp.

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget höjes till 615 000 kronor.

M o t i v

Sjömanshusens förvaltningskostnader uppgick år 1954 till 1 227 907 kronor. Enligt kollegium bör statens bidrag till förvaltningskostnaderna för nästa budgetår bestämmas till ett belopp av i runt tal 921 000 kronor — motsvarande 75 procent av kostnaderna under år 1954 — minskat med dels 106 000 kronor, utgörande summan av sjömanshusens inkomster av lösenbelagda expeditioner m. m. och kollegiets utgifter för blanketter som kostnadsfritt tillhandahålles sjömanshusen, dels ock 200 000 kronor, avseende sjömanshusens ökade andel av tonavgifter. Statsbidraget bör enligt denna beräkning alltså utgå med (921 000 — 106 000 — 200 000 =) 615 000 kronor.

Av kollegiets skrivelse framgår, att tonavgiftsuppbörden uppgick till

832 948 kronor under budgetåret 1952/53 och till 849 771 kronor under budgetåret 1953/54. Sjömanshusens sammanlagda kapitaltillgångar utgjorde vid utgången av år 1954 i runt tal 9 537 000 kronor.

Departementschefen

Jag finner ej anledning förorda någon höjning av anslaget. Detta bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

[82] 35. Läkareundersökning av sjöfolk

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	250 000	171 491
1955/56 (statsliggaren s. 943)	250 000	
1956/57 (förslag)	250 000	

Från anslaget utgår statsbidrag till kostnaderna för läkarundersökning av sjöfolk i samband med inskrivning på sjömanshus och påmönstring.

År 1954 vidtogs vissa åtgärder för att åstadkomma en förbättring av hälsokontrollen för sjöfolk (se X ht 1954 p. 71, SU 1/1954, Rskr 10/1954). Sålunda har bl. a. den föreskrivna läkarundersökningen av sjöfolk i samband med inskrivning och påmönstring utvidgats till att omfatta även skärmbilds- eller röntgenundersökning av lungorna, tuberkulinprov samt blodprov till Wassermanns reaktion. Vidare har giltighetstiden för intyg angående företagen läkarundersökning, fränsett lungundersökning och Wassermannprov, avkortats från sex till två månader.

Kostnaden för varje läkarundersökning har beräknats till 15 kronor. Av detta belopp hänför sig fem kronor till den särskilda lungundersökningen. Sistnämnda kostnad skall enligt nu gällande grunder bestridas av den undersökte. Till det återstående beloppet bidrager staten med sju kronor.

Under hänvisning till vad i föregående års statsverksproposition (sid. 95) anförts beträffande inrättandet av särskilda s. k. hälsocentraler för sjöfolk i de större hamnstäderna må här nämnas, att den av Sveriges ångfartygs assurans förening i Göteborg bedrivna läkarmottagningen för sjöfolk numera övertagits av Göteborgs stad.

Medicinalstyrelsen (VPM 25/8 1955 och skr. 31/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Vidare anför medicinalstyrelsen i huvudsak följande.

De nya bestämmelserna angående läkarundersökning av sjöfolk har i stort sett fungerat tillfredsställande. Vissa svårigheter har dock uppstått. Sålunda har på orter, där skärmbildsundersökning inte kunnat genomföras, den kostnad för röntgenundersökning, som skall bestridas av den enskilde sjöman-

nen, ofta uppgått till relativt höga belopp. Svenska sjöfolksförbundet har i skrivelse till medicinalstyrelsen framhållit som högst otillfredsställande att sjömännen själva skall bekosta ifrågavarande undersökningar. Medicinalstyrelsen föreslår den ändringen av nu gällande ordning, att kostnad för skärmbilds- eller lungundersökning, som inte överstiger fem kronor, i fortsättningen bestrides av statsmedel.

Den långa väntetiden beträffande undersökningsresultaten medför vissa olägenheter, bl. a. då det gäller Wassermannprov. Från befälhavarnas sida har framförts önskemål om lättnad i bestämmelserna därvidlag. Med anledning därav föreslår medicinalstyrelsen den ändringen, att sjömän i levnadsålder över 40 år i framtiden underkastas Wassermannprov endast när särskild anledning därtill föreligger.

Slutligen anför medicinalstyrelsen, att hittills gjorda erfarenheter talar för att tuberkulinundersökning i regel endast bör utföras vid första inskrivningen vid sjömanshus.

Departementschefen

Den undersökning av lungorna, som sjömännen är skyldiga att undergå i vissa fall, kan vanligen inte utföras hos den läkare som utför den obligatoriska läkarundersökningen i övrigt. För lungundersökning torde därför sjömännen i första hand böra anlita de olika centraldispensärerna och skärmbildsbyråerna i landet. Dessa åtnjuter redan bidrag från stat och kommun, varför avgifterna i allmänhet är måttliga; i vissa fall är undersökningen kostnadsfri. Med hänsyn till det allmänna intresset av att sjukliga förändringar i lungorna upptäcks på ett så tidigt stadium som möjligt finner jag emellertid i likhet med medicinalstyrelsen skäl tala för att staten bidrager till de eventuella kostnader sjömännen åsamkas för skärmbilds- eller röntgenundersökning av lungorna. I den mån kostnaden för sådan undersökning inte överstiger fem kronor bör den därför i fortsättningen bestridas av statsmedel.

I fråga om medicinalstyrelsens förslag angående vissa ändringar beträffande ordningen för läkarundersökning av sjöfolk synes med hänsyn till vunna erfarenheter icke finnas anledning till erinran. Sålunda anser jag mig böra biträda förslaget att sjömän över 40 år underkastas blodprov till Wassermanns reaktion endast när särskild anledning därtill föreligger och att tuberkulinundersökning i regel utföres endast i samband med första inskrivningen vid sjömanshus.

Den i föregående års statsverksproposition berörda frågan om inrättande av ytterligare s. k. hälsocentraler för sjöfolk i större hamnstäder har varit föremål för fortsatta överväganden inom handelsdepartementet. Därest erfarenheterna från den numera i kommunal regi bedrivna läkarmottagningen i Göteborg befinnes vara gynnsamma, synes det böra undersökas huruvida det icke kan finnas anledning att även i vissa andra större hamnstäder åstadkomma särskilda anordningar för hälsokontrollen av sjöfolk.

Anslaget torde i enlighet med medicinalstyrelsens hemställan för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 250 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1956/
57 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[83] 36. Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	70 000	62 411
1955/56 (statsliggaren s. 942)	65 000	
1956/57 (förslag)	60 000	

Kommerskollegium (skr. 29/8 1955) föreslår, att anslaget för nästa budgetår med hänsyn till den beräknade belastningen nedräknas med 5 000 kronor till 60 000 kronor.

Departementschefen

Kommerskollegiets beräkning av medelsbehovet under detta anslag för nästa budgetår torde böra godtagas. Anslaget bör sålunda uppföras med ett belopp av 60 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[84] 37. Avsättning till handelsflottans välfärdsfond

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	280 000	311 509
1955/56 (statsliggaren s. 948)	280 000	
1956/57 (förslag)	310 000	

Enligt grunder, som angivits i prop. nr 174/1948 och som godkänts av riksdagen, utgår från anslaget bidrag till de löpande kostnaderna för välfärdsarbete för sjöfolk med samma belopp som inflyter i avgifter från sjömän och redare på grund av bestämmelserna i lagen den 30 juni 1948 (nr 495) om avgifter till välfärdsanordningar för sjöfolk i hamn med däri den 22 juni 1950 (nr 344) företagna ändringar. Avgiften utgår för dag och sjöman under tid då sjömannen varit för utrikes fart påmönstrad å svenskt handelsfartyg.

Y r k a n d e

Handelsflottans välfärdsråd (skr. 22/9 1955) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 280 000 kronor.

Motiv

Belastningen å anslaget uppgick under förra hälften av innevarande budgetår till cirka 155 000 kronor och det torde kunna antagas, att anslaget kommer att belastas med ungefär samma belopp under budgetårets senare hälft. Då viss osäkerhet måste känneteckna anslagsberäkningen, synes emellertid tillräcklig anledning icke föreligga för uppräknig av anslaget.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen å anslaget under den senaste tiden torde anslaget för budgetåret 1956/57 böra uppföras med ett belopp av 310 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 30 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

[85] 38. Understöd åt skärgårdsrederier

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	275 000	196 646
1955/56 (statsliggaren s. 410)	275 000	
1956/57 (förslag)	210 000	

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört under sjätte huvudtiteln, har avsetts för dels bidrag till reguljär båttrafik i Stockholms och Bohusläns skärgårdar enligt särskilda avtal, som i tidigare sammanhang redovisats för riksdagen, dels arvode till en statlig granskningsman för den subventionerade båttrafiken i Bohuslän.

För nästa budgetår erfordras icke någon medelsanvisning för subventionering av båttrafiken i Bohuslän. Anslaget kan på grund härav minskas med 65 000 kronor och bör sålunda för budgetåret 1956/57 uppföras med ett belopp av 210 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Handel

[86] 39. Bidrag till handelshögskolan i Stockholm

	Anslag
1954/55	300 000
1955/56 (statsliggaren s. 943)	380 000
1956/57 (förslag)	421 200

Med stöd av riksdagens bemyndigande godkände Kungl. Maj:t den 7 maj 1954 ett mellan statens och Stockholms stads förhandlingsdelegerade samt

handelshögskoleföreningen i Stockholm och direktionen för handelshögskolan i Stockholm träffat avtal angående handelshögskolans fortsatta verksamhet och finansiering. Handelshögskolan har i avtalet förbundit sig att fr. o. m. läsåret 1955/56 generellt tillämpa en terminsavgift av högst 20 kronor per elev, under förutsättning att läsåret är uppdelat i tre terminer. Staten har förbundit sig att för bestridande av kostnaderna för verksamheten efter budgetåret 1954/55 bidra med 380 000 kronor per budgetår, huvudsakligen som kompensation för nedsättning av elevavgifterna.

Sveriges förenade studentkårer (skr. 4/10 1955) hemställer, att statens bidrag till handelshögskolorna bestämmas till sådana belopp, att de obligatoriska elevavgifterna vid högskolorna — termins- samt inskrivnings- och examensavgifter — helt kan avskaffas.

Direktionen för handelshögskolan i Stockholm (skr. 5/7 och 20/12 1955) hemställer om statsbidrag för nästa budgetår med 380 000 kronor i enlighet med avtalet. Beträffande elevavgifterna anför direktionen i anledning av studentkårernas skrivelse, att avgifterna icke i och för sig synes vara av sådan storlek, att det finns anledning avskaffa dem. Om emellertid dessa avgifter slopas vid andra jämförliga högskolor, bör så bli fallet även vid handelshögskolan i Stockholm, under förutsättning att statsbidraget till högskolan höjs i motsvarande mån. De obligatoriska elevavgifterna vid handelshögskolan är termins-, inskrivnings-, civilekonomexamens-, licentiatexamens- och kompletteringsavgifter. Inkomsterna av förenämnda elevavgifter bör för läsår beräknas till resp. 41 200, 11 250, 3 125, 300 och 450 kronor eller tillhopa 56 325 kronor. Om ifrågakvarande avgifter slopas bör statsbidraget till handelshögskolan således höjas med ett belopp av 56 325 kronor.

Departementschefen

Enligt beslut av 1953 års riksdag skulle terminsavgifterna vid handelshögskolorna successivt nedsättas till 60 kronor per elev och läsår. Fr. o. m. innevarande läsår tillämpas denna avgift för eleverna i samtliga årskurser vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg. Den minskning i handelshögskolornas inkomster av elevavgifter, som uppstått till följd av avgiftsnedsättningen, kompenseras genom bidrag av staten under anslagen till handelshögskolorna. I motioner till riksdagen åren 1954 och 1955 föreslogs att terminsavgifterna helt skulle slopas. Vid föregående års riksdag framhöll statsutskottet (utlåtande nr 10, p. 58 och 59), att utskottet förutsatte att Kungl. Maj:t ägnade särskild uppmärksamhet åt frågan om slopande av de vid handelshögskolorna utgående terminsavgifterna. I anslutning härtill vill jag nu föreslå, att terminsavgifterna vid de båda handelshögskolorna avskaffas fr. o. m. läsåret 1956/57. Den inkomstminskning handelshögskolorna härigenom får vidkännas torde, i likhet med vad som skett vid tidigare nedsättning av terminsavgifterna, böra kompenseras genom höjda statsbidrag. Däremot är jag ej beredd förorda en ökad medelsanvisning av sådan omfattning, att jämväl övriga elevavgifter vid handelshögskolorna kan avskaffas.

Vad angår handelshögskolan i Stockholm beräknas inkomsterna av terminsavgifterna till 41 200 kronor. I enlighet med vad jag nyss anfört bör alltså förevarande anslag höjas med 41 200 kronor till 421 200 kronor.

Förslaget om avskaffande av terminsavgifterna vid handelshögskolan i Stockholm torde föranleda ändring av det träffade avtalet om handelshögskolans fortsatta verksamhet och finansiering. Det torde, om riksdagen inte har något att erinra däremot, få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del träffa överenskommelse om dylik ändring.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 421 200 kronor.

[87] 40. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	394 600	355 254
1955/56 (statsliggaren s. 944)	457 700	
1956/57 (förslag)	521 300	

Kungl. Maj:t godkände den 5 juni 1953 — med stöd av riksdagens be- myndigande (skr. nr 312) — ett under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt stadsfullmäktiges i Göteborg godkännande den 9 december 1952 mellan statens och Göteborgs stads förhandlingsdelegerade samt handelshögskolan i Göteborg träffat avtal angående handelshögskolans framtida ställning. Enligt avtalet skall utgifterna för handelshögskolan till den del dessa icke kan täckas av högskolans egna medel (terminsavgifter m. m.) — anslagssumman — bestridas av staten och Göteborgs stad. Härvid betalar intill ett belopp av 105 000 kronor staten 2/3 eller 70 000 kronor och Göteborgs stad 1/3 eller 35 000 kronor. Överskjutande belopp skall enligt avtalet bestridas med 3/4 av staten och 1/4 av staden, dock att stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 175 000 kronor. Enligt beslut av 1955 års riksdag skall stadens bidrag fr. o. m. innevarande budgetår emellertid ej påverkas av den inkomstminskning, som åsamkats handelshögskolan genom statsmakternas beslut om sänkta terminsavgifter vid högskolan. Inkomstminskningen för innevarande budgetår kompenseras genom ett fast statsbidrag å 72 000 kronor.

Y r k a n d e n

Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg (skr. 27/7 1955) föreslår sådana ändringar i handelshögskolans huvudstat, att den del av utgifterna, som ej kan täckas av högskolans egna medel — anslagssumman — skulle öka med 104 400 kronor. Styrelsen hemställer därför att anslaget, i enlighet med avtalet, höjes med 78 300 kronor.

Den närmare beräkningen av utgiftsökningen framgår av följande sammanställning.

	Ökning	
<i>Avlöningar</i>		
1. Ny tjänst:		
1 kontorsbiträde 8	7 968	
2. Lönegradsuppflyttning:		
1 biblioteksassistent 15 — förste biblioteksassistent 17 ..	396	
3. Höjda arvoden:		
a) 3 speciallärare i huvudämnena	1 200	
b) 3 huvudlärare i språk	3 000	
c) övriga deltidsanställda språklärare	2 000	
4. Arvoden till 3 speciallärare i huvudämnena för rättning av skriftliga tentamensprov	2 500	
5. Arvoden till vakter vid tentamensskrivningar	5 000	
6. Löneklassändringar	1 188	
7. Rörligt tillägg	38 100	
8. Utjämnung	48	61 400
<i>Omkostnader</i>		
1. Bidrag till elever för stencilering av seminarieuppsatser	500	
2. Renhållning och städning	8 700	
3. Övriga expenser	1 800	
4. Tryckningskostnader	2 000	
5. Bibliotek	8 000	
6. Underhåll av byggnad och inventarier	4 000	25 000
<i>Utrustning</i>		
1. Bokhylla	2 000	
2. Präglingmaskin	10 000	12 000
<i>Fastighetsarbeten</i>		
Förbättringsarbeten å fastigheten		6 000
		104 400

Motiv

Avlöningar

1. Under posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har bl. a. anvisats ett belopp av 6 000 kronor till kostnader för tillfällig skrivbiträdes- och vaktmästarhjälp m. m. samt grundlöner till två halvtidstjänstgörande kontorsbiträden. På grund av ökat konstant behov av skrivhjälp har ett av dessa biträden måst anställas på heltid. Hälften av lönen till detta biträde bestrids från nämnda medelsbelopp. Denna befattningshavares kontorsbiträdestjänst bör ändras till en heltidstjänst. Som biträdeshjälp har nationalekonomiska institutionen endast ett halvtidsanställt kanslibitråde. Sedan professuren i nationalekonomi nu besatts med ordinarie innehavare,

har institutionen behov av ytterligare skrivhjälp. Ett halvtidstjänstgörande kontorsbiträde bör därför anställas. Det är ej möjligt att minska 6 000-kronorsbeloppet. Detta bör i fortsättningen helt få disponeras för extra vaktmästarhjälp. Sådan arbetskraft måste numera anlitas i en utsträckning motsvarande tjänstgöringen för en heltidsanställd expeditivakt.

2. Yrkandet framfördes även i petita för innevarande budgetår. Vid jämförbara institutioner är tjänster med arbetsuppgifter motsvarande biblioteksassistentens placerade i lönegraden 17. Ifrågavarande befattning bör därför ändras till en befattning som förste biblioteksassistent i lönegraden 17.

3 a) Yrkandet avser två speciallärare i rättsvetenskap och en i statistik. Ökningen motsvarar en höjning av deras timarvoden med cirka 10 procent eller från 55 till 60 kronor.

3 b) Yrkandet avser huvudlärarna i engelska, franska och tyska språken. Med hänsyn till att lärarna är högt vetenskapligt meriterade och deras undervisning i betydelse måste likställas med under 3 a) angivna speciallärare, bör timarvodena höjas från 32—38 kronor till 50—60 kronor för 3 timmar per vecka samt i övrigt med 10 procent.

3 c) Timarvodena till övriga deltidsanställda språklärare bör höjas med cirka 10 procent.

4. Granskningen av skriftliga tentamensprov i huvudämnena utföres till övervägande del av de biträdande lärarna utan särskild ersättning. Rättningen av proven i rättsvetenskap och statistik, 200—400 per läsår, måste emellertid anförtros speciallärarna i dessa ämnen. Medel bör anvisas för rätningsarvoden till nämnda lärare.

5. Styrelsen begär liksom i 1953 och 1954 års petita, att särskilda medel anvisas för arvoden till extra personal, som anlitas för vakttjänstgöring vid tentamensskrivningar.

Omkostnader

1. Eleverna bör få ersättning för sina kostnader för stencilering av sådana seminarieuppsatser, som är av särskild betydelse för undervisningen.

2. Kostnaderna för städningpersonal beräknas öka med 4 000 kronor till följd av ny taxa. Posten bör höjas med 500 kronor på grund av stegrade utgifter för städningmaterial samt med cirka 200 kronor i anledning av väntad taxehöjning för Göteborgs renhållningsverks tjänster. Då det med nuvarande medel ej är möjligt att i erforderlig utsträckning låta rengöra handelshögskolebyggnadens glasväggar och fönster, bör för detta ändamål beräknas en kostnadsökning av 4 000 kronor.

3—4. Ökningen motsvarar den allmänna prisstegringen.

5. Posten till bibliotek bör höjas med cirka 3 400 kronor för att handelshögskolan skall kunna anskaffa böcker och tidskrifter i samma omfattning som budgetåret 1953/54. För bindning av böcker erfordras ett belopp av 3 000 kronor. Kostnaderna för övriga ändamål under posten beräknas öka med omkring 1 600 kronor.

6. Kostnaderna för kontraherade underhållsarbeten å hissar, ventilationsanläggning, telefonanläggning, termostatkontroller och skrivmaskiner, som f. n. uppgår till omkring 3 500 kronor, bör för nästa budgetår beräknas till 4 000 kronor. Det belopp å cirka 4 500 kronor, som nu står till förfogande för reparationer, är otillräckligt och bör uppräknas med 3 500 kronor.

Utrustning

1. Tillväxten av bibliotekets bokbestånd medför behov av ökat hyllutrymme.

2. Styrelsen begär liksom i 1954 års petita, att medel anvisas för inköp av en präglingsmaskin. Den erfordras för att bibliotekets katalogkort skall kunna mångfaldigas.

Fastighetsarbeten

Ett engångsbidrag av 6 000 kronor erfordras för vissa angelägna förbättringar av fastigheten, nämligen inrättande av en till ventilationsanläggningen ansluten fläkt i källaren, bullerdämpande anordningar i aulans fläktkammare samt dränerings- och tätningståtgärder m. m.

Styrelsen för handelshögskolan framhåller, att det i handelshögskolebyggnaden investerade kapitalet vid 3,6 procents förräntning skulle ge en avkastning av 157 500 kronor. Styrelsen hemställer att det överväges, huruvida icke av den sålunda beräknade inkomsten förslagsvis 10 procent eller avrundat 15 000 kronor bör upptagas i staten som särskild utgiftspost att fonderas för kostnader för större reparationer eller förbättringar å fastigheten.

Inkomstposterna till avkastning från högskolans fonder och hyresinkomster beräknas till samma belopp som innevarande budgetår. Beträffande inflytande terminsavgifter har efter bokslutet för budgetåret 1954/55 anmälts, att terminsavgifterna och övriga elevavgifter för nästa budgetår kan beräknas till 26 100 resp. 7 900 kronor, innebärande en ökning med 6 000 kronor.

Sveriges förenade studentkårer har gjort framställning i syfte att de obligatoriska elevavgifterna vid handelshögskolorna måtte avskaffas. Beträffande detta yrkande torde få hänvisas till nästföregående anslagspunkt.

Y t t r a n d e n

Över den av styrelsen för handelshögskolan i Göteborg gjorda framställningen har yttranden avgivits av statskontoret och stadsfullmäktige i Göteborg. Beträffande yrkandena i fråga om underhåll av byggnad och inventarier samt förbättringsarbeten å fastigheten har jämväl byggnadsstyrelsen yttrat sig. Vad angår förslaget om omvandling av biblioteksassistenttjänsten till en befattning som förste biblioteksassistent i lönegraden 17 må erinras om att *statens lönenämnd* år 1954 icke hade något att erinra mot det då framförda förslaget härom.

Statskontoret vill icke motsätta sig att det kontorsbiträde, som f. n. innehar två halvtidstjänster, erhåller heltidstjänst som kontorsbiträde i lönegraden 8, under förutsättning att det för extra skrivbiträdes- och vaktmästarhjälp avsedda beloppet å 6 000 kronor i samband härmed minskas till 3 000 kronor. Yrkandena om uppflyttning av biblioteksassistenttjänsten och om beräkning av arvoden till vakter vid tentamensskrivningar synes i likhet med föregående år böra avvisas. Frågan om förbättring av arvodena till speciallärare torde böra prövas i ett sammanhang för förvaltningen i dess helhet. Med hänsyn till den höjning av språkläraryrvodena, som vidtagits fr. o. m. innevarande budgetår, kan statskontoret icke tillstyrka ytterligare uppräknig av dessa arvoden. Ej heller kan statskontoret tillstyrka att medel beräknas för rättningsarvoden till speciallärare. Statskontoret avstyrker att särskilda medel anvisas för bidrag till eleverna för utskrift av seminariearbeten. I den mån handelshögskolan anser sig böra bekosta stencilering av vissa seminariearbeten, synes utgiften härför böra belasta delposten till övriga expenser. Vad angår delposten till renhållning och städning kan statskontoret endast förorda en uppräknig med 4 700 kronor. Den föreslagna höjningen av posten till övriga expenser anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka. Verket erinrar om att 1 200 kronor under posten är avsedda för anskaffning av bokhylla. Med hänsyn till att ytterligare hyllutrymme erfordras för biblioteket, vill statskontoret å andra sidan ej motsätta sig att posten bibehålles oförändrad. Till tryckningskostnader beräknar statskontoret ytterligare 1 000 kronor samt för underhåll av byggnad och inventarier ett ökat medelsbehov av 500 kronor till följd av de stegrade kostnaderna för kontraherat underhåll. Övriga yrkanden om ökad medelsanvisning för omkostnader, inklusive utgifter av engångsnatur, kan statskontoret icke tillstyrka.

Stadsfullmäktige i Göteborg tillstyrker, att staten för handelshögskolan i Göteborg för budgetåret 1956/57 fastställs i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens förslag.

Byggnadsstyrelsen anser det för underhåll av byggnad och inventarier beräknade beloppet, 12 000 kronor, förhållandevis lågt med hänsyn till handelshögskolebyggnadens storlek och utformning samt inventariernas omfattning. De föreslagna åtgärderna avseende ventilationsanordningar i källare, bullerdämpande anordningar i aulans fläktkammare samt vissa dränerings- och tätningståtgärder bör snarast utföras. Det föreslagna beloppet härför, 6 000 kronor, synes tillräckligt, om erforderliga dränerings- och tätningståtgärder ej blir alltför omfattande. Vad angår förslaget om fondering av visst belopp för att täcka framtida kostnader för större reparationer eller förbättringar å fastigheten ifrågasätter byggnadsstyrelsen — på grund av byggnadens förhållandevis ringa storlek och den till följd därav rådande osäkerheten om det belopp som bör avsättas — lämpligheten av dylik fondering. Om högskolan förutsätts även i fortsättningen skola handha underhållet av byggnaden, synes det rikligare att erforderliga medel årligen äskas på grundval av en vid varje tillfälle upprättad plan. Styrelsen vill framhålla

betydelsen av att underhållsarbeten planläggs och utföres under ledning av tekniskt skolad personal med erfarenhet av dylika arbeten.

Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg (skr. 2/12 1955) gör viss erinran med anledning av byggnadsstyrelsens yttrande över förslaget om fondering för framtida kostnader för större reparationer eller förbättringar å handelshögskolefastigheten. Den av byggnadsstyrelsen åberopade osäkerheten har handelshögskolestyrelsen sett som ett motiv för den föreslagna fondbildningen. Osäkerheten kan nämligen endast gälla storleken av de större reparationer som kommer att erfordras. Erfarenheten visar, att förut beräknade kostnadsbelopp visat sig för låga. Då handelshögskolan genom avtalet med staten och Göteborgs stad tillförsäkrats ställningen som enskild institution, torde det icke vara helt oberättigat att häri inlägga en utfästelse från statens och stadens sida, att handelshögskolans egendom bör förvaltas enligt affärsmässiga grunder. Dit hör att fastighetsvärdet årligen skall avskrivas med ett mot värdeminskningen svarande belopp och att motsvarande belopp upptages bland utgifterna för att avsättas till en förnyelsefond.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att befattningen som biblioteksassistent i lönegraden 15 omvandlas till en befattning som förste biblioteksassistent i lönegraden 17. Till följd härav ökar medelsbehovet med 400 kronor. Kostnadsökningen med anledning av 1955 års löne- och arvodeshöjningar bör upptagas till 40 000 kronor. För löneklassändringar torde böra beräknas ett ökat medelsbehov av 1 200 kronor. I övrigt anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag om höjd medelsanvisning för högskolans personalkostnader. Utgiftsökningen för avlöningar skulle sålunda uppgå till $(400 + 40\ 000 + 1\ 200 =)$ 41 600 kronor.

Vad angår omkostnadsstaten förordar jag, att posterna till renhållning och städning, till övriga expenser, till tryckningskostnader, till bibliotek samt till underhåll av byggnad och inventarier höjes med resp. 7 800, 300, 1 300, 2 000 och 3 000 kronor. Det torde framhållas, att posten till övriga expenser reellt uppräknas med 1 500 kronor, eftersom 1 200 kronor under posten för nu löpande budgetår är avsedda för viss engångsanskaffning. Styrelsens förslag i övrigt angående ökad medelsanvisning för omkostnader och utrustning samt förbättringsarbeten å handelshögskolefastigheten kan jag icke tillstyrka. Förslaget om fondering av visst belopp för kommande större reparationer eller förbättringar å fastigheten torde ej böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Ökningen av högskolans omkostnader skulle alltså uppgå till $(7\ 800 + 300 + 1\ 300 + 2\ 000 + 3\ 000 =)$ 14 400 kronor.

Enligt vad sålunda anförts skulle handelshögskolans utgifter för nästa budgetår komma att öka med $(41\ 600 + 14\ 400 =)$ 56 000 kronor. För innevarande budgetår har utgiftssumman upptagits till 715 900 kronor. Högskolans utgifter för nästa budgetår bör sålunda beräknas till $(715\ 900 + 56\ 000 =)$ 771 900 kronor.

Med hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt om

avskaffande av terminsavgifterna vid handelshögskolorna fr. o. m. läsåret 1956/57 föreslår jag, att handelshögskolan i Göteborg får kompensation av statsmedel för den inkomstminskning, som högskolan åsamkas genom terminsavgifternas slopande. Således bör bidraget från Göteborgs stad, vilket enligt beslut av 1955 års riksdag ej skall påverkas av den år 1953 beslutade sänkningen av terminsavgifterna och därav föranlett inkomstbortfall, icke heller påverkas av den nu föreslagna åtgärden. I huvudstaten för innevarande budgetår har upptagits ett särskilt statsbidrag av 72 000 kronor, som beräknas motsvara inkomstminskningen för högskolan på grund av avgiftsnedsättningen. Detta bidrag bör nu höjas med ett belopp motsvarande de för nästa budgetår beräknade inkomsterna av terminsavgifter eller med 26 100 kronor till 98 100 kronor. Vad angår högskolans egna inkomster torde avkastningen från högskolans fonder och hyresinkomsterna upptagas med oförändrade belopp eller 75 000 resp. 15 000 kronor. Till följd av förslaget om terminsavgifternas avskaffande torde delposten inflytande terminsavgifter i fortsättningen böra benämnas inflytande elevavgifter. Dessa torde uppföras med 7 900 kronor.

Högskolans utgifter för nästa budgetår väntas komma att uppgå till 771 900 kronor. För att täcka utgiftssumman bör i första hand disponeras högskolans beräknade egna inkomster, sammanlagt (75 000 + 15 000 + 7 900 =) 97 900 kronor. Härtill bör läggas det särskilda statsbidraget å 98 100 kronor. Den i avtalet åsyftade anslagssumman uppgår då till (771 900 — 97 900 — 98 100 =) 575 900 kronor. Med tillämpning av bestämmelserna i avtalet bör av detta belopp 105 000 kronor täckas till två tredjedelar eller 70 000 kronor av staten och en tredjedel eller 35 000 kronor av staden. Överskjutande belopp, (575 900 — 105 000 =) 470 900 kronor, fördelas med tre fjärdedelar eller 353 175 kronor på staten och en fjärdedel eller 117 725 kronor på staden.

I enlighet med vad nu sagts bör sålunda statens bidrag bestämmas till sammanlagt (98 100 + 70 000 + 353 175 =) 521 275 kronor. Anslaget för nästa budgetår bör uppföras med ett till 521 300 kronor avrundat belopp, vilket innebär en ökning med (521 300 — 457 700 =) 63 600 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1956/57:

H u v u d s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	578 300
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	167 600
3. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	26 000
	<hr/>
Summa kronor	771 900

Inkomster

1. Avkastning från högskolans fonder	75 000
2. Avgifter från de studerande m. m.	
a) Inflytande elevavgifter	7 900
b) Särskilt bidrag från staten	<u>98 100</u>
	106 000
3. Hyresinkomster	15 000
4. Bidrag från Göteborgs stad	152 725
5. Bidrag från staten	<u>423 175</u>
	Summa kronor 771 900

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 521 300 kronor.

[88] 41. **Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	15 000	15 000
1955/56 (statsliggaren s. 946)	15 000	
1956/57 (förslag)	15 000	

I enlighet med förslag av *direktionen för handelshögskolan i Stockholm* (skr. 5/7 1955) och *styrelsen för handelshögskolan i Göteborg* (skr. 1/12 1955) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[89] 42. **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	500 000	555 883
1955/56 (statsliggaren s. 917)	500 000	
1956/57 (förslag)	500 000	

Från anslaget bestrids kostnader för utrikeshandelsstipendier, handelssekreterare samt småindustriens exportbyrå och småindustriens exportråd. Före budgetåret 1954/55 har från anslaget även utgått medel till orienterande marknadsundersökningar.

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 8/10 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 1 400 000 kronor.

M o t i v

För utrikeshandelsstipendier har av det för innevarande budgetår anvisade anslaget 30 000 kronor ställts till förfogande. Kollegium beräknar medelsbehovet för detta ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp.

Kostnaderna för handelssekreterarorganisationen — f. n. elva handelssekreterare, tre biträdande sekreterare och en assistent — beräknas för nu löpande budgetår till i runt tal 1 237 700 kronor. Av detta belopp avses cirka 392 000 kronor, motsvarande de beräknade kostnaderna för fyra handelssekreterare, skola bestridas från anslaget och återstoden, cirka 845 700 kronor, från handels- och sjöfartsfonden. Kommerskollegium, som finner sig icke f. n. böra föreslå någon utbyggnad av handelssekreterarorganisationen, beräknar kostnaderna under nästa budgetår för den nuvarande organisationen till 1 290 100 kronor. Kollegium anser, att kostnaderna för handelssekreterarorganisationen i fortsättningen helt bör bestridas från anslag å riksstaten. Det är enligt kollegiets mening oriktigt att i betydande utsträckning taga fondens tillgångar i anspråk för en enda institution, vilken dessutom — såsom numera får anses vara fallet med handelssekreterarorganisationen — är av permanent natur. Visserligen har fonden nyligen av överskottsmedel från vissa clearingkassor tillförts 3,1 milj. kronor. Det oaktat har fonden under budgetåren 1952/53—1954/55 minskat från 10,3 till 8,8 milj. kronor. Om fonden i fortsättningen tages i anspråk i samma omfattning som under de senaste åren, kommer den att snart vara förbrukad. En sådan utveckling är icke försvarbar. Kollegium framhåller härvid, att under årens lopp från fonden anvisats medel för åtskilliga betydelsefulla, mer eller mindre tillfälliga ändamål som eljest icke skulle ha kunnat tillgodoses.

För exportbyrå och exportrådet har småindustriens exportråd (skr. 26/8 1955) hemställt om ett belopp av 80 000 kronor eller 2 000 kronor mer än som ställts till förfogande för innevarande budgetår. Rådet räknar med en kostnadsökning av 8 000 kronor på grund av lönehöjningar. Härav kan emellertid 6 000 kronor täckas av reserverade medel. *Kommerskollegium* tillstyrker framställningen.

Kommerskollegium anser sig icke böra räkna med några kostnader för orienterande marknadsundersökningar.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknas sålunda av kommerskollegium till (30 000 + 1 290 100 + 80 000 =) i runt tal 1 400 000 kronor.

Departementschefen

I fråga om tillgångarna å handels- och sjöfartsfonden må, utöver vad kommerskollegium anfört härom, erinras, att 1955 års riksdag efter förslag i propositionen nr 28 angående dispositionen av kolclearingkassans överskottsmedel bl. a. medgivit, att vissa medel, beräknade till cirka 4,5 milj. kronor, skulle tillföras fonden att användas för i huvudsak utrikeshandelsfrämjande åtgärder. Kostnaderna för den verksamhet, vartill bidrag utgår från föreva-

rande anslag, kan med hänsyn härtill även under nästa budgetår i viss utsträckning bestridas från nämnda fond. Jag anser mig därför icke böra förorda någon anslagshöjning. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Av anslaget bör, i enlighet med kommerskollegiets förslag, 30 000 kronor användas till utrikeshandelsstipendier. Till småindustriens exportbyrå och småindustriens exportråd bör utgå det av rådet äskade beloppet, 80 000 kronor. Återstoden av anslaget eller 390 000 kronor bör disponeras för kostnader för handelssekreterare och, om behov därav sedermera skulle uppkomma, orienterande marknadsundersökningar. Det torde liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av sistnämnda belopp. Om så skulle erfordras, bör Kungl. Maj:t få göra jämkningar i medelstillelningen mellan olika ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[90] 43. **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet**

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 948)	102 000
1956/57 (förslag)	102 000

Y r k a n d e

Kommerskollegium (skr. 9/11 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 479 000 kronor.

M o t i v

Anslaget för innevarande budgetår har disponerats för bidrag till verksamheten under år 1955 vid de svenska handelskamrarna i New York, London, Paris och Sydney. Nämnda handelskamrar har dessutom för samma år erhållit bidrag från handels- och sjöfartsfonden å sammanlagt 377 000 kronor. Summan av de till ifrågavarande handelskamrar utdelade bidragen utgör sålunda (102 000 + 377 000 =) 479 000 kronor.

För år 1956 har nyssnämnda handelskamrar hemställt om statsbidrag å tillhoppa 537 100 kronor. Kollegium anser sig emellertid icke kunna tillstyrka någon höjning av bidragen utan föreslår, att dessa utgår med oförändrade belopp eller med sammanlagt 479 000 kronor. Enligt kollegiets mening bör bidragen till handelskamrarna helt bestridas från anslag å riksstaten. Såsom skäl härför anför kommerskollegium samma omständigheter som i det under nästföregående punkt anmälda förslaget beträffande kostnaderna för handelssekreterarorganisationen.

I detta sammanhang torde böra nämnas, att Kungl. Maj:t den 17 juni 1955 tilldelat svenska handelskammaren i Buenos Aires bidrag för år 1955 med 25 000 kronor från handels- och sjöfartsfonden. Den under förevarande punkt i 1955 års statsverksproposition anmälda framställningen om bidrag till svenska handelskammaren i Sao Paolo är föremål för utredning.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag under föregående punkt anfört beträffande handels- och sjöfartsfondens tillgångar anser jag, att bidragen till de svenska handelskamrarna i utlandet även under nästa budgetår i viss utsträckning kan bestridas från fonden. Jag anser mig därför icke böra förorda någon anslagshöjning. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Liksom tidigare bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om fördelningen av anslaget. Frågan om ytterligare bidrag av fondmedel till handelskamrarnas verksamhet torde framdeles få övervägas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.**[91] 1. Patent- och registreringsverket: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	5 233 600	5 163 656
1955/56 (statsliggaren s. 948)	5 275 900	
1956/57 (förslag)	5 775 200	

Y r k a n d e n

Patent- och registreringsverket (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 684 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Nya tjänster:		
a) 1 byråchef Ca 37 på besvärsavdelningen	30 690	
b) 1 byråchef Ca 37 på administrativa och varumärkesavdelningen	30 690	
c) 1 byrådirektör Ca 31 på varumärkesbyrån	24 870	
d) 10 tekniska tjänstemän Cf 21 på patentanmälningsavdelningarna	143 100	
e) 1 kontorist Ca 13	10 530	
f) 5 skrivbiträden (2 Cf 4, 3 Ce 6)	33 720	
g) 3 expeditionsvakter Ca 10	29 025	
2. Lönegradsuppflyttningar:		
a) 2 byrådirektörer Ca 31—Ca 33	1 650	
b) 1 kamrerare Ca 25—förste byråsekreterare Ca 27..	1 035	
3. Ändrad anställningsform:		
a) 10 förste byråingenjörer Ce 29—Ca 29	—	
b) 3 byråsekreterare Ce 25—Ca 25	—	
c) 2 kansliskrivare Ce 15—Ca 15	—	
2 kontorister Ce 13—Ca 13	—	
8 kanslibiträden Ce 11—Ca 11	—	
d) 4 kontorsbiträden Ca 8—Ce 8	—	
4. Rörligt tillägg	408 975	
5. Lönegradsändringar enligt reglerad befordringsgång, löneklassändringar m. m.		29 445
	<u>714 285</u>	<u>29 445</u>
		+ 684 840

M o t i v

1 a) Ämbetsverket hemställer liksom i 1954 års petita att ytterligare en byråchefstjänst inrättas å besvärsavdelningen (X ht 1955 s. 109).

1 b—c) Ämbetsverket upprepar sina i de fyra senaste årens petita framlagda förslag om inrättande av dels ytterligare en byråchefstjänst å administrativa och varumärkesavdelningen, dels en byrådirektörstjänst å varumärkesbyrån (X ht 1952 s. 123, 1953 s. 129, 1954 s. 138 och 1955 s. 110).

1 d) Ämbetsverket begär liksom i 1951, 1952, 1953 och 1954 års petita ökat antal tekniska tjänstemän (X ht 1952 s. 123, 1953 s. 129, 1954 s. 139 och 1955 s. 110). På verkets fyra patentanmälningsavdelningar tjänstgör f. n. 96 tekniska ledamöter samt som assistenter till dessa 25 tekniska tjänstemän i lönegraderna Cf 21, Ce 23 och Ce 25. Denna organisation har varit i stort sett oförändrad sedan budgetåret 1947/48. Antalet årligen inkommande patentansökningar är nu drygt 2 000 högre än som förutsågs vid nuvarande organisations tillkomst. Sedan dess har rotelbalansen — d. v. s. antalet ärenden vilkas fortsatta behandling närmast ankommer på ämbetsverket — mer än fördubblats. Att arbetskrafterna på patentanmälningsavdelningarna är otillräckliga har skarpt accentuerats det senaste året. Med nuvarande antal tekniska tjänstemän kan de tekniska ledamöterna icke på långt när få assistenthjälp i önskvärd utsträckning och det är svårt att med tillgängliga assistenter besätta ledigblivna ledamotsbefattningar och vikariat å sådana. Den begärda ökningen av antalet assistenter är därför synnerligen angelägen.

1 e) Den kontoristtjänst å bolagsavdelningen som den 1 juli 1952 utbyttes mot en kansliskrivartjänst för verkets kassagöromål bör återinrättas.

1 f) Antalet biträdesbefattningar, som varit oförändrat sedan år 1947, bör utökas med fem skrivbiträdestjänster i reglerad befordringsgång, för att verket ej såsom hittills skall behöva anlita tillfällig personal för stadigvarande arbetsuppgifter.

1 g) Vaktpersonalen bör förstärkas, om arbetet skall kunna skötas rationellt.

2 a) Ytterligare två av de tio byrådirektörstjänster, för vilka fordras juridisk utbildning, bör uppflyttas i 33 lönegraden.

2 b) Ämbetsverket upprepar sina i 1953 och 1954 års petita framlagda förslag om omvandling av kamrerarbefattningen i Ca 25 till en förste byråsekreterartjänst i Ca 27 (X ht 1954 s. 139 och 1955 s. 110).

3 a) Det vållar bl. a. administrativ komplicering, att de 24 tekniska ledamöterna i 29 lönegraden är uppdelade på ordinarie och extra ordinarie.

3 b) Å administrativa och varumärkesavdelningen, där endast en ordinarie byråsekreterare är placerad, bör inrättas tre dylika tjänster.

3 c) Ämbetsverket upprepar sina i 1952, 1953 och 1954 års petita framlagda förslag om ordinariesättning av viss biträdespersonal (X ht 1953 s. 129, 1954 s. 139 och 1955 s. 110).

3 d) Vid bifall till de under 1 e) och 3 c) angivna förslagen beräknas 13 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 bli vakanta. Medel har ej beräknats för åtta av dessa tjänster på grund av befattningshavarnas innehav av högre extra ordinarie tjänst. Å andra sidan väntas tre extra ordinarie kontorsbiträden vid nästa budgetårs ingång uppfylla förutsättningarna för att er-

hålla ordinarie tjänst. Två av dessa innehar emellertid högre extra ordinarie tjänst.

5. Verket påpekar, att kostnadsminskningen på grund av automatiska lönegrads- och löneklassändringar beräknats under förutsättning att begärda nya och höjda tjänster kommer till stånd. Skulle detta icke bli fallet, blir minskningen lägre.

Departementschefen

De nya tjänster samt lönegradsuppflyttningar, som patent- och registreringsverket hemställt om i 1955 års *petita*, föreslogs av ämbetsverket även år 1954. Med hänsyn till att patentverkets organisation vid förslagets anmälan i 1955 års statsverksproposition var föremål för undersökning av statens organisationsnämnd, ansåg sig dåvarande departementschefen icke kunna taga ställning till vare sig förslagen om inrättande av nya tjänster eller begärda lönegradsuppflyttningar. Organisationsundersökningen pågår fortfarande och kan ej beräknas bli avslutad i sådan tid, att det blir möjligt att för årets riksdag framlägga de förslag som resultaten av undersökningen eventuellt kan föranleda. Det synes ej sedan föregående år ha tillkommit några omständigheter som skulle motivera att oavsett den pågående organisationsundersökningen nu förorda andra ändringar beträffande patentverkets fasta personalorganisation än rent automatiska. Jag kan således f. n. ej biträda verkets förslag om nya tjänster eller begärda lönegradsuppflyttningar. Med hänsyn till den stora arbetsbelastningen å patentanmälningsavdelningarna anser jag emellertid angeläget att patentverket, i avvaktan på eventuell organisationsändring, bereds möjlighet att anlita tillfällig, arvodesanställd ingenjörspersonal att biträda de tekniska ledamöterna på nämnda avdelningar. För detta ändamål förordar jag en ökad medelsanvisning av 100 000 kronor. Förslagen ordinarie sättning kan jag, i enlighet med vad som förut framhållits, tillstyrka endast i den mån den är förenlig med grunderna för den reglerade befordringsgången; sålunda bör tre kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 utbytas mot tre tjänster i Ca 8. Med anledning av 1955 års löne- och arvodeshöjningar bör anslaget uppräknas med 405 800 kronor. Å andra sidan beräknas medelsbehovet komma att minska med 6 500 kronor till följd av löneklassändringar m. m.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 508 800 (+ 1 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 2 152 400 (+ 100 300) kronor;
 rörligt tillägg 1 114 000 (+ 398 000) kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till (2 508 800 + 2 152 400 + 1 114 000 =) 5 775 200 (+ 499 300) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket uppföra tre nya tjänster som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 508 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 152 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 114 000
	Summa kronor 5 775 200;

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 775 200 kronor.

[92] 2. Patent- och registreringsverket: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 079 500	1 131 227
1955/56 (statsliggaren s. 949)	1 059 500	
1956/57 (förslag)	1 169 500	

Y r k a n d e n

Patent- och registreringsverket (skr. 29/8 1955) hemställer, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1954/55	Omkostnads- stat 1955/56	Verkets förslag 1956/57
1. Övriga expenser	235 000	210 000	220 000 (+ 10 000)
2. Publikationstryck.....	901 043	850 000	950 000 (+ 100 000)
			(+ 110 000)

M o t i v

1. Kostnaderna för städningpersonal ökar med 8 000 kronor till följd av nytt kollektivavtal. I övrigt föranleds uppräknigen av höjda priser på böcker, tidskrifter m. m.

2. Med hänsyn till belastningen samt nyligen ej oväsentligt stegrade priser för tryckningsarbeten bör posten höjas.

Departementschefen

I enlighet med patentverkets förslag bör posterna till övriga expenser och till publikationstryck höjas med 10 000 respektive 100 000 kronor. Anslaget uppföres sålunda för nästa budgetår med (1 059 500 + 10 000 + 100 000 =) 1 169 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 169 500 kronor.

[93] 3. Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 000	3 692
1955/56 (statsliggaren s. 949)	2 000	
1956/57 (förslag)	4 000	

Anslaget bör med hänsyn till belastningen under budgetåret 1954/55 samt beräknad utgiftsökning nästa budgetår höjas till 4 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

[94] 4. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 950)	120 000
1956/57 (förslag)	120 000

Beträffande Svenska uppfinnarkontorets tillkomst och uppgifter hänvisas till prop. nr 169/1947.

Y r k a n d e n

Svenska uppfinnarkontoret (skr. 26/8 1955) hemställer *dels* om ett tilläggsanslag av 10 000 kronor för budgetåret 1955/56, *dels* om ett med 12 000 kronor till 132 000 kronor höjt anslag för budgetåret 1956/57.

M o t i v

För budgetåren 1955/56 och 1956/57 beräknar uppfinnarkontoret sina inkomster och utgifter enligt följande uppställning (inom parentes angivna belopp avser ökning i förhållande till den före lönehöjning år 1955 uppgjorda inkomst- och utgiftsstaten för budgetåret 1955/56).

<i>Inkomster:</i>	1955/56 Kronor	1956/57 Kronor
Statsanslag	130 000 (+ 10 000)	132 000 (+ 12 000)
Enskilda bidrag	43 500 (+ 3 500)	44 000 (+ 4 000)
Konsultationsavgifter	88 500 (+ 5 500)	93 000 (+ 10 000)
	<hr/>	<hr/>
	262 000 (+ 19 000)	269 000 (+ 26 000)
 <i>Utgifter:</i>		
Löner (netto efter pensionsavdrag) ..	181 300 (+ 15 600)	187 000 (+ 21 300)
Pensionskostnader	50 000 (+ 3 400)	51 000 (+ 4 400)
Årsarvoden till styrelseledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t	3 400 (—)	3 400 (—)
Omkostnader	27 300 (—)	27 600 (+ 300)
	<hr/>	<hr/>
	262 000 (+ 19 000)	269 000 (+ 26 000)

På grund av de lönehöjningar med cirka åtta procent som år 1955 genomförts för såväl de statsanställda som industriens tjänstemän har uppfinnarkontoret måst göra en motsvarande löneyftning för sin personal och därigenom fått vidkännas ökade löne- och pensionskostnader. I följd härav har kontoret höjt de avgifter som uttages i den konsulterande verksamheten. Vidare kan de enskilda bidragen till kontoret förutses komma att ökas. Trots den sålunda förväntade inkomstökningen kommer de för innevarande och nästa budgetår beräknade utgifterna ej att kunna täckas. För att detta skall bli möjligt, erfordras ett tilläggsanslag av 10 000 kronor för nu löpande budgetår samt ett med 12 000 kronor höjt anslag för nästa budgetår.

Departementschefen

Jag finner mig icke kunna biträda uppfinnarkontorets hemställan om ökad medelsanvisning över riksstaten för innevarande och nästa budgetår. Förevarande anslag bör för budgetåret 1956/57 uppföras med oförändrat belopp, 120 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 120 000 kronor.

[95] 5. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	75 000	75 000
1955/56 (statsliggaren s. 950).....	75 000	
1956/57 (förslag)	75 000	

I enlighet med förslag av *Svenska uppfinnarkontoret* (skr. 26/8 1955) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[96] 6. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	400 000	420 446
1955/56 (statsliggaren s. 950)	400 000	
1956/57 (förslag)	400 000	

Från detta anslag bestrids de annonskostnader som överståthållarämbetet och länsstyrelserna har att erlægga för kungörande av anmälningar, som intages i förenings- och handelsregistren, samt 3/5 av patent- och registrerings-

verkets tryckningskostnader för utgivande av samlingar av i allmänna tidningarna införda uppgifter ur olika register. Dessa samlingar har fram till den 1 januari i år omfattat kungörelser avseende aktiebolags-, försäkrings-, förenings- och handelsregistren. Fr. o. m. i år skall enligt kungörelse den 21 oktober 1955 (SFS nr 574) i samlingarna intagas jämväl kungörelser rörande bank-, sparbanks- och filialregistren samt registret för sambruksföreningar.

De avgifter, som inflyter i anledning av förenämnda anmälningar till förenings- och handelsregistren, redovisas å riksstatens inkomstsida såsom Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register. Avgifterna skall vara så avvägda, att de täcker kostnaderna under förevarande anslag. Under budgetåren 1948/49—1953/54 översteg kostnaderna rätt väsentligt de influtna avgifterna. Genom avgiftshöjning fr. o. m. den 1 juli 1954 (jfr X ht 1955 s. 114) har emellertid utgifterna under budgetåret 1954/55 täckts av inkomsterna, vilka då uppgick till cirka 488 500 kronor.

Statens sakrevision, som gjort en undersökning angående möjligheterna att nedbringa kostnaderna under ifrågavarande anslag, framhåller i skrivelse den 4 april 1955, att kungörelserna av anmälningar till aktiebolags-, försäkrings-, förenings- och handelsregistren bör, utan avkall på kravet å tydlighet och innehållets författningsenlighet, kunna utformas mera rationellt och enhetligt än som för närvarande är fallet. Sakrevisionen föreslår vissa åtgärder avseende en rationalisering av kungörelsernas uppställning kombinerad med ett förenklat skrivsätt och användande av ett begränsat antal förkortningar. Vad angår förenings- och handelsregistren bör, enligt sakrevisionen, föreskrifter om kungörelsernas utformning meddelas de statliga registreringsmyndigheterna. Vid tillämpning av sakrevisionens förslag beräknas det erforderliga spaltutrymmet för den statliga annonseringen av anmälningar till förenings- och handelsregistren kunna nedskäras med inemot 25 procent, motsvarande en kostnadsminskning å cirka 75 000 kronor. Härtill kommer de besparingar som kan göras beträffande kungörelser av anmälningar till aktiebolags- och försäkringsregistren samt de av städerna förda handelsregistren.

Över sakrevisionens förslag har yttranden avgivits av patent- och registreringsverket, försäkringsinspektionen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Gävleborgs och Norrbottens län ävensom Föreningen Sveriges kommunalborgmästare. Remissinstanserna har, i den mån deras verksamhetsområden är berörda, icke något att invända mot en mera rationell utformning av ifrågavarande kungörelser. Beträffande de rationaliseringsåtgärder sakrevisionen föreslagit har dock vissa erinringar framförts. Vidare avstyrker *överståthållarämbetet*, att tvingande föreskrifter meddelas i fråga om utformningen av kungörelser avseende förenings- och handelsregistren. Det förekommer, framhåller ämbetet, icke sällan registreringar som överhuvud ej eller endast med svårighet låter sig inordnas under formuleringsmallar. Vad angår förenämnda samlingar till oli-

ka register föreslår *patent- och registreringsverket* vissa förenklingar i redigeringen av det i samlingarna ingående alfabetiska registret. Ett genomförande härav och av sakrevisionens förslag i den utsträckning patentverket vill tillstyrka skulle enligt verket medföra en kostnadsbesparing beträffande samlingarna på 15,4 procent.

Departementschefen

I enlighet med vad som förutsattes vid anmälan av förevarande anslagsärende i 1955 års statsverksproposition har i det föregående berörda avgifter genom avgiftshöjningen fr. o. m. den 1 juli 1954 blivit så avvägda, att de nu täcker ifrågavarande kostnader. I den mån så är möjligt, bör självfallet utgifterna under anslaget nedbringas. Härvid bör i första hand beaktas det av statens sakrevision nu framförda förslaget jämte däröver avgivna yttranden.

I riksstatsförslaget för nästa budgetår har inkomstposten Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register upptagits till 500 000 kronor. Anslaget för nästa budgetår torde böra uppföras med oförändrat belopp eller 400 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[97] 7. Avsättning till försäkringsinspektionens fond

	Anslag	Nettoinkomst som tillgodoförts fonden	Nettoutgift för försäkringsinspektionen
1954/55	700 000	740 957	666 769
1955/56 (statsliggaren s. 951)	750 000		
1956/57 (förslag)	785 000		

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av samma storlek som det belopp, vilket redovisas under inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen. Nämnade bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestrids.

Kungl. Maj:t har den 29 april 1955 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56. Staten slutar å 717 300 kronor.

Y r k a n d e n

Försäkringsinspektionen (skr. 26/8 1955) föreslår sådana ändringar i inspektionens stat, att nettoutgiften för inspektionen skulle öka med 63 000 kronor. Den närmare beräkningen härav framgår av följande sammanställning.

Utgifter:

	Ökning
Avlöningar och pensioner:	
1. Rörligt tillägg m. m.	46 967
2. Löneklassändringar	2 833
3. Pensioner	8 300
Omkostnader:	
4. Övriga expenser	2 000
5. Hyror	900
6. Publikationstryck	2 000
	63 000

Motiv

1. Ökningen beror huvudsakligen på den år 1955 genomförda höjningen av grundlönstilläggen samt till en mindre del på viss omräkning av avlöningsposterna till följd av de nya grundlönerna.

4. Försäkringsinspektionen behöver komplettera sin kontorsutrustning med sex helautomatiska räknemaskiner samt en diktafonanläggning och en fotokopieringsapparat. Kostnaderna härför beräknas till sammanlagt cirka 15 000 kronor. Då anskaffningen kan fördelas på flera budgetår och inspektionen avser att söka göra tillfälliga besparingar beträffande andra utgifter under posten, behöver denna icke för detta ändamål uppräknas med mera än 2 000 kronor. Inspektionen påpekar, att nämnda anskaffning är en förutsättning för att ytterligare medel ej skall behöva anvisas för anställning av biträdespersonal.

5. Ökningen föranleds av hyreshöjning samt redan inträffad uppgång av kokspriset.

6. För att försäkringsinspektionen i enlighet med vad som förutsatts vid tillkomsten av den nya försäkringslagstiftningen skall kunna skapa ökad offentlighet rörande förhållanden inom försäkringsbranschen, är det nödvändigt, att inspektionens publikation »Enskilda försäkringsanstalter» utvidgas. Såväl på livförsäkringens som på skadeförsäkringens område bör nämligen resultaten av analyser rörande tillämpningen av skälighetskontrollen i lämplig form bringas till allmänhetens kännedom.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att för rörligt tillägg och löneklassändringar m. m. beräknas en kostnadsökning av 49 800 kronor samt att posten till pensioner uppräknas med 8 300 kronor. I enlighet med försäkringsinspektionens förslag bör posterna till övriga expenser, till hyror och till publikationstryck höjas med respektive 2 000, 900 och 2 000 kronor.

De bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenkap av arbetsgivare har att utge beträffande försäkringsinspektionen, bestrids f. n. från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. I enlighet med

principen att försäkringsinspektionens verksamhet skall finansieras med de bidrag, som försäkringsanstalterna erlägger till bestridande av kostnaden för inspektionen, bör emellertid de på inspektionen belöpande arbetsgivarbidragen, i likhet med övriga utgifter för inspektionen, bestridas från försäkringsinspektionens fond. I staten för försäkringsinspektionen torde därför böra uppföras en förslagsvis betecknad post, benämnd Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Posten bör enligt vad jag inhämtat för nästa budgetår beräknas till 4 500 kronor.

De i staten för försäkringsinspektionen ingående posterna beräknas sålunda:

U t g i f t e r:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 268 000 (+ 3 900) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 200 (oförändrat) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 202 500 (+ 1 800) kronor;
rörligt tillägg 114 100 (+ 44 100) kronor;
pensioner 76 800 (+ 8 300) kronor;
arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. 4 500 (+ 4 500) kronor;
sjukvård m. m. 3 000 (oförändrat) kronor;
reseersättningar 20 000 (oförändrat) kronor;
expenser 51 400 (+ 2 000) kronor;
hyror 25 000 (+ 900) kronor;
publikationstryck 20 000 (+ 2 000) kronor.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

registreringsavgifter 7 000 (oförändrat) kronor;
försålda publikationer 100 (oförändrat) kronor;
hyresmedel 600 (oförändrat) kronor.

Staten bör alltså sluta på (268 000 + 7 200 + 202 500 + 114 100 + 76 800 + 4 500 + 3 000 + 20 000 + 51 400 + 25 000 + 20 000 — 7 000 — 100 — 600 =) 784 800 (+ 67 500) kronor.

Inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 785 000 kronor. Med hänsyn till att nettoutgiften för försäkringsinspektionen nästa budgetår beräknas komma att uppgå till ungefär samma belopp, bör framhållas att det å försäkringsinspektionens fond, enligt vad jag inhämtat, vid utgången av innevarande budgetår torde komma att finnas besparingar å cirka 290 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts torde för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av 785 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Stat

Utgifter

Avlöningar och pensioner

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	268 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	202 500	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	114 100	
5. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	76 800	668 600

O m k o s t n a d e r

1. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., <i>förslagsvis</i>	4 500	
2. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	20 000	
4. Expenser, <i>förslagsvis</i>	51 400	
5. Hyror, <i>förslagsvis</i>	25 000	
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	20 000	123 900

Summa kronor 792 500

Särskilda uppbördsmedel

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel, <i>förslagsvis</i>	600	7 700

Nettoutgift kronor 784 800

b) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

[98] 1. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 049 000	995 078
1955/56 (statsliggaren s. 952)	1 032 000	
1956/57 (förslag)	1 093 200	

Y r k a n d e n

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med i runt tal 52 400 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Indragning av tjänster:		
a) 1 överingenjör Cp 14 (fr. o. m. 1/1 1957)		16 590
b) 1 arvodesanställd föredragande i industriplanläggningsfrågor		17 400
2. Ersättning för indragna befattningar:		
a) Sakkunniga för planläggning av krigsindustriproduktionen	15 000	
b) 1 byrådirektör Cg 31 (för ärenden angående industriplanläggning)	23 748	
c) 1 byrådirektör Cg 31—Cg 33	1 788	
3. Ändrad anställningsform:		
a) 1 sekreterare med arvode motsvarande löneklass 29—förste byråsekreterare Ce 29	—	—
b) 2 förste byråsekreterare Cg 29—Ce 29	—	—
4. Lönegradsuppflyttningar:		
a) 1 maskinbokförare Ce 11—kontorist Ce 13	708	
b) 1 kanslibitråde Ca 11—kontorist Ca 13	708	
c) 1 kontorsbiträde Ce 8—kanslibitråde Ce 11	1 212	
5. Minskat behov av extra personal		4 152
6. Indragning av en tjänst som assistent Cg 21		15 948
7. För budgetåret 1955/56 för högt upptaget belopp å anslagsposten till Avlöningar till ordinarie tjänstemän		10 100
8. Arvodeshöjningar	8 500	
9. Löneklassändringar	4 688	
10. Rörligt tillägg	60 212	
	<hr/>	
	116 564	64 190
		<hr/>
		52 374

M o t i v

I enlighet med instruktionen för riksnämnden den 26 juni 1948 är nämnden organiserad på tre avdelningar, nämligen allmänna avdelningen under ledning av en kanslichef, särskilda planeringsavdelningen med en överingenjör som chef och affärsavdelningen, som förestås av en direktör. Erfarenheten av denna organisation har visat att de på särskilda planeringsavdelningen ankommande arbetsuppgifterna är så mångskiftande och omfattande, att det är lämpligt att låta de tjänstemän, som under överingenjören svarar för olika ärendesgrupper, självständigt föredraga sina ärenden inför nämnden eller generaldirektören. Överingenjören har således inte fått den ställning såsom avdelningschef som från början avsetts utan har endast handhaft vissa av de till avdelningen hörande planeringsfrågorna. Vidare har ärendena på särskilda planeringsavdelningen i allmänhet nära samband med den planering av kristidsorganisationen och kristidsförfattningar m. m., som bedrivs inom allmänna avdelningen. Det är därför svårt att dra någon gräns mellan de båda avdelningarnas verksamhetsområden.

Med utgångspunkt från ovan angivna förhållanden har riksnämnden kommit till den uppfattningen att den nuvarande uppdelningen av nämndens planeringsverksamhet inte längre är lämplig. Nämnden föreslår därför att allmänna avdelningen och särskilda planeringsavdelningen sammanslås till en avdelning. Någon ändring i fråga om affärsavdelningen synes däremot inte påkallad.

Den föreslagna nya avdelningen, benämnd planeringsavdelningen, bör i överensstämmelse med den ärendesfördelning, som för närvarande tillämpas i praktiken, organiseras på fem sektioner, nämligen en allmän sektion, en statistisk sektion, en transportsektion, en bränslesektion och en allmän varusektion.

Allmänna sektionen skall tillföras de ärenden som för närvarande ankommer på allmänna avdelningen, fransett statistiska frågor. På sektionen bör sålunda handläggas förutom anslagsfrågor, spørsmål angående nämndens inre organisation och personal, organisationen i övrigt av den ekonomiska försvarsberedskapen, olika myndigheters försvarsförberedelser på det ekonomiska området, författningar, juridiska och administrativa ärenden i allmänhet, organisationsplaner för krisförvaltningen, krigsspel, informationskurser m. m. — Statistiska sektionen skall handhava riksnämndens statistiska verksamhet och bör biträda med särskilda utredningar. — Inom transportsektionen skall handläggas ärenden rörande planeringen av det civila transportväsendet under krig och krigsfara; på bränslesektionen frågor angående försörjningen med fasta och flytande bränslen, smörjoljor och elkraft; samt på allmänna varusektionen ärenden rörande varuförsörjningen i allmänhet och planeringen av krigsindustriproduktionen.

Planeringsavdelningen föreslås stå under ledning av kanslichefen, som redan med nuvarande organisation närmast under generaldirektören svarar för samordningen av riksnämndens verksamhet. Kanslichefen bör även förestå allmänna sektionen och på denna sektion närmast biträdas av tre

befattningshavare med byrådirektörs eller motsvarande ställning. Som chefer på övriga sektioner bör, i överensstämmelse med nuvarande ärendefördelning, placeras en byrådirektör på var och en av statistiska sektionen, bränslesektionen och allmänna varusektionen samt en arvodesanställd sakkunnig på transportsektionen. Befattningshavarna i övrigt på den nya avdelningen avses i huvudsak få de arbetsuppgifter, som de tidigare haft.

1 a) Vid bifall till den föreslagna sammanslagningen av allmänna avdelningen och särskilda planeringsavdelningen kan överingenjörstjänsten indragas. Förordnandet för innehavaren av tjänsten upphör med utgången av år 1956.

1 b) Föredraganden i frågor rörande krigsindustriproduktionen har under hösten 1955 på egen begäran lämnat sin befattning. Beträffande den fortsatta handläggningen av nämnda frågor hänvisas till förslagen under 2 a—b).

2 a—b) Sedan den under 1 b) nämnde befattningshavaren avgått, har riksnämnden för avsikt att uppdraga åt chefen för den föreslagna allmänna varusektionen att leda planläggningen av krigsindustriproduktionen. Detta förutsätter enligt nämnden att behovet av den speciella expertis som erfordras vid detta arbete tillgodoses genom anlitan i förekommande fall av sakkunniga på olika områden.

För ärenden angående industriplanläggningen anses sektionschefen dessutom behöva biträde av en heltidsanställd tjänsteman med god teknisk skolning och kännedom om landets industri. Tillräckligt kvalificerad person torde inte kunna erhållas, om tjänsten placeras i lägre lönegrad än Cg 31.

2 c) Tjänsten som föredragande angående allmän varuförsörjning är placerad i lönegrad Ca 33. Innehavaren av befattningen är sedan början av år 1950 tjänstledig och vikariatslöneförordnande på tjänsten innehas av chefen för statistiska sektionen. Som föredragande i ärenden angående allmän varuförsörjning tjänstgör emellertid för närvarande en befattningshavare i lönegrad Cg 31. Med hänsyn till att denne vid genomförande av den föreslagna omorganisationen kommer att övertaga jämväl ansvaret för ärendena angående krigsindustriproduktionen, bör hans tjänst tills vidare — så länge ordinarie föredraganden i dessa frågor är tjänstledig — uppflyttas i lönegrad Cg 33.

3 a) Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 skall riksnämnden vara central transportregleringsmyndighet i krig. Arbetet inom nämnden med planläggningen i transportfrågor står under ledning av en arvodesanställd pensionerad högre officer. Som biträde åt denne tjänstgör en befattningshavare med arvode motsvarande lön enligt 29 löneklassen. Riksnämnden anser det angeläget att denne tjänsteman får en mera fast anställning. Behov av tjänsten föreligger så länge en transportberedskapsplanläggning skall bedrivas.

3 b) De två förste byråsekreterartjänsterna i Cg 29 inrättades fr. o. m. budgetåret 1954/55 och är placerade på nämndens bränslesektion (se X ht 1954, s. 153). Erfarenheten visar att ett stadigvarande behov av dessa tjänster föreligger.

4 a) Denne befattningshavare ombesörjer nämndens maskinella bokföring. De kvalifikationer som fordras härför anser nämnden vara sådana att en placering i 13 lönegraden är motiverad.

4 b) Tjänsten är placerad på bränslesektionen. Avsikten är att innehavaren av den nya kontoristtjänsten skall anförtros vissa arbetsuppgifter som f. n. utföres av en byråsekreterare. Kontoristen skall därjämte på den föreslagna planeringsavdelningen vara sekreterare åt föredragandena och förestå skrivcentralen.

4 c) Nämnden anser det ur rationaliseringssynpunkt önskvärt att överflytta visst granskningsarbete från aktuarien till biträdespersonalen på statistiska sektionen. Denna personal kommer därigenom få mera kvalificerade och självständiga uppgifter. Med hänsyn därtill föreslås, att en extra ordinarie kontorsbiträdestjänst ombildas till en kanslibiträdesbefattning i Ce 11.

5. Därest den under 4 c) föreslagna arbetsfördelningen på statistiska sektionen genomföres, beräknas behovet av extra personal minska med ett biträde i Cg 8 med halvtidstjänstgöring.

6. Ifrågavarande assistent biträder med kontroll m. m. av den torvproduktion, varom avtal träffats mellan staten och vissa torvproducenter. Dessa avtal har nu sagts upp och någon produktion enligt avtalen har inte ägt rum under år 1955. Assistenttjänsten är därför icke erforderlig under nästa budgetår.

8. Det ökade medelsbehovet för arvoden är en följd av den allmänna höjningen av löner och arvoden inom statsförvaltningen under år 1955.

Y t t r a n d e n

Statskontoret har ingen erinran mot den föreslagna sammanslagningen av riksnämndens allmänna avdelning och särskilda planeringsavdelning. Vidare tillstyrker ämbetsverket, att överingenjörsbefattningen och arvodestjänsten som föredragande i industriplanlägningsfrågor indrages samt att i samband därmed en ny tjänst i Cg 31 inrättas och medel beräknas till arvoden åt sakkunniga i industrifrågor. Däremot kan statskontoret inte biträda förslaget om uppflyttning av en byrådirektörstjänst i Cg 31 till 33 lönegraden. Det tillgängliga vikariatslöneförordnandet på en byrådirektörstjänst i Ca 33 bör enligt ämbetsverket i stället utnyttjas på ett sakligt motiverat sätt. Yrkanden om överförande av vissa tjänster till extra ordinarie stat tillstyrker statskontoret endast såvitt angår en extra förste byråsekreterartjänst på bränslesektionen. Beträffande statistiska sektionen synes enligt statskontoret möjlighet finnas att minska personalen med ett biträde med halvtidstjänstgöring. Ämbetsverket avstyrker övriga förslag till tjänsteförändringar.

Statens lönenämnd — som anser en översyn av organisationen påkallad i syfte att vinna en rationellare ordning — har ingen erinran mot lönegradsplaceringen av en förste byråsekreterartjänst i Ce 29 på transportsektionen och av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 på statistiska sektionen. Beträffande den föreslagna tjänsten för ärenden angående industriplanläggning kan lö-

nenämnden däremot inte tillstyrka högre placering än 29 lönegraden. Övriga yrkade lönegradsändringar anser sig nämnden inte kunna biträda.

Departementschefen

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har i sina petita för nästa budgetår framlagt förslag till vissa ändringar i riksnämndens allmänna organisation. Likaledes har statens lönenämnd funnit en översyn av organisationen påkallad. För egen del är jag icke f. n. beredd att taga ställning till frågan om en omorganisation av riksnämnden. De härmed sammanhängande spörsmålen synes böra ytterligare övervägas.

I följd av vad jag sålunda anfört finner jag mig icke nu böra förorda, att tjänsten som överingenjör i Cp 14 indrages. Ej heller kan jag tillstyrka, att föredraganden i ärenden angående allmän varuförsörjning, som f. n. har en befattning såsom byrådirektör i Cg 31, uppflyttas till Cg 33. Däremot vill jag icke motsätta mig att medel beräknas för avlöning åt ytterligare en extra befattningshavare i stället för den arvodesanställda föredraganden för industriplanlägningsfrågor, vilken f. ö. redan lämnat sin befattning. Den nya tjänsten, som alltså bör avses för handläggning av ärenden rörande industriplanläggning, bör få en självständig ställning. Med hänsyn härtill samt till arbetsuppgifternas art och omfattning ävensom till de kvalifikationer, som bör krävas av befattningshavaren, förordar jag att tjänsten placeras i Cg 31 och får benämningen byrådirektör.

Särskilda medel till sakkunniga för krigsindustriproduktionen torde i betraktande av den förstärkning av riksnämndens personal, som nyss föreslagits, icke böra anvisas för nästa budgetår.

Riksnämndens yrkande om ändrad anställningsform för vissa tjänstemän är jag beredd tillstyrka endast såtillvida att jag föreslår, att en befattning som arvodesavlönad sekreterare på transportsektionen ombildas till en tjänst som förste byråsekreterare i Cg 29 samt att en extra förste byråsekreterartjänst i lönegrad 29 på bränslesektionen överföres på extra ordinarie stat.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna bör en kontorsbiträdestjänst på statistiska sektionen utbytas mot en befattning som kanslibiträde i lönegrad Ce 11. I övrigt kan jag icke biträda vad riksnämnden föreslagit i fråga om lönegradsuppflyttningar av viss personal.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 71 300 kronor i anledning av den allmänna lönehöjningen inom statsförvaltningen under år 1955. Mot riksnämndens beräkning av medelsbehovet i övrigt för nästa budgetår har jag icke något att erinra.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 256 500 (— 8 800) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 20 400 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. 630 300 (— 1 300) kronor;

rörligt tillägg 186 000 (+ 71 300) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med (256 500 + 20 400 + 630 300 + 186 000 =) 1 093 200 (+ 61 200) kronor.

I personalförteckningen för riksnämnden bör uppföras ytterligare en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förestå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	256 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	20 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	630 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	186 000

Summa kronor 1 093 200

c) till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 093 200 kronor.

[99] 2. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	188 000	156 479
1955/56 (statsliggaren s. 953)	188 000	
1956/57 (förslag)	176 000	

Y r k a n d e

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 30/8 1955) föreslår, att anslaget för nästa budgetår sänkes med 12 000 kronor till 176 000 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1954/55	Omkostnads- stat 1955/56	Nämndens förslag 1956/57
Reseersättningar	52 705	67 000	55 000 (— 12 000)

M o t i v

Avvecklingen av statens ved- och torvengagement kommer att slutföras under innevarande budgetår. Medel för resekostnader för detta ändamål — vilka under budgetåret 1954/55 uppgick till ca 12 000 kronor — behöver där-

för inte anvisas för nästa budgetår. Posten till reseersättningar kan sålunda nedräknas med nämnda belopp.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot riksnämndens beräkning av omkostnadsanslaget för nästa budgetår. Anslaget bör sålunda uppföras med 176 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 176 000 kronor.

[100] 3. Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	24 200 000	19 370 111
1955/56 (statsliggaren s. 954)	20 500 000	
1956/57 (förslag).....	26 100 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 17 900 000 kronor beräknats för räntekostnader å den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sina inköp. Vidare har av anslaget 2 360 000 kronor avsetts till övriga kostnader för nämndens lagerhållning och 240 000 kronor till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien (se prop. nr 211/1949). Från anslaget bestrides även kostnaderna för riksnämndens cisternförvaltning. Dessa kostnader har hittills täckts av inkomsterna å förvaltningen.

Y r k a n d e n

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 30/8 1955) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 7 750 000 kronor till 28 250 000 kronor.

	Ökning
1. Räntekostnader	7 400 000
2. Övriga kostnader för lagerhållning	350 000
3. Stöd åt aluminiumindustrien	—
4. Cisternförvaltningen:	
1 förvaltare Cg 23—Ce 23	—
	<hr/>
	7 750 000

M o t i v

Enligt beslut av 1953 års riksdag får den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämndens inköpsverksamhet finansieras, efter beslut av Kungl. Maj:t disponeras intill ett belopp av 740 milj. kronor. Därav har Kungl. Maj:t genom olika beslut, senast den 16 maj 1954, ställt sammanlagt 549 milj. kronor till nämndens förfogande.

Inom ramen för sistnämnda belopp disponerar nämnden för inköp av varor — enligt läget i augusti 1955 — ca 32 milj. kronor, som i huvudsak utgör medel vilka influtit vid försäljning i omsättningssyfte från nämndens lager. Av krediten i riksgäldskontoret återstår (740 — 549 =) 191 milj. kronor, som ännu inte ställts till nämndens förfogande. Om även detta belopp får disponeras, kan sålunda (32 + 191 =) 223 milj. kronor utnyttjas för ytterligare inköp av varor. I detta sammanhang framhåller riksnämnden betydelsen för landets försvarsberedskap av att tidigare planerad beredskapslagring fullföljes. Nämnden anser sig emellertid inte nu behöva föreslå någon utökning av krediten i riksgäldskontoret.

1—3. Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag har riksnämnden räknat med att hela den av riksdagen anvisade krediten, 740 milj. kronor, får tagas i anspråk för varuinköp. Med denna utgångspunkt uppskattas räntekostnaderna för nästa budgetår till 25 300 000 kronor och övriga kostnader för lagerhållningen till 2 710 000 kronor. Till stöd åt aluminiumindustrien beräknas oförändrat 240 000 kronor.

4. Kostnaderna för riksnämndens cisternförvaltning beräknas även under nästa budgetår kunna täckas av inkomsterna å förvaltningen. Personalen vid nämndens cisternanläggningar har utökats med en förvaltare i Cg 23, vilken anställts vid den bombsäkra anläggning, som tagits i bruk år 1955. Med hänsyn bl. a. till att behovet av denna tjänst som förvaltare är stadigvarande föreslås att den placeras i lönegrad Ce 23. Nämnden erinrar därvid om att föreståndarna för nämndens övriga cisternanläggningar tidigare överförts till extra ordinarie stat.

I detta sammanhang torde få anmälas, att riksnämnden för nästa budgetår hemställt om särskilt anslag för anskaffning av viss distributionsmateriel för oljor. Nämnden framhåller, att inom oljebranschen förekommande förskruvningar och slangkopplingar till cisterner och tankbilar inte är standardiserade utan dimensionerna varierar mellan olika bolag. Förutsättningarna att genomföra en standardisering på detta område synes enligt nämnden vara mindre gynnsamma. Angivna förhållanden väntas kunna medföra allvarliga konsekvenser för distributionen av flytande bränslen vid beredskap eller krig. Med hänsyn därtill anser nämnden det av beredskapskäl vara påkallat att anskaffa specialkonstruerade s. k. påfyllningskonor, som kan anpassas till kopplingar och förskruvningar med olika dimensioner. Kostnaderna därför beräknas till 50 000 kronor.

Y t t r a n d e

Statens lönenämnd har inte någon erinran mot förslaget att en förvaltare placeras i lönegrad Ce 23.

Departementschefen

Jag är inte beredd ta ställning till frågan om att — inom ramen för den av riksdagen beviljade krediten för varuinköp — ställa ytterligare me-

del till riksnämndens förfogande utöver det av Kungl. Maj:t hittills medgivna beloppet av 549 milj. kronor. Jag anser mig därför ej heller böra räkna med annan ökning av räntekostnaderna än den som föranleds av den inträdda räntehöjningen. För nästa budgetår uppskattar jag räntekostnaderna till i runt tal 23 350 000 kronor. Med en inköpsverksamhet av nyss förutsedd omfattning torde övriga kostnader för lagerhållningen böra beräknas till 2 510 000 kronor. Till stöd åt aluminiumindustrien beräknar jag i likhet med riksnämnden oförändrat 240 000 kronor.

Jag kan inte biträda riksnämndens förslag att en förvaltare i lönegrad Cg 23 överföres till extra ordinarie stat.

Förevarande anslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (23 350 000 + 2 510 000 + 240 000 =) 26 100 000 kronor.

Riksnämndens hemställan om särskilt anslag för anskaffning av viss distributionsmateriel för oljor finner jag mig inte kunna tillstyrka. Möjligheterna att genomföra en standardisering på ifrågavarande område synes böra prövas närmare.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 26 100 000 kronor.

[101] 4. Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	2 000 000	4 388 794
1955/56 (statsliggaren s. 954) ...	1 500 000	
1956/57 (förslag)	4 100 000	

Enligt kungörelsen den 20 februari 1948 (nr 73) angående statsbidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen må — därest dylik anläggning utföres på sådant sätt att den däri lagrade varan kan anses skyddad mot förstöring genom bombanfall eller beskjutning — statsbidrag till anläggningskostnaden utgå efter Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall. Statsbidraget utgår med belopp som Kungl. Maj:t prövar skäligt med hänsyn till å ena sidan de ökade kostnader, som betingas av att cisternanläggningen utföres såsom bombsäker, samt å den andra de fördelar av olika slag, som lagring i en på sådant sätt utförd cistern innebär för lagerhållaren.

Föregående års riksdag har medgivit att statsbidrag för ifrågavarande ändamål t. o. m. budgetåret 1955/56 får beviljas inom en bidragsram, som fastställts till ett sammanlagt högsta belopp av 22 milj. kronor. Då beviljade bidrag inte till fullo utbetalas, förrän anläggningarna är färdiga, har emellertid under anslaget hittills endast anvisats 10,5 milj. kronor.

Y r k a n d e

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 30/8 och PM 3/10 1955) hemställer, att ramen för beviljande av statsbidrag utvidgas med 12 milj. kronor till 34 milj. kronor samt att under anslaget måtte anvisas dels å tilläggsstat för budgetåret 1955/56 2 milj. kronor och dels å ordinarie stat för budgetåret 1956/57 6 milj. kronor.

M o t i v

Medelsbehovet i fråga om de cisternanläggningar, för vilka beslut om statsbidrag redan meddelats, uppskattas av riksnämnden till i runt tal 17,6 milj. kronor. I detta belopp ingår beräknade höjningar av bidragen med drygt 8 milj. kronor i anledning av bl. a. inträffade kostnadsstegringar och vissa förstärkningsarbeten. Beträffande sådana anläggningar, där beslut om bidrag kan förutses bli aktuellt före utgången av nästa budgetår, beräknas medelsbehovet till ca 16,7 milj. kronor. Då inom den hittills fastställda bidragsramen finns disponibla ($22 - 17,6 =$) 4,4 milj. kronor, bör alltså bidragsramen utvidgas med ($16,7 - 4,4 = 12,3$) i runt tal 12 milj. kronor till 34 milj. kronor. Medgivande därtill bör lämnas redan för innevarande budgetår.

Riksnämnden uppskattar det ytterligare erforderliga medelsbehovet för utbetalningar från anslaget till 2 milj. kronor under budgetåret 1955/56 och till 6 milj. kronor under budgetåret 1956/57. Av det sålunda till sammanlagt 8 milj. kronor beräknade medelsbehovet t. o. m. nästa budgetår hänför sig 2,3 milj. kronor till cisternanläggningar, för vilka beslut om statsbidrag ännu inte meddelats.

För närmare uppgifter om beslutade och planerade bombsäkra cisternanläggningar m. m. torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må vidare anmälas, att riksnämnden upprepat tidigare yrkanden om särskilt anslag å 1 milj. kronor för statsbidrag till industrier, som uppför bombskyddade verkstäder och liknande lokaler.

Y t t r a n d e

Statens sakrevision har avgivit yttrande i fråga om de merkostnader på grund av kostnadsstegringar m. m., som uppstått eller beräknas uppstå i samband med uppförande av här ifrågavarande bombsäkra cisternanläggningar. Sakrevisionen har i stort inte någon erinran mot beräkningen av dessa kostnader. Beträffande en relativt sett mindre del av ifrågavarande merkostnader, nämligen avseende sådana extra kostnader som uppkommit till följd av en kollektivavtalsenlig förkortning av arbetstiden vid vissa arbeten under jord, anser sakrevisionen det emellertid möjligt att till en del begränsa statens bidragsskyldighet.

Departementschefen

Såsom framgått av det föregående har — sedan frågan om den sammanlagda bidragsramen under förevarande anslag senast anmäldes för riksd-

gen — inträtt vissa kostnadsstegringar och andra merkostnader, vilka påverkar medelsbehovet för statsbidrag till de cisternanläggningar som avsetts skola inrymmas inom ramen. Enligt nu föreliggande beräkningar kan det sammanlagda medelsbehovet för de anläggningar, som vid föregående års budgetbehandling inräknades inom bidragsramen 22 milj. kronor, numera anges till ca 26,4 milj. kronor. Huvuddelen därav avser anläggningar, som redan slutförts eller f. n. är under uppförande. Något hänför sig emellertid till anläggningar, som kan komma att påbörjas redan under innevarande budgetår, men för vilka beslut om statsbidrag ännu inte fattats.

Utöver dessa anläggningar föreligger, enligt vad riksnämnden anmält, planer på vissa ytterligare anläggningar, för vilka beslut om statsbidrag kan aktualiseras före utgången av budgetåret 1956/57. Av handlingarna i ärendet framgår att det sammanlagda medelsbehovet för dessa nytillkommande anläggningar enligt riksnämndens beräkningar f. n. skulle kunna anges till ca 7,6 milj. kronor. Jag finner det i och för sig önskvärt, att tillgången till bombsäkra cisternutrymmen ökas. I nuvarande läge är jag emellertid inte beredd att tillstyrka en utbyggnad av den omfattning riksnämnden föreslagit. Utöver de anläggningar, som enligt vad ovan sagts varit avsedda att inrymmas under den för innevarande budgetår anmälda bidragsramen, kan jag sålunda för tiden intill utgången av nästkommande budgetår endast förorda nytillkommande anläggningar med ett beräknat medelsbehov av sammanlagt högst 4 milj. kronor.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 september 1955 särskilda sakkunniga tillkallats med uppgift att efter överläggningar med oljebranschen och övriga berörda grenar av näringslivet framlägga förslag rörande den fortsatta lagringen av oljeprodukter. I de sakkunnigas uppdrag ingår bl. a. att klarlägga under vilka former kraven på skyddad lagring av dessa produkter på längre sikt skall tillgodoses. I direktiven framhålles bl. a., att en omprövning nu bör ske av reglerna för finansiering av bombsäkra cisternanläggningar jämlikt 1948 års kungörelse angående statsbidrag till sådana anläggningar. Därvid rekommenderas den lösningen att genom ändrad lagstiftning föreskriva skyldighet för importörer, storkonsumenter m. fl. att hålla viss del av tvångslagren av oljeprodukter i skyddade utrymmen. En utgångspunkt för de sakkunnigas undersökning av förutsättningarna för en dylik omläggning bör enligt direktiven vara, att de faktiska merkostnaderna för lagring i bombskyddade anläggningar skall få slås ut på produktpriserna.

Det kan ännu inte förutses när resultaten av de sakkunnigas arbete kommer att föreligga. Utredningen kommer emellertid att bedrivas med skyndsamt. Med hänsyn till den omläggning, som sålunda inom kort kan aktualiseras, anser jag det angeläget att i förekommande beslut om sådana cisternanläggningar, vilka ännu inte påbörjats, hålla möjligheten öppen för finansiering enligt den ändrade lagstiftning på området som kan komma att föreligga, innan anläggningarna är slutförda. Detta innebär att det medelsbehov, som enligt ovan angivna beräkningar förutses för statsbidrag

till dessa anläggningar, helt eller till huvudsaklig del torde komma att bortfalla. För att anläggningsverksamheten på detta område ej skall avstanna innan de tilltänkta nya finansieringsreglerna blivit utformade och antagna torde Kungl. Maj:t böra äga befogenhet att alltjämt i överensstämmelse med hittills gällande regler ställa i utsikt statsbidrag till nya anläggningar i den omfattning riksdagen medgiver.

Jag finner ej anledning till erinran mot riksnämndens beräkning av de merkostnader, som till följd av kostnadsstegringar m. m. uppstått eller väntas uppstå vid utförande av här ifrågakvarande anläggningar. Det torde emellertid få förutsättas, att Kungl. Maj:t bevakar möjligheterna att för varje enskilt projekt, på sätt sakrevisionen angivit, begränsa statens bidragsskyldighet beträffande dessa slag av kostnader.

Medelsbehovet under anslaget bör beräknas på grundval av de utbetalningar, som kan väntas bli aktuella. Den medelsanvisning, som erfordras t. o. m. utgången av budgetåret 1956/57, uppskattar jag till sammanlagt 5,6 milj. kronor. Därvid har förutsatts att några utbetalningar före nämnda tidpunkt ej skall ske i fråga om de anläggningar, där Kungl. Maj:ts beslut om statsbidrag ännu inte meddelats. Av det sålunda angivna sammanlagda medelsbehovet t. o. m. nästa budgetår kommer redan under innevarande budgetår ett belopp av 1,5 milj. kronor att aktualiseras genom anspråk på utbetalningar av bidrag till sådana anläggningar, som redan är färdigställda eller är under uppförande. Med hänsyn därtill kommer jag senare denna dag att göra hemställan om anvisning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 av ytterligare 1,5 milj. kronor för ifrågakvarande ändamål. Återstoden av medelsbehovet (5,6 — 1,5 =) 4,1 milj. kronor torde anvisas under anslaget för budgetåret 1956/57.

Riksnämndens förslag om statsbidrag till bombskyddade verkstäder m. m. finner jag inte heller i år kunna tillstyrkas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

G. Krisförvaltningen

[102] 1. Statens handels- och industrikommission: Avlöningar. 2. Statens handels- och industrikommission: Omkostnader

Dessa anslag är för budgetåret 1955/56 uppförda med 2 000 000 respektive 350 000 kronor.

Kommerskollegium har i petita för nästa budgetår föreslagit bl. a., att vissa arbetsuppgifter, som f. n. ankommer på statens handels- och industrikommission, skall överflyttas till kollegiet. Förslaget påverkar medelsbehovet för såväl kollegiets som kommissionens verksamhet. Vid anmälan av frågan om medelsanvisning till kommerskollegium för budgetåret 1956/57 har i anledning av förslag från 1954 års priskontrollutredning anslagen till kollegium, i avbidan på särskild proposition i ämnet, endast upptagits med beräknade belopp. Även förevarande anslag till handels- och industrikommissionen torde därför få upptagas med beräknade belopp. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Statens handels- och industrikommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

b) till *Statens handels- och industrikommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[103] 3. Statens priskontrollnämnd: Avlöningar. 4. Statens priskontrollnämnd: Omkostnader

Dessa anslag är för budgetåret 1955/56 uppförda med 1 372 400 respektive 369 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslagen till kommerskollegium (p. 4) hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna

a) till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 477 000 kronor;

b) till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 392 000 kronor.

H. Diverse**[104] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

	Anslag
1955/56 (statsliggaren s. 961)	1 739 000
1956/57 (förslag)	1 925 000

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 925 000 kronor.

[105] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond

	Anslag
1955/56 ¹ (statsliggaren s. 961)	404 000
1956/57 (förslag)	408 000

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 408 000 kronor.

[106] 3. Bidrag till vissa internationella byråer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	24 000	24 829
1955/56 (statsliggaren s. 961)	24 000	
1956/57 (förslag)	24 000	

Från detta anslag bestrids Sveriges andel i kostnaderna för *dels* internationella byrån i Paris för utställningar (jfr X ht 1947 s. 156), *dels* patentunionens internationella byrå i Bern, *dels* internationella valfångstkommissionen (jfr X ht 1951 s. 151), *dels* ock internationella rådgivande bomullskommittén (ICAC) (jfr prop. nr 47/1951). Av det för löpande bud-

¹ Lotsstyrelsens delfond.

getår anvisade anslaget är för nu nämnda ändamål avsedda resp. 1 000, 8 000, 2 500 och 12 500 kronor.

Kommerskollegium (skr. 15/8 1955) hemställer om oförändrat bidrag, 1 000 kronor, för internationella utställningsbyrån.

Beträffande patentunionens internationella byrå i Bern må följande nämnas. Sedan år 1885 har Sverige varit anslutet till den år 1883 bildade internationella unionen för skydd av den industriella äganderätten. Såsom organ för unionen har inrättats patentunionens internationella byrå i Bern. Byrån står under överinseende av schweiziska regeringen, som beslutar om byråns organisation och övervakar dess verksamhet. Byråns uppgift är att samla alla slags upplysningar angående skyddet av den industriella äganderätten samt att sammanfatta och offentliggöra dessa. Därjämte skall den företaga allmännyttiga undersökningar av intresse för unionen. Vidare skall byrån tillhandagå unionens medlemmar med sådana särskilda upplysningar beträffande frågor om det internationella handhavandet av den industriella äganderätten, varav de kan ha behov.

Jämlikt art. 13 i gällande konvention rörande skydd av den industriella äganderätten skall kostnaderna för byrån bestridas gemensamt av de till unionen hörande länderna enligt vissa fördelningsregler. Det fastställda maximibeloppet för de ordinära kostnaderna var åren 1921—1946 120 000 schweiziska francs per år. År 1947 framförde schweiziska utrikesministeriet förslag om att nämnda belopp fr. o. m. samma år på grund av löne- och prisstegringar skulle höjas till 250 000 guldfrancs. Detta anmäldes under förevarande punkt i 1948 års statsverksproposition (X ht s. 116—118). Riksdagen godtog förslaget och anvisade för Sveriges del erforderliga medel. Majoriteten av medlemsstaterna accepterade höjningen, men med hänsyn till viss tveksamhet hos några stater fastställdes maximibeloppet till 150 000 guldfrancs, med tillämpning fr. o. m. år 1947. Detta maximibelopp har gällt alltsedan dess. Maximibeloppet för byråns extraordinära kostnader, avseende förberedelsearbete för diplomatiska konferenser, bestämdes år 1934 till 20 000 schweiziska francs per år och har därefter ej ändrats.

Med skrivelse den 16 september 1955 har *utrikesdepartementet* överlämnat ett från schweiziska beskickningen i Stockholm med note inkommet förslag av schweiziska regeringen om höjning fr. o. m. den 1 januari 1956 av maximibeloppet för *dels* ordinära kostnader från 150 000 till 250 000 guldfrancs, *dels* extraordinära kostnader från 20 000 till 40 000 schweiziska francs. Såsom skäl för höjning av maximibeloppet för byråns ordinära kostnader framhålls bl. a. följande. De med totalt 150 000 guldfrancs utgående bidragen har sedan ett antal år ej varit tillräckliga för att täcka byråns verkliga utgifter. Anledningen härtill har främst varit den allmänna löne- och prisstegring som ägt rum sedan kostnadsramen sist höjdes. Därjämte har kostnaderna ökat på grund av att byrån ålagts nya arbetsuppgifter och måst intensifiera sitt arbete sedan nya, såväl officiella som enskilda internationella organisationer bildats på områden berörande byråns verksamhet. Byråns kostnader har delvis täckts genom särskilda bidrag från schwei-